

Midtre Nordland
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Møtested:	Selsøyvik Handelssted, Selsøyvik
Dato:	25.06.2025
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 19/2025	Godkjenning av innkalling / protokoll		
ST 20/2025	Delegerte saker		
DS 13/2025	Láhko nasjonalpark og Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Erik Ingebrigtsen		2022/6233
DS 14/2025	Sjunkhatten nasjonalpark- Dispensasjon til graving i grunnen og fjerning av forurensede masser under brannskadet bod - Heggmovatnet 1380- Viggo Johansen		2023/31075
DS 15/2025	Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark og Gåsvatnan landskapsvernområde- Dispensasjon til bruk av drone for filming i forbindelse med Monsen og nasjonalparkene- Norsk Rikskringkasting AS		2025/4217
DS 16/2025	Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Nils Petter Rusånes		2019/851
DS 17/2025	Sjunkhatten nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte og vedtransport fra hogstfelt - Bård Petter Kristiansen		2011/1809
DS 18/2025	Láhko nasjonalpark - tillatelse til hogst av trær for ved til egen hytte - Erik Ingebrigtsen		2022/6233
DS 19/2025	Gåsvatnan landskapsvernområde - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Per Lind		2025/2768
DS 20/2025	Innvilget - Saltfjellet landskapsvernområde - bruk av snøskuter - Finn Borkamo	X	2013/974
DS 21/2025	Innvilget - Gåsvatnan landskapsvernområde - oppkjøring av skiløype på Skjevfjellet - Saltdal kommune		2018/2287
DS 22/2025	Innvilget - Junkerdal nasjonalpark - forlengelse av tillatelsen til utkjøring av båt til Fuglvatn - Sulitjelma jeger- og fiskeforening		2013/599
DS 23/2025	Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat - Dispensasjon til oppføring av tilbygg til Ruffehytta - Glomfjord jeger- og fiskeforening		2025/2338
DS	Innvilget - Lahko nasjonalpark - bruk av		2025/2492

24/2025	snøskuter for frakt av utstyr og materialer til Kvitsteindalsgammen - Meløy Turlag og Bodø og Omegns Turistforening		
DS 25/2025	Vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Jakob Aasjord		2025/1299
DS 26/2025	Vedtak - Junkerdal nasjonalpark - tillatelse til motorisert ferdsel med helikopter i forbindelse med vannskade på fritidseiendom - Stein Halvorsen		2012/3464
DS 27/2025	Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark/Gåsvatnan landskapsvernområde - Overføring av to scooterturner for materialtransport - Rolv-Erling Iversen		2023/1588
DS 28/2025	Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - tillatelse til hogst av ved til krukkihytta - DNT Rana og omegn		2024/7216
DS 29/2025	Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark/Saltfjellet landskapsvernområde - tillatelse til bruk av snøskuter for transport av varer og utstyr til Saltfjellstua - DNT Rana og omegn		2024/7216
DS 30/2025	Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - tillatelse til hogst av ved til Saltfjellstua - DNT Rana og omegn		2024/7216
DS 31/2025	Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for transport av varer og utstyr til Blakkådalshytta - DNT-Rana og omegn		2024/7216
DS 32/2025	Junkerdal nasjonalpark - Tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte samt persontransport - Roald Ingvaldsen / Frode Ingvaldsen	X	2011/5831
DS 33/2025	Vedtak - Láhko nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for persontransport og frakt av varer og utstyr til egen hytte - Trude Ellen Holm og Guri Therese Halsan	X	2013/1602
DS 34/2025	Vedtak - Saltfjellet landskapsverneområde - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Berit Schjelderup - Steffen Schjelderup		2012/8138
DS 35/2025	Vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon fra verneforskrift - bruk av skuter for frakt av materialer og utstyr i forbindelse med byggarbeid - Per Thomas Kuhmunen		2024/2189
DS 36/2025	Vedtak - Junkerdal nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til		2013/789

	Tjaleshytta og Balvasshytta - Sulitjelma og Omegn Turistforening		
DS 37/2025	Innvilget - tillatelse til transport med helikopter for arbeid på høyspentlinje - MIDNOR - Sjunghatten nasjonalpark - motorferdsel - Stram AS		2025/2115
DS 38/2025	Vedtak - MIDNOR - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon fra verneforskriften - bruk av snøskuter til hytte - Harald Haave		2020/7437
DS 39/2025	Vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - dispensasjon fra verneforskriften - riving , gjenoppbygging og ombygging av deler av privat hytte - Per Thomas Kuhmunen og Kristine Blind		2024/2189
DS 40/2025	Láhko nasjonalpark og Langvassdalen - Ruffedalen naturreservat - Dispensasjon til motorferdsel - Stein Kvalnes	X	2025/1692
DS 41/2025	Gåsvatnan landskapsvernområde - Tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Kjetil Bjørnback		2017/7487
DS 42/2025	Gåsvatnan landskapsvernområde - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Terje Berg		2012/1717
DS 43/2025	Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - tillatelse til hogst av ved til Blakkådalshytta - DNT Rana og omegn		2024/7216
DS 44/2025	Dispensasjon til organisert ferdsel i forbindelse med gjennomføring av høstprøve i Junkerdal nasjonalpark - Salten Fuglehundklubb		2022/5767
ST 21/2025	Referatsaker		
RS 5/2025	Klage på vedtak - dispensasjon til organisert ferdsel i forbindelse med gjennomføring av høstprøve - Gåsvatnan landskapsvernområde - Salten Fuglehundklubb		2022/5767
RS 6/2025	Junkerdal nasjonalpark - trukket søknad om høstprøve- Salten fuglehundklubb		2022/5767
RS 7/2025	Oppdrag om utredning om verneområdeforvaltere		2024/8849
RS 8/2025	Vedrørende lavtflyging i Fauske og Saltdal kommuner i forbindelse med planlagte elektromagnetiske målinger		2025/207
RS 9/2025	MIDNOR - Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven - nye rutiner som følge av lovendring		2025/2108
RS	Uttalelse - tiltaksplan - MIDNOR - Sjunghatten		2025/2411

10/2025	nasjonalpark - Heggmovatnet 1380 - planlagt opprydding i forurenset grunn	
RS 11/2025	Uttalelse - masterplan for reiseliv Salten	2025/2786
RS 12/2025	Saltfjellet landskapsvernområde - angående motorferdsel i landskapsvernområde - Berit Schjelderup og Steffen Schjelderup	2012/8138
RS 13/2025	Junkerdal nasjonalpark - angående motorferdsel i nasjonalpark - Roald Ingvaldsen/ Frode Ingvaldsen	2011/5831
RS 14/2025	Forespørsel om utsatt frist - MIDNOR - Høringsuttalelse Saltfjellet/Svartisen - Storglomfjordutbyggingen - krav om revisjon av konsesjonsvilkår	2025/4041
ST 22/2025	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Høringsuttalelse Storglomfjordutbyggingen - krav om revisjon av konsesjonsvilkår	2025/4041
ST 23/2025	Junkerdal nasjonalpark - søknad om prøveboring, motorferdsel og vannuttak i forbindelse med prøveboring - VMS Exploration AS	2025/207
ST 24/2025	Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Virksomhetsplan - oppfølging styresak 8/25	2024/8581
ST 25/2025	Dypen naturreservat - klage på avslag om oppføring av strøms Stolpe og jordkabel	2025/132
ST 26/2025	Sjunkhatten nasjonalpark - klage på dispensasjon til helikopterflyging - Duokta reinbeitedistrikt	2025/2398
ST 27/2025	Sjunkhatten nasjonalpark - søknad om dispensasjon til å grave ned strømledning og tillatelse til utbygging av uthus på Erlingbu - BUL Bodø	2022/104
ST 28/2025	Eventuelt	

ST 19/2025 Godkjenning av innkalling / protokoll
 ST 20/2025 Delegerte saker
 DS 13/2025 Láhko nasjonalpark og Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Erik Ingebrigtsen
 DS 14/2025 Sjunkhatten nasjonalpark- Dispensasjon til graving i grunnen og fjerning av forurensede masser under brannskadet bod - Heggmovatnet 1380- Viggo Johansen
 DS 15/2025 Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark og Gåsvatnan landskapsvernområde - Dispensasjon til bruk av drone for filming i forbindelse med Monsen og nasjonalparkene- Norsk Rikskringkasting AS
 DS 16/2025 Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - Tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Nils Petter Rusånes
 DS 17/2025 Sjunkhatten nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte og vedtransport fra hogstfelt - Bård Petter Kristiansen
 DS 18/2025 Láhko nasjonalpark - tillatelse til hogst av trær for ved til egen hytte - Erik Ingebrigtsen
 DS 19/2025 Gåsvatnan landskapsvernområde - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Per Lind
 DS 20/2025 Innvilget - Saltfjellet landskapsvernområde - bruk av snøskuter - Finn Borkamo
 DS 21/2025 Innvilget - Gåsvatnan landskapsvernområde - oppkjøring av skiløype på Skjevlfjellet - Saltdal kommune
 DS 22/2025 Innvilget - Junkerdal nasjonalpark - forlengelse av tillatelsen til utkjøring av båt til Fuglvatn - Sulitjelma jeger- og fiskeforening
 DS 23/2025 Langvassdalen-Ruffedalen naturreservat - Dispensasjon til oppføring av tilbygg til Ruffehytta - Glomfjord jeger- og fiskeforening
 DS 24/2025 Innvilget - Láhko nasjonalpark - bruk av snøskuter for frakt av utstyr og materialer til Kvitsteindalsgammen - Meløy Turlag og Bodø og Omegns Turistforening
 DS 25/2025 Vedtak - Gåsvatnan landskapsvernområde - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Jakob Aasjord
 DS 26/2025 Vedtak - Junkerdal nasjonalpark - tillatelse til motorisert ferdsel med helikopter i forbindelse med vannskade på fritidseiendom - Stein Halvorsen
 DS 27/2025 Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark/Gåsvatnan landskapsvernområde - Overføring av to scooterturer for materialtransport - Rolv-Erling Iversen
 DS 28/2025 Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - tillatelse til hogst av ved til krukkihytta - DNT Rana og omegn
 DS 29/2025 Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark/Saltfjellet landskapsvernområde - tillatelse til bruk av snøskuter for transport av varer og utstyr til Saltfjellstua - DNT Rana og omegn
 DS 30/2025 Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - tillatelse til hogst av ved til Saltfjellstua - DNT Rana og omegn
 DS 31/2025 Vedtak - Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for transport av varer og utstyr til Blakkådalshytta - DNT-Rana og omegn
 DS 32/2025 Junkerdal nasjonalpark - Tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte samt persontransport - Roald Ingvaldsen / Frode Ingvaldsen
 DS 33/2025 Vedtak - Láhko nasjonalpark - tillatelse til bruk av snøskuter for persontransport og frakt av varer og utstyr til egen hytte - Trude Ellen Holm og Guri Therese Halsan
 DS 34/2025 Vedtak - Saltfjellet landskapsverneområde - tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytte - Berit Schjelderup - Steffen

Fra: Balvatn reinbeitedistrikt[balvatn@gmail.com]
Sendt: 06.06.2025 10:26:01
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Kopi: Sætermo, Benny[benny.satermo@statsforvalteren.no];Brun-Jenssen,
Christian[christian.brun-jenssen@statsforvalteren.no];
Tittel: Klage på vedtak

Hei

Viser til "Dispensasjon til organisert ferdsel i forbindelse med høstprøve for stående fuglehunder i Junkerdal nasjonalpark - Salten Fuglehundklubb». Ref 2022/5767.

Her burde dere vært i kontakt med reinbeitedistriktet før det ble gjort vedtak om dispensasjon til organisert ferdsel. Dette for å unngå konflikt mellom reinbeitedistriktet og fuglehundklubben.

Det er ikke mulig å gjennomføre fuglhundprøven som beskrevet i vedtaksbrevet, uten å gjøre store forstyrrelser på reindriften. Områdene som er planlagt brukt er viktige sommer-/høstbeiteområder og det er i perioden august/september at reinen beiter i skogen. Gjennomføring av fuglhundprøve i denne perioden vil både forstyrre reinens beitero og samling mot parringsområdene.

Ber om at vedtaket oppheves. Salten fuglehundklubb kan ta kontakt med distriktet for å diskutere andre områder som er aktuelle for å gjennomføre prøven.

Mvh Kristine Blind Helland
Balvatn reinbeitedistrikt

Fra: Sten Robert Hansen[stenrobert@saltenprofil.no]
Sendt: 17.06.2025 12:16:56
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Kopi: Sætermo, Benny[benny.satermo@statsforvalteren.no]; Salten
Fuglehundklubb[salten.fuglehundklubb@outlook.com]; Salten Gaver & Profilering[post@saltenprofil.no];
Tittel: Va°r ref. 2022/5767

Ang Salten Fuglehundklubb sin høstprøve.
Trekking av søknad.

Sten Robert Hansen
Salten Gaver & Profilering as
Tlf: 91633996
Mail: stenrobert@saltenprofil.no
www.saltenprofil.no

Vår ref. 2022/5767

Ang Søknad om Fuglehundprøve i Junkerdal Nasjonalpark 29-31.08.2025

Salten Fuglehund klubb ønsker med dette å trekke vår søknad om høstprøve for stående fuglehunder i Junkerdal Nasjonalpark i tidsrommet 29-31 august 2025. Ref Nr 2022/5767

Vi ser at det kan ha kommet en klage på vår søknad og ønsker med dette å trekke vår søknad slik den ligger nå.

Vi vil eventuelt komme tilbake med en ny søknad etter en dialog med Reindriften.

Slik at vi i samarbeid med de kan kartlegge områder som kan være aktuelle for å gjennomføre en slik prøve på en smidig og god måte for alle parter.

Mvh Sten Robert Hansen
Prøveleder høstprøven 2025.

Fra: Postmottak KLD[postmottak@kld.dep.no]
Sendt: 18.03.2025 12:26:29
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Tittel: Oppdrag til Miljødirektoratet

Vennligst se vedlagte dokument(er).
Med hilsen
Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.
Med helsing
Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).
Kind regards
Ministry of Climate and Environment

Miljødirektoratet

Deres ref

Vår ref

Dato

23/2148-

18. mars 2025

Oppdrag om utredning om verneområdeforvaltere

Bakgrunn:

Dagens modell for forvaltning av store verneområder ble opprettet i 2010. Bakgrunn for modellen, samt hvordan den er utformet, er nærmere beskrevet i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon for 2010, Prop. 1 S (2009-2010), side 224. Det er etter 2010 opprettet 49 lokalt/regionalt baserte nasjonalpark- og verneområdestyrer.

Modellen er evaluert ved rapport NF 01/2021, og Miljødirektoratet har i brev 31. mai 2021 gitt Klima- og miljødepartementet råd om oppfølging av evalueringen. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at evalueringen gir nyttig kunnskap for å gjøre verneområdeforvaltningen så god som mulig fremover.

Et sentralt element ved opprettelsen av forvaltningsmodellen var at det enkelte verneområdestyre skulle ha et eget sekretariat. Sekretariatene – verneområdeforvaltere – er formelt ansatt hos de respektive statsforvalterne, men er underlagt styret i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Løsningen med å legge arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvalterne til statsforvalterne, ble valgt for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til natur- og verneområdeforvaltning. Løsningen ga også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og et apparat for å håndtere ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn og fravær mv.

Hoveddelen av stillingene som verneområdeforvaltere ble opprettet ifm. opprettelsen av det enkelte verneområdestyre. I årene etter dette er det tilsatt ytterligere forvaltere i enkelte områder, for å forsterke forvaltningen i områder med stort behov for dette. I tillegg er det tilsatt forvaltere der opprettet nye nasjonalparker og andre store verneområder med egne styrer. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Hege Feiring
22 24 58 91

Det er i dag 68 verneområdeforvaltere, fordelt på de 49 styrene.

Fylkesvis fordeling av forvalterstillingene:

Fylke	Antall
Agder	5
Innlandet	15
Møre og Romsdal	1
Nordland	9
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	6
Troms og Finnmark	12
Trøndelag	8
Vestfold og Telemark	3
Vestland	9
Rogaland	0
Sum:	68

Ved etablering av forvaltningsordningen ble det også lagt opp til at det skulle bygges opp forvaltningsknutepunkt lokalt hvor forvalterne skulle sitte i et kontorfellesskap med andre som jobbet med utmarksrelaterte oppgaver, f.eks. nasjonalparksentre, fjellstyrer og SNO. Dette er også omtalt i Prop. 1 S. (2009-2010) s. 224. Det er opprettet en del slike knutepunkter i årene som har gått etter at forvaltningsmodellen ble innført.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og Statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

Utfordringer med dagens forvaltning

I dag forvaltes om lag 80 % av det vernede arealet i Norge av nasjonalpark- og verneområdestyrer. Det betyr dermed mye for tilstanden i verneområdene at ordningen fungerer godt.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021 – igangsatt etter en virketid på ti år. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viste at ordningen i all hovedsak fungerer godt, og Klima- og miljødepartementet har som nevnt besluttet å videreføre ordningen.

Før ordningen med nasjonalpark- og verneområdestyrer ble innført, var det statsforvalterne som forvaltet alle verneområdene. Siden ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble innført, har også mange kommuner fått delegert ansvar for å forvalte naturreservater. Dette har ført til en mer fragmentert verneområdeforvaltning og mer variert forvaltningspraksis (fra 18 fylkesmenn i 2008 til 113 ulike forvaltningsmyndigheter i dag). Evalueringen fra 2021 bekrefter delvis dette.

Statsforvalterne bruker mye tid på den personalmessige og administrative oppfølgingen av forvalterne. Rollefordelingen på personalforvaltning/daglig ledelse/styring mellom statsforvalter og styre/styreleder er krevende, og kan medføre en belastning for særlig statsforvalter, men også for forvalterne og styrene.

Verneområdene er svært forskjellige i oppgaver, utstrekning og i det generelle utfordringsbildet. Antall forvaltere pr. verneområdestyre er differensiert, men det er likevel en ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillinger. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Oppdrag:

Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet gjennomgå verneområdeforvaltnernes organisasjonsmessig tilknytning og øvrige organisering, og vurdere om det bør gjøres endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene. Dette inkluderer endringer som

- fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- styrker det faglige nettverket mellom verneområdeforvaltere
- øker erfaringsdelingen mellom forvalterne
- bedrer forholdene for veiledning av forvalterne og styrker deres kompetanse
- gir bedre fungerende knutepunkter
- gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm sykdom, vakanser mv eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- gir mer lik organisering av forvalterne og styrker den daglig ledelsen av dem bl.a. når det gjelder organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv
- fører til bedre rollehåndtering, herunder gjør rollene tydeligere for publikum
- styrker samarbeidet med Statens naturoppsyn
- styrker samarbeidet med besøkssentrene

En utredning av endret organisering skal omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning (nullalternativet). Direktoratet bør bl.a. utrede følgende alternativer:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men se på bedringspunkter i denne
2. Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet,
4. Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Direktoratet kan også utrede andre alternativer.

Det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Relevante aktører som må ivaretas i utredningsprosessen er fjellstyrene, som en sentral og viktig samarbeidspartner for mange verneområdestyrer, og SNO. I tillegg skal aktørene under merkevaren Norges nasjonalparker orienteres om utredningsprosessen og gis anledning til å gi innspill.

Involvering og forankring hos verneområdestyrene

Miljødirektoratet skal invitere alle verneområdestyrene til et orienteringsmøte om oppdraget i oppstartet av arbeidet. Det bør opprettes en referansegruppe bestående av et fåtall styrer som involveres i utredningen underveis, på den måten direktoratet finner hensiktsmessig. Både styremedlemmer og forvaltere bør inngå i referansegruppa. Forslaget til ny organisering av arbeidsgiveransvar for forvalterne sendes på høring hos alle styrene før direktoratet oversender sin tilråding til departementet.

Klima- og miljødepartementet arrangerte 21. januar 2025 et møte der de fleste verneområdestyrene var representert, for å orientere om departementets vurderinger av behovet for en utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne og for å høre styrenes syn på en slik utredning. Styrene ble også gitt anledning til å gi sin tilbakemelding til departementet skriftlig i etterkant av møtet. Oppdragsbrevet her er utformet i lys av disse tilbakemeldingene. De skriftlige tilbakemeldingene ligger ved i kopi, og vi ber om at de tas med som en del av grunnlaget for utredningen.

Frist for direktoratets tilråding til departementet settes til **1. mai 2026**.

Med hilsen

Øivind Dannevig (e.f.)
avdelingsdirektør

Hege Feiring
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:

Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde/ Ittugáissáid suodjemeahccestivra
Nordkvaløy - Rebbenesøy verneområdestyre
Nasjonalparkstyret for Reisa nasjonalpark og Ráisduottarháldi landskapsvernområde
Rohkunborri nasjonalparkstyre
Seiland/Sievju nasjonalparkstyre
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttosvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman
kanalistarhaan johtokunta
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre / Várnjárgga álbmotmeahccestivra / Varenkinniemen
kansalistarhaan styyri

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
 Anárjoga álbmotmeahccestivra / Anárjohka nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark og Dividalen landskapsvernområde
 Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhčaveaji álbmotmeahccestivra
 Ånderdalen nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for LoppHAVet
 Lofotodden nasjonalparkstyre
 Midtre Nordland nasjonalparkstyre
 Njaarken vaarjelimiedajveraerie/ Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre
 Møysalen nasjonalparkstyre
 Vega verneområdestyre
 Blåfjella-Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre/ Låarte-Skæhkeren-Lijre
 nasjonalpaarhkeståvro
 Byrkije nasjonalpaarhkeståvro/ Børgefjell nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia
 Nasjonalparkstyret for Forollhogna
 Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen
 Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan
 Verneområdestyret for Trollheimen
 Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre
 Nasjonalparkstyret for Fulufjellet
 Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
 Langsua nasjonalparkstyre
 Reinheimen nasjonalparkstyre
 Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
 Sølén verneområdestyre
 Breheimen nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsvernområde
 Hallingskarvet nasjonalparkstyre
 Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat
 Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
 Folgefonna nasjonalparkstyre
 Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
 Naustdal-Gjengedal verneområdestyre
 Nærøyfjorden verneområdestyre
 Stølsheimen verneområdestyre
 Ålfotbreen verneområdestyre
 Raet nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
 landskapsvernområde
 Verneområdestyret for Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord landskapsvernområder
 Færder nasjonalparkstyre
 Jomfruland nasjonalparkstyre
 Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2024/13673-0 432.3

Deres ref.

Dato 17.02.2025

Jomfruland nasjonalparkstyre - Innspill i forbindelse med utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Jomfruland nasjonalpark stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere. Jomfruland nasjonalparkstyre har som utgangspunkt at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en omfattende omorganisering som svekker lokal forankring. Nasjonalparkstyret legger merke til og støtter det grunnleggende prinsippet for utredningen at det fortsatt skal være lokal forankring og lokalisering tett på verneområdene.

Styret i Jomfruland nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, hvor bredden av nasjonalparkene må være representert. Nasjonalparkstyret synes informasjonsmøtet med KLD som oppklarende og opplever at et flertall av styrene støtter videreføring av dagens organisering.

Hvert verneområde er unikt. Organisering av forvaltere må bidra til å ivareta og styrke den fleksibiliteten og variasjonen som trengs fra verneområde til verneområde, samtidig som den bidrar til å fremme samarbeid i spørsmål og problemstillinger som deles med andre.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver.

Nasjonalparkstyret er kritiske til en organisering som gir økt avstand til oppdragsgiver/beslutningstaker/arbeidsgiver. Forvalter er i dag tilknyttet Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Forvalter er lokalisert i Kragerø. Dette gir tilgang til et bredt fagmiljø, samtidig som forvalter har kort vei til verneområdet. Endret organisering vil trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver/ oppdragsgiver, som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

Lokal forankring gir økte muligheter for samarbeid med Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark AS, som fikk autorisasjon i 2024. Målet er å styrke samarbeidet.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker i Oslofjorden/Skagerak. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Formalisering av samarbeidet må også følges opp med økonomisk støtte, som gjør det mulig å gjennomføre felles møter og reising mellom verneområdene.

Nasjonalparkene har mange overlappende problemstillinger knyttet til forvaltning av de arealer på land og i havet.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Jomfruland nasjonalpark er gitt observatørstatus i styremøtene til besøkssenteret. Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark er med i nasjonalparkstyrets rådgivende utvalg, med møte og talerett.

Med hilsen

Henriette Fluer Vikre
styreleder, Jomfruland nasjonalpark

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk fjellsenter
Brubakken 2, 2686 Lom
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 948 80 564
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/jotunheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Kari Sveen

Vår ref. 2024/13635-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 14.02.2025

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Innspel til utredning av organisering av verneområdeforvaltarane

Vi viser til brev av 05.12.24 og til vårt foreløpige svar ved e-post av 10.02.25.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen diskuterte saka i møte 10.02.25, og gjorde slik vedtak:

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

Vi viser til vedlagt innspelnotat der merknedene etter diskusjonen i styret er innarbeidd, og utskrift av møteboka sak 7/2025.

Med helsing

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Eldrid Nedrelo
Leif Solemsli

Oppsummerande notat etter møte med KLD 21. januar - Organisering av verneområdeforvaltarane m.m.

Bakgrunn

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vart oppretta i 2011, og ordninga med eige sekretariat vart etablert i mai 2012. Det er tilsett to nasjonalparkforvaltarar med kontorplass Norsk Fjellsenter, Lom, på austsida og Rådhuset i Gaupne, Luster kommune på vestsida. Det er høvesvis Statsforvalteren i Innlandet og Statsforvalteren i Vestland som har arbeidsgjevaransvar for forvaltarane, medan økonomiforvaltning og arkiv er plassert hos SF-Innlandet. I tillegg blir det gjeve fagleg bistand til offentlege innkjøp m.v. frå Statsforvalternes fellestjenester, STAF.

Erfaring:

Vi har to velfungerande forvaltningsknutepunkt, og organiseringa med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar fungerer i det store og heile svært bra. Den regionale modellen gjev også forvaltarane eit fagleg nettverk som statsforvaltarembeta i Innlandet og Vestland følgjer opp på ein grei måte. Nasjonalparkforvaltarane har i eigen regi etablert fagnettverk med ein digital møteplass via Teams som gjev rom for erfaringsutveksling og kollegastøtte forvaltarane imellom. Også den omfattande evalueringa i regi av Nordlandsforskning i 2021 konkluderte med at ordninga med lokal forvaltning av nasjonalparkar og større verneområde har fungert bra. Det kan likevel vera rom for forbetringar.

Utfyllande merknader som svar på brev av 05.12.2024 frå KLD:

Det er i utgangspunktet positivt å få ein samla gjennomgang for å finne moglege forbetringar i forvaltningsordninga. KLD har definert ulike mål med den planlagte gjennomgangen, og vi meiner at ein kan nå alle desse delmåla ved å bygge vidare på dagens forvaltningsmodell og gjera nødvendige endringar der ein ser forbettringspotensiale.

Kommentert med [blå skrift](#) under dei enkelte strekpunkta:

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen (av) verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

Den desentraliserte modellen krev ressursar til oppfølging, og ein må i stor grad ta i bruk digitale tenester for god samhandling. Forvaltarane i Innlandet og i Vestland har jamlege kollegamøter gjennom året i dei to fylka og årlege samlingar i felt for å vareta fagmiljøet og kollega-samarbeidet. Nasjonale samlingar for alle forvaltarane i landet i regi av Miljødirektoratet var vanleg for nokre år tilbake. Det er planlagt ei slik samling i 2025, og desse samlingane ser vi som nødvendige for å styrke fagmiljøet, også med tanke på samhandling og sosialt.

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne

Det er viktig å ha nok ressursar til oppfølging. Statsforvaltarane opplever i dag utfordringar med nedbemanning og budsjettkutt, og uansett val av organisasjonsmodell må det setjast av ressursar for utvikling av gode fagmiljø.

- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

Vi i Innlandet og Vestland har etablert gode kolleganettverk, og erfaringane frå her kan med fordel delast med område der det er registrert mangelfull organisering av erfaringsutveksling.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder

Det er viktig at organiseringa har eit opplegg som sikrar oppfølging i periodar med vakanse som følge av sjukdom eller skifte av forvaltar. Fleksibilitet mellom sekretariata kan vera nødvendig førstehjelp for kortare periodar, men det er også viktig å gje klare føringar ved tildeling av ressursar til forvaltarstillingane. Dagens økonomimodell med lønnsmidlar til forvaltarstillingane integrert i budsjettet til statsforvaltaren har ikkje noko incitament for å unngå vakanse i forvaltarstillingane; snarare tvert imot. Det å setja stillingar i vakanse for ein kortare eller lengre periode er ofte brukt som innsparingsmetode der størsteparten av budsjettet er lønnsmidlar, og dersom Statsforvaltaren brukar lang tid med utlysing og tilsetjing av vikar eller ny verneområdeforvaltar vil dei kunne bruke innsparte lønnsmidlar frå den vakante forvaltarstillinga til egne behov. Jotunheimen opplevde i 2019/20 å miste over eit årsverk i sitt sekretariat fordi arbeidet med rekruttering av vikar ikkje var prioritert. Med få personar i det enkelte sekretariat er det uansett val av modell viktig med tett oppfølging på personalsida, slik at tilsetjing i vakante stillingar blir prioritert for å unngå manglande kontinuitet og reduserte ressursar til verneområdeforvaltninga. Det å stille ei av to forvaltarstillingar i vakanse betyr 50 % reduksjon i stillingsressurs, og er dermed langt meir dramatisk enn å operere med ei vakant stilling i ei avdeling med 15-20 tilsette. Denne problemstillinga må ha fokus i gjennomgangen av organiseringsmodellen.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.

Det er viktig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/økonomi/personal/innkjøp/fagsystem. Dagens modell med Statsforvaltar som formell arbeidsgjevar sikrar slik tilgang, ved at alle statsforvaltar-embeta har same arkiv-, økonomi- og personalsystem. Det ligg derfor godt til rette for å oppnå dette gjennom målretta arbeid og forbetring av praksis der det ikkje fungerer godt nok i dag. Statsforvalternes fellestjenester (STAF) gjev i tillegg god fagleg støtte for innkjøp i tråd med reglar for offentlege innkjøp m.m.

Nokre statsforvaltarembete har fått på plass ein velfungerande modell, medan det andre plasser synest å vera behov for forbetringar. Det kan vera nyttig å bygge vidare på dei gode erfaringane ein har opparbeidd gjennom fleire år og sjå på forbetringspotensialet, framfor å starte på nytt med ein helt ny organisasjonsmodell.

- bedre håndtering av rollefordeling

Rollene er tydeleg definert gjennom styrevedtektene. Pkt. 4 i vedtektene handlar om sekretariatet, og her er det tydeleg slått fast at «Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.» Det skal ivaretaast samtidig som at «Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark- /verneområdeforvalteren.» Pkt. 4 i vedtektene gjev vidare føringar for at tilsetjing av nye forvaltarar skal skje «i dialog med styret» og at ved vakanse i stilling «skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.»

**Nasjonalparkstyret
for Jotunheimen
og Utladalen**

Ved gjennomgang av organiseringa vil det vera viktig å få fram tydelegare retningslinjer for korleis Statsforvaltarane skal følgje opp desse føringane i praksis. Sidan det er nasjonalparkstyra som disponerer arbeidstida til forvaltarane, vil det vera dei som har best innsikt i kva som fungerer og ikkje i arbeidskvardagen, og det er viktig med god involvering på dette området; t.d. ved å kunne delta i medarbeidersamtaler ved behov, og også ha ein kanal mot formell arbeidsgjevar for å kunne ta opp forhold som eventuelt ikkje fungerer.

Det er også eit praktisk problem som av og til skaper grunnlag for misforståingar ute hos publikum: Ved at vi er organisert under organisasjonsnummeret til Statsforvaltaren, blir digitale brev og e-postar ofte oppfatta som at avsender er Statsforvaltaren, og ikkje nasjonalparkstyret. Gjennomgangen bør sjå på korleis vi kan få rydda opp i dette.

- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

Dersom ein har registrert stort spenn mellom ulike område, må det utviklast felles retningslinjer som motverkar dette. Kontinuitet i stillingane og sterkare fagmiljø på tvers av verneområda vil også kunne bidra til meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn

Vi har i dag eit nært og tillitsfullt samarbeid med SNO, med respekt og forståing for kvarandre sine roller. Det same gjeld tenestekjøpsordninga med dei lokale fjellstyra der SNO kjøper tenester. Det er viktig å ta vare på etablerte tenestekjøpsordningar, og å vurdere kjøp av tenester der det er fjellstyre med god fagkompetanse, for å behalde og styrke den lokale forankringa som dette representerer.

- tettere samarbeid med besøkssentrene

Det er i dag fleire større nasjonalparker med store besøkstal som ikkje har eige informasjonssenter, medan andre verneområde kan ha fleire senter. Det må utarbeidast ein overordna strategi for lokalisering og etablering av nye senter, utvikling av innhald, oppgåvefordeling og samarbeid med verneområdeforvaltninga. Det må utviklast gode modellar og setjast av ressursar slik at verneområdeforvaltninga kan møte utfordringane med kommunikasjon og formidling via digitale kanalar. Her er det viktig med god involvering av fagmiljøa, med etablering av ei referansegruppe med brei representasjon frå verneområdestyre, forvaltarar og informasjonssenter.

- bedre fungerende knutepunkter

Det er viktig å bygge på dei erfaringane ein har frå knutepunkta som fungerer godt. Det er ein stor fordel å samle fleire forvaltarar i felles knutepunkt, og unngå at nokon blir sitjande åleine utan kollegaer og godt fagleg nettverk på den faste kontorstaden.

Departementet meiner at utgreiing av organiseringa må omfatte fleire alternativ i tillegg til dagens ordning, og vi har desse kommentarane til dei opplista alternativa i brevet frå KLD:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere

Det er mogleg at dette kan vera ei løysing for enkelte embete med få forvaltarar. Som det gjekk fram av tilbakemeldingane i det digitale møtet 21. januar så var det gjennomgåande bra tilfredsheit med SF-Innlandet og SF-Vestland som arbeidsgjevarar.

- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,

Organisering under Miljødirektoratet vil også gje ein felles landsomfattande struktur. Modellen kan kanskje motverke regionale forskjellar – i den grad dette er eit registrert problem. Det som er skissert med å plassere forvaltarane inn under SNO i direktoratet meiner vi er svært uheldig med tanke på blanding av roller. Vi må ha eit tydeleg skilje mellom forvaltning og oppsyn. Dersom forvaltarane skal organiserast inn under Miljødirektoratet må det i så fall knytast til avdelinga som har ansvar for nasjonalparker og større verneområde, og ikkje SNO.

- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet

Ein heilt ny organisasjon kan nok også skape felles overbygging, men det vil nok bli relativt ressurskrevjande, og blir vurdert som lite realistisk.

- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

Kvart styre som arbeidsgjevar synest lite aktuelt. Det er vanskeleg å sjå for seg korleis ein skal få kontinuitet og sterk fagleg oppfølging i ein slik modell. Det er forvaltarane som danner sekretariat for styra, men det vil ikkje vera logisk at dei også skal ha sekretæransvar for å bistå styra i utøving av arbeidsgjevarrolla. Med nye politikarar inn i styra kvart fjerde år er det vanskeleg å sjå for seg at ein vil få til ein velfungerande modell med denne løysinga. I den grad det er problem i rolleavklaring mellom Statsforvaltar og verneområdestyre må dette heller løysast med tydelegare tildelingsbrev og retningslinjer frå Miljødirektoratet og KLD.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen stiller seg saman med forvaltarane gjerne til disposisjon for å delta i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Vi har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå av offentleg forvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

Saksframlegg

Arkivsaksnummer: 2024/13635-0

Saksbehandlar: Kari Sveen

Dato: 04.02.2025

Utval	Utvalssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen	7/2025	10.02.2025

Innspel til Klima- og miljødepartementet ang. organisering av verneområdeforvaltninga - Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Innstilling frå forvaltar

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen sluttar seg til innhaldet i notatet som kommenterer dei enkelte punkta i brev av 05.02.2024 frå Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane stiller seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Dersom det blir foreslått vesentlege endringar i organiseringa av verneområdeforvaltninga, føreset nasjonalparkstyret at saka blir sendt ut på høyring.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - 10.02.2025

Behandling

Nasjonalparkforvaltar reviderer utkastet til notat og legg til litt om rolleforståing og betre involvering av styret i saker som vedkjem forvaltarane.

Vedtak

Nasjonalparkstyret sluttar seg til innstillinga, med tilføyning av utfyllande tekst under punkt om rolleforståing.

Oppdatert notat sendast ut for godkjenning, og endeleg innspel blir sendt KLD seinast fredag 14.02.

Dokument i saka (vedlegg)

- Brev av 05.02.2025 frå Klima- og miljødepartementet til verneområdestyra
- Notat - Utkast til innspel frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen

Saksopplysningar

Klima- og miljødepartementet inviterte alle verneområdestyra til eit digitalt møte 21. januar, for innspel til eit planlagt oppdrag til Miljødirektoratet om å gå gjennom organiseringa av verneområdeforvaltarane. Styreleiar Leif Solemsli representerte nasjonalparkstyret i møtet, og la i sitt innspel vekt på å bygge vidare på gode erfaringar med dagens ordning og ta tak i forhold som ikkje fungerer heilt bra, framfor å bruke store ressursar på å utgreie fullstendige omorganiseringar. Han la særleg vekt på ei aktiv personalforvaltning for å unngå langvarige vakansar i sekretariat som består av 1-2 forvaltarar, og framheva behovet for ressursar til informasjonsarbeid for å vera meir på banen i sosiale media m.m.

Departementet opna for at verneområdestyra kunne ettersende utfyllande innspel til dei korte munnlege innspela som styrerepresentantane kunne framføre innan 2 minuttstaledid i møtet.

Forvaltarane deltok som observatørar på møtet.

Det er i samarbeid med styreleiar utarbeidd eit utfyllande notat med merknader i dei ulike punkta i brevet frå KLD. Notatet følgjer som vedlegg.

Heimelsgrunnlag

Delegering

Nasjonalparkstyret har delegert forvaltningsmyndighet for Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde i medhald av styrevedtekter, sist revidert 19.01.2024.

Vurdering

For å sikre ei heilskapleg forvaltning med rom for dialog og erfaringsutveksling mellom verneområda er det heilt nødvendig at alle forvaltarane blir knytte opp mot ein samla og landsomfattande struktur med tilgang til felles system for arkiv/saksbehandling, økonomi, personal, innkjøp og andre fagsystem. Vedlagt notat kommenterer kvart element i brevet frå KLD direkte. Det vil styrke innspelet om styret stiller seg bak.

I samband med den varsla gjennomgangen er det viktig at det blir oppretta breitt samansette referansegrupper som kan gje gode innspel på kva som fungerer og kva som bør forbeholdast for å nå dei oppsette måla for arbeidet. Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen og forvaltarane kan gjerne stille seg til disposisjon som moglege representantar i ei referansegruppe for gjennomgang av organiseringa.

Nasjonalparkstyret har styremedlemer som har vore med i fleire periodar, og begge forvaltarane har arbeidserfaring frå ulike nivå innan offentleg miljøforvaltning. Vi har gjennom mange års arbeid etablert gode relasjonar med kommunane og brukarane av verneområda våre. Vi meiner derfor at vi har opparbeidd kompetanse som kan vera nyttig i ein samla gjennomgang av organiseringa.

**Stabbursdalen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Vestre Porsangerveien 1335
9710 Indre Billefjord

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 77
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/stabbursdalen

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Karoline Salmila

Vår ref. 2024/11915-0 432.3

Deres ref.

Dato 13.02.2025

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedlagt ligger uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre.

Nasjonalparkstyret deltok under teams-møtet den 21. januar 2025 med egen taletid, og ønsker videre å bidra i utredningen med denne uttalelse.

Med hilsen

Karoline Salmila
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Uttalelse fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre til KLD sin uttending av organisering av verneområdeforvaltere

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vil takke for muligheten til å komme med innspill til denne viktige prosessen. Vi mener det er behov for å gjennomgå dagens forvaltningsstruktur, og vi stiller oss positive til en utredning som kan bidra til å styrke og forbedre systemet. Dette høringssvar peker på flere ankepunkter knyttet til dagens ordning, samt forslag til hvordan disse kan forbedres.

Forvalters oppgaver og styring

Nasjonalparkstyret understreker viktigheten av å sikre at forvalterne ikke utnyttes som ressurser for andre oppgaver uten godkjenning fra styret. Forvalters arbeidstid og oppgaver må fastsettes i dialog med nasjonalparkstyret og forvalteren selv, slik at arbeidsbelastningen holdes innenfor rimelige grenser. Mange forvaltere opplever allerede en høy arbeidsmengde, og det er avgjørende å unngå at de pålegges ytterligere oppgaver uten hensyn til kapasiteten deres.

- **Klare retningslinjer for forvalters oppgaver** slik at store og/eller tidkrevende ekstra arbeidsoppgaver ikke pålegges nasjonalparkforvalteren uten godkjenning fra styret.
- **Årlige arbeidsplaner i samråd med forvalter og styret** for å sikre forutsigbarhet og kontroll over arbeidsmengden.
- **Tilrettelegging for støttepersonell eller administrative ressurser** for å avlaste forvalterne i perioder med høy arbeidsbelastning.

Sårbarhet i dagens system

Vi ser at dagens system er sårbart, spesielt på grunn av at det kun er én forvalter tilgjengelig i mange områder. Ved sykdom, permisjoner eller vakanser oppstår det utfordringer som kan hemme kontinuiteten i forvaltningsarbeidet. Dette understreker behovet for faste vikarordninger og fleksible løsninger som kan trå i kraft ved lengre fravær. En styrket fleksibilitet vil redusere sårbarheten og sikre bedre kontinuitet i oppgavene knyttet til verneområdene. Styret kan vise til et konkret eksempel: Vår forvalter var uten vikar da hun var i fødselspermisjon i 7 mnd. I den perioden gikk det ut over en ansatt på miljøavdelingen, som måtte håndtere de mest prekære søknadene som kom inn til Stabbursdalen nasjonalparkstyret, samtidig som han fortsatt hadde sin egen stilling. Vedkommende hadde altså svært stor arbeidsbelastning denne perioden. Mange andre oppgaver ble ikke jobbet med eller utført i denne perioden, det ble avholdt færre møter ovenfor styret og flere arbeidsoppgaver ble altså forskjøvet 7 mnd. grunnet ressursutfordringer. Et konkret eksempel var at det lovpålagte årlige møtet for Rådgivende utvalg ble ikke avholdt dette året. Dette er ikke kritikk til den ene ansatte på miljøavdelingen, men til systemet som ikke sikrer en vikar ved fødselspermisjon (uavhengig av hvor lenge en velger å være ute i permisjon). Ansettelsesprosessene er også kritikkverdig seint hos Statsforvalteren, noe som er med på å skape slike situasjoner.

Uavhengig juridisk og faglig veiledning

Det er essensielt å sikre at forvalterne får tilgang til uavhengig juridisk og faglig veiledning, spesielt i saker som kan bli gjenstand for klagebehandling. Uavhengigheten må være garantert for å unngå habilitetsutfordringer og sikre korrekt saksbehandling.

Delingskultur og felles kunnskapsbase

Vi foreslår å styrke samarbeidet og delingskulturen mellom forvaltere ved å etablere en felles digital database for lagring og deling av relevante rapporter, dokumenter og annen kunnskap på landsbasis. Dette vil kunne effektivisere arbeidet og sikre at forvalterne har enkel tilgang til informasjon og tidligere erfaringer.

Kompetanseheving og nettverksbygging

For å sikre at forvalterne er rustet til å håndtere stadig mer komplekse oppgaver, er det viktig å legge til rette for kompetanseheving gjennom kurs, studier og samlinger. Samtidig bør det etableres flere arenaer der forvalterne kan møtes for å utveksle erfaringer og bygge nettverk. Dette vil ikke bare styrke kompetansen, men også samholdet mellom forvalterne. Det bør også sikres at forvaltere som er alene gis mulighet til samarbeid og økt kunnskapsdeling med andre forvaltere.

Tydelige rollefordelinger og styrket samarbeid

En tydelig rollefordeling mellom nasjonalparkstyret, forvalterne og andre aktører er nødvendig for å sikre en effektiv forvaltning. Samarbeidet med aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentrene bør styrkes for å sikre bedre oversikt, bedre ressursutnyttelse og helhetlig oppfølging av oppgaver.

Styringsdialogen mellom Miljødirektoratet, statsforvalteren, nasjonalparkstyret og nasjonalparkforvalteren skjer gjennom en kombinasjon av overordnede retningslinjer, rapportering og løpende dialog for å sikre en effektiv og balansert forvaltning av verneområdene.

Miljødirektoratet har det overordnede ansvaret for nasjonalparkforvaltningen og gir nasjonale retningslinjer og føringer basert på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Direktoratet delegerer forvaltningsmyndighet til nasjonalparkstyrene og har en veiledende rolle overfor både styrene og statsforvalteren. De kan også gi innspill i prinsipielle saker og kvalitetssikre forvaltningen gjennom oppfølging og evaluering.

Statsforvalteren fungerer som bindeledd mellom Miljødirektoratet og nasjonalparkstyret. Statsforvalteren har arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren og sikrer at nasjonalparkstyrene følger nasjonale føringer. De bistår med juridisk og administrativ veiledning, personaloppfølging og sikrer at forvaltningen skjer i tråd med regelverket.

Nasjonalparkstyret har fått delegert myndighet fra Miljødirektoratet og styrer den daglige forvaltningen av nasjonalparken. Styret fatter vedtak om forvaltningsplaner,

dispensasjonssøknader og skjøtselstiltak. For å sikre en faglig godt forankret forvaltning, har styret tett dialog med nasjonalparkforvalteren, som fungerer som styrets saksforbereder og daglige operative leder.

Nasjonalparkforvalteren rapporterer både til styret (faglig) og til statsforvalteren (administrativt). Forvalteren utfører styrets vedtak, behandler saker, samarbeider med andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO) og besøkssentre, og sikrer lokal oppfølging av nasjonalparkens verneverdier.

For å sikre samordning i styringsdialogen holdes det jevnlig møter på flere nivåer:

- **Mellom Miljødirektoratet og statsforvalteren** for å sikre nasjonale føringer og avklare eventuelle prinsipielle spørsmål.
- **Mellom statsforvalteren og nasjonalparkstyret** for å sikre at styret opererer innenfor rammene av nasjonal forvaltning og får nødvendig administrativ støtte.
- **Mellom nasjonalparkstyret og forvalteren** for å fastsette prioriteringer og sikre en effektiv gjennomføring av oppgavene.
- **Mellom forvalteren og statsforvalteren** for å ivareta arbeidsgiveransvar, juridiske spørsmål og administrative oppgaver.

God kommunikasjon og tydelig rollefordeling mellom disse aktørene er avgjørende for å sikre en forvaltning som er både effektiv og lokalt forankret, samtidig som den følger nasjonale retningslinjer.

Lokalt forankret forvaltning, lokalbefolkningens interesser og respekt for samisk kultur

Vi understreker betydningen av at enhver endring i forvaltningen bør støtte opp om lokal forvaltning og styrke kapasiteten i distriktene. Det er avgjørende å ivareta både lokalbefolkningens interesser og samisk kultur og rettigheter i alle aspekter av forvaltningsarbeidet.

Oppsummering

Stabbursdalen nasjonalparkstyre mener det er nødvendig med en mer robust, fleksibel og lokalt forankret forvaltningsstruktur. Vi anbefaler særlig:

1. Klare retningslinjer for forvalters arbeidsoppgaver og belastning.
2. Innføring av vikar- og samarbeidsordninger for å redusere sårbarhet.
3. Etablering av en uavhengig juridisk rådgivningstjeneste.
4. Opprettelse av en digital kunnskapsplattform og møteplasser for erfaringsutveksling.
5. Økt satsing på kompetanseutvikling for forvaltere.
6. Styrket samarbeid og rollefordeling mellom forvaltere, styrene og andre aktører.
7. Sikring av lokal forvaltning og hensyn til samisk kultur.

Vi ser frem til videre dialog om hvordan nasjonalparkforvaltningen kan styrkes og forbedres.

Med vennlig hilsen,
Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Nina Kulsland Eriksson
Styreleder

Anna Ravna Gaup
Nestleder

Jan-Arvid Arnesen
Styremedlem

Arne Reidar Myrseth
Styremedlem

Fra: Svendsgard, Bernhard <bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no>
Sendt: 13. februar 2025 12:56
Til: Postmottak KLD
Kopi: Feiring Hege
Emne: Brev fra Dovrefjell nasjonalparkstyre - deres ref. 23/2148
Vedlegg: Saksprotokoll Utredning av organisering av verneområdeforvaltere -
Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD.pdf

Med vennlig hilsen

Bernhard Svendsgard
nasjonalparkforvalter

Dovrefjell
nasjonalparkstyre

Epostmottak: sfinpost@statsforvalteren.no

Tlf. 900 49 359

[Dovrefjell nasjonalparkstyre](#) og [Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark](#)

Arkivsaksnummer: 2024/13631-0

Saksbehandler: Bernhard Svendsgard

Dato: 04.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	3/2025	12.02.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyres uttalelse til KLD

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner. Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 12.02.2025

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

Marit Bjerkås

Foreslår at det tas inn "organisasjonsnummer" i setningen i innstillinga avsnitt 6, slik at den lyder:

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, **organisasjonsnummer** og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Behandling

Forslag til justering i avsnitt 6 der ordet "organisasjonsnummer" tas med ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt innspill til prosessen om organisering av verneområdeforvalterne er som følger:

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte. Forvaltningsmodellen ligger fast, det er Dovrefjell nasjonalparkstyre fornøyd med.

Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene. SNO må være samlokalisert med verneforvaltningen og verneområdestyrene må ha en dedikert oppsynsressurs.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknytningen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette utfordrende. Det må med en slik ordning også endres på saksbehandlingen i klagesaker.

En løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Verneområdestyrenes selvstendige rolle og lokale tilhørighet kan tydeliggjøres gjennom enkel tilrettelegging av egne epostadresser, organisasjonsnummer og egen utsending av dokumenter og vedtak.

Forvaltningsknutepunktene kan styrkes. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner. Større forvaltningsknutepunkt kan utføre oppgaver for flere verneområdestyrer.

For å komme frem til et godt resultat bidrar Dovrefjell nasjonalparkstyre gjerne i den videre prosessen gjennom deltakelse i den foreslåtte referansegruppa, eller på annen måte.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Invitasjon til møte - 210125 - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Dovrefjell nasjonalparkstyre - oppdatert med adresseliste

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet (KLD) har i brev av den 5/12-24 varslet en gjennomgang av organiseringen av verneområdeforvalterne i Norge med denne bakgrunnen:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).»

Det går fram av vedlagte invitasjon fra KLD at selve forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og styre skal videreføres, men at enkelttiltak for forbedring kan iverksettes. Her nevner KLD flere mål med en omorganisering.

KLD nevner også fire forskjellige måter å organisere forvalterne på, i tillegg til en videreføring av dagens ordning. Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen.

Vurdering

Som en del av denne prosessen inviterte KLD til et teamsmøte der verneområdestyrene kunne legge fram sitt syn på saken. Hvert styre fikk tildelt to minutter til sitt innlegg og fikk mulighet til å sende over skriftlig innspill i etterkant. Fra KLD deltok både statssekretær og administrasjonen.

Styreleder var forhindret fra å møte og ba forvalterne forberede et kort innlegg og å legge fram en sak for første berammete styremøte. Innlegget ble framført i teamsmøtet på vegne av styreleder. Følgende ble framført:

«Styreleder kunne dessverre ikke stille, og i overenstemmelse med ham så formidler vi i sekretariatet dette underveisinnspillet. Dovrefjell nasjonalparkstyre vil ettersende skriftlig innspill.

Forvaltningsmodellen ligger fast, det er vi fornøyd med. Dovrefjell NP fungerer godt.

Vi har nært og godt samarbeid med lokalt SNO og fjellstyrene. Det er en styrke at SNO er samlokalisert med oss i forvaltningsknutepunktet på Hjerkin. Oppsynstjenestene er en viktig premissleverandør for en aktiv og god forvaltning av verneområdene.

I Innlandet og for Dovrefjell nasjonalparkstyres del fungerer dagens ordning på en god måte.

Dersom det skal gjøres endringer i organiseringen, så er det viktig at den lokale tilknyttingen beholdes. En løsning der verneområdestyrene blir en del av Miljødirektoratet/SNO vil gjøre dette vanskelig.

Likeledes vil en løsning med eget arbeidsgiveransvar for det enkelte styre bli svært vanskelig å drifte, der små miljøer vil måtte håndtere mye av organisasjonsmessig og merkantilt arbeid på egenhånd.

Vi mener mye kan forbedres gjennom å styrke forvaltningsknutepunktene. Flere oppgaver kan legges til disse og de kan videreutvikles for å gi støtte videre i verneforvaltningen. Slike oppgaver kan være innenfor områdene informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner.»

I hovedsak var det store flertallet av de styrene som holdt innlegg enige om at dagens ordning fungerer godt, men at forbedringspunkter kan finnes. Det var også stor enighet om at verneområdeforvaltningen ikke bør bli en del av Miljødirektoratet eller overta arbeidsgiver- og økonomiansvar som selvstendige enheter.

Forvalterne vil presisere:

1. Dagens ordning fungerer godt i Innlandet. Forvalterne har god faglig støtte fra statsforvalterembetet og støttefunksjonene (merkantilt, arkiv, økonomi, lønn, personal, etc) fungerer godt.
2. Statsforvalteren i Innlandet utøver sin rolle som arbeidsgiver på en ryddig måte og det legges ikke føringer på forvalternes skjønn i saksbehandlingen.
3. Forvalternes lokale tilknytning gjennom organiseringen er viktig for å kunne utøve forvalterrollen på en best mulig måte og for å sikre forståelsen for vernet i og rundt nasjonalparkene. En organisatorisk tilknytning til et direktorat eller en avdeling i et direktorat vil svekke dette.
4. Forvaltningen av verneområdene rundt Dovrefjell har gjennom utprøvingen av lokal forvaltning i Dovrefjellrådet erfaring med at styret er en egen organisatorisk enhet, der alle funksjoner skal ivaretas av styret selv. Dette er vanskelig å få til, da kravene til arkivføring, økonomisystemer og personalhåndtering er store. En slik organisering er også lite effektiv.
5. Forvalterne ser at ordningen kan oppfattes ulikt ettersom hvilket verneområde og statsforvalter en tilhører og hvor i landet en befinner seg. Selv om det fungerer godt med Statsforvalteren i Innlandet, så finnes det forbedringspunkter. En kan blant annet tilrettelegge med at verneområdestyrene får egne epostadresser og egen utsending av dokumenter/vedtak, slik at det synliggjøres at styrene har en selvstendig rolle og ikke forveksles med statsforvalterne.

Særlig mener vi en kan forbedre følgende:

- oppgaver innenfor informasjon/kommunikasjon, samordning og andre støttefunksjoner kan ivaretas gjennom styrking og økte oppgaver til forvaltningsknutepunkter
- alle verneområdestyrene må ha dedikerte og økte oppsynsressurser

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Sunniva Olsen

Vår ref. 2025/1760-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 10.02.2025

Uttalelse til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til brev fra Klima- og miljødepartementet (KLD) 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Dagens organisering fungerer ikke helt optimalt, og det er helt klart rom for utbedringer. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning. Rohkunborri nasjonalparkstyre ønsker en utredning av organisering av verneområdeforvaltere velkommen.

Behov for utredning av dagens ordning

Etter møtet med KLD 21. januar, kan det virke som det tilsynelatende er stort spenn i hvordan dagens ordning med Statsforvalteren som arbeidsgiver oppleves nasjonalt. En utredning av organisering burde avdekke hva som er bra og hva som er utfordrende med dagens ordning. Det kan i tillegg være en ide å se om det er regionale forskjeller mellom de ulike statsforvalterne, og eventuelt forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Det er viktig at både verneområdestyrene og verneområdeforvalterne involveres i denne utredningsprosessen.

Dagens organisering

Rohkunborri nasjonalpark har en forvalter som sitter samlokalisert med Statens naturoppsyn (SNO), i Bardu kommune. Denne løsningen har fungert så som så, på grunn av at det tidligere SNO-mannskapet stort sett har sittet på hjemmekontor. Den siste tiden har det vært interne overflytninger og nyansettelser i SNO. Det har av den grunn kommet nyansatt SNO-mannskap til Bardu kommune. Det nyansatte SNO-mannskapet består av to personer som i stor grad jobber ut fra kontorsted. Dette har vært svært positivt, og hjelper med å styrke lokal og helhetlig forvaltning i tillegg faglig og sosialt arbeidsmiljø. Arbeidsgiveransvaret for forvalter ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark som er lokalisert i både Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler og ulemper med dagens organisering

Fordeler med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker. - Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer verneområdeforvalterens arbeidstid, men at det er verneområdestyret selv som disponerer arbeidstiden til verneområdeforvalterne. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet.

Ulemper med å være tilknyttet Statsforvalteren. - Statsforvalteren har en dobbeltrolle i forhold til forvalter og verneområdestyret som er problematisk ut fra intensjonene om lokal forvaltning. - Det er vanskelig for publikum å se forskjell på verneområdestyret og Statsforvalteren, på grunn av at Statsforvalteren står som avsender i både e-poster og vedtak. I tillegg til at Statsforvalteren står som avsender på vedtak, er de også klagepart. Dette er med på å skape stor forvirring blant publikum. – Statsforvalteren som politisk premissleverandør for forvaltningen og sakenes innstilling, umuliggjør gode vedtak basert både på naturvitenskapelig kunnskap og tradisjonskunnskap. Premisser som ble lagt inn både fra Statsforvalterens, Miljøverndepartementet og Miljødirektoratet, blir ikke hensyntatt i forvaltningen. - Verneområdeforvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag. - Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos Statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos Statsforvalteren. Denne arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljø saker, sykemeldinger, ansettelsesprosesser osv vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Innspill organisering av verneområdestyret

I brevet fra Klima og miljødepartementet ble det listet opp 4 punkter med forslag for mulige alternativer til omorganisering.

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn (osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene

Rohkunborri nasjonalparkstyre mener at det å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet kan være en god løsning. Dersom det er gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og

Finnmark. Nasjonalparkstyret tenker som nevnt at det kunne vært en god løsning om Miljødirektoratet får arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvaltere, men vil understreke at det ikke er ønskelig å bli en underavdeling av SNO, da dette vil kunne skape forvirring rundt rollefordeling.

Rohkunborri nasjonalparkstyre er også åpen for å se på en løsning hvor verneområdestyrene selv har arbeidsgiveransvaret for hver enkelt forvalter.

Styret ønsker fortsatt disponere forvalternes arbeidstid.

Nasjonalparkstyret ønsker ikke at det skal bli noen endring for disponering av forvalters arbeidstid. Det er verneområdestyret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Av den grunn er det vesentlig at det er det gitte nasjonalparkstyret som disponere den enkelte forvalters arbeidstid. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Rohkunborri nasjonalpark sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis.

Til slutt vil nasjonalparkstyret oppfordre KLD og Miljødirektoratet til å se på forvalterne og styrene som en ressurs. Mange forvaltere og styrer sitter på lokal kunnskap og har opparbeidet seg relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvaltere og for direktoratet. Det er i tillegg mye å hente på å bedre informasjonsflyten oppover, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men verneområdestyrene har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Det er få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra direktoratet til verneområdestyrene. Manglende input fra verneområdestyrene er med på å begrense en god utvikling av verneområdeforvaltningen nasjonalt.

på vegne av Rohkunborri nasjonalparkstyre

Sunniva Olsen
Nasjonalparkforvalter

Fra: Sveen, Kari <kari.sveen@statsforvalteren.no>
Sendt: 10. februar 2025 16:08
Til: Postmottak KLD
Kopi: Nedrelo, Eldrid; Leif Solemsli (leif@solemsli.no) (leif@solemsli.no)
Emne: Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen - Foreløpig tilbakemelding etter Teams-møte med KLD 21. januar 2025

Til Klima- og Miljødepartementet
v/ saksbehandlar Hege Feiring

Vi viser til teams-møte 21. januar 2025 kl. 12-14, der verneområdestyra var inviterte til å koma med innspel til spørsmålet om organisering av verneområdeforvaltninga. Det vart også opna for ettersending av utfyllande synspunkt. Frist var sett til 10.02.25, men med moglegheit for å be om litt ekstra tid ved behov. Saka vart diskutert i møte i Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen i dag, og styret vil sende utfyllande kommentarar. Vi treng eit par dagar ekstra frist for endeleg formulering av innspelet.

Endeleg uttale frå Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen vil koma i løpet av denne veka, og seinast fredag 14.02.25.

For nasjonalparkstyret

Kari Sveen
nasjonalparkforvaltar

Jotunheimen
nasjonalpark

Telefon: 61 26 62 03
Mobil: 948 80 564
E-post: kari.sveen@statsforvalteren.no
Web: www.nasjonalparkstyre.no/Jotunheimen/

Sendt: torsdag 5. desember 2024 13:21

Til: Kollstrøm, Rolf <rolf.kollstrom@statsforvalteren.no>

Emne: Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vennligst se vedlagte dokument(er).

Med hilsen

Klima- og miljødepartementet

Ver venleg å sjå vedlagte dokument.

Med helsing

Klima- og miljødepartementet

Please see attached document(s).

Kind regards

Ministry of Climate and Environment

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere -Ref 23/2148 Øvre Pasvik nasjonalparkstyret 10.02.2025

Flott at departementet tar tidlig kontakt med styrene!

Det er styret som kjenner forvalters arbeidshverdag. Lokal forvaltning krever tilstedeværelse i verneområdet og stadig nettverksarbeid, - og måles ikke i antall dispensasjoner eller styresaker. Må være varsom med måling av arbeidsmengde i forhold til tanker om utjevning av arbeidsbelastning.

For vår del i Øvre Pasvik er det for eksempel viktig med stadig kontakt og opplæring av militært personell som har operative oppdrag langs russegrensa midt i naturvernområdene.

Nasjonalparkstyret er arbeidsgiver men har ikke arbeidsgiveransvar, pkt 4 i vedtektene for styret: "Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid."

Statsforvalterne har arbeidsgiveransvaret. Statsforvalter forventer at verneområdeforvalterne stiller opp på møter og samlinger som er lite relevante. Dette er tidstyveri – statsforvalter stjeler forvalters arbeidstid fra styrene. Det er en ulempe at forvalterne ikke har kollegial kontakt og kunnskapsoverføring med øvrige forvaltere utover eget statsforvalterembete. Også uheldig at styrene heller ikke har kontakt med andre styrer over embetsgrensene.

Når nasjonalparkstyret skal ha et ettermiddagsmøte med sitt Rådgivende utvalg eller ha et publikumsarrangement en helg, må forvalter søke statsforvalteren om lov til å delta/ få betalt overtid. Embetet har ingen dialog med styret.

Statsforvalter forhandler lønn med forvalter uten å ha kontakt med nasjonalparkstyret ved leder. Merkelig siden styret kjenner forvalters arbeidsinnsats og jobbutførelse best.

Verneområdene er en del av statsforvalteres økonomiforvaltning. Hvorfor må andre enn forvalter attestere styrets disponering av egne midler? Hvorfor er forvalters reisebudsjett en del av totalbudsjettet til statsforvalters miljøavdeling? Her tilflyter ingen informasjon til styrene.

Det er ofte styrene som heier på forvalterne og som gir positive tilbakemeldinger og motivasjon til videre innsats. Styrets rolle som arbeidsgiver må gis et helt annet prioritet enn i dag, satt i system med et organ med arbeidsgiveransvar for gjerne alle landets verneområdeforvaltere.

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre har ett utrolig godt samarbeid med Statens naturoppsyn (SNO) og vi er avhengig av den jobben de gjør for oss.

«Nærhet til statsforvalter sier mange», - vi har 100 mil til Statsforvalteren for Troms og Finnmark i Tromsø, så om vi er under Miljødirektoratet tror vi ikke det blir noen problem. Kanskje det er like lett å ha kontakt.

- Ber om at styrene holdes orientert og gjerne konsulteres videre i prosessen.
  - Styreleder Kurt Pasvikbamsen Wikan kan gjerne delta i en eventuell referansegruppe.
-

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Lars Slettom

Vår ref. 2025/10-0 432.3

Deres ref.

Dato 10.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for innspill til Klima- og miljødepartementet.

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan avgir følgende høringsuttalelse vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Områdestyrene som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Områdestyrene vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer, Sametinget og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*

Med hilsen

Lars Slettom
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Verneområdestyret
for Skardsfjella og
Hyllingsdalen**

Postadresse
Statsforvalteren i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse
705 Senteret
Kløftvegen 1
Ås i Tydal

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte: +47
Epost: marit.berger@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no>

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden
7485 TRONDHEIM

Saksbehandler Marit Sophie Berger

Vår ref. 2025/12-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill - Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen viser til brev datert 05.12.2024, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, med frist 10.02.2025 for skriftlige innspill til Klima- og miljødepartementet.

Verneområdestyret for Skardsfjella og Hyllingsdalen har vedtatt følgende innspill vedrørende fremtidig organisering av verneområdeforvaltere:

- *Det er avgjørende med lokal forankring og lokal tilstedeværelse, samt stedlig lokalisering av forvalterne i tilknytning til det aktuelle verneområdet. Dette gir en helt annen lokal forståelse for vern og verneformål, i tillegg til at det også bidrar til bedre kunnskap om lokale forhold for forvalterne.*
- *Behovet for en helhetlig organisering kan være til stede, men da på overordnet nivå. Verneområdestyret som avgir denne uttalelsen er klare på at det enkelte styret ikke ønsker å overta arbeidsgiveransvar, men støtter heller en dedikert ressurs på et overordnet nivå som kan ta på seg denne oppgaven. Statsforvalteren kan i våre øyne være et riktig nivå, men mulig flere områdestyrer kan samles under en felles paraply under dette embetet. Det er imidlertid viktig å fortsatt ha en tett og god dialog med både forvaltere og områdestyrene, dette selv om det geografisk blir større avstand til det overordnede nivået.*
- *Verneområdestyret vil sterkt fraråde at verneområdeforvalterne organiseres som en del av Statens Naturoppsyn, og det er heller ikke ønskelig med en organisering under Miljødirektoratet, som i dag fungerer som klagemyndighet for saker behandlet av de ulike verneområdestyrene.*
- *Det er viktig at det etableres et godt fagmiljø, et fagmiljø der også de ulike forvalterne og styrene kan hente kompetanse av hverandre, samt at det etableres arenaer for dette.*
- *Det er viktig at både forvaltere, verneområdestyrer og berørte kommuner involveres i det videre arbeidet med fremtidig organisering av verneområdeforvaltere.*

Med hilsen

Marit Sophie Berger
Nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Øivind Løken

Vår ref. 2024/13639 432.0

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Viser til deres brev av 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt teams-møte om samme tema 21. januar 2025.

Nasjonalparkstyret for Fulufjellet ved nasjonalparkforvalter deltok i møtet og ga et to minutters innspill med våre synspunkt slik det var invitert til. Vi ønsker i tillegg å komme med et skriftlig innspill for å utfylle den korte presentasjonen det var mulighet for i møtet.

For å sortere de ulike argumentene som kan tale både for og mot endringer har nasjonalparkstyret utformet et notat. Dette notatet ønsker vi å gjengi som vårt utvidede innspill til departementet.

Bakgrunn

- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter
- Stillingsinstruks forvaltere
- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.*
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

1. «...Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»

KOMMENTAR: vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Fra vårt styre sitt ståsted har dialog og kontakt med Statsforvalteren vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også seinere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrever, statsforvalter som personalansvarlig etc.

Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

Vi er godt fornøyd med dagens lokale forvaltningsmodell for de store verneområdene. Det er også verdt å vise til at dette er en ordning som Utmarkskommunens sammenslutning har vært pådriver for og tilhenger av.

2. «...Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning...»

KOMMENTAR: I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene (og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra miljødirektoratet og andre.

Departementet ønsker:

...å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering
- med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

... for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør

- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR: for verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles ei tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltere.

Samarbeidet med STAF fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om nasjonalparkforvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

... alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

KOMMENTAR: faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblanding og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne.

Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Proessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR: *det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordninga ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.*

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Med hilsen

Turid Backe-Viken
Styreleder

Øivind Løken
nasjonalparkforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor

Postboks 987

2604

LILLEHAMMER

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jørgen Eira Solbakke

Vår ref. 2024/11913-0 432.3

Dykkar ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Tilsvar til organisering av verneområdeforvaltningen

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025.

Anárjohka nasjonalparkstyre ser behovet for en utredning, da en opplever at organiseringen har færre ressurser tilgjengelig for å dekke behovene til forvaltningsmodellen nå enn hva som var tilfellet før.

Informasjon om våre forhold

Anárjohka nasjonalpark ligger innernfor kommunene Kautokeino og Karasjok i Finnmark fylke, og grenser til Lemminjok nasjonalpark i Finland. Nasjonalparkstyret er representert med 5 medlemmer (to fra sametinget og en fra hver av kommunene og Finnmark fylkeskommune). Nasjonalparken forvaltes av en nasjonalparkforvalter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling i Kautokeino.

Anárjohka nasjonalpark er en av de nasjonalparkene der forvaltningen senest har blitt overført fra en statlig forvaltning til et lokalt styre (2018). Da nasjonalparken ble opprettet (1975) hadde man ikke dagens krav til utredning av verneverdier og ferdig utkast til forvaltningsplan, slik som i dag da disse planoppgavene allerede ferdigstilt før området blir vedtatt vernet. For Anárjohka nasjonalpark ble disse planarbeidene heller ikke gjennomført i løpet av de 43 årene nasjonalparken ble forvaltet av Fylkesmannen i Finnmark. Det er verdt å merke seg at verneforskriften for Anárjohka nasjonalpark fortsatt er fra 1975, som gir noen ekstra utfordringer for vernemyndigheten i forvaltningen av verneområdet. Andre, eldre verneområder har fått rullert sine forskrifter, tilpasset dagens bruk og utfordringer.

Anárjohka nasjonalparkstyre har dermed et etterslep av oppgaver en må få gjennomført som nyere verneområder allerede har på plass. Mye av disse

oppgavene er omfattende og involverer både offentlig myndighet, forskningsmiljø og lokale brukere. Når disse store planarbeidene er slutført, kan vernemyndigheten påstarte arbeidet med målrettede tiltak, skjøtsel, kunnskapsformidling mv. til fordel for verneområdet.

Hvert verneområde har samme oppgaver mtp planarbeid og fattning av vedtak i henhold til verneforskrift og vedtekter, men verneområdene står ikke på samme sted i tidslinjen. Det er ikke kun antall fattede vedtak som måler arbeidsmengden, det er heldigvis mange andre viktigere oppgaver en kan prioritere til oppfølging og bevaring av verneområdene.

Erfaringsutvekslingen mellom verneområdeforvalterne innenfor samme region er god i dag, dette har forvalterne selv sørget for ved at en har opprettet fast dialog internt under samme Statsforvalter. Om Statsforvalterembetene selv har en felles kanal seg i mellom, der en kan utveksle erfaringer i deres rolle som arbeidsgiver, kjenner ikke vi til. Det kan virke som det er ulike opplevelser mellom vernestyrene og Statsforvalterembetene, i hvor stor grad de har ressurser i form av økonomi og personell til å følge opp sitt ansvar som arbeidsgiver. Trolig vil en utredning kunne belyse ressursfordelingen mellom Statsforvalterembetene, slik at en kan prioritere å utjevne dette.

En stor del av verneområdemyndighetens oppgave er informasjonsarbeid ut til befolkningen. På 2000-tallet under skiftet fra statlig til lokal forvaltning, var det et mål om at alle større verneområder skulle ha et eget senter der kunnskapsformidling om regionens natur og verneområder skulle nå ut til publikum. Mange sentre fikk statlig autorsasjon og dermed sikret drift økonomisk. Der det finnes slike nasjonalpark-, rovdyr-, villrein- og andre -sentre, er ofte forvalterne for verneområde også lokalisert.

Oppgaven med kunnskapsformidling ble tidligere fordelt på flere statlige organer, deriblant SNO, da de hadde naturveiledning som en deloppgave. Dette er i dag ikke lenger noe SNO skal gjøre, dermed faller ansvaret på naturveiledning på andre myndigheter eller institusjoner. I de områdene en ikke har besøkssenter eller nasjonalparksenter, står verneområdeforvalter ganske alene igjen med oppgaven.

Vår mening er at en ikke kommet i mål med de ambisjonene man hadde for dagens verneforvaltningsmodell, da det fortsatt er flere større verneområder, særlig i nord-Norge, som ikke har et knutepunkt i form av autorisert besøkssenter. I Troms og Finnmark finnes det kun tre besøkssentre ut av 12 verneområder med lokal forvaltning. Jo færre slike knutepunkt som finnes innenfor hver Statsforvalter, jo mer press blir det på Statsforvalter og forvalter. Samarbeid generere synergier og gir verneforvaltningen flere strenger å spille på. Når midlene og ressursene blir presset, er det de som står alene som merker knappheten mest.

Anárjohka nasjonalpark har ingen besøkssenter eller annen knutepunkt som samarbeidspartner i de oppgavene en kunne samarbeidet om. Forvalter sitter samlokalisert med Statsforvalterens reindriftsavdeling, som ikke har samme arbeidsfelt som det verneområdeforvaltningen har. Det finnes et lokalt SNO kontor med to ansatte et steinkast unna, som en hadde hatt større utbytte av å samlokaliseres med. Om en er bevisst i å se mulighetene for å smalokalisere ulike offentlige eller kommunale stillinger med sammenfattende arbeidsoppgaver, vil en kunne hente ut synergier i større omfang enn i dag dersom en prioriterer det. Dette er mulig under dagens forvaltningsmodell, dersom viljen, ressursene og midlene styrkes der en enda ikke har kommet i mål. For å prioritere dette må man ha kjennskap til dagens situasjon for å finne løsninger som styrker forvaltningen av verneområdene i fremtiden. En evaluering vil kunne belyse forskjellene mellom landsdeler og regioner, som grunnlag for hvor en behøver styrke ressursbruken.

Konkret tilbakemelding

Anárjohka nasjonalparkstyre ønsker en styrking av dagens forvaltningsmodell, der fordelingen av ressurs og prioritering jevnes ut, slik at forutsetningene for lokal forvaltning av verneområdene blir lik over hele landet. En kan ikke straffe de med få ressurser, de uten besøkssentre eller de som sitter alene på enmannskontor, når målsetningen var at alle skulle få samme utgangspunkt med tanke på ressurs, fasiliteter og prioritering. En opplever i dag det er en gjennomgående trend at det blir mindre og mindre ressurser i forhold til de oppgavene som skal gjennomføres, noe regionene, verneområdene og Statsforvalterembetene som er mest utspredd taper på.

1. Anárjohka nasjonalparkstyre forutsetter at en ikke endrer forvaltningsmodellen med lokal forvaltning og lokalt plassert forvalter.
  - Styret ønsker fortsatt råderett over forvalternes oppgaver og arbeidsinnhold.
  - Styret ønsker ikke ta over arbeidsgiveransvaret.
  - Oppfølging av forvalter bør spisses der arbeidsgiver har tilstrekkelig med tid og ressurser til å følge opp arbeidsgiveransvaret.
2. Ting kan bli bedre, men det er trolig et behov for å evaluere dagens ordning, før man bestemmer seg for fremtidig organisering. En har jo enda ikke kommet i mål med dagens forvaltningsordning når en ser på ressursfordelingen. Ikke alle

verneområder har nasjonalparksenter eller besøkssenter. Ikke alle sitter samlokalisert med andre relevante stillinger, mange sitter på enmannskontorer uten fysisk tilknytning til relevante stillinger (SNO eller andre miljøfaglige, offentlige stillinger). Hjelper ikke å endre organisering uten kunnskap om hva som bør og kan forbedres i dagens organisasjon. Evalueringen bør:

- involvere alle parter, bør ha en bred sammensatt gruppe der alle landsdeler er representert (Miljødirektoratet, Statsforvaltere, verneområdestyrer, forvaltere).

3. Det virker som det er store forskjeller på hvordan de ulike Statsforvalterembetene i landet har av ressurser og hvordan de kan prioriterer sin oppfølging av verneområdeforvaltere. I Finnmark oppleves et klart tidsskille før og etter at Statsforvalterembetet i Finnmark ble slått sammen med Troms (2021). En opplevde en mer tydelig rollefordeling, tettere oppfølging og prioritering fra arbeidsgiver før embetene ble slått sammen. Kan dette være fordi Statsforvalteren i Troms og Finnmark ikke har like mye ressurser samlet sett, som det hver av Troms og Finnmark hadde før sammenslåingen? Om en ønsker å belyse om det faktisk er uønskede forskjeller mellom verneområdene i landet, bør en se på totalressursen for verneområdene fordelt mellom landsdelene. Har Statsforvalterembetene samme ressurstilgang og kapasitet (midler, stillinger osv) i oppfølgingen av verneområdeforvalterne?

- Belyse hver Statsforvalters ressursbruk, ressurstilgang, oppfølging og kostnader til administrasjon, oppfølging og forståelsen av forvalternes arbeidsforhold og hverdag (alt ifra systemstøtte, arkiv, økonomi, involvering, administrasjon, kontorleie, permisjoner, stillingsutlysninger, lønn mm).
- Se dette i lys av hvilke andre medressurser, utenom Statsforvalter, verneområdene har i arbeidsverdagen (sitter forvalter alene, finnes det et besøkssenter for verneområdet, er det samlokalisering av forvaltere, samlokalisert med SNO eller andre relevante fagmiljø) og om det er mulig å samhandle eller samlokalisere med andre relevante stillinger som allerede befinner seg på samme sted.

4. Forvaltningsmodellen har mangler i systemene fra arbeidsgiver siden i dag, alt er satt inn i eksisterende systemer tilpasset Statsforvalterne. Nasjonalparkstyrene er et eget juridisk organ, som ikke like lett kan innlemmes under Statsforvalternes systemer og retningslinjer. Dette fører til en rolleblanding både internt og eksternt. Evalueringen bør kartlegge:

- evt rolleblanding internt og eksternt (arkivsystem, oppfølging av saker som kommer inn til post/arkiv, avsender på vedtak fra arkiv og e-post, interne retningslinjer, økonomi).
- mulighetene for å bearbeide eksisterende administrasjonssystemer tilpasset forvaltningsformen (en har forsøkt å belyse behovet om eget arkiv og domene mtp avsender på vedtak og e-post, der en får tilsvar om at dette ikke lar seg gjennomføre).
- behov for å utvikle en egen administrasjon med egne systemer tilpasset verneområdene (arkiv, e-post, økonomi administrasjon).

En evaluering vil kunne svare ut en del utfordring en har hatt, hvilke forskjeller som faktisk er mellom de ulike verneområdene og regionene, med tanke på tilgjengelig totalressurs. Resultatene vil belyse om man har nådd målene en satt for forvaltningsmodellen og eventuelle prioriteringer en må gjøre for å styrke forvaltningen av verneområdene med de ressursene som er tilgjengelig.

Med hilsen

Johan Anders Somby
Styreleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref. 23/2148-

Dato 10. februar 2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets forespørsel om innspill til en mulig utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne. Vi anerkjenner viktigheten av en velfungerende forvaltning for å sikre god tilstand i verneområdene og ønsker å bidra med våre synspunkter.

For at arbeidsgiver skal kunne oppfylle sine forpliktelser, må det tilføres nødvendige ressurser slik at oppdraget kan løses på en tilfredsstillende måte. Forvalteren spiller en avgjørende rolle i dette samspillet, der dialog, samarbeid og samhandling er viktig.

Det må være tilstrekkelig kapasitet til å ivareta arbeidsgiverrollen, inkludert:

- Faglig støtte, herunder gjennomføring av felles samlinger.
- Tilstrekkelig tid til å være en ressurs for forvalterne og ivareta deres interesser.
- En rolle som fungerer som "olje i maskineriet" for å sikre god samhandling.
- Håndtering av organisatoriske oppgaver.

Dagens situasjon er sårbar, særlig når det gjelder kapasitet til felles samlinger, nettverksbygging og faglig utvikling. Arbeidsgivers faglige fellesskap er viktig, men dette fellesskapet kan i praksis kun ivaretas hos Statsforvalteren og Miljødirektoratet, ikke i en kommune eller i et nasjonalparkstyre.

Vi mener at arbeidsgiveransvaret ikke bør gis til et fåtall statsforvaltere, og at nasjonalparkstyrene som arbeidsgivere er en uaktuell løsning. Det er viktig at en eventuell endring fører til bedring og ikke skaper usikkerhet.

I Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104) gir departementet uttrykk for å styrke forvaltningsknutepunktene gjennom relokalisering av forvaltere og at nye stillinger som forvaltere plasseres lokalt i knutepunkter nær verneområdene. I denne sammenhengen er det nødvendig å klargjøre planene for forvaltningsknutepunktene. Hvor mange skal etableres? Hvor skal de plasseres? Hvilke aktører skal inngå? Hvordan skal de fungere i praksis? Her er kommunene og besøkssentrene viktige partnere for å lykkes best mulig med helhetlig forvaltning og bred verdiskaping. Deres roller må tas på alvor.

Vi ser behov for at en eventuell utredning av organiseringen av verneområdeforvalterne inneholder:

- En vurdering av hvordan arbeidsgiverrollen best kan organiseres for å sikre forutsigbarhet og stabilitet i forvalterrollen.
- En klar definisjon av arbeidsgivers mandat og rolle.
- En analyse av hvordan ulike aktører under merkevaren "Norges nasjonalparker" kan samhandle mer effektivt.
- En vurdering av behovet for ressurser og støtte for å sikre at forvaltningen av verneområdene blir mest mulig kunnskapsbasert og effektiv.

Forvalternes arbeidshverdag er i dag ikke optimalt organisert. Faglig oppfølging av nasjonalparkforvalterne er tatt ut av oppdraget til Statsforvalteren fra 2024, noe som er uheldig for en helhetlig arbeidsgiverrolle. Om ikke dette endres til det bedre vil det ha liten betydning hvem som har arbeidsgiveransvaret.

NPKL gjør seg nytte av forvalternes kunnskap og kjennskap aktivt i sin virksomhet og anerkjenner deres faglige kompetanse. Vi mener det er viktig at denne kompetansen blir en større del av forvaltningen og den brede verdiskapingen fremover.

Vi ser frem til en videre dialog og ber om at våre innspill blir tatt med i vurderingen.

Med vennlig hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder

Vedlegg:

Brevet «Utredning av organisering av verneområdeforvaltere» fra Norges
nasjonalparkkommuner sendt KLD 17. desember 2024

Nasjonalparkstyret
Ånderdalen
nasjonalpark

Besøksadresse
Tranøy Øverbotn
9304 Vangsvik

Postadresse
Statens Hus
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 77 64 20 00
Direkte 77642220+47 48 15 22 90
fmtribi@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingve Birkeland

Vår ref. 2024/11921 - 432.3

Dato 10.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvalterne

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Ånderdalen nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2013 har vært lokalisert i et forvaltningsknutepunkt i Sázzá - Senja Naturhus i Øverbotn på Senja. Midt-Troms museum har også hatt ansatte lokalisert i Naturhuset.

Arbeidsgiveransvaret for nasjonalparkforvalteren ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø.

Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med Statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Slik vi leser KLDs redegjørelse for hvorfor de ønsker å gjøre denne gjennomgangen er det tydelig at det her er Statsforvalterne som har signalisert at de bruker mye ressurser på å administrere denne forvaltningsmodellen. Fra opprettelsen av de lokalpolitiske verneområdestyrene i 2011 har det vært tydelig at dette er en hybrid løsning som ikke var noe Fylkesmennene var forkjempere av og heller ikke ønsket. Det var i oppstarten satt av relativt romslige budsjetter for å innføre forvaltningsmodellen og det gjorde det «enklere» for Fylkesmennene å administrere dette. I 2015 innførte regjeringen avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. Målsettingen og kravene var at alle statlige virksomheter skulle gjennomføre tiltak for å bli mer effektive. Krav om mindre byråkrati og mer igjen for pengene skulle gjelde det meste av statlig forvaltning.

Sittende regjering har videreført målsettingen og kravene i reformen. Det er viktig å ha dette med seg, når vi nå ser at Statsforvalterne i større grad har begynt å problematisere deres rolle som arbeidsgiver for forvalterne og belastningen de har med administrativ oppfølging av verneområdestyrene. Miljøvernavdelingene hos Statsforvalterne har fått reduserte driftsmidler som har ført til redusert bemanning, uten at ansvarsområdet har blitt redusert.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at for å forstå de organisatoriske utfordringene som ligger i den valgte hybride forvaltningsmodellen, må man se på verktøyene både Statsforvalterne og verneområdestyrene har tilgjengelig. Vi kan ikke gå i detalj på alle disse forholdene, men uavklarte forhold/mangelfull rolleforståelser, begrenset dialog og kommunikasjon mellom forvaltning og operativt feltorgan (både lokalt og på sentralt nivå). Det er generelt for lite ressurser både menneskelig og økonomisk til å sikre en god forvaltning. Over tid vil dette slite på organisasjonen og man vil få folk som slutter i stillinger og på den måten taper man opparbeidet kompetanse som kunne vært delt med andre forvaltere.

Da de første lokale verneområdeforvalterne ble ansatt i perioden 2011-2012 var det et større fokus på faglig utvikling og opplæring, enn det vi opplever nå i 2025. Det var både nasjonale vernefagsamlinger og forvaltersamlinger. I tillegg var det egne fagdager på verneseksjonen hos Fylkesmannen i Troms. Etter sammenslåingen av Fylkesmannsembetene i Troms og Finnmark, har disse fagdage for verneseksjonen falt bort. Forvalterne i Troms og Finnmark arrangerer en faglig samling en gang i året. I tillegg så arrangerer Miljødir stort sett en årlig samling for verneområdeforvalterne.

Iht vedtektene for nasjonalpark-/verneområdestyrer er styret en juridisk person med myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer.

Nasjonalpark-/verneområdestyret tildeles etter søknad til Miljødirektoratet årlig midler til drift, skjøtsel og forvaltning til prioriterte tiltak i henhold til vedtatte forvaltnings- og skjøtselsplaner. Tildelingene skjer ut ifra de budsjettmessige rammer det enkelte året. Nasjonalpark-/verneområdestyret prioriterer bruken av de tildelte midlene. Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings- og tiltaksplan for verneområdene og andre relevante styringsdokumenter. Midlene overføres formelt til Statsforvalterne men benyttes av styrene. Forvalter har formell disponeringsmyndighet på vegne av styrene. Men kan ikke disponere uten at styrene har vedtatt disponering. Vi ønsker å peke på at utfordringen med økonomistyringen som er valgt, er at verneområdeforvalterne kun kan attestere innkomne fakturaer og tilsvarende sitter det en seksjonsleder og godkjenner alle innkomne fakturaer og reiseregninger fra styremedlemmer før en Controller/saksbehandler på økonomi behandler og effektuerer utbetalingene.

Dette er eksempel på strukturelle og organisatoriske forhold man må ta tak i utredningen og her kan man redusere belastningen på Statsforvalteren betydelig. En løsning kan være at det for forvalterne i Troms og Finnmark etableres en egen seksjon med egen seksjonsleder.

KLD har lagt forutsetning for utredningen at verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområdene og med en målsetting om å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer.

Ånderdalen nasjonalparkstyre ønsker å stille spørsmål til både Miljødir og KLD om hvilke virkemidler de har benyttet for å få utvikle et sterkt lokalt knutepunkt på Senja?

Det er veldig mange verneområder i Senja kommune med Ånderdalen nasjonalpark og de 25 andre verneområder i kommunen. Det burde være muligheter for å utvikle et robust og faglig knutepunkt med både forvaltere og operativt naturoppsyn (SNO). Senja kommune har tidligere fått tilbud om å overta forvalteransvaret for de mindre verneområdene i kommunen. Det følger ikke med noen ressurser til å ta på seg denne forvalteroppgaven. Her mener vi at KLD burde stimulere kommunene til å ta over forvalteransvaret ved å tilføre kommunene ressurser til å ta på seg en slik forvalteroppgave. Lokale forvaltere for de andre verneområdene på Senja ville vært med å utvikle forvaltningsknutepunktet.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark (SFTF) har definert Forvaltningsknutepunktet i Øverbotn (Sázza – Senja naturhus) som et viktig informasjonspunkt og et «nav» i besøksforvaltningen for de mindre verneområdene på Senja. SFTF har foruten nasjonalparkforvalteren ingen ansatte som er lokalisert ved forvaltningsknutepunktet. Ånderdalen nasjonalparkstyre har gitt innspill i høringsprosessen til Andfjorden marine verneområde at ved opprettelsen av et verneområdestyre for Andfjorden og lokalisering av forvalter, burde gjøres i en samlokalisering på Senja. Dette vil kunne gi to forvaltere samlokalisert i ett knutepunkt, som deler arbeid for to styrever og fordeler oppgaver ut fra kapasitet og kompetanse. Samlokalisert sammen med besøkssenter nasjonalpark og SNO. Også flere andre regionale og lokale institusjoner (museum, kulturenhet kommune, turistinformasjon mv). Vi mener dette vil kunne danne et velfungerende knutepunkt som kan oppfylle målene som settes for prosessen med omorganisering. Dette er en modell som bla. er etablert og fungerer veldig bra i Nordreisa i Halti bygget.

Siden begynnelsen av 2000-tallet har Tranøy kommune og Senja kommune flere ganger søkt om å få etablert et statlig autorisert besøkssenter på Senja. Tilbakemeldingene fra Miljødir har vært at søknad og innhold har vært veldig bra, men at man ikke har nådd helt opp i konkurransen. Vi har erfart gjentatte ganger ved opprettelsen av nye besøkssentre at det har blitt realisert som et resultat av politisk lobbyering av statssekretærer og/eller andre sentrale politikere, med lokal tilknytning til de nye sentrene.

Besøkssenter nasjonalpark skal formidle informasjon om nasjonalparker og andre vernede områder nasjonalt og internasjonalt og stimulerer til bruk av naturen og nasjonalparkene. Det er et viktig verktøy for verneforvaltningen, men som bare et fåtall av vernemyndighetene har fått til rådighet. Vi har for eksempel på Senja ikke opplevd at noen av de autoriserte besøkssentrene i regionen har kommet med tilbud eller forespørsel om samarbeid. Ånderdalen nasjonalparkstyre støtter KLDs målsetting om å få et tettere samarbeid med besøkssentrene og bedre fungerende knutepunkt, men da må det settes av rammer til dette, slik at det ikke bare blir et verktøy for noen få og privilegerte.

Statens naturoppsyn (SNO) er miljøforvaltningens operative feltorgan. SNO er en avdeling av Miljødirektoratet. Ledelsen holder til i Trondheim, mens det heltidsansatte lokale naturoppsynet har arbeidssted tilknytning sitt geografiske oppsynsområde. For Ånderdalen nasjonalpark er nærmeste lokal SNO lokalisert på Setermoen i Bardu eller i Tromsø. *Fagansvarlig store verneområder* i SNO er lokalisert på Storslett i Nordreisa kommune, ca. 30 mil fra Ånderdalen nasjonalpark og forvaltningsknutepunktet på Senja. Dialogen mellom nasjonalparkstyret og SNO foregår derfor i stor grad gjennom portalen Naturoppdrag og to planmøtene i året ifbm bestilling og planlegging av naturoppsyn. Ånderdalen nasjonalparkstyre er av den oppfatning at det ikke er tilstrekkelig naturoppsyn i nasjonalparken og ser at selv om det er en betydelig økning av besøkende de siste 5-10 årene, så har faktisk tilstedeværelsen av naturoppsynet blitt mindre de siste årene. SNO definerer seg selv som miljøforvaltningens operative feltorgan, men på Senja og i Ånderdalen nasjonalpark er dette et feltorgan som ikke fungerer tilstrekkelig som et viktig forvaltningsverktøy. Hvert år kommer det nasjonale føringer som SNO må prioritere. Dette fører til at tilgjengelig tid til naturoppsyn i verneområdene blir svært liten.

Ånderdalen nasjonalparkstyre opplever også at det er forskjell innad i SNO på hvilke oppdrag som kan defineres inn under naturoppsyn etter lov om statlig naturoppsyn. Et eksempel på dette er hvordan skjøtselbegrepet brukes veldig forskjellig. Kloppegging i Ånderdalen blir av SNO definert som tilrettelegging og nasjonalparkstyret må derfor kjøpe denne tjenesten fra andre enn SNO. I andre verneområder, er kloppegging definert av SNO som skjøtsel og er en viktig oppgave for lokal SNO. Ånderdalen nasjonalparkstyre anmoder om at det kommer tydelig nasjonale føringer på dette fra Miljødir/SNO.

Ånderdalen nasjonalpark ligger i hovedsak på Statskog SF grunn. Fjelltjenesten gjennomfører grunneieroppsyn, men SNO gjør også tjenestekjøp av Fjelltjenesten ifbm naturoppsyn i nasjonalparken. Fjelltjenesten er samlokalisert med øvrige Statskog ansatte på Moen i Målselv kommune.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at naturforvaltningen som Statsforvalterne og de lokale verneområdestyrene har ansvaret for, ikke er rigget hverken organisatorisk eller økonomisk for å møte de utfordringene man står i og som man vet i fremtiden vil øke i omfang. Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at dagens forvaltningsmodell er å foretrekke, men det må tilføres mer ressurser og det må gjennomføres en del organisatoriske grep for å forenkle og gjøre forvaltningen bedre og mer robust for fremtiden.

KLD ønsker å invitere styrene til å bidra i arbeidet. Det bør etableres en arbeidsgruppe med repr fra forvaltere i hver «region» som kan bidra inn i arbeidet. Forvaltere som fagmiljø. Det pekes på et behov for bedre mulighet for veiledning av forvaltere. Uten at det presiseres hva dette betyr i praksis. Mange av forvaltere som er ansatt har lang fartstid i systemet og sitter på en fagkompetanse som kan anvendes inn i arbeidet med utredningen Miljødir skal gjennomføre. Forvalterne må ses på som en ressurs som kan bidra til å utvikle

forvaltningssystemet faglig og organisasjonsmessig og som ikke bare trenger veiledning, men som også kan bidra til utvikling.

Tilsvarende er det viktig at seksjonsledere hos Statsforvalterne som i dag har størst kontaktflate med verneområdeforvalterne trekkes inn i arbeidet. Statsforvalterens fellestjenester (STAF) leverer administrative tjenester til alle Statsforvalterne og verneområdestyrene. Dette gjelder bla IKT, økonomistyring og arkivsystemer. Dette er viktige verktøy som ikke alle er tilpasset driften av de lokale verneområdestyrene. Det må gjøres en gjennomgang og behovsprøving av alle verktøyene STAF administrerer.

Dersom KLD mener at det er viktig å ha robuste forvaltningsknutepunkt bør man tydelig definere hva man mener med et forvaltningsknutepunkt skal inneha av funksjoner og fagpersonell. KLD eller Miljødir/SNO har for eksempel på Senja ikke bidratt til å få samle flere fagpersoner til forvaltningsknutepunktet.

Etablering av et besøkssenter nasjonalpark vil være en katalysator for at man kan få etablert et større fagmiljø til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune jobber nå strategisk på mange plan, bla er de den første kommunen i Norge som har opprettet en egen stilling som besøksforvalter. Senjaregionen opplever en voldsom vekst i reiselivet med en omsetning på 560 mill i reiselivet i 2023. Senja kommune jobber nå med å utrede en egen driftsorganisasjon som skal drifte all av friluftslivets infrastruktur i kommunen. Senja parkvesen eller Senja naturtjenester er arbeidstittel for denne driftsorganisasjonen. Det ligger i planene at denne driftsorganisasjonen skal være lokalisert i Øverbotn og i tilknytning til forvaltningsknutepunktet. Senja kommune har vedtatt at de skal satse på å utvikle Øverbotn som et besøkssenter for kultur og natur og som et forvaltningsknutepunkt. Ånderdalen nasjonalparkstyre er veldig positive til dette og ser at dette vil styrke samarbeidet mellom kommunen og nasjonalparkstyret.

Ånderdalen nasjonalparkstyre mener at med en nasjonalpark og 25 andre verneområder i Senja kommune, igangsatt verneprosess med å få etablert Andfjorden marine verneområde, økende bruk og ferdsel, er det behov for mer tilstedeværelse av naturoppsynet og av den grunn bør SNO etablere kontor i tilknytning til Forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette vil kunne føre til reell tilstedeværelse av naturoppsyn i Senja regionen.

Ånderdalen nasjonalparkstyre anbefaler at det ved opprettelsen av Andfjorden marine verneområde med eget verneområdestyre og verneområdeforvalter, fattes vedtak om at det skal samlokaliseres i forvaltningsknutepunktet på Senja. Dette nettopp for å styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvalterne utgjør, det vil danne grunnlag for å øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne. I tillegg vil man kunne få mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. Sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder. Tilsvarende bør KLD også stille med ressurser til Senja kommune slik at de kan ta over forvaltningsansvaret over de mindre

verneområdene på Senja. Dette kunne ført til en egen forvalter knyttet til et forvaltningsknutepunkt på Senja.

Avslutningsvis vil Ånderdalen nasjonalparkstyre fremholde at vi har god tro på at man kan få til en god forvaltning av de lokale verneområdene i Senja kommune. Forutsetningen er at man må forsøke å se helhetlig på dette og ha fokus på å bygge opp sterke forvaltningsknutepunkt med tilhørende besøkssenter. Det fordrer samarbeid og villighet til å tenke nytt innenfor alle forvaltningsnivåene.

På vegne av Ånderdalen nasjonalparkstyre

Line Miriam Haugan
Styreleder

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Statskog SF	Postboks 63	7801	NAMSOS
	Sentrum		
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9276	TROMSØ
Sametinget - Sámediggi	Ávjovárgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Miljødirektoratet	Postboks 5672	7485	TRONDHEIM
	Sluppen		

**Verneområdestyret
for Kvænangsbotn
og Navitdalen
landskapsvernrområder**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark,
Statens hus, 9815 Vadsø

Besøksadresse
Hovedveien 2
9151 Storslett eller
Arres Næringsbygg,
Sørstraumen.

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 90660709
rune.benonisen@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO/

Klima og Miljødepartementet
Postboks 8013 DEP
0030 Oslo

Saksbehandler Rune Benonisen

Vår ref. 24/11922

Deres ref. 23/2148

Dato 10.02.2025

Innspill – prosess med utredning til organisering av verneområdeforvaltere sin organisatoriske tilknytning

Dette er et samlet innspill fra hhv Reisa nasjonalparkstyre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernrområder. Styrene har hver seg gitt godkjenning av innspillet.

Begge styrene støtter Departementet at det er behov for å evaluere og utvikle organisatorisk tilknytning til forvaltere. Det vil uansett kunne gi nyttig informasjon, uavhengig av om flertallet mener dagens ordning fungerer bra eller ikke.

Klargjøre målsetting for en omorganisering – er det behov for styring av ressurser som er hovedsaken?

I brevet fra departementet nevnes 5 punkter for hva en vil oppnå med prosessen. Det synes som at departementet ønsker mulighet til å styre og fordele forvalternes arbeidskapasitet i større grad enn i dag, mellom styrer. Dette er i tråd med Meld. St. 35 - Bærekraftig bruk og bevaring av natur (s. 104).

Hvis dette er bakgrunn for behov om omorganisering, mener vi klargjøring av arbeidsgivers rolle og funksjon ovenfor forvaltere, er minst like viktig som *hvem* som er arbeidsgiver.

Hvis en ny organisering for eksempel medfører at flere forvaltere enten samlokaliseres eller får med-ansvar for flere styrer sine ansvarsområder bør utredningen ta stilling til;

- Er det behov for en sterkere og mer avklart ledelse som har mandat og kompetanse til å fordele ressurser.
- Praktisk mulighet for samlokalisering av to eller flere forvaltere i fagmiljø gjerne sammen med oppsyn og besøkssenter og med tett kobling til kommuner med np-kommunestatus.
- Størrelse på "samarbeidsregioner" - hvor mange styrer inngår?
- Behov for endring av styrenes vedtekter og forvaltere sin arbeidsinstruks

Behov for utredning av dagens status

Det synes å være forskjell hvordan dagens ordning med arbeidsgiver hos Statsforvaltere oppleves og hvordan det fungerer. Det bør da søkes avdekket hva som oppleves som bra og hva som er utfordrende. En bør også se om det er regionale forskjeller som ikke kan forklares med arbeidsoppgaver eller regelverk, men med praksis eller andre forhold. Vi mener det er viktig at både styrene og forvalterne involveres i dette arbeidet.

Innspill til framtidig ordning – se til andre land?

Begge styrene er samstemt om at løsning hvor styrene er arbeidsgiver ikke er ønskelig. Det vil være for ustabilt og vil ikke føre til mer lik forvaltning og med flere negative konsekvenser for ledelse og styring.

Ut over dette er det vanskelig å ha klare meninger om framtidig organisering skal knyttes til Statsforvalter eller annen ordning knytta til Miljødirektoratet. Vi ser det hensiktsmessig at to alternativer utredes og beskriver fordeler og ulemper med begge.

I møte 9.januar var det mange som trakk fram et ønske om at Statsforvaltere også framover er arbeidsgiver - "fordi det fungerer". Sett ut fra kjennskap til organisasjonene kan det synes fordeler også med en ordning knytta til Miljødirektoratet. Kanskje særlig på det rent faglig. Miljødirektoratet og lokale forvaltere er på alle vis tettere koblet sammen faglig enn med Statsforvaltere.

Det kan da være at en sterkere organisatorisk kobling mellom forvaltere og Mdir vil gi mulighet til fagutvikling og styrket kompetanse for eksempel ved at kompetansen mellom de organisatorisk ledd, og informasjonsflyt, bedres. Likeså vil dette kunne etableres sterkere fagenheter som virker over hele landet. Dette vil en neppe kunne oppnås ved å ha Statsforvalteren som arbeidsgiver. En vil da kun ha "fagnettverk" som er en løsere og mer uforpliktende form for samarbeid og erfaringsutveksling. En organisering under Miljødirektoratet kan bety at forvaltere kan organiseres mer på måten en er organisert knytta til forvaltning av verneområdene i Finland (Metsähallitus).

I Finland er det inn til nylig vært en organisering av verneområdeforvaltningen hvor ansatte tilhører en fagenhet (eks planlegging eller skjøtsel av naturmangfold) med en fagleder på nasjonalt nivå. Videre tilhører hver enkelt en regional enhet hvor de ansatte er organisatorisk tilknyttet. Oppgaver blir da løst med hjelp av ressurser innenfor en geografisk region (nasjonalparkområde) men med sterk forankring til sin fagenhet. Det hører med til historien at en i løpet av siste år er denne organiseringen gjort om på, og det regionale tilknytningen er tatt bort og ansatte er forankret i sitt fag-team og løser oppgaver i hele landet. Dette er ikke gjort fordi tidligere organisering av dårlig eller ikke fungerte. Men siste to års store økonomiske kutt har gjort det nødvendig å endre antall ansatte.

I Sverige likner de mer på den norske modell. Det kan i alle tilfeller være hensiktsmessig å se på hvordan en er organisert andre land.

Erfaringer fra Reisa og Kvænangsbotn og Navitdalen

Reisa NP styre og Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen hadde ved oppstart i 2012 en felles forvalter som virket alene ca 4 år. I 2016 kom det inn en forvalter nr 2. Begge styrene bestemte at begge forvalterne kunne arbeide ut fra et felles hovedkontor på Haltibygget på Storslett og ha faste kontordager på kontor i Kvænangen (6 mil unna). Forvalterne fordeler oppgaver mellom seg ut fra kompetanse, erfaring og kapasitet, mer eller mindre sømløst mellom styrene. En av forvalteren har det administrative ansvar og er "hovedkontakt" for hvert sitt styre. Men det er stor grad av samhandling mellom forvalterne. Dette anses som en god løsning for faglig arbeidet og ved at styrene opplever noe mindre sårbarhet ved fravær og bytte av ansatte. Det kan tenkes at fordeling av ressurser kan være et tema hvis det ene styret "forfordeles" ved at det er flere prosjekter, flere saker og mer tilstedeværelse i det ene området foran det andre. Dette har ikke vært et viktig tema i vårt område, men kan tenkes å være en problemstilling.

Det kan også nevnes at vi er del av et velfungerende forvaltningsknutepunkt. Hvor det er besøkssenter, kontor for oppsyn (Statskog/Fjelltjenesten) i tillegg til en hel rekke av andre institusjoner som både virker i Kvænangen og Nordreisa som vi samarbeider med om formidling, tiltak og prosesser. Det er nok ikke mulig å etablere slike store forvaltningsknutepunkt over alt, men en kan og bør dra nytte av erfaringer som er gjort i de forvaltningsknutepunktene som er organisert slik som dette.

Med hilsen

For
Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre
Reisa nasjonalaprkstyre

Rune Benonisen (forvalter)

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

**Vega
verneområdestyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Ærfuglveien 1
8984 Vega

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775547802
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/vega

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anja Hennie Halmøy Fredriksen

Vår ref. 2024/8852

Deres ref. 23/2148

Dato 07.02.2025

Innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Vega verneområdestyre

Innspill fra Vega verneområdestyre

Vega verneområdestyre viser til brev datert 5. desember 2024 og takker for muligheten til å komme med skriftlig innspill i etterkant av møte 21. januar 2025.

Verneområdestyret ble etablert i 2011 og har hatt samme verneområdeforvalter siden oppstarten, med unntak av en permisjonsperiode på 2,5 år da forvalteren arbeidet som naturforvalter hos Sysselmesteren på Svalbard. Styret har dermed betydelig erfaring med lokalpolitiske, sammensatte verneområdestyrer og en lokalt forankret verneområdeforvalter. Generelt er vi svært fornøyd med denne forvaltningsmodellen, som sikrer nærhet til kommunens administrasjon og brukerne av verneområdene.

Siden oppstart har vi hatt et godt samarbeid med Statsforvalteren i Nordland, både i forbindelse med ansettelseshåndtering og som del av deres arkiv- og økonomisystem. Vi har også hatt et konstruktivt samarbeid med andre nasjonalparkstyrer, særlig når det har vært behov for støtte fra andre verneområdeforvaltere i regionen. I tillegg har vår verneområdeforvalter mottatt god faglig støtte fra miljøvernavdelingen hos Statsforvalteren i Nordland.

Til tross for dette ser vi rom for forbedring, spesielt når det gjelder faglig utvikling og støtte til verneområdeforvalteren. Behovene til verneområdeforvaltere er ulik i forhold til behovene til ansatte i miljøvernavdelingen. Vi mener det trengs et sterkere regionalt og nasjonalt knutepunkt med dedikerte ressurser for verneområdeforvalterne. Dette knutepunktet bør blant annet ivareta:

- Administrasjon og organisering av faglige behov.
- Planlegging av treffpunkt, grupperinger, samlinger og veiledning.
- Tilrettelegging for erfaringsdeling på tvers av fylkesgrenser.

En slik ordning vil gi verneområdestyrene større trygghet for at forvalternes faglige behov blir ivaretatt.

Vega verneområdestyre samt forvalter deltar gjerne videre i prosessen for å styrke forvaltningen av verneområdene.

Naturreservat	Lånan-Skjærvær, Eidemsliene, Holandsosen og Kjellerhaugvatnet
Landskapsvernområde	Hysvær/Søla
Biotopvern	Lånan, Flovær, Skjærvær og Muddvær

Med hilsen

Anja Hennie Halmøy Fredriksen
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

**Verneområdestyret
Nordkvaløya-
Rebbernesøya
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 78 95 03 70 +47 94 88 10 97
fmfisenh@statsforvalteren.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Stine Emilie Alfonsdatter Nøding

Vår ref. 2024/11924 - 432.2

Dato 10.02.2025

Angående brev og møte om utredning om organisering av verneområdeforvaltere

På møtet 21. januar 2025 og i brevet av 5. desember 2024 ble det uttrykt ønske om utdypende tilbakemelding på organisering av verneområdeforvaltere fra styrene.

Det var mange ulike meninger om arbeidsgiveransvar for verneområdeforvaltere fremdeles skal ligge hos Statsforvalterne, eller om det skal organiseres på en annen måte. Nordkvaløya-Rebbernesøya verneområdestyre er skeptisk til å fortsatt ligge under Statsforvalteren. Hovedgrunnen til dette er at det er stor rolleforvirring blant folk. Når verneområdestyret sender brev elektronisk adresseres det i Digipost som «brev fra Statsforvalteren». Forvalters e-post har domene «@statsforvalteren.no», og postmottak og sentralbord for verneområdestyrene er hos sin respektive Statsforvalter. Vi opplever at dette gjør Verneområdestyret lite synlig og undergraver den lokale forvaltningen da Styret og forvalter ansees som del av Statsforvalteren.

I møtet 21. januar 2025 virket det også som at flere anser Statsforvalterne som lokal forankring og lokalt forvaltningsledd. Dette mener vi er helt feil. Statsforvalteren er regional og nasjonal etat, ikke lokal. Det er Styret som er den lokale forankringen for de store verneområdene. Dette må komme bedre frem.

Nordkvaløya-Rebbernesøya Verneområdestyre mener også at det er uheldig at Norges 68 forvaltere med samme stilling skal være fordelt på flere ulike arbeidsgivere i hele Norge, med ulike arbeidsvilkår og ulike lønnsvilkår. Siden Statsforvalteren har personalansvar for forvalter setter de føring på hva som er tillatt og ikke, når og hvordan man kan jobbe, hvordan timer føres, hva som gjøres og hvem som får avgjøre hva som kan/skal gjøres varierer fra embete til embete. Det er situasjoner hvor Miljødirektør hos Statsforvalteren må skrive under på avtaler Verneområdestyret gjør for arbeid i sine verneområder. Det

legges også begrensinger på hva Verneområdestyret kan kjøpe basert på hvilke føringer hvert enkelt Statsforvalterembete har.

De forvalterne som har hatt disse jobbene en stund og de styremedlemmene som har vært i styrer over flere perioder har vært hatt flere ulike direktører på Miljøavdelingen hos Statsforvalteren (og tidligere Fylkesmannen). Den generelle erfaringen er at man bestandig har blitt sett på som en klamp om foten som ikke kommer med nok midler til å være verdt bryet. Det blir også stadig mindre kontakt fra miljødirektør til styreleder om forhold som arbeidsvilkår, lønns og medarbeidersamtaler.

Nordkvaløya-Rebberesøya verneområdestyre mener at en samling av alle forvaltere i én organisasjon vil styrke samarbeidet mellom forvalterne, fremme kunnskapsutveksling og sikre en mer helhetlig og lik forvaltningspraksis i hele landet, med lokale tilpasninger. En slik løsning vil også gi alle forvaltere like arbeids- og lønnsvilkår.

Dette vil også gjøre at Statsforvalterne, som er presset på midler, ansatte og kapasitet, får frigjort en god del tid og arbeidskraft. I tillegg vil forvalterne slippe å måtte delta på tidstyver som avdelingsmøter og virksomhetsplanlegging som ikke er relevant for forvalterne og styrets arbeid.

De færreste forvaltere sitter hos eller veldig nær «sin» Statsforvalter. Mens noen er samlet på nasjonalparksentre og besøkssentre, sitter de fleste desentralisert på lokale kontorer i distriktene, ofte alene. Dette gjør arbeidshverdagen digital uansett hvem man svarer til. Det vil også for eksempel gå like mange dager til en avdelingssamling hos Statsforvalteren i fylkessentrum som til en eventuell samling for alle forvalterne i Trondheim eller en annen plass i Norge.

Uansett hvilken løsning man ender opp med så er det en del ting vi mener må forbedres:

- Minimum må det bli en felles ordning for arbeidsforhold (føring av arbeidstid, nødvendige kurs for feltarbeid, føringer for jobb i felt osv.) og like lønnsvilkår for alle forvaltere i hele Norge uavhengig av embetstilhørighet.
- Det må opprettes et eget/egne domene(r) for verneområdene i Norge til bruk i e-poster, som avsender av brev og henvendelser og mottaksadresse for arkivet for verneområdestyrene. Så Verneområdestyrene etableres som en egen enhet og ikke en del av noen andre (i dette tilfelle Statsforvalteren).
- Styreleder må involveres i personalsaker som lønn, medarbeiderundersøkelser o.l.

- Det må etableres en felles møteplass for alle verneområdeforvalterne i Norge, månedlig felles møte eller lignende, som sørger for felles kunnskapsløft og kunnskapsutveksling.
- Lederstruktur må organiseres så forvalterne ikke tar for mye tid fra annen jobb hos organisasjonen med arbeidsgiveransvaret eller at forvalterne nedprioriteres fordi nærmeste leder ikke har tid nok til alt og alle.

Mona Benjaminsen
styreleder

Anders Tørresen
nestleder

Marit Pettersen
styremedlem

Frank Dalan
styremedlem

Klima - og miljødepartementet

Saksbehandler Hilde Nystuen

Vår ref. 2024/13640 432.0

Deres ref.

Dato 06.02.2025

Innspill fra Sølen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Det vises til brev fra Klima- og miljødepartementet 5. desember 2024 vedrørende utredning av organisering av verneområdeforvaltere og med invitasjon til møte 21. januar 2025.

Sølen verneområdestyre ved verneområdeforvalter deltok i møtet den 21. januar. Sølen verneområdestyre drøftet saken i møte 3. februar og har følgende innspill til utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Bakgrunn

Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen fungerer godt.

Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariat for verneområdestyrene. I dag er det 68 forvaltere fordelt på 49 styrer og hvor arbeidsgiveransvaret ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen. KLD mener det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet vil gi Miljødirektoratet et oppdrag på å gjennomføre en slik utredning.

Oppsummering bakgrunn

- 2010 – lokal forvaltningsmodell opprettet. Forvaltere ble ansatt hos Statsforvalterne for at de skal ha et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning, arkiv og IKT tjenester, personaloppgaver og håndtering av vakanser/fravær o.l.
- Riksrevisjonen sin rapport i 2014 – undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvaltners rolle og statsforvalterens rolle.
- Styret sine vedtekter ble tydeliggjort
- Stillingsinstruks for forvalterne ble revidert

- Evaluering av forvaltningsmodellen 2021 – Konklusjon: *«forvaltningsmodellen ser ikke ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem.»*. Lokalpolitiske verneområdestyrer fungerer i all hovedsak godt.
- KLD Prop. 1 (2023-2024) har uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Utfordringer:

Det er i dag et ulikt antall forvaltere i de ulike Statsforvalterembetene, ujevn belastning og arbeidsmengde på forvalterne og det er ulik grad av samordning på tvers mellom forvalterne i de ulike verneområdene. **Samhandling mellom forvaltere er viktig for kunnskapsdeling og enhetlig forvaltningspraksis.**

Det er ønskelig derfor å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvaltningen med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene:

1. *«...Departementet oppfatter at rollefordeling mellom statsforvalter og styre når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fremdeles kan være krevende for enkelte områder?...»*

KOMMENTAR:

Vår oppfatning er at dette ikke gjelder alle statsforvalterne. I Innlandet har rollefordelinga fungert svært godt. Dialog og kontakt med Statsforvalteren har vært meget ryddig og roller er klargjort i stillingsinstruks og styrevedtekter. Dette synet deles også av Statsforvalteren. SF i Innlandet sier også at selv om det er arbeid med å drifte forvalterne er det også fordeler. SF opplever at det for embetet er en verdifull ressurs med lokale ressurspersoner med lokalkunnskap om både natur og andre forhold.

Riksrevisjonens rapport som ble lagt fram i februar 2014 skulle evaluere en forvaltningsmodell som kun hadde vært oppe å gå siden 2010 eller også senere for flere verneområder, dvs. i kort tid. Evalueringen som ble gjort i 2021 gir stort sett gode skussmål til dagens organisering med lokale styrer, statsforvalter som personalansvarlig etc. Riksrevisjonsrapporten fra 2014 er derfor basert på svært begrenset erfaring fra ny organisasjonsmodell. I tillegg er rapporten i dag mer enn 10 år med store muligheter for at både funn, observasjoner og vurderinger er utdatert.

2. *«...Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltning...»*

KOMMENTAR:

I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvalterne på tvers av verneområdene og mellom de andre på enheten NV2 som jobber med naturmangfold og verneområder. Forvalterne i Innlandet (14 stykker) har etablert fast «kaffeprat» hver uke på Teams der eksterne forvaltere i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har mulighet til å delta. Møteformen er uformell med lav terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteledelsen er styrt og går på omgang mellom alle forvalterne. I disse møtene deler vi felles problemstillinger, saker, felles uttalelser mm. Det er også møter der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som for eksempel jurist fra Miljødirektoratet og andre. Dette er et viktig fagfelleskap i disse stillingene. I tillegg er det viktig å ha kontakt på tvers av fagfelt på et regionalt nivå og nasjonalt.

Departementet ønsker:

...å gi Miljødirektoratet i oppdrag:

- å gå gjennom organiseringen av verneområde- og nasjonalparkforvalterne,
- å utrede eventuell endret organisering - med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene

..... for å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

KOMMENTAR:

For verneområde- og nasjonalparkforvalterne som er ansatt hos Statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa særdeles godt i dag, men den kan sikkert styrkes ytterligere. For å videreutvikle organiseringen for en bedre samhandling på tvers av fylkene kan Innlandet for eksempel bli styrket gjennom og tildeles en tydeligere ledende rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvalterne.

Samarbeidet med STAF (arkiv, IKT, rammeavtaler mm) fungerer bra. Hvordan man skal løse utfordringen med hjelp med store innkjøp om forvalterne ikke skal ligge under Statsforvalteren kan sikkert bli et spørsmål. Hos Miljødirektoratet må en anta at slik kompetanse finnes, men det er trolig mer utfordrende dersom hvert enkelt styre skal ha arbeidsgiveransvar.

... alternativer til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 49 styrene.

KOMMENTAR:

Faglig nettverk og god lokal forankring i et relevant arbeids- og fagmiljø er en forutsetning for verneområde- og nasjonalparkforvalterne sin rolle. Av alternativene over er det etter vårt syn kun det første alternativet som er relevant å vurdere for videreutvikling. Og her kan Statsforvalteren i Innlandet vise til meget gode erfaringer.

Å samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet vil svekke den lokale/regionale forankringen, og er lite hensiktsmessig. Underavdeling i SNO vil kunne føre til en uheldig rolleblanding og er ikke aktuelt. En overføring til hvert enkelt styre er heller ikke aktuelt, da det vil svekke et viktig fagmiljøet og fellesskap blant forvalterne og annen relevant kompetanse på et regionalt nivå.

Best mulig utnyttelse og fordeling av ressursene er alle tjent med. Derfor burde man kanskje vurdere å se på organiseringen litt bredere enn bare nasjonalparkforvalterne. Det henger også sammen med mye av den øvrige statsforvaltningen: samarbeidet med SNO, Miljødirektoratet og øvrige kolleger hos Statsforvalteren. Det er viktig at dette arbeidet ikke bare ender opp i en diskusjon om å spare penger og vi må i alle fall ikke ende opp med en løsning som er dårligere enn dagens.

Proessen:

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene blir involvert tett gjennom hele prosessen, og at det bør etableres en referansegruppe.

KOMMENTAR:

Det er bra at styrene blir involvert i prosessen som skissert. I en referansegruppe er det naturlig at også verneområde- og nasjonalparkforvalterne er representert fra utvalgte

verneområder. Etter over 20 år med lokal forvaltning, er det nå mulig å få med forvaltere som har vært med helt siden starten da forvaltningsordningen ble etablert. Det er også viktig at referansegruppa blir representert ved både nye og erfarne forvaltere.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representanter fra de mest ledende og sentrale forvaltningsknutepunktene, som for eksempel Norsk fjellsenter, andre besøksenter, Villreinsenteret, kommuner mv. der flere forvaltere er lokalisert.

Oppsummering fra møtet 21. januar

I møtet 21. januar deltok de aller fleste styrene med taletid. Flertallet var veldig godt fornøyd med dagens modell. Spesielt godt fornøyd var de i Innlandet fylke, Vestland fylke og nasjonalparkene langs kysten i Sør-Norge. Styrene opplever meget godt samarbeid og god dialog med Statsforvalteren, at de fungerer som gode, moderne arbeidsgivere og har velfungerende og effektive systemer rundt IKT, saksbehandling, økonomi mm. Det er ikke ønskelig for styrene å ha arbeidsgiveransvaret for forvalterne. Det er heller ikke stemning for at forvalterne skal være organisert under Miljødirektoratet. Derimot var det bred enighet om at dagens modell, 0-alternativet, må vurderes/evalueres/utbedres.

Det er viktig å se på det som i dag faktisk fungerer bra og heller ha fokus på å styrke dagens modell. Det er ikke ønskelig med en omfattende omorganiseringsprosess.

Det ble understreket at styrene er avhengig av kompetente forvaltere og at forvalterne må ha gode fagmiljøer – både mellom forvaltere og med fagmiljøene hos Statsforvalteren. Årlige fagsamlinger i regi Miljødirektoratet og møtepunkter er viktig. Det er også viktig med god opplæring av styrene.

Det var også fokus på at forvaltningsknutepunktene bør styrkes med mer ressurser/gode økonomisk rammer og et godt samarbeid med SNO og besøksentrene. Det er blant annet for lite SNO ressurser på vern i Innlandet. Statsforvalteren er også avhengig av å ha nok ressurser til å følge opp forvalterne på en god måte. Forvalterne sitter spredt og alene og gode kompetansemiljøer er viktig. Det må lages en robust, god organisasjon sjøl om forvalterne sitter lokalt – og derfor er det viktig at de er en del av et regionalt og nasjonalt kompetent fagmiljø.

Med hilsen

Hilde Nystuen
verneområdeforvalter

Godkjent elektronisk uten underskrift.

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet

Postboks 987

2604

LILLEHAMMER

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Postboks 8013 DEP

0030 OSLO

Innspill utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat viser til innspillsmøte arrangert av Klima- og Miljødepartementet 21. januar om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

På vegne av Tore Kravik, leder av forvaltningsstyret, sendes det inn et skriftlig innspill i forbindelse med departementets arbeid.

Innspillet ligger vedlagt.

Forvaltningsstyret takker for muligheten til å komme med innspill i denne prosessen.

Med hilsen

Vebjørn Aasand Seljord

Ordfører

Dokumentet er signert elektronisk

Vedlegg

1 2025-02-04 Innspill gjennomgang forvalterordningen KLD

Eksterne kopimottakere:

TORE KRAVIK

Søre Kravik, NOREVEGEN 3629 NORE
1929

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell
naturreservat

Postboks 325

1502 MOSS

Innspill «utredning framtidig organisering verneområdeforvaltere»

Til: Klima – og Miljødepartementet

Fra: Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat

Dato: 04.02.2025

Sak: Innspill til utredning om framtidig organisering av verneområdeforvaltere

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat takker for muligheten til å komme med innspill til arbeidet med framtidig organisering av verneområdeforvaltere. Vi ser det som positivt at departementet ønsker en grundig prosess hvor relevante aktører får anledning til å bidra med sine erfaringer og synspunkter.

Vi ønsker i denne sammenheng å dele våre erfaringer med dagens ordning, våre vurderinger av styrker og svakheter ved eksisterende modell, samt våre tanker om hva som bør vektlegges ved en eventuell ny organisering.

Gode erfaringer med dagens ordning

Vi har gode erfaringer med dagens ordning, der forvalteren har en tydelig tilknytning til både området og de lokale aktørene. En slik nærhet er avgjørende for en god forvaltning som både ivaretar verneverdiene og opprettholder en høy grad av lokal forankring.

I vår erfaring er det lokale engasjementet en viktig styrke for verneområdeforvaltningen. Når forvaltningen oppleves som nært knyttet til de berørte lokalsamfunnene, bidrar det til større legitimitet, bedre forståelse av forvaltningens betydning og bedre samarbeid med brukerne av området. En desentralisert modell har derfor store fordeler som vi mener må videreføres.

Videre har vi gode erfaringer med samarbeidet mellom forvalter, verneområdestyret og andre aktører som Statens naturoppsyn (SNO). En tett dialog mellom disse partene gir gode forvaltningsprosesser og sørger for at beslutninger er kunnskapsbaserte, praktisk gjennomførbare og lokalt forankret.

Behov for sterke fagmiljøer og nettverk

Forvalterne utgjør en relativt liten gruppe, og det er viktig at de har tilgang til et sterkt faglig fellesskap hvor de kan dele erfaringer, diskutere utfordringer og utveksle beste praksis. Vi mener derfor at det er viktig å videreutvikle ordninger for faglige nettverk og kompetanseutvikling.

Regelmessige samlinger for forvalterne er et viktig virkemiddel for å styrke nettverket og sikre kontinuerlig faglig oppdatering. Vi mener det bør legges til rette for at slike samlinger videreføres og gjerne styrkes.

Arbeidsgiveransvar og administrativ støtte

Vi mener det er avgjørende at arbeidsgiveransvaret for forvalterne forblir som i dag, særlig i områder med store statsforvalterområder. En for sterk sentralisering av arbeidsgiveransvaret kan skape avstand mellom forvalterne og de områdene de faktisk skal forvalte.

Samtidig ser vi at en mer samlet tilnærming til administrative støttefunksjoner kan være en fordel. Oppgaver som personaladministrasjon, arkivtjenester og IKT-støtte bør organiseres gjennom en eller flere overordnede enheter fremfor å ligge hos de enkelte styrene. Dette vil kunne effektivisere arbeidet, redusere belastningen på forvalterne og bidra til en mer profesjonell administrativ håndtering av forvaltningen.

Viktigheten av lokalt samarbeid

En av de største styrkene i dagens ordning er det gode samarbeidet mellom forvalterne, verneområdestyrene og andre aktører, som Statens naturoppsyn (SNO). Dette samarbeidet må videreføres og forsterkes i en eventuell ny organisering.

SNO har en viktig rolle i oppsyn og praktisk gjennomføring av tiltak i verneområdene, og forvalterne er avhengige av en tett dialog med SNO for å sikre en effektiv og koordinert forvaltning. Vi vil derfor understreke at en ny organisering ikke må svekke dette samarbeidet, men tvert imot legge til rette for enda bedre samspill mellom forvalterne og SNO lokalt.

Involvering i ansettelsesprosesser

Forvalterne spiller en avgjørende rolle i styrets arbeid, og vi mener det er viktig at styret har tillit til og en god dialog med dem som ansettes i disse stillingene. Vi har gode erfaringer med å bli involvert i ansettelsesprosesser for nye forvaltere og mener dette bør videreføres. En slik involvering sikrer at de som ansettes har de nødvendige kvalifikasjonene og forstår betydningen av lokal forankring i forvaltningsarbeidet.

Oppnevning av forvaltningsstyret

Vi har svært god erfaring med vår modell når det gjelder oppnevningen av selve forvaltningsstyret. Her vil de berørte kommunestyrene velge ut sine representanter, og dermed sammensetningen i styret. Kommunene har i alle år lagt vekt på engasjement, kontinuitet og kvalifikasjoner når disse blir valgt ut. Dette sikrer i seg selv god forvaltning i tråd med verneforskriften. Vi håper kommunene fortsatt kan beholde denne friheten til oppnevning av personer til forvaltningsstyret.

Deltakelse i referansegruppe

Forvaltningsstyret for Trillemarka-Rollagsfjell Naturreservat stiller seg positive til å delta i en referansegruppe i det videre arbeidet med organiseringen av verneområdeforvaltningen. Vi mener det er viktig at de som har praktisk erfaring med forvaltningen, får en stemme i utformingen av en ny modell.

Oppsummering og anbefalinger

Basert på våre erfaringer og vurderinger, vil vi særlig understreke følgende punkter:

- Det gode samarbeidet mellom lokal SNO, forvalter og styre må videreføres og styrkes.
- Forvaltersamlinger bør opprettholdes og videreutvikles for å styrke nettverket og kompetansen.
- Rollefordelingen mellom styre, forvalter og andre aktører må være tydelig for å sikre effektiv forvaltning.
- Den desentraliserte plasseringen av forvalterne er avgjørende for en god forvaltning og må videreføres.
- Styret bør fortsatt involveres i ansettelsesprosesser for forvaltere.
- Felles administrativ støtte vil kunne styrke forvalternes arbeid og sikre effektiv ressursbruk.
- Vi stiller oss positive til å delta i en referansegruppe for videre arbeid med organiseringen.

Vi ser fram til den videre prosessen og håper våre innspill vil være til nytte i arbeidet med å sikre en best mulig organisering av verneområdeforvaltningen.

På vegne av forvaltningsstyret
Tore Kravik
Leder

Byrkije nasjonalparkstyret
Børgefjell nasjonalparkstyret

Postadresse
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Besøksadresse
Stadionveien 6
7898 Limingen

Kontakt
Sentralbord: +47 74 16 80 00
Direkte
sftlpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyret.no/borgefjell>

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Tore Tødås

Vår ref. 2023/14127-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 07.02.2025

Børgefjell nasjonalparkstyret - innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Byrkije nasjonalparkstyret/Børgefjell nasjonalparkstyret har i møte 07.02.2025 behandlet sak 1/2025 med følgende resultat:

Vedtak

Byrkije nasjonalparkstyret/Børgefjell nasjonalparkstyret vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrever. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyret og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse eksternt er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.

- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.
- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Med hilsen

Ellen Schjølberg
styreleder

Tore Tødås
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Vedlegg:
Samlet saksframstilling

Samlet saksframstilling

Arkivsaksnr: 2023/14127-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 30.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre	1/2025	07.02.2025

Innspill til utforming av Klima- og miljødepartementets oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vedtak

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styrever. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyrever og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse eksternt er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre

alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Enstemmig vedtatt

Saksfremlegg

Forvalters tilråding:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre vedtar følgende innspill til utforming av oppdrag til Miljødirektoratet om utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

- Nasjonalparkstyret stiller seg positive til at det gjennomføres en utredning med mål om å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene.
- For å sikre en helhetlig og kompetent forvaltning er nasjonalparkstyret positive til at utredningen har som mål å avdekke alternative organisatoriske løsninger med mål om å styrke fagmiljøet. Det vil gi muligheter for sterkere sekretariater og mindre sårbarhet ved endringer av forvaltere og nye styre. Et styrket fagmiljø vil øke utviklingskraften, øke muligheten for å realisere verdiene i merkevaren Norges nasjonalparker, skape attraktive arbeidsplasser, øke stabiliteten og redusere sårbarheten. For å oppnå dette er det viktig at det avsettes tilstrekkelige ressurser for å bygge opp forvaltningsknutepunktene. Da med deltagelse fra vernemyndighetene, kommunene, SNO, fjellstyre og andre naturlige samarbeidspartnere i et forvaltningsknutepunkt. Nasjonalparkstyret mener dette må inkluderes i utredningen.
- Nasjonalparkstyret mener dagens administrative organisering gjennom Statsforvalteren har fungert tilfredsstillende, men det er behov for forbedringer hvis modellen skal videreføres. Dette gjelder særlig tydeliggjøring av nasjonalparkstyret som forvaltningsmyndighet overfor sender/mottaker av henvendelser, og å tydeliggjøre grensesnittet mellom lokal forvaltning og Statsforvalter. Det er derfor viktig at rollefordeling internt, og rolleforståelse ekstern er tema som tas med i oppdraget for utredningen. Nasjonalparkstyret vil bemerke at Statsforvalters faglige oppfølgingsansvar av verneområdestyrene ble tatt ut av hovedinstruks for Miljødirektoratet f.o.m. 2024, noe som kan føre til dårligere faglig oppfølging av verneområdeforvalterne på sikt. Dette vil da være i strid med stillingsbeskrivelse for verneområdeforvaltere hvor det tydelig er beskrevet at forvalter skal være en del av Statsforvalters kompetansemiljø. Utredningen må ut fra dette hensynta endringene i hovedinstruks ved evaluering av dagens modell.
- Sekundært kan opprettelse av en egen organisasjon med egen ledelse der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet være et alternativ. En utredning må belyse fordeler og ulemper med de to alternativene. Nasjonalparkstyret mener de andre alternativene for administrativ organisering er mindre aktuelle og kan vektlegges mindre i utredningen.

- Utredningen må omfatte evaluering av dagens forvaltningsknutepunkt for å se om disse har fungert etter intensjonene, og ift. premissene som forelå ved valg av kontorsted. I utredningen må det videre foreslås tiltak for å oppnå ønsket tilstand.
- Utredningen må ha en bred involvering med kunnskapsinnhenting og høringer hos alle involverte parter som inngår i forvaltningsmodellen. Dette inkludert kommuner, fylkeskommuner, Sametinget, foreningen Norges nasjonalparkkommuner mfl.
- Børgefjell nasjonalparkstyre ved nasjonalparkforvalter deltar gjerne i referansegruppe til utredningen.

Saksopplysninger

Klima- og miljødepartementet har i brev av 05.12.2024 orientert om at det er ønskelig å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert. Dette for å sikre en best mulig arbeidssituasjon for verneområdeforvalterne, styrke kompetansen, skape stabilitet i stillingene og for å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet skal gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning. Før departementet utformer endelig oppdrag ønsker departementet å få innspill fra styrene til innhold i en slik utredning. Miljødirektoratets utredningsarbeid vil involvere styrene med referansegruppe og høringer til styrene, Statsforvaltere og andre aktuelle parter. I denne omgangen er det innspill og ønsker til innhold i oppdraget som kan gis, dvs. mandatet for oppdraget.

Departementet inviterte til teams-møte den 21. januar hvor alle styrene ble gitt muligheten til å gi tilbakemelding på et eventuelt oppdrag til en slik utredning, det ble satt av to minutter til hvert styre for innlegg. På møtet ble det holdt innlegg fra 38 verneområde- og nasjonalparkstyrer. Før invitasjonen til departementet sitt teams-møte ble kjent, hadde forvalteren i Trøndelag alt invitert styrelederne og nestlederne i verneområde- og nasjonalparkstyrene til fysisk styreledersamling på Stjørdal samme dag. Programmet for samlingen ble derfor tilpasset dette teams-møtet, og det ble satt av tid til drøftinger i grupper før teams-møtet. Oppsummeringen av gruppediskusjonene er vedlagt saken.

Styreleder hadde innlegg som fremgår av vedlagte notat. Siden to minutter er kort tid for å gi tilbakemelding til departementet var det mange styrer som uttrykte at de også ville gi sitt innspill i skriftlig form. Det ble derfor besluttet at skriftlige innspill kunne gis innen 10. februar. Styreleder og nasjonalparkforvalter konkluderte med at Børgefjell nasjonalparkstyre burde benytte seg av anledning med å gi skriftlig innspill. Derfor gjennomføres eget styremøte på Teams for å vedta innspill før frist.

Historisk oppsummering om innføring av ordningen

I 2010 inviterte miljøvernminister Erik Solheim kommuner med nasjonalparkareal til å delta i en ny modell for forvaltning av verneområder hvor det skulle etableres egne styrer som fikk delegert myndighet til verneforskriftene. I invitasjonen var det beskrevet hvordan styrene skulle sammensettes og hvordan prosess skulle gjennomføres. Dette var en frivillig ordning, og det var opp til kommunene å vedta om de ville delta i ordningen.

I invitasjonen ble det orientert om at utlysning og ansettelse av nasjonalparkforvaltere skulle skje så snart styrene var etablert. Forvalteren skulle ha kontorsted på et forvaltningsknutepunkt i nærheten av verneområdene vedkommende skulle forvalte. Det var en forutsetning at forvalteren skulle inngå i et fagmiljø. Her skulle det bygges opp lokale/regionale faglige fellesskap knyttet til nasjonalparksentre eller andre typer naturinformasjonssentre hvor forvalteren ble samlokalisert med andre fagpersoner knyttet til verneområdet. Forvalters ansettelsesforhold skulle være hos Fylkesmannen ift. lønn, økonomi, arkiv, IKT-systemer mm. men det var styrene som hadde styringsrett over forvalters arbeidstid. For etablering av lokaler til forvalter var det avsatt midler i egen tilskuddordning som knutepunktkommunen kunne søke på.

Miljøverndepartementet skulle ta den endelige beslutningen om hvilke eksisterende sentre som skulle utvikles til knutepunkt, og hvor det eventuelt skulle etableres nye sentre som vil få en knutepunktfunksjon. Departementets beslutning om lokalisering av knutepunktene skulle skje på bakgrunn av innspill fra styrene.

Alle kommunene med areal i nasjonalparken takket ja til invitasjonen. I brev av 30.01.2013 ble kommunene, fylkeskommunene og Sametinget bedt om å foreslå medlemmer til nasjonalparkstyret. Konstituerende møte ble avholdt 08.05.2013 på Limingen gjestegård i Røyrvik. Sak 07/13 på dette møtet var valg av forvaltningsknutepunkt. Ut fra protokoll fra møtet fremgår at valget stod mellom Grane kommune og Røyrvik kommune hvor respektive kommuner, ved ordfører ble gitt ti minutter for å argumentere for sine kandidaturer. Det var her utarbeidet prospekter på hvordan kandidatene skulle oppfylle kriteriene til Miljøverndepartementet for forvaltningsknutepunkt. Vedtaket til nasjonalparkstyret ble forslag om at Røyrvik skulle velges som knutepunkt, noe som ble vedtatt med 6 mot 3 stemmer for Grane som knutepunkt. Det kan tillegges at nasjonalparkstyret hadde eget møte med Miljøverndepartementet juli 2013 ettersom det var disens i styret ang. forslag til valg av forvaltningsknutepunkt. I brev av 07.08.2013 orienterte departementet om at det var besluttet at Røyrvik ble valgt som forvaltningsknutepunkt under de forutsetningene som forelå i konseptet til Røyrvik kommune.

Stillingen som nasjonalparkforvalter ble utlyst i september 2013 med Røyrvik som kontorsted. Tilsetting ble foretatt i desember 2013, og forvalter tiltrådte stilling 3. mars 2014.

I 2013, det vil si tre år etter etablering av de første verneområdestyrene gjennomførte [Riksrevisjonen en undersøkning av forvaltningen av nasjonalparkene](#). Formålet med undersøkelsen var å få svar på om den nye forvaltningsmodellen for nasjonalparker fungerer i samsvar med Stortingets vedtak, og om det var etablert formålstjenlige systemer for statlig rettleiding, dokumentasjon og kontroll.

Undersøkelsen viste bla. at fylkesmennene hadde ulik tilnærming til oppfølging av nasjonalparkstyrene og nasjonalparkforvaltningen, og at det var en del ulike oppfatninger av hva ansvar og oppgaver Fylkesmannen hadde i samband med nasjonalparkforvaltninga. Det fremkom behov for at Klima- og miljødepartementet tydeliggjorde hvilken rolle Fylkesmannen skulle ha i forvaltninga, slik at det ble mindre variasjon mellom fylkesmennene i hvilken grad de involverer seg i forvaltninga til nasjonalparkstyrene. I tillegg viste undersøkinga at det var behov for å klargjøre instruksjonsmyndigheta og styringsretten som nasjonalparkstyret hadde overfor nasjonalparkforvalterne.

Undersøkingene til Riksrevisjonen medførte nye vedtekter for styrene hvor styrenes styringsrett ble tydeliggjort. Det vil si at det kun er nasjonalparkstyret som kan disponere forvalters arbeidstid og gi oppgaver til forvalter jfr. stillingsinstruks. Fylkesmannens rolle ift. lønn, økonomi, IKT-systemer og faglig utvikling ble også tydeliggjort.

I 2020 ble Nordlandsforskning mfl. engasjert for å gjennomføre en evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store verneområder. Dette var en større evaluering av hele forvaltningsordningen ti år etter innføring. [Resultatene fra evaluering fremgår av en rapport på 281 sider](#). Evalueringen ble bla. gjennomført ved spørreundersøkelser hvor styremedlemmer, medlemmer i rådgivende utvalg og forvaltere deltok. Det ble også gjennomført dybdestudier av utvalgte verneområdestyrene. Et av mange funn i evalueringen var at det kunne tyde på at forvaltningsknutepunktene og forvalters kontorsted i mindre grad fungerer som sterke fagmiljøer, slik målsettingen var da forvaltningsmodellen ble innført.

Som en oppfølging av tidligere evalueringer har KLD konkludert med å gjennomføre en utredning av organiseringen av forvalterne for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Da ved å gi

oppdrag til Miljødirektoratet om å gjennomgå den organisasjonsmessige tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede evt. endret organisering. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør for best mulig kompetanse.
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne og sikre overføring av kunnskap fra erfarne forvaltere til nytilsatte.
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder. Sikre stabilitet ved i tjenesten og forebygge sårbarhet ved at kun en forvalter har kompetanse om forvaltningen av området.
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordelingen. Tydeliggjøre at verneområdeforvalterne representerer verneområdestyrene og ikke Statsforvalter.
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og feltapparatet.
- tettere samarbeid med besøkssentrene for å sikre god toveis informasjonsflyt mellom forvaltning og de som håndterer publikum.
- bedre fungerende knutepunkter for å skape attraktive arbeidsplasser som forhåpentligvis kan sikre kompetansebygging og stabilitet i tjenesten. Det har i enkelt områder vært utfordringer med stor utskifting av forvaltere med tilhørende ekstra ressursbruk hos Statsforvalter med ansettelsesprosesser.

For å oppnå målene foreslås at følgende alternativer utredes, i tillegg til dagens ordning:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, der fellestjenester (arkiv, lønn osv.) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

For oppdraget ligger følgende forutsetninger:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne skal fortsatt sitte desentralisert nær verneområdene. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette.
- utredningen skal ivareta verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område.

Møte med KLD 21. januar 2025

På møtet med KLD deltok 38 styrer med to minutters innlegg. Hovedinntrykket fra disse tilbakemeldingen er følgende:

- Mange var fornøyde med dagens organisering med verneområdeforvaltere administrativt tilknyttet Statsforvalter. Dette ble etter hvert benevnt som «0-alternativet» som måtte være med i den videre utredningen. Utfordringen til dette alternativet var begrensede ressurser

hos Statsforvalter til oppfølging. Overføring av arbeidsgiveransvar til hvert enkelt styre var ikke ønskelig av noen, tilsvarende var heller ikke overføring av arbeidsgiveransvar til SNO. Å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere fikk ingen stor oppslutning. Opprettelse av egen organisasjon med egen ledelse ble av flertallet fremhevet som det mest realistiske alternativet til dagens ordning (hvor fellestjenester som arkiv, lønn osv. håndteres av direktoratet)

- I flere områder var det godt samarbeid med besøkssenter og SNO hvor disse var samlokalisert. Her var det fagmiljøer som styrene ikke ville ha endringer på.
- Fra mange styrer kom det innspill om at det var utfordringer med at tilsettingsprosesser tok for lang tid. Enkelte områder opplevde stor turnover og ustabilitet i administrasjonen, noe som ble forverret med at tilsettingsprosessene tok for lang tid.
- Viktig å få klarere rolleforståelse, mange opplever at publikum og søkere har problem med å forstå forvaltningsordningen når verneområdeforvalterne kommuniserer som statsforvalter på epost, post, faktura mm.
- Flere fremholdt at det var viktig å avsette mere ressurser til verneområdeforvaltningen, da både flere verneområdeforvaltere, mer SNO og flere besøkssenter. Spesielt i områder med høyt besøkstrykk var dette tema.
- Det var en generell skepsis til om utredningen ville føre til sentralisering som gikk på bekostning av lokale forvaltningsknutepunkt nært verneområdene.
- Å sikre stabilitet og tilrettelegge for kompetansebygging ble nevnt som tema for utredningen, herunder evaluere om forvaltningsknutepunktet kunne utvikles for å oppnå opprinnelige målsetninger.

Så snart KLD har fått tilbakemeldinger fra styrene innen 10.02.25 vil de starte utforming av mandatet for utredningen. Miljødirektoratet vil så iverksette utredningen med frist 20.12.2025 [jf. tildelingsbrev 2025](#), side 12 pkt. 30.

Vedlegg:

- Brev av 05.12.2024 fra KLD - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.
- Brev fra Miljøverndepartementet - Etablering av ny modell for forvaltning av verneområder – invitasjon til å delta i nasjonalpark-/verneområdestyrer.
- Notat – styreleders muntlige innlegg på møte med KLD 21.01.25
- Notat – oppsummering av gruppediskusjoner på styreledersamling 21. januar 25
- Organisasjonskart - lokal forvaltning av store verneområder.

Fra: Aarstrand, Bjørnar <bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no>
Sendt: 5. februar 2025 14:13
Til: Postmottak KLD
Emne: Innspill til prosess fra Lomsdal-Visten nasjonalpark, ref 23/2148

Det vises til deres brev med referanse 23/2148, og møte med verneområdestyrer i Norge den 21. januar 2025. Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark delte sine synspunkt muntlig i møtet. Under er punktene oppsummert.

- Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre har positiv erfaring med organiseringen slik den er i dag under Statsforvalteren. Dette skaper mulighet for både nettverk og faglig utvikling hos forvalter, og overlapping ved sykdom og vakanser i stillinger hos de ulike styrene i et fylket.
- Det er ikke et ønske fra Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre å ta rollen som arbeidsgiver.
- Samarbeidet med lokalt naturoppsyn (SNO) oppleves som godt. Oppsyn er invitert til møter med nasjonalparkstyret og prioriterer å møte.
- Samarbeid med besøkssenter kan bli bedre.
- Med bakgrunn i dette bør det heller være et hovedfokus på å ta tak i de områdene/styrene hvor det i dag er utfordringer enn å gjøre om på ordningen, som fungerer godt for mange.
- Det etterlyses også nasjonalparkkonferanse som arena for erfaringsutveksling mellom styrene.
- Styret for Lomsdal-Visten nasjonalpark stiller gjerne med ressurs for å sitte i en eventuell referansegruppe for det videre arbeidet.

Med vennlig hilsen/ heelsegh luvhtie

Bjørnar Aarstrand

Nasjonalparkfovalter

Lomsdal-Visten nasjonalpark/Njaarken vaarjelimmedajve

**Lomsdal-Visten
nasjonalparkstyre**

Telefon: 75 54 78 19

Mobil: 94 85 08 08

E-post: bjornar.aarstrand@statsforvalteren.no

Web: <https://lomsdalvisten.no/>

**Færder
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Grev Wedels gate 1
3111 Tønsberg

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371177
sfvtpost@statsforvalteren.no
<https://nasjonalparkstyre.no/ferder>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Anne Sjømæling

Vår ref. 2024/13671-0 432.3

Dykkar ref.

Dato 06.02.2025

Innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Færder nasjonalparkstyre

Færder nasjonalparkstyre viser til brev fra KLD av 5. desember og til digitalt innspillsmøte avholdt 21. januar 2025.

I møtet ble styrene oppfordret til å sende inn sine kommentarer skriftlig. Vedlagt ligger en oppsummering fra Færder nasjonalparkstyre.

Med hilsen

Anne Sjømæling
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Høringsuttalelse/innspill fra Færder nasjonalparkstyre.

Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Færder nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Styret i Færder nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En styrke ved dagens organisering er et svært godt fungerende lokalt knutepunkt for Færder nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere. Nettverket har jevnlig møter, hvor forvalter innkaller.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillinger.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter. Styret registrerer et godt samarbeid med Statsforvalteren i Vestfold og Telemark v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Besøkssenter.

Besøkssenter og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Færder nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Færder nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Færder nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Færder 06.02.2025

Færder nasjonalparkstyre

Tom Mello

styreleder

**Seiland/Sievju
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark
9815 Vadsø

Besøksadresse
Havneveien 24
9515 Alta

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 41 43 44 01
sftfpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/seiland>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Ingunn Ims Vistnes

Vår ref. 2024/11916-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Organisering av verneområdeforvalterne - innspill fra Seiland/Sievju nasjonalparkstyre

Vi viser til brev fra KLD 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvalterne, samt Teams-møte om samme sak 21. januar 2025. Seiland nasjonalparkstyre ønsker en utredning velkommen. Dagens organisering er en hybridløsning som ikke fungerer optimalt. Enten man velger å bli hos Statsforvalteren eller velger en ny løsning, vil det være opplagte rom for forbedringer.

Seiland nasjonalpark har én nasjonalparkforvalter som siden 2021 har vært samlokalisert med SNO i Alta. Samlokaliseringen fungerer svært godt. Arbeidsgiveransvaret ligger hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark, som er lokalisert i Vadsø og Tromsø. Nasjonalparkforvalteren har jevnlig kontakt med sine kollegaer i Troms og Finnmark gjennom Teams-møter hver 3. uke og et årlig treff. Kontakten med statsforvalteren er sjeldnere, men oppleves stort sett som tilstrekkelig.

Fordeler med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Faglig kontakt med miljøavdelingen som forvalter de små verneområdene i fylket og jobber med relaterte saker.
- Statsforvalteren er tydelig på at de ikke disponerer forvalterens arbeidstid. De kan spørre styret dersom de trenger bistand fra forvalterne i enkeltsaker, og styret kan da vurdere om forvalter har kapasitet. Dette fungerer etter vårt syn greit.

Ulemper med å være tilknyttet statsforvalteren:

- Det er vanskelig for publikum å se forskjell på styret og statsforvalteren, all den tid vi har mailadresse og avsenderadresse hos statsforvalteren.
- Forvalterne bruker en del tid på obligatoriske møter og prosesser hos Statsforvalteren som ikke er relevant for deres arbeidshverdag
- Statsforvalteren er svært underbemannet. Hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er det i dag én stilling som har arbeidsgiveransvar for 13 verneområdeforvaltere samt 4 ansatte hos statsforvalteren, i tillegg til at vedkommende er seksjonsleder og har faglig ansvar for verneområdeforvaltningen hos statsforvalteren. Denne

arbeidsmengden tilsier langt mer enn full stilling. Ved tidkrevende saker som arbeidsmiljøsaker, sykemeldinger og ansettelsesprosesser vil mange andre oppgaver nødvendigvis bli nedprioritert.

Styrene må fortsatt disponere forvalternes arbeidstid. Vi vil presisere at vi ikke vil godta en endring i retning av at andre enn styret disponerer forvalterens arbeidstid. Det er styret som kjenner de lokale forholdene og vet hva som er viktig å prioritere. Forvalterens arbeidsmengde kan ikke måles ut fra å telle antall enkeltsaker, slik det ble gjort i evalueringen fra Nordlandsforskning i 2020. Forvalterens arbeidsmengde bestemmes også ut fra om man har andre å støtte seg på, som nasjonalparksenter og SNO, og om hvor mye tid man må bruke på kontakt med andre myndigheter og brukere av området for å sikre en god forvaltning. For Seiland sin del har vi ikke nasjonalparksenter, og det medfører at forvalter har eneansvar for formidling (brosjyrer, hjemmeside osv) og kontakt med besøkende. Slike forhold fanges ikke opp når man teller enkeltsaker. Vi må fortsette dagens ordning der styret kan forespørres om å «låne ut» sin forvalter dersom det er behov i andre områder, men der det er styret som gjør denne vurderingen og har det siste ordet.

Forvaltere med i referansegruppa. Vi mener at forvalterne også bør være representert i en referansegruppe, da det er deres arbeidshverdag som blir berørt. Det er videre viktig at alle landsdeler er representert i referansegruppa. Seiland nasjonalpark bidrar gjerne med forvalter og/eller styreleder i en referansegruppe.

Beholde nåværende ordning med økte ressurser til statsforvalteren. Av forslagene som KLD kommer med, mener vi at det enkleste og minst ressurskrevende vil være å fortsette med statsforvalterne som arbeidsgivere, gitt at de får økte ressurser til å følge opp forvalterne. Vi vil da kunne støtte oss på et faglig miljø som kjenner landsdelen.

Gjeninnføre årlige forvaltersamlinger. I tillegg bør det settes av midler til å samle forvalterne årlig. Da lokal forvaltning ble innført i 2011, arrangerte Miljødirektoratet i flere år en rekke samlinger for forvalterne. Dette skapte gode nettverk mellom forvalterne, som igjen førte til en mer helhetlig nasjonal forvaltning. De siste 7-8 årene har årlige forvaltersamlinger blitt erstattet av regionale samlinger, samt noen årlige samlinger der også styrene deltar og tar mye av oppmerksomheten. For å få best mulig forvaltning trenger vi å gjeninnføre årlige samlinger som er kun for forvalterne.

Mulig samling under Miljødirektoratet. Dersom man ønsker en sentralisering, er vi åpen for en løsning med et samlet arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet. Dette gitt at det ikke går på bekostning av styrenes disponering av forvalterens arbeidstid. En samlet organisasjon vil kunne gi bedre informasjonsflyt og kunnskapsdeling mellom forvalterne i hele landet, og trolig også en mer helhetlig forvaltning. I dag har våre forvaltere liten kontakt med forvalterne utenfor Troms og Finnmark.

Vi mener det vil bli uheldige rolleblandinger dersom forvalterne skal være en avdeling under SNO.

Vi fraråder sterkt at styrene får arbeidsgiveransvar.

Bruk vår erfaring til å utvikle god forvaltningspraksis. Vi vil til slutt oppfordre Miljødirektoratet og KLD til å se på forvalterne og styrene som en ressurs, og ikke bare noen som skal styres og veiledes. Mange forvaltere og styrer har opparbeidet seg mye relevant erfaring og god forvaltningspraksis som kan være nyttig både for andre forvalter og for direktoratet. Vi mener det er mye å hente på å bedre informasjonsflyten *oppover*, fra forvalterne til direktoratet. Statsforvalterne har i dag en mulighet til å komme med årlige tilbakemeldinger oppover i systemet til direktorat og departement, men vi har ikke noe liknende organisert system for forvalterne. Vi har få kanaler inn i direktoratet, og kommunikasjonen går i all hovedsak fra dem til oss. Manglende input fra verneområdestyrene er en opplagt begrensning for en god utvikling av verneområdeforvaltningen på landsbasis.

På vegne av Seiland/Sievju nasjonalparkstyre,

Pål Blix-Johansen
Fungerende styreleder

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Kristine Sørle

Vår ref. 2024/13634-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Innspill - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Nasjonalparkstyret for Reinheimen

Nasjonalparkstyret for Reinheimen viser til brev frå KLD 05.12.24, og innspelsmøte 21.januar der Statssekretær Kjersti Bjørnstad orienterte om bakgrunn for utgreiinga i tillegg til stutte innlegg frå dei ulike verneområdestyra. Både forvaltarar og styreleiar for Reinheimen deltok på møtet 21.januar, der styreleiar hadde eit stutt innlegg.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen ser det som positivt at det blir lagt opp til både munnlege og skriftlege innspel frå dei ulike styra før miljødirektoratet får oppdraget. Teams møte 21.januar syner at dei ulike styra har eit stort engasjement for ei best mogleg organisering av arbeidsforholda til forvaltarane.

Nasjonalparkstyret for Reinheimen merker seg at det skal liggje til grunn ein føresetnad for utgreiinga at:

- nasjonalpark- og verneområdeforvalterne framleis skal sitte desentralisert nær verneområdet, i sterke lokale knutepunkt med solide fagmiljø.
- verneområdestyret sin faglege instruksjonsmyndigheit ovanfor forvaltarane blir ivareteke
- verneområdestyra blir involvert tett gjennom heile prosessen, og at styra blir invitert til oppstartsmøte
- det blir vurdert å etablere referansegruppe med representantar frå nokre utvalde styre som involverast i det fortløpande arbeidet, og at styra skal få høve til å gje sine synspunkt på eit eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender si tilråding til departementet.

Sjølv om det er lagt opp til stor grad av involvering i oppstarten og undervegs i arbeidet, ønskjer Nasjonalparkstyret for Reinheimen likevel å gje eit skriftleg innspel til arbeidet.

Reinheimen er den tredje største nasjonalparken i Noreg, der leveområde for villrein i eit villmarksprega høgfjellsområde er hovudformålet med vernet. I tillegg er 6 store landskapsvernområde og 5 naturreservat knytt til Reinheimen området, som dekker 6 kommunar og fylka Innlandet og Møre og Romsdal. Det er to forvaltarar som utgjer sekretariatet i dag. Forvaltarane er tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet, men er lokalisert i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar si side av det store verneområde. Lokalisering av forvaltarane har vore ei stor politisk sak i Reinheimen, som resulterte i at det vart tilsett berre ein forvaltar for Reinheimen i 2014, med kontorstad på Norsk fjellsenter i Lom. Det var stort arbeidspress med berre ein forvaltar i Reinheimen, med mange enkeltsaker og oppfølging av tiltak, prosjekt og lokale brukarinteresser knytt til områda. Nasjonalparkstyret gjorde derfor

---

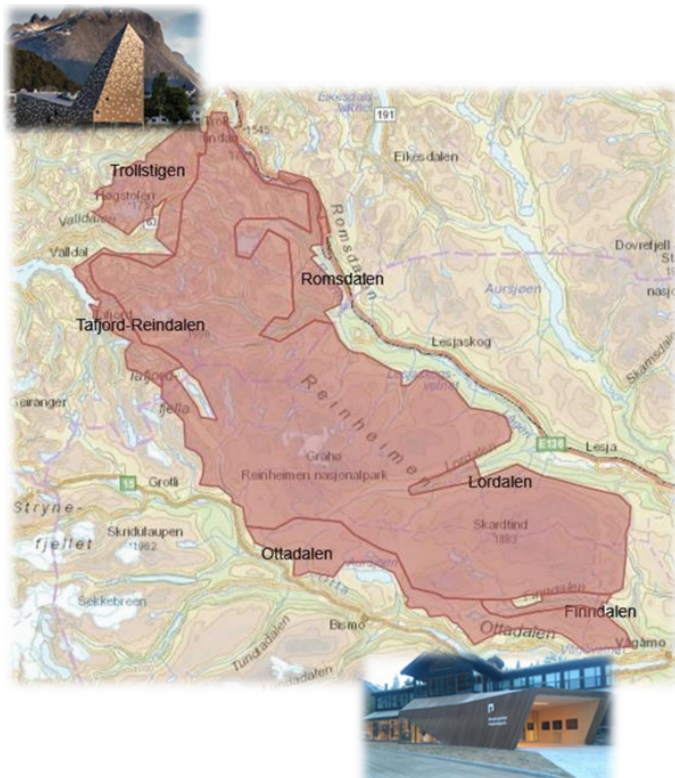
Nasjonalpark	Reinheimen
Naturreservat	Brettingsmoen
Landskapsvernområde	Tafjorden-Reindalen, Trollstigen, Romsdalen, Lordalen, Finndalen, Ottadalen

vedtak 12.09.14 om å søke klima- og miljødepartementet (KLD) om at det vert sett av tilstrekkelege midlar til å styrke den administrative ressursen for Reinheimen nasjonalpark. Saka vart sendt KLD og miljødirektoratet, og styreleiar hadde i tillegg hadde i tillegg samtale med dåverande Klima- og miljøminister Tine Sundtoft om behovet. I 2016 vart det sett av midlar på statsbudsjettet til nye forvaltarstillingar der ein av dei vart tildelt Reinheimen. Frå mars 2017 vart sekretariatet i Reinheimen utvida med ein stilling til, og ekstra forvaltar i Reinheimen vart tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal med kontor på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Tilsetting av nasjonalparkforvaltarane i kvart sitt fylke fungerte ikkje så godt i Reinheimen, og i 2020 slutta forvaltar tilsett hjå fylkesmannen i Møre og Romsdal, og styrevedtektene vart endra slik at fylkesmannen i Innlandet tok over arbeidsgjevaransvaret for begge forvaltarane i Reinheimen. I 2020 ble ein ny forvaltar tilsett hjå statsforvalteren i Innlandet men med kontorstad på Norsk tindesenter i Åndalsnes.

Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgjevar for dei to forvaltarane i Reinheimen fungerer no godt, og kontorplasseringa i kvart sitt lokale knutepunkt på kvar side av verneområda er også ei god løysning for Reinheimen området. Norsk fjellsenter og Norsk tindesenter er begge autoriserte besøkssenter med relevante fagmiljø, lokalisert tett på dei store verneområda og ligg i kvar sine tettstader med god infrastruktur og aktive nærings- og reiselivsverksemdar.

Reinheimen – området med geografisk plassering av forvaltningsknutepunkta; Norsk fjellsenter i Lom og Norsk Tindesenter på Åndalsnes.

Rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring

Departementet oppfattar at rollefordeling mellom statsforvaltar og styre når det gjeld personalforvaltning/dagleg leiing/styring framleis kan vera krevjande for enkelt område. Dette gjeld ikkje alle statsforvaltarane. Hå statsforvaltaren i Innlandet har rollefordelinga fungert svert godt, og styreleiar har også fått høve til å delta på t.d. medarbeidersamtalar, og er teke med på råd dersom det er aktuelt å nytte forvaltar til oppgåver i andre verneområde eller andre oppgåver hjå statsforvaltaren. Roller er også klargjort i stillingsinstruks for nasjonalparkforvaltarane og i styret sine vedtekter. For å tydeleggjera at forvaltarane representerer ulike verneområdestyre, kan ei enkel endring av e-post adressene til forvaltarane vera eit enkelt bidrag. Ei endring av e-post adressa frå fornamn.etternamn@statsforvalteren.no til fornamn.etternamn@verneområdenamn.no, kan ein gjera avsendaren tydlegare og unngå unødig rolleblending med statsforvaltaren.

Samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

Samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir einskapleg forvaltning, og departementet meiner at det i dag er ulik grad av samhandling på tvers mellom forvaltarane for dei ulike verneområda.

I Innlandet er det høy grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda og mellom dei andre på enheten NV2, som jobbar med *naturmangfald og verneområde*. Forvaltarane i Innlandet har etablert fast «kaffeprat» kvar veke på Teams der eksterne forvaltarar i Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland har moglegheit til å delta. Møteforma er uformelle med låg terskel for å ta ordet, stille spørsmål og foreslå tema. Møteleiinga er organisert slik at den går på omgang mellom alle forvaltarane i gruppa, som no er på over 20 deltakarar. I møta deler vi felles problemstillingar, saker, felles uttaler mm. Det er og møte der vi inviterer eksterne til å presentere ulike fagtema, som t.d jurist hjå miljødirektoratet og andre. «Kaffepraten» i Innlandet bidreg til å styrke samhandlinga på tvers mellom verneområda, og ikkje minst stimulerer det til innsats, motivasjon og trivsel for den einskilde forvaltar.

Departementet ønskjer å gje Miljødirektoratet i oppdrag å gå igjennom organiseringa av verneområde- og nasjonalparkforvaltarane, og utgreie ev. endra organisering med mål om å styrke forvaltninga av verneområde

Nasjonalparkstyret for Reinheimen vil presisere at for verneområde- og nasjonalparkforvaltarane tilsett hjå statsforvaltaren i Innlandet fungerer organiseringa serdeles godt i dag, men den kan sjølvstendig vidareutviklast og styrkast.

For å vidareutvikle organiseringa for ein betre samhandling på tvers av fylka kan t.d. Statsforvalteren i Innlandet bli styrka gjennom å tildelast ei tydlegare leiande rolle for fagmiljøet av verneområde- nasjonalparkforvaltarane. Rolla som nasjonalparkforvaltar stiller store krav til sjølvstendigheit og evne til å kommunisere med politikarar, publikum og offentlege aktørar. Men det kan vera tenleg å vurdere ein eigen teamleiar som fagdirektør for nasjonalparkforvaltarane hjå statsforvaltarane, der forvaltarane er ei stor gruppe og det er behov for koordinering. Ein koordinerande fagdirektør vil kunne styrke forvaltninga av verneområde, for ei betre koordinering, styrke dagleg leiing, organisering av arbeidsoppgåver, handtering av roller og gje meir heilskapleg forvaltning mellom verneområde.

Alternativer til dagens ordning

Fagleg nettverk og god lokal forankring i eit relevant arbeids- og fagmiljø er ei føresetnad for verneområde og nasjonalparkforvaltarane si rolle. Av dei alternativa som departementet har skissert, meiner Nasjonalparkstyret at å «*samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*» er mest relevant å byggje vidare på.

Å samle arbeidsgjevaransvaret hjå miljødirektoratet vil kunne svekke den lokale/regionale forankringa, og er lite hensiktsmessig. Ei underavdeling i SNO vil kunne føre til ei uheldig rolleblanding og synest ikkje å vera aktuell. Ei overføring til kvart enkelt styre vil gjere drifta unødig komplisert og ustabil da styra er valde for 4 år av gongen, og er heller ikkje aktuelt.

Proessen:

Det er svært bra at departementet legg opp til å involvere verneområdestyra tett gjennom heile prosessen, og at det bør etablerast ei referansegruppe.

I ei referansegruppe er det naturleg at også verneområde- og nasjonalparkforvaltarane er representert frå utvalde verneområde. I over 20 år med lokal forvaltning, er det mogleg å få med styremedlemmer og forvaltarar som har vore med i starten da forvaltningsordninga vart etablert. Det er også viktig at referansegruppe også blir representert med både erfarne og nye forvaltarar.

I tillegg bør referansegruppa også ha med representantar frå dei mest leiande og sentrale forvaltningsknutepunkta, som t.d. Norsk fjellsenter, andre besøkssenter, Villreinsenteret, kommunar mv. der fleire forvaltarar er lokalisert.

Avslutningsvis vil Nasjonalparkstyret for Reinheimen presisere at utfordringsbilete ikkje gjeld for alle verneområda. I Innlandet er rollane klargjort gjennom lang erfaring med forvaltning av store verneområda, og arbeidsgjevaransvar for mange forvaltarstillingar. Det er også gjennom praksis utvikla og etablert ein høy grad av kunnskapsdeling på tvers av verneområda der forvaltarar i andre fylke vert invitert inn til å delta. Dette er viktig å byggje vidare på som kan overførast til andre områder. I Reinheimen fungerer organiseringa av forvaltarane så godt at det ikkje vil vera behov for store endringar.

I Teams møtet 21.januar formulerte styreleiaren for Jostedalsbreen NP behovet for ei utgreiing på ein treffande måte:

- gjennom ei utgreiing kan ein snu på nokre steinar, men ein treng ikkje grave opp hele steingjerdet -

Med helsing

Kristine Sørli
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Miljødirektoratet
Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Eli Grete Nisja

Vår ref. 2024/14550-4 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 06.02.2025

Innspill - Nasjonalparkstyret for Forollhogna - Utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Vi viser til departementets brev av 5. desember 2024 om utredning av organisering av verneområdeforvaltere, samt Teamsmøte 21. januar 2025 hvor det ble gitt muntlige innspill fra verneområde-/nasjonalparkstyrene. Det ble i avslutningen av dette Teamsmøtet gitt en mulighet til å gi skriftlige innspill i saken innen 10. februar.

Nasjonalparkstyret for Forollhogna behandlet denne saken som styresak 2/2025 i møte 4. februar 2025 og gjorde et enstemmig **vedtak om følgende innspill til utredningen**:

Nasjonalparkstyret for Forollhogna ønsker å fortsette med dagens organisering gjennom Statsforvalteren, men det er helt nødvendig med noen forbedringer i strukturen. Dette gjelder særlig for å tydeliggjøre Nasjonalparkstyret overfor sender/mottaker av henvendelser og tydeliggjøre roller.

Tydelig avsender/mottak:

Det er et tydelig behov for et eget organisasjonsnummer for det enkelte styre. Slik det er i dag kommer all post inn og all utgående post fra Statsforvalteren i Trøndelag, noe som skaper forvirring og kan gi konsekvenser som at høringsdokumenter ikke kommer til Nasjonalparkstyret o.l. Med eget organisasjonsnummer mener vi det vil tydeliggjøre vårt arbeid og vår dialog ut med kommuner og brukere. Det er viktig for oss at meldinger og informasjon fra nasjonalparkstyret kommer tydelig frem og ikke kan misoppfattes, som i dag, med at alt kommer fra Statsforvalteren.

Tydeliggjøring av roller:

Styret ser et klart behov for å tydeliggjøre Statsforvalterens rolle opp imot styreleder og styret. Styret har sitt oppdrag fra Miljødirektoratet og her mener vi direktoratet må ta et

en større og tydeligere rolle angående veiledning, kompetanseheving og kursing overfor både styret og forvaltere. Det har over tid vært få møtepunkter og kompetansehevende tiltak, samtidig som vi over tid har hatt store utskiftninger blant forvaltere og styremedlemmer. Dette sammen med nye og skjerpede krav krever at direktoratet tar en tydelig rolle og har klare planer for kompetansetiltak.

Klagesaker:

Nasjonalparkstyret ser det nødvendig at i direktoratet bør har raskere klagebehandling enn dagens praksis. Med en god lokal forvaltning har vi tett oppfølging av saker, men det er utfordrende med den lange klagesaksbehandling.

Styrking av fagmiljø:

For å sikre en mer lik og helhetlig forvaltning av verneområdene er vi positive til forslaget om å styrke fagmiljøene ved å samle organiseringen på færre statsforvaltere. Det vil kunne gi muligheter for sterkere sekretariat og mindre sårbarhet ved endringer forvaltere og nye styrer. Dette kan også gi nye muligheter med tanke på fellesfunksjoner, eksempelvis informasjonsarbeid.

Vi ser det som uheldig å legge organiseringen under Miljødirektoratet – da det også er en klageinstans – og det er viktig med en lokal forvaltning – og da blir direktoratet for langt unna det lokale perspektivet.

Likeså er det problematisk å gå for en organisering av arbeidsgiveransvaret til styrene/styreleder. Ofte er det ordførere i disse rollene, som kan skiftes ut hvert fjerde år. Erfaringsmessig har ordførere liten ekstra tid til et ekstra arbeidsgiveransvar - som innebærer personalansvar med de pliktene det medfører.

Konklusjon: *se på ordning med færre statsforvaltere – men at organiseringen bør ligge der – med forbedringspunkter. Og at forvalterne selv må få en tydelig stemme inn i utredningen. Styrene åpenbart.*

*****

Med hilsen

Eli Grete Nisja
nasjonalparkforvalter

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Villreinsenter Nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 911 61 458
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Saksbehandler Trond Stensby

Vår ref. 2024/13629-0 432.0

Deres ref.

Dato 06.02.2025

Vedtak Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i møte 06.02.25 fattet vedtak i styresak 1/25, og avgitt slik uttalelse:

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsgt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Utskrift av saksframlegget følger vedlagt.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

**Nasjonalpark
Naturreservat**

Dovre, Rondane
Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinnjønnin

Landskapsvernområde Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1   Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor
Ingvild Skarsaune

Postboks 987   2604   LILLEHAMMER

Arkivsaksnummer: 2024/13629-7

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	1/2025	06.02.2025

Sak - uttalelse - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvstøtt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 06.02.2025

Behandling

Enstemmig vedtatt som innstillingen fra nasjonalparkforvalteren, ved votering pr e-post:

Even Moen	23.01.25
Kristin Langtjernet	28.01.25

Eldri Siem	29.01.25
Thomas Hisdal Eriksen	29.01.25
Magne Vorkinn	29.01.25
Kristian Ulen	29.01.25
Kristin Teigen	29.01.25
Anne-Marie Olstad	03.02.25
Ole Tvette Muriteigen	06.02.25

Ikke mottatt e-post fra:

Ole Gustav Narud
Johannes Wahl Gran

Vedtak

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre uttaler seg slik til brev frå Klima- og miljødepartementet, datert 05.12.24:

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på en oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltaren, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølv sagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men vår konklusjon er at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Dokumenter i saken

Brev fra Klima- og miljødepartementet, datert 5. desember 2024.

Saksopplysninger

Vi har mottatt følgende **brev fra Klima- og miljødepartementet**, datert 05.12.24:

«Det er viktig for tilstanden i verneområdene at forvaltningen av dem fungerer godt. Verneområdeforvalterne er sentrale i forvaltningen av verneområdene gjennom rollen som sekretariater for verneområdestyrene. Det er i dag 68 verneområdeforvaltere fordelt på 49 styrer. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne ligger hos statsforvalterne, mens de er underlagt styrene i spørsmål som gjelder verneområdeforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Verneområdestyrene sitter på viktig og sentral kompetanse når det gjelder funksjonaliteten i dagens organisering av verneområdeforvalterne. Før departementet utformer et oppdrag til direktoratet, ønsker vi styrenes synspunkt på vurderingene av behovet for å gjennomgå organiseringen av verneområdeforvalterne og målene for en eventuell endret organisering (se nærmere redegjørelse nedenfor).

*Vi inviterer derfor til teams-møte **21. januar 2025 kl. 12-14**, der styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde. Møtet vil bli ledet av statssekretær Kjersti Bjørnstad. Av tidsmessige hensyn blir taletid i utgangspunktet satt til 2 minutter per styre. Eventuelle utdypende synspunkt kan ettersendes.*

*Vi ber om **påmelding innen 15. januar** i [dette påmeldingsskjemaet](#) slik at vi kan sende teams-lenke til de som ønsker å delta.*

Bakgrunn for oppdrag om gjennomgang av organisasjonsmessig tilknytning og øvrig organisering av verneområdeforvalterne

Da ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer ble opprettet i 2010, ble det valgt en løsning der forvalterne ble ansatt hos den respektive statsforvalter for at forvalterne skulle ha tilknytning til et fagmiljø knyttet til naturforvaltning og verneområdeforvaltning.

Løsningen gir også tilgang til arkiv- og IKT-tjenester, og løser ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn mv og håndtering av forvalters oppgaver ifbm. ulike typer fravær eller ved vakanser.

Riksrevisjonen gjorde i 2014 en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014). Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av KLD og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne.

Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.

Forvaltningsmodellen med styrer ble evaluert i 2021. Evalueringen konkluderte med at forvaltningsmodellen – totalt sett – ikke ser ut til å ha styrket ivaretagelsen av verneverdiene, men trolig heller ikke svekket dem. Evalueringen viser at ordningen med lokalpolitisk sammensatte verneområdestyrer i all hovedsak fungerer godt. Klima- og miljødepartementet har i Prop. 1 S (2023-2024) uttalt at modellen skal videreføres, men at det er aktuelt å se på visse tiltak for å forbedre forvaltningen.

Statsforvalterne oppgir at de bruker mye tid på personalmessig og administrativ oppfølging av forvalterne. Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til det enkelte verneområde og verneområdestyre. Antall forvaltere pr. styre er differensiert, men det er likevel ujevn belastning mellom de enkelte forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet mellom forvalterne og få muligheter til å utjevne arbeidsbelastningen. Ved sykefravær, permisjoner og vakanser øker skjevfordelingen.

Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis.

Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
- bedre håndtering av rollefordeling
- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
- tettere samarbeid med besøkssentrene
- bedre fungerende knutepunkter

Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv,

lønn osv) håndteres av direktoratet

- *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*

Det skal være en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og departementet ønsker å presisere i oppdraget at direktoratet også kan foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.

Det er også en forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er ver nestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v.

Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Styreleder Ole Tvette Muriteigen deltok på møte med KLD 21.01.25. Han har etter møtet kommet med et innspill til sekretariatet:

Viser til møte i regi av KLD i dag.

Det ble satt frist for eventuelle skriftlige innspill til 10. februar.

Innspillet bør forankres i AU eller styret (best). Kan sikkert skje via e-post.

Hva tror dere?

Kopierer inn innlegget mitt nedenfor.

Mvh OleTM

Utgreiing av organisering av verneområdeforvaltere 21. januar 2025

For å sikre brei folkeleg forståing for verneområdeforvaltning må ein ha dyktige og motiverte forvaltere, styremedlemmer med solid lokalkunnskap – alt basert på oppdatert forvaltningsplan.

Saksforberedelsene er omfattende, og saksmengda er stor.

Det krev gode og effektive system forvaltarane kan vere ein del av (fagsystem, økonomi, arkiv – og ikkje minst likviditet), og det krev ein profesjonell arbeidsgjevar (rekruttering, lønn/personal, kompetanse, samlinger, oppfølging, m.m.)

(...fekk m.a. delta i den siste rekrutteringsprosessen vi hadde. Svært nyttig...).

Det at forvaltarane er tilsette hos Statsforvaltaren kan gi utfordringer, men det kan også alle andre opplista alternativ.

Dei siste åra har er ingen av våre styrevedtak påklaga av Statsforvaltar, og i klager som går til direktoratet har styret fått medhald. Derfor tør vi påstå at vi er godt kalibrerte om ein modell som fungerer godt.

Rolleforståing er sjølvsagt sentralt, og bør nok prioriterast enda høgare framover, men min konklusjoner at det er langt fleire fordelar enn ulemper ved modellen vi har i dag.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtekter for nasjonalparkstyret

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark /verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark-/verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

Vurdering

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er meget godt tilfreds med hvordan stillingene som nasjonalparkforvaltere er organisert, med Statsforvalteren i Innlandet som arbeidsgiver og at vi ellers «er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet». Videre at det er nasjonalparkstyret som disponerer forvalterens arbeidstid.

Som ansatte hos Statsforvalteren i Innlandet har vi tilgang til fagsystemer som er helt avgjørende for at vi skal kunne drive en kunnskapsbasert og effektiv forvaltning:

- Arkiv, journalføring, møtemodul, GIS og andre fagsystem
- Økonomi- og lønnssystemet.

Andre ansatte knyttet til disse systemene yter en stor og god innsats når det gjelder oppfølging og veiledning av våre oppgaver.

Tilknytningen til statsforvalteren sikrer likviditet gjennom hele året for anskaffelse av varer og tjenester.

Arbeidsgiverrollen er godt og profesjonelt ivaretatt.

Sekretariatet slutter seg derfor til innspillet fra styreleder, og innstiller på at den blir gitt som nasjonalparkstyrets uttalelse i saken.

Innspill til organisering for verneområder

Vi representerer verneområdet Blåfjella, Skjækerfjella og Lierne nasjonalpark. Disse områdene har blitt ivaretatt gjennom lokal forvaltning lenge før nasjonalparkene ble opprettet, og formalisert gjennom et naturforvaltningsråd i 1988. Store deler av våre verneområder er statsallmenning, og her har fjellstyrene en svært viktig rolle. Den rollen må fremheves og understøttes på lik linje med SNO i videre prosess.

Våre verneområder er organisert med utgangspunkt i Lierne nasjonalparksenter som forvaltningsknutepunkt, hvor forvaltere, Fjellstyrene i Lierne, SNO og besøkssenter/informasjonsenter sitter samlokalisert. Dette er i tråd med den skisserte modellen fra departementet. Slike fagmiljø har stor verdi for både ansatte, verneområdene og for oss beslutningstakere. Viktig at dette ikke bare opprettholdes, men styrkes og videreutvikles. En slik organisering bør etterstrebes for alle i videre arbeid med organisering.

Så er modellen med lokal forvaltning et suksesskriterium - ikke minst for forankring, eierskap og lokal aksept. En evt omorganisering må ikke føre til at forvaltere eller beslutningsmyndigheten sentraliseres.

Våre forvaltere kjenner seg godt igjen i noen av de utfordringene som skisseres i dagens organisering. Deres rolle kan ofte misoppfattes eller oppleves noe uklar. At de formelt er ansatt hos SFTL, men får arbeidsinstruks og -føringer fra nasjonalparkstyret, kan være uklart for allmenheten. Leddet med daglig ledelse og oppfølging som man er vant til fra andre jobber forsvinner, men det ligger jo også i stillingens natur. Den krever imidlertid stor grad av selvstendighet.

Våre forvaltere har som nevnt et stort fagmiljø rundt seg, men det er ved flere anledninger spilt inn behov for seksjonsledere for den enkelte statsforvalter. Dette og ville helt klart vært en stor støtte til forvalterne, i form av større faglig oppfølging, juridisk veiledning og styrket samhandling/dialog mellom verneområdene. Man kunne også fått effektiviseringsgevinster ved at «fellesoppgaver» som gjelder alle verneområder håndteres av en seksjonsleder, kontra at alle forvaltere selv må håndtere det hver for seg.

Så er vi skeptiske til en løsning der man samler arbeidsgiveransvaret til bare et utvalg statsforvaltere - Da risikerer man at statsforvalter legger for mange premisser uten tilstrekkelig lokalkunnskap.

Som oppsummering er vi positive til en gjennomgang av ordningen. Vi mener det er listet opp gode målsetninger, og vi er positive til å se på effektivisering av arbeidet gjennom økt fleksibilitet rundt arbeidsoppgaver og oppgavefordeling.

For oss er det avgjørende å opprettholde størst mulig lokalkunnskap i alle forvaltning- og beslutningsledd. Så ønsker vi innspill og tett involvering i prosessen.

Med vennlig hilsen

Nasjonalparkstyret for Blåfjella-Skjækerfjella og Lierne nasjonalparker

**Verneområdestyret
for Lyngsalpan
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Strandveien 17
9060 Lyngseidet

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642218+47 90 93 08 02
fmrtrds@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Oddrun Merete Skjemstad

Vår ref. 2024/11923 - 432.2

Dato 04.02.2025

Tilbakemelding angående utredning av organisering av verneområdeforvaltere – Lyngsalpan verneområdestyre

Viser til brev av 5. desember 2024 (ref 23/2148-), samt møte 21. januar 2025. Lyngsalpan verneområdestyre kommer her med sine synspunkt i saken.

Lyngsalpan verneområdestyre forvalter i tillegg til Lyngsalpan landskapsvernområde, et landskapsvernområde med dyrelivsfredning og fire naturreservat. Det er to forvaltere knyttet til verneområdestyret. Forvalterne deler vi med Nordkvaløya-Rebbernesøya verneområdestyre, som forvalter et landskapsvernområde, et marint verneområde og fem naturreservat. Dette gjør at våre forvaltere har til sammen ansvar for 13 verneområder.

Lyngsalpan verneområdestyre forstår problemstillingen, og ønsker en vurdering av dagens ordning velkommen for å kunne se om en organisering av verneområdeforvalterne kan gjøres på en bedre måte.

Vi ser at enkelte statsforvaltere har større arbeidsbelastning enn andre. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har 13 nasjonalpark- og verneområdestyrer, og snart også 13 forvaltere. Dette medfører arbeidsgiveransvaret for 13 forvaltere, og alt det innebærer i forhold til personal, arkiv, økonomi og øvrig oppfølging. Statsforvalteren opplever stadige nedskjæringer og nedbemanning, noe som fører til at de er overbelastet. Arbeidsgiveransvaret for forvalterne kommer på toppen av alt annet. Det er heller ikke lett å ha arbeidsgiveransvar samtidig som at de ikke har noen styringsrett over forvalterne sin arbeidstid. Dette ligger helt og holdent til styrene.

Forvalterne har en annerledes arbeidshverdag enn øvrige ansatte hos Statsforvalteren. Forvalterne sitter lokalt ute, nært områdene de forvalter. De skal kunne delta på møter og arrangementer i lokalmiljøet. De fleste møter og arrangementer foregår imidlertid på ettermiddags- og kveldstid, eller i helgene. Det er viktig at forvalterne har en mulighet for å kunne delta på dette for å forankre vernet lokalt, og for å holde en positiv relasjon med lokalbefolkningen. Dette er ikke så lett å få til med dagens ordning da alt arbeid etter kl. 15:30 skal skrives som overtid, og må godkjennes av personalleder. Dersom det ikke er budsjett for overtid, kan ikke forvalter delta. Arbeid i helger må også godkjennes, og søndager har ikke forvalter lov til å jobbe. Dette er en

innstramming som har kommet det siste året for oss i Troms og Finnmark (vet ikke hvordan dette praktiseres andre steder i landet). Tidligere kunne forvalter registrere arbeidstiden, og senere avspasere time for time uten å måtte be om lov først. Dette er noe en bør kunne se på uansett om det blir en omorganisering, eller ikke. Forvalterne må ha mulighet til å være til stede på det som skjer i lokalmiljøet ute å måtte få innhente tillatelse til arbeid utenfor ordinær arbeidstid. Forvalterne må også kunne ha mulighet å bruke flere dager ute i felt uten godkjenning fra Statsforvalteren dersom styret har gjort vedtak på dette. Kanskje kan man få en type ordning der forvalterne er unntatt arbeidstidsbestemmelsene slik at man får en mer fleksibel løsning.

Vi opplever at det er vanskelig for publikum å forstå skillet mellom verneområdestyrene og statsforvalteren. Mange tror at forvalterne representerer statsforvalteren. Dette forsterkes ved at forvalterne har e-postadresse .....@statsforvalteren.no. I tillegg er det slik at på alle vedtak som sendes ut fra saksbehandlingssystemet står det «melding fra Statsforvalteren». Det vil også kunne oppfattes som merkelig dersom statsforvalteren i neste omgang klager på vedtaket. Da ser det ut som at statsforvalteren klager på et vedtak de selv har sendt ut. Dette bør det være mulig å gjøre noe med slik at man unngår denne sammenblandingen. De store verneområdene som forvaltes av styrer bør kunne få eget domene og skilles klart ut fra statsforvalteren.

Lyngsalpan verneområdestyre ønsker ikke at arbeidsansvaret overføres til styrene. Dette vil bli en uforutsigbar arbeidshverdag for verneområdeforvalterne da det hvert andre år kan være utskiftninger i styret (i styrer der man har medlemmer valgt av Sametinget)

En underavdeling av SNO mener vi at heller ikke er optimalt da det også da vil være store muligheter for rolleblanding. Forvaltning og oppsyn bør være skilt.

Dersom det skal bli en annen organisering enn dagens, mener vi at en organisasjon med egen ledelse der fellestjenestene håndteres av miljødirektoratet er det beste. Ved en slik organisering vil alle forvalterne på landsbasis få like arbeidsvilkår, bedre samarbeidsmuligheter, og et sterkere faglig fellesskap med en felles ledelse. Her bør man i tilfelle også ha eget domene slik at det ikke blir en sammenblanding med Miljødirektoratet. Det må også være en forutsetning at forvalterne fortsatt skal sitte lokalt, og nært områdene de skal ha ansvar for. Det må også legges opp til flere samlinger slik at man blir kjent med kollegaene rundt om i landet, og får møte lederne sine fysisk. Det bør også i tilfelle være regionale avdelinger, med egne ledere, slik at det blir bedre oppfølging av den enkelte ansatte.

I tilfelle dagens ordning skal fortsette, må det utarbeides bedre retningslinjer slik at dette blir lettere både for statsforvalterne, forvalterne og styrene, og at det blir like arbeidsvilkår uansett hvor man er i landet. Statsforvalterne må få økte ressurser slik at forvalterne får god oppfølging, og kanskje bør verneområdeforvalterne ha egen leder. Det bør være minst

en årlig samling for forvalterne på landsbasis. Dette for å skape gode nettverk og en helhetlig nasjonal forvaltning. De nasjonale nasjonalparksamlingene for styrene og forvalterne bør også tas opp igjen. Det er viktig at også styrene får økt sin kompetanse, stolthet og forståelse oversitt oppdrag i egne områder, samt nettverk med politikere fra hele landet.

Lyngsalpan verneområdestyre mener at også representanter fra verneområdeforvalterne må delta i en referansegruppe for dette arbeidet. Lyngsalpan verneområdestyre deltar gjerne med styreleder og/eller forvalter.

Med vennlig hilsen

På vegne av Lyngsalpan verneområdestyre

Nils Einar Samuelson
Styreleder

**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Postadresse
Nærøyfjorden verneområdestyre
Njøsavegen 2
6863 Leikanger

Besøksadresse
Fjordsenteret
5745 Aurland

Kontakt
Sentralbord: +47 57 64 30 00
Direkte: +47 5764 3129
sfvlpost@statsforvalteren.no
sfvlpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/naroyfjorden

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Sakshandsamar Anbjørg Nornes

Vår ref. 2024/18199-0 432.0

Dykkar ref.

Dato 23.01.2025

Innspel frå Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Nærøyfjorden verneområdestyre og Stølsheimen verneområdestyre hadde felles innspel under teams-møtet med KLD 21. januar, og sender dette felles innspelet i etterkant. Desse to styra har samsnakka og har felles oppfatning av organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Vi er godt nøgde med organiseringa slik den er i dag, og meiner den fungerer bra. Etter vår vurdering bør difor dagens organisering (nullalternativet) veljast vidare. Samtidig vil vi koma med fylgjande innspel på punkt som vi meiner er problematiske og bør forberast innanfor dagens organisering.

Meir robuste forvaltningsknutepunkt.

Ved vakansar, permisjonar og sjukemeldingar bør det vera betre moglegheit for samarbeid på tvers av forvaltningsknutepunkt og mellom verneområdestyre. Dei fleste forvaltningsknutepunkta har 1-2 forvaltarar, og er svært sårbare når nokon er borte frå jobb, eller arbeidsoppgåvene aukar.

Det bør vurderast felles administrasjon for fleire verneområdestyre for å gjera forvaltningsknutepunkta meir robuste.

Betre handtering av rolleforståing

Felles postmottak for verneområdestyra og Statsforvaltaren har ført til mistydingar om rolla til verneområdestyra. Det er også fleire døme på at post som skulle hatt adresse verneområdestyret vert adressert til Statsforvaltaren. Dette er vanskeleg for arkivtenesta å fange opp og legge på rett arkiv. Resultatet vert då at verneområdestyret ikkje får alle breva og søknadane dei skulle fått.

Rolleforståinga vert også vanskeleg når verneområdeforvaltarane har e-postadresse som sluttar med @statsforvalteren.no. Med denne e-postadressa er det vanskeleg for innbyggjarar i kommunane og andre brukarar å forstå at dei kommuniserer med verneområdestyret. Det fører til at lokal forvaltning vert mindre synleg. Uklar rolleforståing er også uheldig med tanke på at statsforvaltaren er klageinstans for vedtak fatta i verneområdestyret.

**Nærøyfjorden
verneområdestyre**

Med helsing

Kjell Bøe Bjørgum
leiar Nærøyfjorden verneområdestyre

Marta Sofie Vange
leiar Stølsheimen verneområdestyre

Anbjørg Nornes
verneområdeforvaltar / sekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent

**Breheimen
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Skjåk utmarkssenter (v/Skjåk
Almenning), 2690 Skjåk og
Luster kommune,
Kommunehuset, 6868 Gaupne

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 10
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/breheimen>

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandlar Stein Magne Grevrusten

Vår ref. 2024/13637-0 432.0

Dykkar ref. 23/2148

Dato 08.01.2025

Utredning av organisering av verneområdeforvaltare – uttale frå Breheimen nasjonalparkstyre

I brev datert 5. desember 2024 skriv Klima- og miljødepartementet (KLD) at det er behov for å sjå nærare på korleis verneområdeforvaltarane bør vere organiserte for å sikre best mogleg forvaltning av verneområda. KLD tek sikte på å gje Miljødirektoratet eit oppdrag om å gjennomføre ei slik utgreiing. KLD har i denne samanhengen invitert nasjonalparkstyra til møte på teams den 21. januar, der nasjonalparkstyra er velkomne til å uttrykke sitt syn på organiseringa av verneområdeforvaltarar.

Bakgrunn

KLD skriv at da ordninga med lokalpolitisk samansette verneområdestyrer vart oppretta i 2010, vart det vald ei løysing der forvaltarane vart tilsette hjå den respektive Statsforvaltaren for at forvaltarane skulle ha tilknytning til eit fagmiljø knytt til naturforvaltning og verneområdeforvaltning. Løysinga gjev òg tilgang til arkiv- og IKT-tenester og løyser ulike personalforvaltingsoppgåver som løn osv. og handtering av forvaltar sine oppgåver i samband med ulike typar fråvær eller ved vakanse.

KLD skriv at Riksrevisjonen undersøkte nasjonalparkforvaltninga i 2014 og peika på uklarheiter i rollefordelinga mellom forvaltarar og statsforvaltarar. Klima- og miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet følgde opp med tydelegare vedtekter og reviderte stillingsinstruksar. Likevel vert rollefordelinga oppfatta som krevjande, særleg knytt til personalforvaltning og dagleg styring.

Ei evaluering av forvaltningsmodellen i 2021 viste at modellen verken har styrkt eller svekt verneverdiane, men fungerer i hovudsak godt. KLD har vedteke å vidareføre modellen, men vil vurdere forbetringstiltak. Statsforvaltarane brukar mykje tid på administrativ oppfølging av forvaltarane, med stor variasjon i arbeidsmengde mellom verneområda og ujamn fordeling av oppgåver. Avgrensa styringsmoglegheit gjer det vanskeleg å jamne ut arbeidsbelastninga, noko som vert forverra ved fråvær og vakanse.

Nasjonalpark	Breheimen
Naturreservat	Høyrokampen
Landskapsvernområde	Strynefjellet, Mysubytta, Høydalen, Mørkridsdalen, Vigdalen

KLD ønskjer å styrkje forvaltinga av verneområda ved å gjennomgå og eventuelt endre organiseringa av verneområdeforvaltarane. Målet er bl.a. å oppnå betre fagleg samling, auka kompetanse og erfaringsdeling, meir fleksibilitet i oppgåvefordeling ved fråvær og ulike ressursbehov, lik organisering av forvaltarane, tydelegare rollefordeling, meir heilskapleg forvalting på tvers av verneområde, samt tettare samarbeid med Statens naturoppsyn og besøkssentera.

Breheimen nasjonalparkstyre sine vurderingar av momenta i brev frå KLD

I kulepunkta nedanfor er det drege ut dei viktigaste momenta frå KLD sitt brev med nasjonalparkstyret sin vurdering på kvart enkelt punkt.

- *Riksrevisjonen pekte der på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle..... Departementet oppfatter likevel at rollefordelingen mellom statsforvalter og styre/styreleder når det gjelder personalforvaltning/daglig ledelse/styring fortsatt kan være krevende.*
  - Breheimen nasjonalparkstyre kan ikkje sjå at dette er noko utfordring i det heile teke. Breheimen nasjonalparkstyre har eit sekretariat som består av to nasjonalparkforvaltare som er knytt til kvar sin statsforvaltar i Innlandet og Vestland. Rollefordelinga mellom Statsforvalteren i Innlandet, Statsforvalteren i Vestland, nasjonalparkstyret og styreleiar i Breheimen har fungert på ein god måte. I samtale med nasjonalparkforvaltarane gjev dei også uttrykk den same oppfatninga. Som eit eksempel kan det nemnast at i vårt område (Vestland og Innlandet) blir bl.a. styreleiar invitert til å delta i tilsetjingsprosessar, årlege styreleiarssamlingar m.m. saman med Statsforvalteren. Statsforvalteren er også invitert til å delta på ulike styremøte av nasjonalparkstyret. Rollene er tydeleg avklart gjennom stillingsinstruks og styrevedtekter. I dei områda der aktørane ikkje har forstått sin rolle må overordna myndigheit gå inn og rettleie/instruere i større grad enn det som har vore gjort hittil.
- *Det er i dag, etter det departementet er kjent med, ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene. Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis.*
  - I samtale med sekretariatet i Breheimen kjem det fram at det er høg grad av kunnskapsdeling mellom forvaltarane på tvers av verneområda både i Innlandet og Vestland. Forvaltarane har innført faste «kaffeprat»-møte som varar i ein time kvar veke på Teams, der også eksterne forvaltarar frå Vestland, Trøndelag, Møre og Romsdal deltek (totalt opp mot 20-25 forvaltarar). I tillegg deltek ofte direktør eller underdirektør frå avdeling naturmangfold og verneområder hos Statsforvalteren i Innlandet på desse møta. I desse møta diskuterer forvaltarane

ulike problemstillinger og saker, og deler ulike nyheter frå ulike møter, forskning og avgjersler i klagesaker. Ulike fråsegner blir også samkøyrte i desse møta der dette er naturleg. Det blir også arrangert «kaffeprat»-møter der eksterne ressurspersonar, eksempelvis juristar frå Miljødirektoratet eller ulike ressurspersonar frå Statsforvalterens fellestjenester, vert inviterte til å presentere ulike fagtema i desse møta.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner derfor at dette med kunnskapsdeling og einskapleg forvaltningspraksis mellom verneområda i Innlandet og Vestland er godt ivareteke med dei grepa som forvaltarane sjølve har teke initiativ til. Ordninga kan sikkert vidareutviklast og adopterast av andre område der dette ikkje fungerer like godt.

- *Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organiseringen verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene. Blant annet er det ønskelig å oppnå følgende:*
  - styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
  - bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
  - øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
  - mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga ulike ressursbehov mellom områder
  - lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.
  - bedre håndtering av rollefordeling
  - mer helhetlig forvaltning mellom verneområder
  - tettere samarbeid med Statens naturoppsyn
  - tettere samarbeid med besøkssentrene
  - bedre fungerende knutepunkter
- Som nemnt lenger opp i brevet meiner nasjonalparkstyret at dagens organisering av forvaltarane i Innlandet/Vestland varetek fleire av strekpunkta ovanfor på ein god måte. Men organiseringa vi har i dag kan også bli betre. Etableringa og utviklinga av denne forvaltningsmodellen har vore ein kontinuerleg prosess med prøving og feiling sidan oppstart av i 2010. Det vil derfor vera ulogisk å skrote dagens organisering fordi det ikkje fungerer bra nokre plassar. Utgangspunktet i denne saka bør vera at ein tek tak i utfordringane der det ikkje fungerer i dag og gjer tiltak for å rette på dette. Nasjonalparkstyret er kjent med at det i Innlandet og Vestland blir arbeid kontinuerleg med å forbetre momenta i strekpunkta ovanfor på en god måte.

- *Departementet mener at en utredning av endret organisering må omfatte flere alternativer i tillegg til dagens ordning, blant annet:*
  - *samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere*
  - *samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,*
  - *opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet*
  - *overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.*
- Breheimen nasjonalparkstyre stiller seg uforståande til kvifor ein skal gjere endringar på ei organisering av nasjonalparkforvaltarane som fungerer godt, eksempelvis i Innlandet og Vestland. Ein bør heller gripe tak i dei områda der det er utfordringar med dagens organisering, og bruke dei områda som fungerer godt som forbilde for korleis dette kan løysast. Det er også viktig at forvaltarane som tilsette blir sikra gode og trygge arbeidsvilkår, og at dei har ein robust arbeidsgjevar i ryggen. Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dette får dei best ved vidareføring av dagens ordning ved at Statsforvaltaren står som arbeidsgjevar. Alternativt kan fyrste strekpunktet ovanfor (*samle arbeidsgjevaransvaret på eit fåtal statsforvaltarar*) vera eit alternativ som vil vere ei god løysing der ein kan spela vidare på dei områda som fungerer godt.

Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dei andre alternativa som KLD skisserer som moglege løysingar ikkje vil bli betre enn dagens organisering. Spesielt ser nasjonalparkstyret på alternativa om *etablering av eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk. Ein kan ikkje sjå at dette vil føre til større *kunnskapsdeling og meir enhetlig forvaltningspraksis* enn vi har med dagens organisering. I tillegg vil sannsynlegvis ei slik organisering bli betydeleg dyrare enn dagen ordning, og ein startar opp noko som ein ikkje veit vil fungere godt på sikt. Med dagens organisering har vi som nemnt fleire gode eksemplar på at organiseringa fungere godt. Ein bør heller hente erfaringar frå desse og gjere tiltak/endringar i dei områda der det ikkje fungerer tilfredsstillande.

Det er viktig at denne prosessen, og signalet frå KLD om mogleg relokalisering av forvaltarstillingar, ikkje blir ein ny lokaliseringsdebatt om kven som skal ha ansvaret og kor forvaltarane skal lokalisast. Ivaretaking av dei store verneområda og tilliten til lokal forvaltning er ikkje tent med ein slik debatt på nytt.

Uansett kva slags løysing som kjem i framtida må overordna myndigheit sikre at forvaltarane har klare og gode økonomiske vilkår til å gjennomføre jobben sin med tanke på bl.a. dekking av reiseutgifter, arbeidstelefon, IT-utstyr og andre

fasilitetar som er nødvendige i det daglege. Nasjonalparkstyret er kjent med at dette blir praktisert noko ulikt i dagens ordning, og det er viktig at dette blir teke tak i og at det blir felles tydelege retningslinjer for kva som gjeld i denne samanhengen.

Vi er inne i ei tid der fleire statsforvaltarembeter må nedbemanne på grunn av økonomiske utfordringar. I denne samanhengen er det viktig at talet på forvaltarstillingar blir oppretthalde og sikra på ein god måte, jf. brev av desember 2009 frå miljøvernminister Erik Solheim: *Når ordningen er etablert, vil bevilgningene til verneområdeforvaltere bli overført til kap. 1510 Fylkesmennene som øremerkede midler.* Dette blir også stadfesta i brev frå Miljødirektoratet der dei skriv at: *Samtidig vil vi presisere at de øremerkede midlene skal brukes til å holde samme antallet forvalterstillinger hos de enkelte embetene og at det ikke kan reduseres i antall stillinger eller reduseres i stillingsprosjenter for å bruke midlene til å dekke andre utgifter hos embetene.*

Det er heilt avgjerande for ivaretaking av dei store verneområda i framtida at forvaltninga blir tilført auka resursar til både tiltak og bemanning. Mange av nasjonalparkstyra, og spesielt dei områda med villrein, har i dag alt for lite bemanning med tanke på behovet for forvaltning, informasjon og tilsyn. Nasjonalparkstyret ber derfor om at KLD følgjer opp dette punktet og prioriterer auka resursar til dette arbeidet, noko også KLD sjølv er inne på i Stortingsmelding nr. 18 om *Ein forbetra tilstand for villrein* (s. 102).

Proessen vidare

- *Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.*
  - Det er bra at nasjonalparkstyra blir involvert i prosessen vidare, men det er også avgjerande at nasjonalparkforvaltarane blir involvert i prosessen framover. Det er dei som står i dette dagleg, og det er viktig at resultatet av framtidig organisering blir av en slik karakter at det fungerer godt for dei tilsette.

Styreleiar i Breheimen nasjonalparkstyre kan gjerne delta i ei eventuell referansegruppe. Det blir også lagt vekt på at det i referansegruppa bør delta ein representant frå forvaltarane i Innlandet/Vestland med bakgrunn i at dette er områder der dagens ordning fungerer godt. I desse områda er det tilgang til

forvaltarar som har vore med i ordninga frå oppstart i 2010 som kan dele erfaringar og synspunkt på ein god måte.

Konklusjon

Breheimen nasjonalparkstyre meiner at dagens organisering av nasjonalparkforvalterne må vidareførast, og styret ser på dette som den mest gunstige løysinga både praktisk og kostnadsmessig. Der det er utfordringar med dagens organisering bør overordna myndigheit gå inn og gjere tiltak. Alternativt kan styret gå med på ei organisering der arbeidsgjevaransvaret blir lagt på nokre få statsforvaltarar der dagens organisering fungerer godt i dag. Da vil ein kunne spela vidare på kunnskapen og erfaringar som er opparbeida gjennom denne organiseringa dei siste 15 åra.

Nasjonalparkstyret ser på alternativa om etablering av *eigen organisasjon* og *overføring av arbeidsgjivaransvaret til det enkelte styre* som urealistisk og lite truleg betre organisering enn dagens løysing.

Med helsing

Breheimen nasjonalparkstyre
v/ styreleiar Edel Kveen

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi går til:
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Vestland

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2024/11914-0 432.3

Deres ref.

Dato 22.01.2025

Organisering av verneområdeforvaltere - Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre - KLD

Vi viser til brev fra KLD av 5.12.2024 deres ref. 23/2148, om utredning av organisering av verneområdeforvaltere.

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre tok stilling til dette i arbeidsutvalgsmøte 14 januar 2025 i AU sak 1 -25, samt gav innspill i Teamsmøte med KLD 21.01.2025.

Skriftlig tilbakemelding er vedlagt, inkl. innspill i møtet.

Med hilsen

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/ Várnjárgga álbmotmeahccestivra/ Varenkinniemen kansalistarhaan styri

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

- 1 Svar fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere - KLD
- 2 Talepunkt møte KLD - Varangerhalvøya nasjonalparkstyre (002)

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Miljødirektoratet

Postboks 700
Postboks 5672 Sluppen

9815 VADSØ
7485 TRONDHEIM

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci/ Varenkinniemen kansalistaras

Naturreservat

Syltefjorddalen naturreservat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturreservat, Sandfjordneset Naturreservat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

Arkivsaksnr: 2024/11914-0

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 22.01.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Arbeidutvalget for Varangerhalvøya nasjonalparkstyre	AU 1 - 25	14.1.25

Tilbakemelding til KLD om arbeid med organisering av verneområdeforvaltere

**Saksprotokoll i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Várnjárgga álbmotmeahceceštivra -
14.01.2025**

Vedtak

Styreleder og forvalter lager en uttalelse basert på saksfremlegget som legges frem i møtet. Det fokuseres på den mest hensiktsmessige fremtidige praktiske organisering, med hensyn til arbeidsgiveransvar og behov for de nødvendige ressursforhold.

Enstemmig.

Forvalters innstilling

Innspill formidles muntlig i møte med KLD. Dette ettersendes skriftlig.
Innspill avgjøre i arbeidsutvalgsmøte.

Saksopplysninger

Nasjonalparkstyrene er invitert til å gi innspill til Klima og miljødepartementets initiativ for «*utredning av organisering av verneområdeforvaltere*» Ref. brev av 5.12.24.

Dette i Teamsmøte 21 januar kl. 12-14, hvor hvert verneområdestyre har 2 min taletid. Skriftlig innspill kan ettersendes.

Dette er en videre oppfølging av en riksrevisjonsrapport om forvaltningsordningen fra 2014. Miljødirektoratet har tidligere svart ut hvordan de skulle følge opp riksrevisjonsrapporten i vedlagt brev av 31.05.2021 (vedlagt).

Klima- og miljødepartementet mener at det er behov for å se nærmere på hvordan verneområdeforvalterne bør være organisert for å sikre best mulig forvaltning av verneområdene. Departementet tar sikte på å gi Miljødirektoratet et oppdrag om å gjennomføre en slik utredning.

Styrene er velkomne til å uttrykke sine syn, inkludert hva et oppdrag om en slik utredning bør inneholde.

«Departementet ønsker derfor, gjennom et oppdrag til Miljødirektoratet, å gjennomgå den organisasjonsmessig tilknytningen og øvrig organisering av verneområdeforvalterne, og utrede ev. endret organisering, med mål om å styrke forvaltningen av verneområdene.

«Departementet mener at det er sentralt at verneområdestyrene involveres tett gjennom hele prosessen. Departementet tar derfor sikte på å presisere i oppdragsbrevet at styrene skal inviteres til et oppstartsmøte, at det bør etableres en referansegruppe med representanter fra noen utvalgte styrer som involveres i det fortløpende arbeidet, og at styrene skal få anledning til å avgi sine synspunkt på et eventuelt forslag til ny organisering før direktoratet sender sin tilråding til departementet.»

Vurdering

Nasjonalparkforvalterne som ressurs for styrene kjenner godt til hvor skoen trykker angående muligheter for å forbedre verneområdeforvaltningen. Nasjonalparkforvalterne har sammen med styrelederne god oversikt og kjenner historikken på fagfeltet. Nasjonalparkstyrene har således en viktig stemme ovenfor Klima og miljødepartementet for å finne en god organisering fremover.

- ✓ I tillegg til at verneområdestyrene involveres tett i prosessen for en utredning bør en referansegruppe for utredningen inneholde verneområdeforvaltere fra ulike type styrer i hele landet.

Departementet foreslår at utredningen omfatter alternativene:

- samle arbeidsgiveransvar hos kun et fåtall statsforvaltere
- samle arbeidsgiveransvar hos Miljødirektoratet, f.eks. som en underavdeling i Statens naturoppsyn,
- opprette en egen organisasjon med egen ledelse, men der fellestjenester (arkiv, lønn osv) håndteres av direktoratet
- overføre arbeidsgiveransvar til hvert enkelt av de 44 styrene.

- ✓ Vi ser *ikke hensikten* i å gjøre en såpass bred utredning uten at det er ambisjoner om å styrke forvaltningen av verneområder betydelig. Hvis ikke kan man heller i utgangspunktet heller vurdere hvordan man med enkle grep kunne ha forbedret dagens ordning. Mye fungerer i dag og kan justeres for en optimalisering med samme ressurstilgang. Om man planlegger en betydelig økt finansiering er man positiv til en breiere utredning mht. de tre første punktene i punktlisten over.
- ✓ Særlig å overføre arbeidsgiveransvaret til styrene selv vil bryte med dagens forvaltningsprinsipper og vil kunne gi utfordringer og ulikheter nasjonalt. Møte med styrelederne i Troms og Finnmark 9.1 tilsier at få er positive til at styret selv får arbeidsgiveransvar, og en slik ordning og alternativet bør utelates i en utredning.

Nasjonalparkforvalterne er i dag ansatt hos Statsforvalterne, men verneområdestyret bestemmer over arbeidstiden og prioritering.

Forvalter viser til at Statsforvalterens miljøavdeling i Troms og Finnmark mangler åpenbart ressurser til å ha nok ansatte til å følge opp forvalterne 100% optimalt. Det er svært få fagpersoner og mange oppgaver. Om hensikten er å styrke all verneområdeforvaltning litt, bør man styrke et fåtall statsforvaltere hvor Statsforvalteren i Troms og Finnmark åpenbart er en av disse. Dette vil også gi effekt for de små verneområdene som ikke forvaltes lokalt. I dag er det åpenbare forskjeller i ressursbruk mellom områder forvaltet lokalt og de som er forvaltet av Statsforvalteren.

- ✓ Varangerhalvøya nasjonalparkstyre støtter Klima og Miljødepartementets fokus på å sikre en best mulig forvaltning av verneområdene. Mange verneområder med verneverdier er tildelt alt for lite fokus, især områder som ikke forvaltes lokalt. Noen av disse kunne sikkert vært forvaltet av eksisterende verneområdestyrer. Få personer jobber med verneområdene helhetlig. Departementet bør se på om ressurser benyttes optimalt. Noen verneområdestyrer burde kunne ha kapasitet til å forvalte flere små verneområder innen sin region, især styrer som forvalter nasjonalparker som er «små» i areal, har få dispensasjonssøknader og disponerer en heltidsstilling. Det vil gi en noe bedre ressursutnyttelse. Det er få ansatte i regional naturforvaltning. Kommunene har vanligvis ingen.

Vi forvalter i dag 4 verneområder i tillegg til Norges sjette største nasjonalpark. Vi ser at flere naturreservater forvaltet av Statsforvalteren i randsonen av våre områder gis ufortjent lite oppmerksomhet grunnet ressursmangel, inkludert en rekke nasjonalt viktige fugle fjell hvor koloniene nå er i ferd med å forsvinne helt, uten at norsk naturforvaltning fanger det opp for å belyse årsaker, og gjøre tiltak (Makkaur naturreservat og Ekkerøy naturreservat). Med en forvalterstilling til kunne vi ha tatt ansvar for flere områder og gjennomført forvaltningsplanarbeid raskere.

Utredningen bør vurdere om flere styrer som forvalter store områder og flere områder bør få tildelt flere nasjonalparkforvalterstillinger. Dette vil også styrke fagmiljøene på knutepunktene.

- ✓ Styret vil peke på at Statsforvalterne, som forvalterne er ansatt hos har opplevd en reduksjon i antall stillinger ved avskaling av budsjetter ved avbyråkratiseringsreformen. Færre jobber med naturforvaltning og forvaltning av verneområder i dag enn før avbyråkratiseringsreformen trådte i kraft, og det betyr at administrativ oppfølging av forvalterne ved administrasjon gradvis kan ha blitt uforholdsmessig høy i Miljøavdelingene hos Statsforvalterne. Disse bør styrkes for å oppnå en bedre verneområdeforvaltning. Alternativet med å opprette en egen avdeling hos Statsforvalteren som følger opp nasjonalparkene og verneområdene er et aktuelt alternativ.

Hva bør et oppdrag inneholde?

- ✓ Er finansiering ved øremerkede midler til hver nasjonalparkforvalterstilling til Statsforvalterembedet tilstrekkelig siden ordningen trådte i kraft? Kostnadene er økt siden ordningen trådte i kraft i 2010/11. Stillinger som eksisterer fra starten er øremerket 1 million i årlig budsjett, mens nyopprettede forvalterstillinger i 2024 utgjør mer (eksempelvis for LoppHAVet marine verneområde). Dagens budsjett tilsier at 1 million i øremerkede midler til hver stilling kan bli for lite. Dette går utover budsjetter for reiseutgifter etc.

Departementet mener det er ønskelig å oppnå følgende:

- styrke samlingen av fagmiljøet som verneområdeforvaltere utgjør
- bedre forhold for veiledning av og dermed styrket kompetanse hos forvalterne
- øke erfaringsdelingen mellom forvalterne

I Troms og Finnmark er det månedlige møter med erfaringsdeling blant forvalterne. Forvalterne har årlige fysiske samlinger i tillegg til forvaltersamlinger hos Miljødirektoratet hvert annet år, samt Teamsmøter med ulike fagtemaer.

Geografisk spredning av verneområdene gjør at det vil sitte forvaltere spredt i landet uansett. Det viktigste er at de sitter i funksjonelle fagmiljøer sammen med Statens naturoppsyn, fjelltjeneste, fjellstyrer, utmarkslag eller forskningsmiljøer. Da hvor de enkelte aktørene faktisk er tilstede på knutepunktet. Dette forstår vi ikke gjelder i dag på flere knutepunkter. På vårt knutepunkt er alle etater tilstedeværende jevnlig slik at effekten av samlokalisering nyttes.

- mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver ifm. sykdom, vakanser mv. eller pga. ulike ressursbehov mellom områder.

Dette kan løses med samarbeidsklynger eller fastsetting av rutiner. Slik at alle forvaltere med tilsvarende verneområdetyper har et samarbeid og kan støtte hverandre ved sykdom og vakanser.

- lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse mtp. organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv.

Verneområdeforvalter er i dag daglig leder og gjennomfører på styrets oppdrag i samarbeid med styreleder. Vi kjenner ikke til at noen forvaltere ikke gjennomfører det de skal i dag. Om departementet mener ressurser prioriteres feil kan det gis klarere føringer til hva som skal prioriteres først.

- bedre håndtering av rollefordeling

Rollefordeling relatert til statsforvalter kunne vært tydeligere i saksbehandlingssystemet. I dag får mottaker av brev fra verneområdestyrene med tittel «melding fra statsforvalteren». Det er svært uheldig. Adresse for postmottak til nasjonalparkstyrene burde også vært annerledes enn statsforvalterens. Det er gitt lovnader om at dette kunne etableres tidligere.

- mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

Dette kan samordnes mer ved at verneområdeforvaltere med like type områder og tema knyttes tettere i nettverk for deling av erfaringer ved digitale møter. Sterkere føringer til Naturmangfoldlovens § 48. Områdene er svært ulike og styrene har alt slags typer av saker, noen har svært mange og noen har få.

- tettere samarbeid med Statens naturoppsyn

Vi har i dag et tett og godt samarbeid med Statens naturoppsyn lokalt. Men vi ser at det gis føringer nasjonalt som synes å utvikle seg til å fokusere SNO ressursene til tema som nasjonalparkstyrene nødvendigvis ikke har behov for, og slik at SNO ikke forblir like relevant som feltapparat, som de var når de først ble opprettet. Med endret verneområdeforvaltning fra 2015 hvor folk i større grad inviteres til å besøke de store verneområdene, blir det større behov for et feltapparat som både kan ha begrenset politimyndighet og gjennomfører praktisk skjøtselsoppgaver som tilsyn med alle typer

verneskilt, enkelt vedlikehold av bålplasser og gapahuker, kloppegging, føring av ved til bålplasser, tømning av doer, vedlikehold på hengebruer og føring av ved til åpne hytter i verneområdene der det er behov. Statens naturoppsyn fokuserer nå mer på tilsyn med nasjonale miljøverdier og forebygging av miljøkriminalitet og avviser flere typer oppdrag enn før. SNO – stillingene med fokus på nasjonalparkene kan bli vannet ut med en rekke multifunksjonelle oppgaver. Rovviltarbeidet synes også å spise stadig mer av andre oppgaver knyttet til truede arter og vernet natur. Dette bør utredes. Oppgaver som føring av ved, vedlikehold, kloppegging prioriteres ikke. Dette gir en mer omstendelig verneområdeforvaltning hvor tjenestene må kjøpes eksternt og øker kostnadene.

Klima og miljødepartementet bør jamfør Naturoppsynslovens § 2 gi Statens naturoppsyn føringer som ivaretar at man også i større grad kan påta seg praktiske skjøtseloppgaver i verneområdene, i takt med verneområdestyrenes ønsker.

I dag fins ikke dialogforum mellom nasjonalparkstyrene nasjonalt og Statens naturoppsyn sentralt angående diskusjonsfora for forventninger og behov hos verneområdeforvaltningen VS prioritet på arbeidsoppgaver hos Statens naturoppsyn.

- tettere samarbeid med besøkssentrene

I Troms og Finnmark har kun de eldste nasjonalparkene egne besøkssentre. Vi kan ikke se at disse prioriteringene har medført en satsning på nasjonalparkene i nord ved at det etableres flere besøkssentre – det ville kunne gitt lokale ringvirkninger. Samtidig ser vi at man i Sør-Norge har opptil flere besøkssentre knyttet til en og samme nasjonalpark. Flere av nasjonalparkene i nord burde vært tildelt flere nasjonalparkstillinger for å kunne følge opp arbeidsomfanget enda bedre.

- bedre fungerende knutepunkter

I Varanger har man et fungerende knutepunkt med et sterkt fagmiljø, sentralt plassert i forhold til verneområdenes beliggenhet mht. kjøreavstander og tilgjengelighet. Dersom man har åpenbare kandidater som ikke har dette, bør man plukke ut disse og fokusere på hvordan man kan få det til også der.

- Man bør også utrede om dagens nasjonalparkstyrer kan påta seg sommerarbeidere for å inkludere ungdom i større grad, samt frivillige som tilbyr sin arbeidskraft som ressurs i verneområdeforvaltningen. Dette er vanlig forøvrig i Europa. Organisering via Statsforvalteren har gitt utfordringer da bemanningen er såpass lav.
- En utredning bør også se på om nasjonalparkforvalterne har de nødvendige ressurser, herunder tjenestebil og for de aller største nasjonalparkene i nord mangler også tilgang til snøskuter og ATV som er tilgjengelig til enhver tid. Det er store kjøreavstander med opptil 4 timer østover rundt verneområdet og 3 timer å kjøre bil østover. Både Varangerhalvøya nasjonalpark og Anarjohka nasjonalpark har etterspurt ordning for tjenestebil eller snøskuter. Bruk av private biler og leiebiler/ leiekjøretøy er ikke optimalt. Bilene er ikke merket og det gjør at man fremstår usynlig i lokalmiljøet i møte-, tiltaks- og skjøtselssammenheng. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i areal og utadrettet virksomhet såpass stor er svært uvanlig. Forvalteren har mye utadrettet virksomhet i området, som hos oss er svært stort i areal fordelt på 4 kommuner.

Innspill til KLD fra Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

- Vi ser ikke hensikten i en brei utredning; om ikke verneområdeforvaltningen skal styrkes med mer ressurser.
- Dagens ordning knyttet til Statsforvalteren kan godt utredes først.
- Nasjonalparkstyret er ikke interessert i å få arbeidsgiveransvaret. Dette alternativet bør utelates i utredningen.
- Nasjonalparkforvaltere fra ulike deler av Norge med ulike type styrer bør være representert i utvalget for utredning. De vet hvor skoen trykker.
- Det mangler ressurser hos styrer med ansvar for de størst og flest områder. Ingen nye nasjonalparkstillinger er tildelt i Troms og Finnmark. Ressurssituasjoner bør utredes.
- De største nasjonalparkene har behov for tjenestebil. Noen også snøskuter og ATV. At en statlig aktør ikke har tjenestebiler når ansvarsområdet er såpass stort i

areal med såpass utadrettet virksomhet, ofte på dårlige veier er svært uvanlig. 2000 km²
(OSLO – BERGEN = Vadsø – syltefjorddalen t/r)

- Vi kan gjerne ta over ansvar for flere naturreservater, vi har to fuglefjell i randsonen av nasjonalparken – som får lite oppmerksomhet og nå er i ferd med å dø ut. Om vi får flere stillinger.
- Er Nord Norge godt nok dekt med besøkssenter? Norges 6 største nasjonalpark underkommuniseres uten nasjonalparksenter. I sør har noen parker flere senter.
Bør utredes.
- Feltressursen i Statens naturoppsyn blir stadig mer multifunksjonell og tid til nasjonalparkene spises opp. Takker nå nei til skjøtselsoppgaver med tilrettelegging som besøksforvaltningen krever. Det bør utredes om feltressursene skal knyttes sterkere til styrene.

**Nasjonalparkstyret for
Øvre Dividal nasjonal-
park og Dividalen
landskapsvernområde**

Besøksadresse
Statskog
9321 Moen

Postadresse
Postboks 700
9815 Vadsø

Kontakt
Sentralbord +47 78 95 03 00
Direkte 77642224+47 95 21 05 35
fmtrmb@fylkesmannen.no

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Bjørn Morten Baardvik

Vår ref. 2024/11920 - 432.3

Dato 28.02.2025

Uttalelse - Øvre Dividal nasjonalparkstyre - organisering av verneområdeforvalterne

Styrets uttalelse om utredningen fra Klima- og miljødepartementet:

Vi støtter målene som ligger til grunn for utredningen, spesielt ønsket om å styrke fagmiljøene, øke samarbeid og fleksibilitet, og sikre en helhetlig og robust forvaltning av verneområdene.

Vi mener imidlertid at disse målene kan oppnås uten en omfattende omorganisering. Dagens modell fungerer i hovedsak godt, og vi ser større verdi i å videreutvikle den ved å:

- Forbedre ressursfordelingen og styrke støtten til forvalterne.
- Tydeliggjøre rollefordelingen mellom Statsforvalteren og styrene.
- Fremme tettere samarbeid og kunnskapsdeling mellom forvaltere og lokale aktører.
- Gi kommunene bedre opplæring i deres rolle i forvaltningen av verneområder for å sikre at de kan bidra mer effektivt.

Vi vil også vektlegge at det allerede eksisterer et godt faglig samarbeid mellom forvalterne i nord. Dette samarbeidet er en viktig styrke som bør videreutvikles og bygges videre på innenfor dagens modell.

En samlokalisering av forvalter av Øvre Dividal Nasjonalpark og Statskog, med sitt feltapparat Fjelltjenesten, har vært vist seg å fungere faglig veldig bra for forvaltningen.

En samlokalisering av flere forvaltere i midt Troms vil kunne styrke forvaltningen ytterligere, men burde sees i en større sammenheng.

Både Øvre Dividal nasjonalpark og Rohkunborri nasjonalpark har forvaltnings relaterte problemstillinger knyttet både til svensk reindrift i Norge, og til forsvarets øvingsvirksomhet, med de infrastruktur behov det medfører i indre Troms.

Samtidig har Statskog SF, som er grunneier i nasjonalparkene i Troms et av sine regionskontor på Moen i Målselv.

En samlokalisering av Nasjonalparkforvalterne, SNO, og Statsfovalterens reindriftsavdeling, ville bli et meget sterkt fagmiljø, som var rigget for å møte fremtidig utfordringer med økt militær tilstedeværelse i indre Troms, samt klimaendringer som vi allerede i dag ser påvirke reindriftas bruk av verneområdene.

Ved en samlokalisering kan man oppnå mange synergier effekter i utmarksforvaltningen, samt bedre servicenivået ovenfor brukerne av naturressursene.

Dersom det etter møtet er ønske om bidrag i en eventuell omstillingsprosess bidrar vi gjerne.

Med vennlig hilsen

Bjørn Morten Baardvik
nasjonalparkforvalter

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Postboks 700

9815

VADSØ

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2024/11822-0 432.3

Deres ref. 23/2148

Dato 11.03.2025

Innspill fra Raet nasjonalpark - utredning av organisering av verneområdeforvaltere

Raet nasjonalparkstyre vil få komme med følgende innspill til Utredning av organisering av verneområdeforvaltere:

Styret i Raet nasjonalpark er ikke imot at det gjennomføres en utredning av organisering av verneområdeforvaltere, men vil samtidig få gi uttrykk for at dagens organisering på mange områder fungerer godt, og ønsker ikke en organisering som svekker lokal forankring.

Organisering.

Dagens organisering med lokalt forankret nasjonalparkforvalter bidrar til en effektiv bruk av forvalters ressurser på oppdrag ute i nasjonalparken og administrative oppgaver. Forvalter har kontorsted sentralt ift verneområdets utstrekning.

Vi vil fraråde en organisering som gir økt avstand til arbeidsgiver/beslutningstaker, som trolig vil kreve mer bruk av forvalters tid til å opprettholde kontakt med en arbeidsgiver som enten er samlet for et større geografisk område, lagt til Miljødirektoratet, eller en egen avdeling.

En svakhet ved dagens organisering er mangelen på et godt fungerende lokalt knutepunkt for Raet nasjonalpark, for Statens naturoppsyn (både i forhold til oppdrag og tilsyn), Nasjonalparksenter, Skjærgårdstjenesten, kommunen og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Forvalter har jevnlig møter med Administrativt kontaktutvalg med kommunene og Fylkeskommunen, der SNO har avstått fra å være fast medlem. SNO blir ivitert, og deltar sporadisk på Teams. SNO er ofte ute på oppdrag i andre regioner.

Det er jevnlig møter med Raet Besøkssenteret, men styret mener at samarbeidet med alle aktører vil dra stor nytte av økt samlokalisering i knutepunkt.

Fagmiljø.

For å styrke fagmiljøet, vil vi foreslå at det opprettes et formelt samarbeidsforum for forvaltere av marine nasjonalparker. Forvalterne i Færder, Ytre Hvaler, Jomfruland og Raet har i dag et uformelt samarbeid om problemstillinger og erfaringsutveksling. Til dels også med Oksøy Ryvingen og Farsund Landskapsvernområder.

Det er forvaltere som i stor grad arbeider med de samme problemstillingene.

Personalansvar.

Styret ønsker ikke at personalansvaret skal overføres til nasjonalparkstyret, men at det opprettholdes hos statsforvalter eller overføres til Arendal kommune som har Raet Besøkssenter. Styret mener det er et godt samarbeid med Statsforvalteren i Agder

v/miljødirektøren, og at det blir gitt god veiledning ved behov. Kapasiteten hos Statsforvalteren i Agder til å tilby et godt faglig og sosalt arbeidsmiljø har dessverre blitt sterkt begrenset de siste årene, og det samme har Statsforvalterens mulighet til å delta på styrets møter.

En svakhet i dagens organisering er at styret ikke har en formell rolle i arbeidet med evaluering av nasjonalparkforvalter. Dette kan løses ved en møteplass for nasjonalparkens styreleder og personalansvarlige hos statsforvalter.

Styret ber om at det avsettes mer ressurser til forvaltning av både våre og andre verneområder. Arbeidsmengden er betydelig mer enn ett årsverk, og er sårbar for sykefravær etc. Den faglige veiledningen fra Miljødirektoratet er lite tilgjengelig ettersom direktoratet unnlater å involvere seg i konkrete saker de kan bli klagemyndighet for, og fagsamlinger for forvalterne har blitt sterkt begrenset ila de siste årene. Løsningen er å ansette flere forvaltere/tilknyttede stillinger for å bygge opp et fagmiljø rundt verneområdeforvaltning tilsvarende det man har i Sverige og Danmark, eller å leie inn ekstern kompetanse. Til sammenligning er det ca 13 årsverk i Kosterhavet nasjonalpark og 11 i Skjoldungernes land National park i hhv Sverige og Danmark.

Besøkssenter.

Besøkssenteret og nasjonalparken har i dag egne styrer, som har ansvar for å utarbeide strategi- og handlingsplaner, uten at det er et formelt samarbeide om felles tiltak.

I dag fungerer informasjonsutveksling mellom styrene ved at forvalter i Raet nasjonalpark, og daglig leder av Besøkssenter Raet nasjonalpark, er gitt observatørstatus i styremøtene. Besøkssenteret sitter også i Rådgivnede utvalg.

Vi vil foreslå som tiltak, at det legges opp til gjensidig representasjon av et styremedlem i de to styrene for å sikre arbeide mot felles mål.

Styret i Raet nasjonalpark har tro på en bred forankring av en eventuell utredning, og stiller gjerne med ressurser i en eventuell referansegruppe.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Mottakere:

Klima- og miljødepartementet
Miljødirektoratet

Postboks 8013 Dep
Postboks 5672 Torgarden

0030 OSLO
7485 TRONDHEIM

Raet
nasjonalpark

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Saltfjellveien 2035
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +4775531545
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

VMS EXPLORATION AS
c/o Tschudi Financial Services AS
Strandveien 50
1366 LYSAKER

Saksbehandler Cecilia Miltz

Vår ref. 2025/207

Deres ref.

Dato 19.05.2025

Vedrørende lavtflyging i Fauske og Saltdal kommuner i forbindelse med planlagte elektromagnetiske målinger

Balvatn reinbeitedistrikt har kontaktet oss med informasjon om at VMS Exploration AS planlegger å gjennomføre helikopterbaserte elektromagnetiske målinger i Fauske og Saltdal kommuner i slutten av mai i år. Etter kontakt med reindriftsavdelingen hos Statsforvalteren, kan det ut fra kart i utgående brev til dere, se ut til at deler av den planlagte lavtflygingen skal foregå innenfor grensene til Junkerdal nasjonalpark.

Lavtflyging under 300 meter er ikke tillat i nasjonalparken, jf. §3 pkt. 6.1 i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark. Lavtflyging er derfor søknadspliktig, og krever tillatelse fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Vi kan imidlertid ikke se at det er sendt inn noen søknad, og ønsker med dette brevet å gjøre dere oppmerksomme på søknadsplikten for denne type motorferdsel i verneområdet.

Med hilsen

Cecilia Miltz
Nasjonalparkforvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Balvatn reinbeitedistrikt v/ Kristine Blind Helland   Saltfjellveien 2086   8255   RØKLUND

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunghatten og Rago
Naturresevat	Blakkådalen, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet, Gåsvatnan og Nattmoråga

Statsforvalterne
Nasjonalpark- og verneområdestyrer

Trondheim, 10.03.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/8483

Saksbehandler:
Tone Lise Alstad Eid

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

På grunn av endringer i naturmangfoldloven som trådte i kraft fra 1. januar 2025 er det ved kongelig resolusjon 28. februar 2025 fastsatt oppdatert delegering av myndighet etter nærmere angitte bestemmelser i naturmangfoldloven til Klima- og miljødepartementet. I delegeringsvedtak samme dag har Klima- og miljødepartementet fastsatt oppdatert delegering av myndighet til Miljødirektoratet.

Delegeringene trer i kraft 15. mars 2025 og erstatter tidligere delegeringer etter naturmangfoldloven.

Miljødirektoratet fastsetter på bakgrunn av dette ny delegering til av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrene. Ny delegering innebærer ingen endring i hvilken myndighet som legges til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrene.

Delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Miljødirektoratet til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer

Fastsatt av Miljødirektoratet 10. mars 2025 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), kgl.res. 28. februar 2025 nr. 320 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til Klima- og miljødepartementet, og delegeringsvedtak 28. februar 2025 nr. 321 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet.

1. Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) delegeres til statsforvalterne for følgende bestemmelser:
  - § 20 annet ledd
  - § 21 annet ledd
  - § 69 første ledd
  - § 70 annet ledd

- § 71 første ledd
  - § 72 tredje ledd
  - § 73 første ledd
  - § 73 fjerde ledd
2. Myndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) delegeres til nasjonalpark- og verneområdestyrer for følgende bestemmelser :
- § 69 første ledd
  - § 70 annet ledd
  - § 71 første ledd
  - § 73 første ledd
  - § 73 fjerde ledd
3. Delegeringene trer i kraft 15. mars 2025. Delegeringene er ikke til hinder for at departementet eller direktoratet kan utøve myndighet etter bestemmelsene.
4. Vedtak 14. januar 2021 nr. 97 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til statsforvalterne og nasjonalpark- og verneområdestyrer oppheves.
5. Miljødirektoratets vedtak 29. april 2022 om delegering av myndighet etter naturmangfoldloven § 73 fjerde ledd til statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrene oppheves.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Hilde Singsaas
direktørdirektør

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Bodø kommune

Saksbehandler Marte Brekke

Vår ref. 2025/2411

Deres ref.

Dato 02.04.2025

Sjunkhatten nasjonalpark- Uttalelse til tiltaksplan for opprydding i forurenset grunn ved Heggmovatnet 1380-Bodø kommune

I forbindelse med brann i et uthus ved hytte ved Heggmovatnet i Bodø kommune, ble det oppdaget oljesøl i grunnen. Hytta ligger innenfor Sjunkhatten nasjonalpark har gårds- og bruksnummer 141/1 Forvaltningsmyndigheten ble informert om dette i 2024. Midtre Nordland nasjonalparkstyre v. Johan Rova ga følgende innspill til saken i utgående brev til Bodø kommune 02.09.2024 (ref. 2011/1725):

«Nasjonalparkstyret er ikke en myndighet med spesialistkompetanse i forurensningssaker, og vi stoler på kommunen sine vurderinger i denne sak. Nasjonalparkstyret ønsker å bli løpende oppdatert om hva som skjer videre i saken.»

Bodø kommune har fulgt opp saken, og tar nå kontakt med forvaltningsmyndigheten for å få innspill til en tiltaksplan som er fremlagt av hytteeier og forsikringsselskap. Tiltaksplanen foreslår følgende plan for tiltak:

Tilstandsklassene beskrevet i kap 6. bygger på en risikovurdering av helse og gjenspeiler virkning på mennesker. Med bakgrunn Nasjonalparkstatus og Heggmovatnet som drikkevannskilde gjør det naturlig med kriterier for opprydding tilsvarende minimum tiltaksklasse 2 «god».

Klassifiserte analyseresultater viser oljerester i grunnen med påvisning av benzen. Forhøya verdier av sink kan ha sammenheng med antatte malingsrester. Det er således grunnlag for å foreta opprydding i forurensede masser.

Ytterligere kartlegging med prøvetaking av grunnen på branntomta skjer i samband med opprydding.

Målet med arbeidet er å kartlegge og rydde opp i oljeforurensning for å unngå fare for luktplager i boligen, og sikre ivaretagelse av anna arealbruk.

Tiltaksområdet er begrenset til den del av eiendommen som er nødvendig for å fjerne forurensningen dvs. arealet ved boden som brant ned jf. utført kartlegging 2024 (vedlagt). Med bakgrunn i opplysninger fra eier antas omfanget å være beskjedent.

Graving vil utføres av Bodø rørteknikk AS og begrenses til det som er nødvendig for å tilfredsstille tiltaksgrensene.

Dersom det påtreffes ren flytende olje eller annen flytende avfall i gravegrop skal dette suges opp før en fortsetter å grave.

Oppgravningen skal skje på en slik måte at en ikke sprer forurensningen ytterligere. Graving starter oppstrøms side der påvist forurensning er størst og fortsetter inntil rene masser påtreffes.

Forurensede gravemasser leveres godkjent mottak IRIS Bodø for forurensede masser etter nærmere avtale med mottak og basiskarakterisering basert på foreliggende kartlegging dvs. det er ikke grunn til å tro at massene overskrider tilstandsklasse 5.

Større steiner vil legges til side og regnes ikke som forurenset.

I første rekke benyttes luktobservasjoner for å skille mellom rene og forurensede masser. I tillegg vurderes massene øvrige karakter som kornstørrelse, sortering, permeabilitet, utseende, farge etc. Prøvetaking og lab-analyser benyttes for klassifisering. Nødvendig omfang av prøvetaking og analyser vurderes i felt.

Det etableres om nødvendig punkter for oppsamling av vann og olje for å hindre videre spredning.

Risiko for spredning vurderes generelt som liten forutsatt:

- Masser løftes ut fortløpende*
- Mellomlagring unngås så langt som mulig.*
- Opplasting og bort-transport forgår i periode med minimal nedbør.*

Slik vi leser tiltaksplanen kjenner man altså ikke til det faktiske omfanget av forurensningen. Eier av hytta mener omfanget er beskjedent.

Forvaltningsmyndigheten vil gjøre tiltakshaver oppmerksom på at flere av tiltakene som er beskrevet i tiltaksplanen, vil være søknadspliktig. Ifølge verneforskriften for Sjunghatten nasjonalpark er det forbudt å iverksette tiltak som oppføring av midlertidige anlegg og innretninger, henstilling av maskiner, graving, utfylling og henleggelse av masse. Videre er vegetasjon, herunder døde busker og trær, vernet mot all skade og ødelegging. Motorferdsel innenfor nasjonalparkens grenser og i lufta under 300 meter over bakken er søknadspliktig.

Gjennomføring av tiltak som nevnt over kan dermed ikke gjennomføres uten dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. Motorferdsel og tiltak som graving og uttak av masse bør søkes om separat. For at vi skal kunne vurdere tiltakene i søknad opp mot verneverdiene i området, er vi avhengige av, så langt det er rimelig, å vite omfanget av tiltakene. Dette innebærer blant annet et anslag på hvor mye masse som skal tas ut, hvor stort område som trolig vil bli berørt, varighet, hvilke type maskiner som skal brukes, hvilken type motorisert ferdsel som vil kreves for å frakte maskiner og avfall inn og ut av området- og omfanget av dette. Forvaltningsmyndigheten vil også trenge en plan på hvordan området skal tilbakeføres etter tiltaket. En slik plan bør omfatte blant annet fylling/planering av gravegrop.

Vi gjør oppmerksom på naturmangfoldlovens § 11 som sier følgende: «Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.»

Vi har forståelse for det samfunnsmessige aspektet i denne saken, med tanke på at Heggmo vatnet er kommunens drikkevannskilde, og er positive til at det settes i gang tiltak for å fjerne forurensingen. Likevel vil vi understreke at det bør opprettes god dialog mellom forvaltningsmyndighet for Sjunghatten nasjonalpark og tiltakshaver, for å unngå at det oppstår uoprettelige skader på verneverdier i området.

Med hilsen

Marte Brekke
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

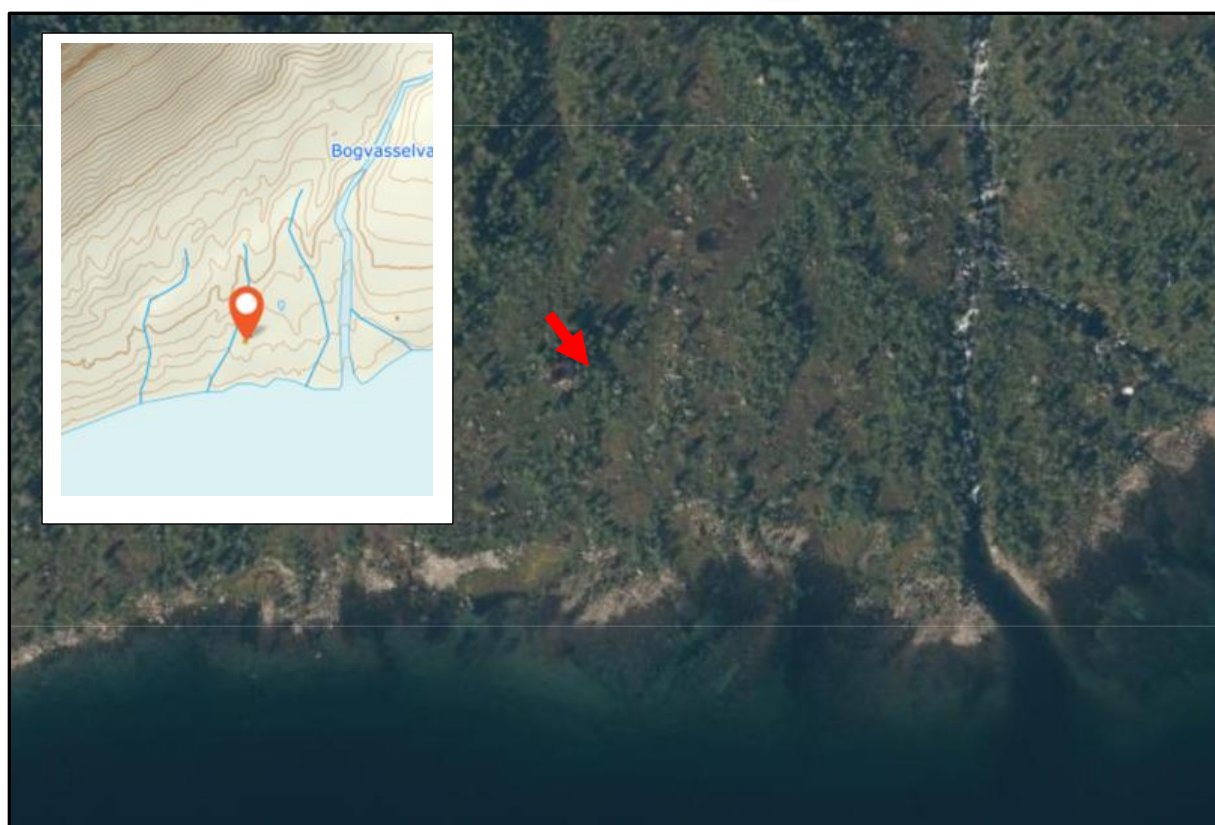
Tryg forsikring skadenr. N0324764

Tiltaksplan - opprydding i grunnen

Eier/fester : Statskog SF/Viggo Johansen

Adresse: Heggmovatnet 1380

Bodø kommune gnr 141 bnr 1, feste

1 FORORD

Denne rapport er utarbeidet på oppdrag fra Tryg forsikring ved Fred Skjæveland.

Nåværende eiers familie har hatt festekontrakt for fritidseiendom på del av gnr. 141 bnr 1 siden 1958.

Denne planen skal redgjøre for hvordan kartlagte grunnundersøkelser og beskrive hvordan eventuell grunnforurensning skal håndteres jf. Forurensningsforskriftens kapittel 2 /3/ « Opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider» og pålegg om undersøkelser gitt i brev fra Bodø kommune datert 16.7.24 i sak 2024/4793.

Rapporten oversendes i første omgang som utkast for eventuelle kommentarer fra involverte.

Oslo, 20. august 2024, rev. 13.3.25

Sissel Tvedten

Siv.ing./hydrogeolog

2 INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Forord	2
3	Hendelse, kartlegging og områdebeskrivelse	3
4	Grunnforurensning og arealbruk	4
5	Naturgrunnlag	5
6	Klassifisering og vurdering av analyseresultater av jordprøver	7
7	Vurdering og forslag til plan for tiltak	9
8	Risikovurdering med hensyn til fare for spredning	9
9	Fremdrift	9
10	Sluttrapport	10
11	Referanser	10

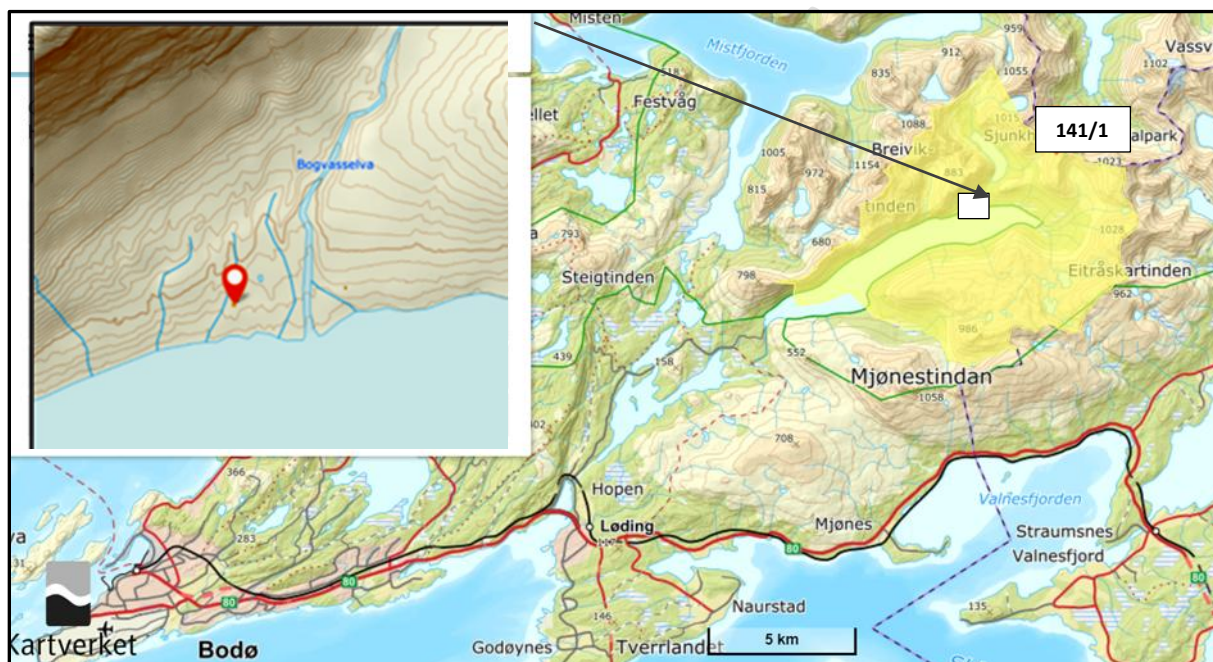
Vedlegg:

1. Påleggsbrev fra Bodø kommune datert 16.7.24, sak 2024/4793
2. Ocab notat 24.7.24 «Prøvetaking av grunn etter mistanke om forurensning»
3. Analyserapport fra analyse av jordprøver tatt 24.7.24

3 HENDELSE, KARTLEGGING OG OMRÅDEBESKRIVELSE

I etterkant av brann i bod ved fritidsbolig i Heggvassbotn ved Heggmovatnet i 2023 er det oppstått mistanke om forurensning i grunnen på branntomta jf. redgjørelse fra brannvesen og fester, samt vedlagt dokumentasjon fra Ocab.

Med bakgrunn i pålegg fra Bodø kommune er det gjennomført en kartlegging av grunnen. Det er uttatt totalt 11 jordprøver på branntomta der dypeste prøver er uttatt 0,6 m under terreng, se vedlagt redgjørelse fra Ocab.

Figur 1 Kart over eiendommen 141/1 markert med gult. Feste-fritidseiendom Heggvassbotn, festnr. 2 nær Bogvasselva er uthøvet.

NYHETSSENTER NORDLAND

18. juni 2023 kl. 16:55 Uthus brant ned ved Heggmovatnet: - Beboerne har gjort en meget god innsats

Søndag like før klokken 17 melder politiet at nødetatene rykker ut til en brann i et uthus ved Heggmovatnet på Tverlandet i Bodø kommune.

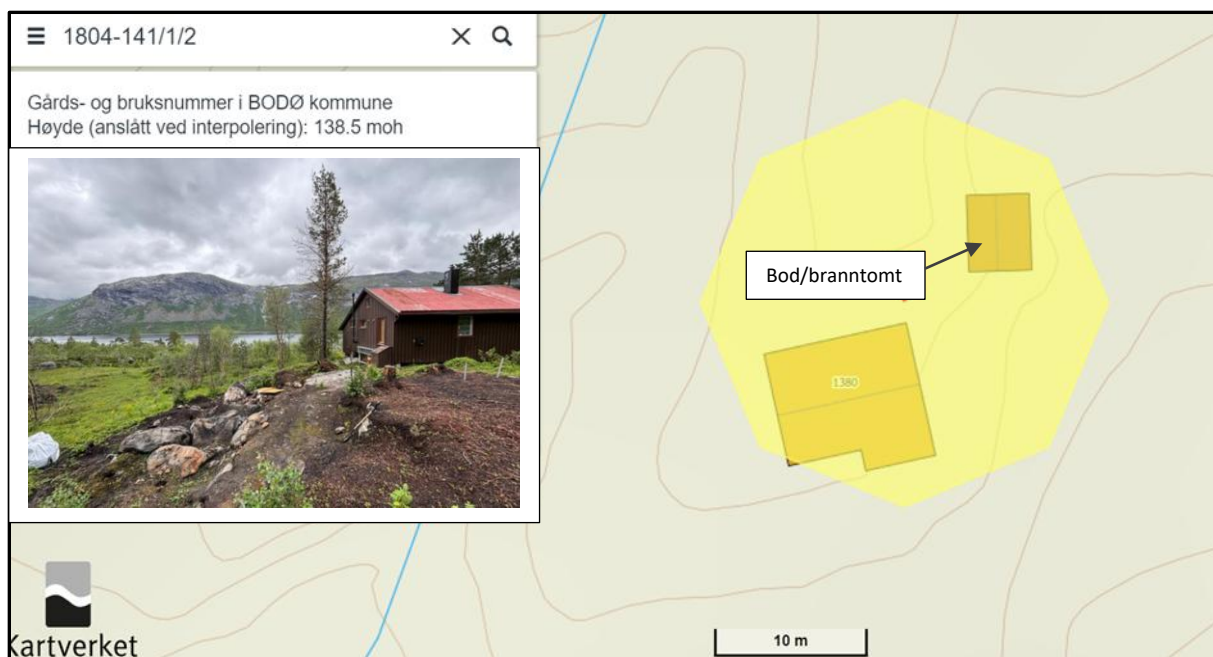
Nå har brannvesenet kommet til stedet, og det opplyses at uthuset er så godt som nedbrent, og at det brenner i vegetasjonen rundt.

Før brannvesenet kom til stedet har beboerne fuktet terrenget rundt uthuset.

- Beboerne har gjort en meget god innsats med vann, slik at hytta på eiendommen står, sier vaktleder Trond Rabben i Salten Brann IKS.
- Det er ikke fare for videre spredning.

Ingen personer har blitt skadet i brannen.

Figur 2 Utdrag fra nyheter nrk.no - 18.6.23 "Uthus brant ned.."

Figur 3 Kart over feste med oppført fritidsbolig og bod – foto fra grunnundersøkelser av Ocab 24.7.24

Branntomt (nedbrent bod) ligger som vist kart ved lokal forhøyning nær Bogvasselva i et terreng som skrår ned mot Heggmovatnet. Løsmassene er som vist preget av mye stor stein.

Naturlig vegetasjon er sparsom.

4 GRUNNFORURENSNING OG AREALBRUK

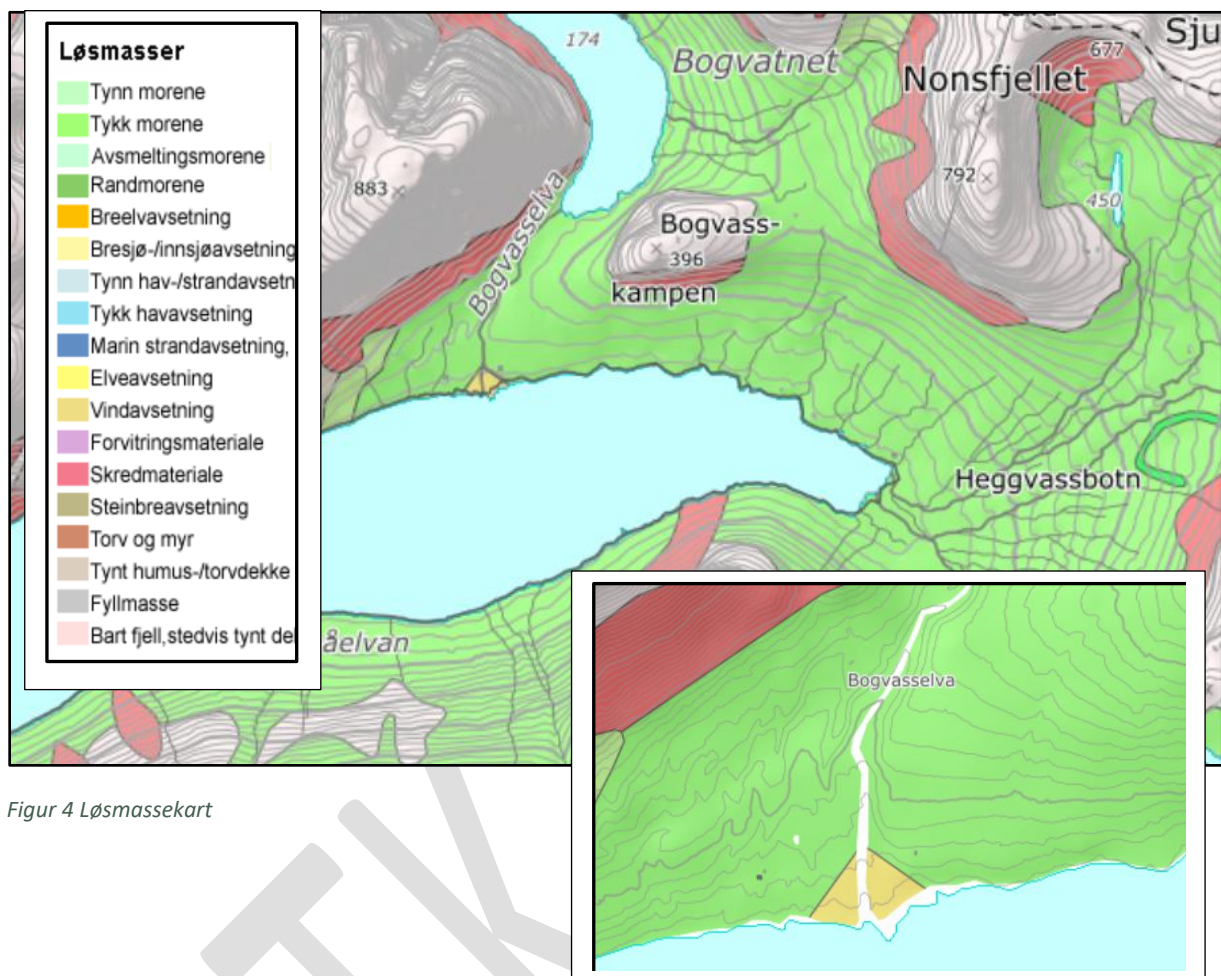
Eiendommen/feste er ikke tidligere registrert i grunnforurensningsdatabasen. Det er heller ingen andre nærliggende lokaliteter med forurensset grunn. Området er avsatt til nasjonalpark.

Feste er første gang opprettet 1958. Adkomst til hytta, som ikke er tilknyttet strømnnett eller vei, er med båt på Heggmovatnet.

Heggmovatnet er regulert med HRV 128 moh og en utnytter fallet mellom Heggmovatnet og Vatnvatn på 124 meter. Kraftverket ble opprinnelig bygget i 1924 og hadde en større oppgradering i 1981.

Heggmovatnet er hoved-drikkevannskilde til Bodø kommune. Bading i vannet er forbudt og oppbevaring av oljeprodukter i nedslagsfeltet er regulert gjennom klausuleringsbestemmelser for vannverket. Vanninntak i Heggmovatnet skjer på ca 30 meters dybde. Det er lite menneskelig aktivitet i nedslagsfeltet.

5 NATURGRUNNLAG

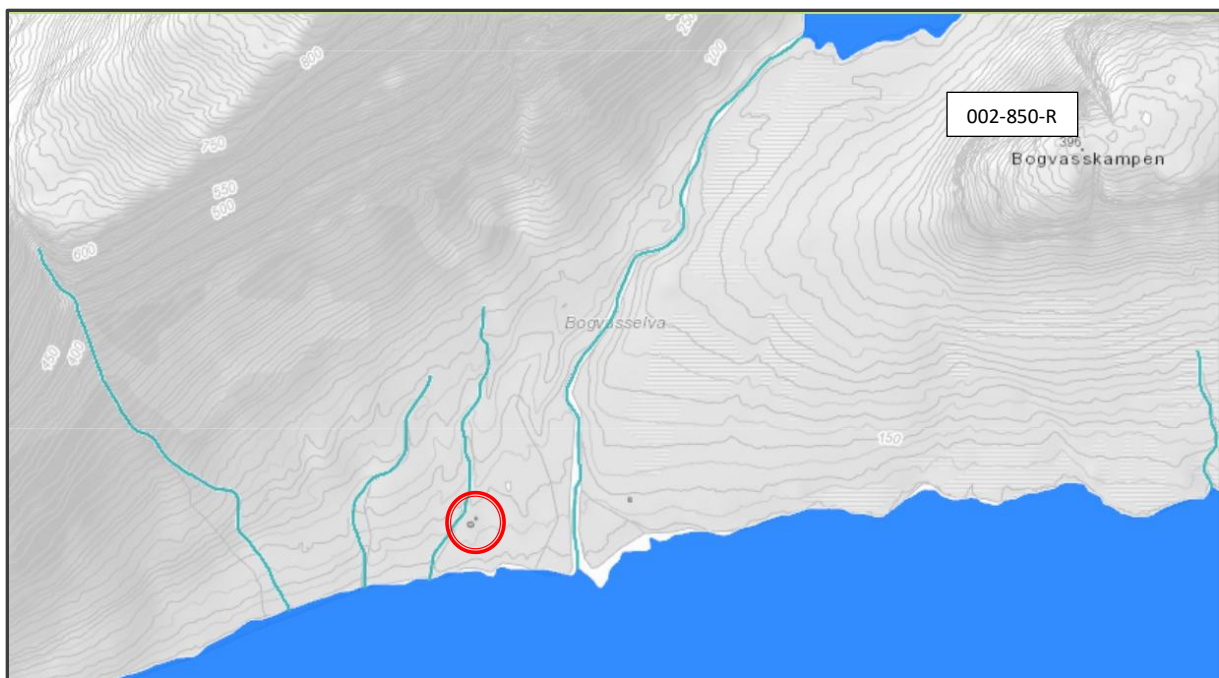

Figur 4 Løsmassekart

Som vist i løsmassekart over ligger eiendommen i området preget av morene og det er påvist elveavstninger ved utløp Bogvasselva.

Lokale bergarter er kartlagt som granittisk gneis.

Det er ingen registrerte brønner i nasjonal brønndatabase i området.

Figur 5 Utsnitt vann-nett – festeeiendom er innringet med rød ring

Drenering til stedlige morenemasser og i terrenget ned mot Heggmovatnet.

6 KLASIFISERING OG VURDERING AV ANALYSERESULTATER AV JORDPRØVER

I samsvar med forurensningsloven og forurensningsforskriften /2/ og /3/ har Miljødirektoratet (tidligere KLIF/SFT) i 2009 utarbeidet retningslinjene:

«Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn» /4/.

Normverdier er gitt i forurensningsforskriften, og de angitte tilstandsklassene representerer en inndeling med utgangspunkt i miljøgifter i jord (tabell 1).

De gir uttrykk for hva Miljødirektoratet regner som god eller dårlig miljøtilstand og bruker klassene til å sette grenser for hvilke nivåer som, ut fra en helsevurdering, kan aksepteres av miljøgifter i jord ved ulik arealbruk.

Tilstandsklasse	1	2	3	4	5
Beskrivelse	Meget god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Øvre grense styres av	Normverdi	Helsebaserte akseptkriterier			Angir nedre grense for farlig avfall

Tabell 1: Tilstandsklasser for forurenset grunn

Det er i retningslinjene, se nedenfor, skilt mellom ulike typer arealbruk som vist nedenfor. Arealbruk for eiendommen er boligområde.

Arealbruk	Toppjord (< 1 m)	Dypere jord (> 1 m)
Boligområder	2 eller lavere	3 eller lavere 4 etter risikovurdering (s)
Sentrums-områder	3 eller lavere	3 eller lavere 4 etter risikovurdering (s) 5 etter risikovurdering (h og s)
Industri og trafikk	3 eller lavere 4 etter risikovurdering (s)	3 eller lavere 4 etter risikovurdering (s) 5 etter risikovurdering (h og s)

Figur 6 Tilstandsklasse og arealbruk /4/

Ved utslipp av parafin eller fyringsolje er det hensiktsmessig å benytte grenseverdier for alifater (hovedbestanddel), se tabell 3.

Klasse	1	2	3	4	5
	Meget god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
Alifater C8-C10	<10	≤10	10-40	40-50	50-20000
Alifater >C10-C12	<50	50-60	60-130	130-300	300-20000
Alifater >C12-C35	<100	100-300	300-600	600-2000	2000-20000

Tabell 3: Grenseverdier for tilstandsklasser for alifater; alle tall i mg/kg tørrstoff

ELEMENT	SAMPLE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	NORM				
Dyp (m)		0,25	0,35	0,45	0,60	0,25	0,20	0,20	0,30	0,50	0,60	0,60	Miljødirektoratet				
Tørrstoff	%	66,8	49,8	70,3	68,7	30,2	38,3	28,8	70,1	17,2	22,9	26,3	Meget god	God	Moderat	Dårlig	Svært dårlig
As (Arsen)	mg/kg TS	5	17	1,5	<0,50	<0,50	3,4	3	<0,50	0,93	<0,50	<0,50	<8	8-20	20-50	50-600	600-1000
Cd (Kadmium)	mg/kg TS	<0,020	0,4	0,078	<0,020	0,1	0,5	0,3	<0,020	0,25	0,073	0,025	<1,5	1,5-10	10-15	15-30	30-1000
Cr (Krom)	mg/kg TS	17	7,2	3,9	3,6	2,5	13	92	1,7	2,4	5,7	2,7	<50	50-200	200-500	500-2800	2800-25000
Cu (Kopper)	mg/kg TS	100	36	4	3,6	4,6	18	7,4	<1,0	2	6,4	2,3	<100	100-200	200-1000	1000-8500	8500-25000
Hg (Kvikksølv)	mg/kg TS	0,042	0,068	0,035	0,021	0,1	0,087	0,11	0,016	0,09	0,079	0,2	<1	1-2	2-4	4-10	10-1000
Ni (Nikkel)	mg/kg TS	5,1	2,6	1,1	1,5	1,2	3,6	8,1	0,99	1,5	1,7	0,94	<60	60-135	135-200	200-1200	1200-2500
Pb (Bly)	mg/kg TS	32	36	6	2,1	12	40	35	4,5	16	24	3,2	<60	60-100	100-300	300-700	700
Zn (Sink)	mg/kg TS	850	990	60	29	57	270	560	77	150	110	12	<200	200-500	500-1000	1000-5000	5000-25000
Sum PCB-7	mg/kg TS	<0,007	<0,007	<0,007	<0,007	<0,007	<0,007	<0,007	<0,007	<0,007	<0,007	<0,007	<0,01	0,01-0,5	0,5-1	1-5	5-50
Naftalen	mg/kg TS	5,3	1,8	0,054	0,015	0,17	0,031	0,33	<0,010	0,024	0,026	0,037					
Acenaftalen	mg/kg TS	0,6	0,64	0,02	<0,010	<0,010	<0,010	0,054	<0,010	0,029	0,012	0,024					
Acenaften	mg/kg TS	0,33	0,34	0,014	<0,010	0,019	<0,010	0,025	<0,010	0,017	<0,010	0,021					
Fluoren	mg/kg TS	1	0,85	0,026	0,014	0,089	0,032	0,081	<0,010	0,12	0,029	0,079					
Fenantren	mg/kg TS	0,49	0,4	0,017	<0,010	0,016	0,012	0,072	<0,010	0,031	0,018	0,021					
Antracen	mg/kg TS	0,16	0,21	0,013	<0,010	0,019	0,02	0,065	<0,010	0,032	0,011	0,013					
Fluoranten	mg/kg TS	0,42	4,6	0,032	<0,010	0,018	0,028	0,15	<0,010	0,024	0,023	0,016					
Pyren	mg/kg TS	0,32	4,4	0,049	<0,010	0,012	0,033	0,2	<0,010	0,018	0,017	0,013					
Benzo(a)antracen^	mg/kg TS	0,052	0,52	0,013	<0,010	0,01	0,015	0,087	<0,010	<0,010	<0,010	<0,010					
Krysen^	mg/kg TS	0,098	1,3	0,01	<0,010	0,023	0,06	0,24	<0,010	<0,010	0,031	<0,010					
Benzo(b+j)fluoranten^	mg/kg TS	0,054	0,88	0,017	<0,010	0,058	0,11	0,26	<0,010	0,02	0,053	0,021					
Benzo(k)fluoranten^	mg/kg TS	0,045	0,56	0,01	<0,010	0,046	0,07	0,18	<0,010	0,021	0,036	0,038					
Benzo(a)pyren^	mg/kg TS	0,038	0,34	0,053	<0,010	0,021	0,019	0,12	<0,010	0,012	0,013	0,04	<0,1	0,1-0,5	0,5-5	5-15	15-100
Dibenzo(ah)antracen^	mg/kg TS	<0,010	0,061	<0,010	<0,010	0,047	0,018	0,056	<0,010	0,12	0,019	0,013					
Benzo(ghi)perylene	mg/kg TS	<0,010	0,15	<0,010	<0,010	0,069	0,039	0,086	<0,010	0,045	0,037	0,035					
Indeno(123cd)pyren^	mg/kg TS	0,019	0,16	<0,010	<0,010	0,016	<0,010	0,082	<0,010	0,036	0,041	0,017					
Sum PAH-16	mg/kg TS	8,9	17	0,33	0,029	0,63	0,49	2,1	<0,16	0,55	0,37	0,39	<2	2-8	8-50	50-150	150-2500
Benzen	mg/kg TS	<0,010	0,057	<0,010	<0,010	0,016	<0,010	0,012	<0,010	<0,010	0,013	<0,010	<0,01	0,01-0,015	0,015-0,04	0,04-0,05	0,05-1000
Toluen	mg/kg TS	<0,040	0,19	<0,040	<0,040	0,08	<0,040	0,045	<0,040	0,078	<0,040	<0,040					
Etylbensen	mg/kg TS	0,98	1,1	<0,040	<0,040	<0,040	<0,040	<0,040	<0,040	<0,040	<0,040	<0,040					
Xylener	mg/kg TS	25	20	0,26	<0,040	0,27	<0,040	0,28	<0,040	0,064	0,067	<0,040					
Sum BTEX (M1)	mg/kg TS	26	21	0,26	<0,10	0,37	<0,10	0,34	<0,10	0,14	<0,10	<0,10					
Alifater >C5-C6	mg/kg TS	4,6	14	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5	<2,5					
Alifater >C6-C8	mg/kg TS	15	71	4,1	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	2,3	<2,0	<2,0					
Alifater >C8-C10	mg/kg TS	930	4600	130	<2,0	7,7	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<2,0	<10	<=10	10-40	40-50	50-20000
Alifater >C10-C12	mg/kg TS	1700	11000	240	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<5,0	<50	50-60	60-130	130-300	300-20000
Sum alifater >C12-C35	mg/kg TS	780	9200	150	23	380	190	420	28	420	89	180	<100	100-300	300-600	600-2000	2000-20000
Sum alifater >C5-C35	mg/kg TS	3400	25000	520	23	390	190	420	28	420	89	180					
Glødetap (LOI)	% tørrvekt	7,1	24,5	9	4,9	72	41	50	6,8	79,4	33,4	68,8					
Tot org karbon (TOC)	%	4	14	5,1	2,8	41	23,4	28,5	3,9	45,3	19,1	39,2					

7 VURDERING OG FORSLAG TIL PLAN FOR TILTAK

Tilstandsklassene beskrevet i kap 6. bygger på en risikovurdering av helse og gjenspeiler virkning på mennesker. Med bakgrunn Nasjonalparkstatus og Heggmo vatnet som drikkevannskilde gjør det naturlig med kriterier for opprydding tilsvarende minimum tiltaksklasse 2 «god».

Klassifiserte analyseresultater viser oljerester i grunnen med påvisning av benzen. Forhøya verdier av sink kan ha sammenheng med antatte malingsrester. Det er således grunnlag for å foreta opprydding i forurensede masser.

Ytterligere kartlegging med prøvetaking av grunnen på branntomta skjer i samband med opprydding.

Målet med arbeidet er å kartlegge og rydde opp i oljeforurensning for å unngå fare for luktplager i boligen, og sikre ivaretagelse av annen arealbruk.

Tiltaksområdet er begrenset til den del av eiendommen som er nødvendig for å fjerne forurensningen dvs. arealet ved boden som brant ned jf. utført kartlegging 2024 (vedlagt). Med bakgrunn i opplysninger fra eier antas omfanget å være beskjedent.

Graving vil utføres av Bodø rørteknikk AS og begrenses til det som er nødvendig for å tilfredsstille tiltaksgrensene.

Dersom det påtreffes ren flytende olje eller annen flytende avfall i gravegrop skal dette suges opp før en fortsetter å grave.

Oppgravningen skal skje på en slik måte at den ikke sprer forurensningen ytterligere. Graving starter oppstrøms side der påvist forurensning er størst og fortsetter inntil rene masser påtreffes.

Forurensede gravemasser leveres godkjent mottak IRIS Bodø for forurensede masser etter nærmere avtale med mottak og basiskarakterisering basert på foreliggende kartlegging dvs. det er ikke grunn til å tro at massene overskrider tilstandsklasse 5.

Større steiner vil legges til side og regnes ikke som forurenset.

I første rekke benyttes luktobservasjoner for å skille mellom rene og forurensede masser. I tillegg vurderes massene øvrige karakterer som kornstørrelse, sortering, permeabilitet, utseende, farge etc. Prøvetaking og lab-analyser benyttes for klassifisering. Nødvendig omfang av prøvetaking og analyser vurderes i felt.

Det etableres om nødvendig punkter for oppsamling av vann og olje for å hindre videre spredning.

8 RISIKOVURDERING MED HENSYN TIL FARE FOR SPREDNING

Risiko for spredning vurderes generelt som liten forutsatt:

- Masser løftes ut fortløpende
- Mellomlagring unngås så langt som mulig.
- Opplasting og bort-transport forgår i periode med minimal nedbør

9 FREMDRIFT

Oppgraving er planlagt startet opp i mai og vil gjennomføres fortløpende uten unødig opphold.

10 SLUTTRAPPORT

Det utarbeides rapport etter nødvendige tiltak. Sluttrapport inkluderer bilde-dokumentasjon, analyserapporter og vektkvittering for levert forurenset masse.

Rapport sendes forurensningsmyndighet kommunen, eier, forsikringsselskap og øvrige berørte.

11 REFERANSER

/1/ www.bodo.kommune.no

/2/ LOV-2013-06-14-48 «Forurensingsloven»

/3/ FOR-2004-06-01-931 «Forurensingsforskriften»

/4/ Miljødirektoratet (tidligere KLIF), 2009: «Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn»; veileder TA 2553/2009

I tillegg kommer databaseinformasjon fra Vann-nett.no (www.nve.no), Miljødirektoratet (grunnforurensningsdatabasen) og Norges Geologiske undersøkelse; www.ngu.no

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Saltfjellveien 2035
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75 53 15 08
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

SALTEN REGIONRÅD - KOMMUNALT OPPGAVEFELLESSKAP

Sjøgata 27
8006 BODØ

Saksbehandler Sigrild Lium

Vår ref. 2025/2786

Deres ref.

Dato 04.04.2025

Høringsinnspill - Masterplan for reiseliv

Viser til høringsbrev datert 25.februar 2025 og utkast til Masterplan for utvikling av Salten som reisemål datert 19.02.2025.

Intensjonen med masterplanen er å forvalte og styrke hele Salten som reisemål til beste for lokalsamfunnet, miljøet og de besøkende. Visjonen for planen er «Salten - ett av Europas fremste bærekraftige reisemål innen 2035» der det overordnede målet er økt verdiskaping, sterkere samarbeid og bærekraftig reiselivsutvikling som styrker lokalsamfunnene i hele Salten hele året. Masterplanen presenterer ulike delmål, delstrategier og tiltak for å oppnå det overordnede målet og visjonen. Den er ment å fungere som et strategisk redskap for perioden 2026-2035.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre (MNNPS) forvalter Salten sine fem nasjonalparker, med omkringliggende landskapsvernområder og naturreservat. MNNPS ivaretar denne nasjonalt og internasjonalt viktige og sårbare naturen på vegne av felleskapet. De siste årene er det vedtatt egne besøksstrategier for fire av de fem nasjonalparkene, den siste forventes ferdigstilt i 2025.

I kapitlet «bakgrunn og organisering» skrives det at besøksstrategiene til nasjonalparkene legges til grunn, men det er lite i det videre utkastet til masterplanen som viser dette. MNNPS har vært representert i styringsgruppen med styreleder, som har uttrykt tydelig til prosjektledelsen at sekretariatet til MNNPS skal involveres for faglige innspill om nasjonalparkene i masterplanen. Dette har i svært begrenset omfang vært fulgt opp. Med svært kort frist fikk vi i januar mulighet til å gi innspill om nasjonalparkene til planen.

Vi sa klart ifra om at fristen var for kort til å gi utdypende innspill. Den skjematiske fremstillingen prosjektledelsen ønsket om muligheter og utfordringer ble en overforenkling av det komplekse samspillet i nasjonalparknaturen, og hvordan den vil kunne påvirkes av reiselivsaktivitet. Det ble sendt noen helt overordnede innspill til prosjektledelsen ment som utgangspunkt for en videre prosess. Det ble formidlet tilbake at dette skulle jobbes videre med utover våren, men nasjonalparkforvaltningen hørte ingenting fra prosjektledelsen før vi i februar får utkast til Masterplan for utvikling av Salten som reisemål på høring. Her oppdager vi at våre innspill er klippet ut og kopiert direkte inn i masterplanen, uten noen form for involvering eller godkjenning fra oss. Dette er rett og slett uakseptabelt. Vi mener at det ikke er slik man legger til rette for den gode dialogen, det gode samarbeidet og den gode prosessen som masterplanen skisserer opp, og understreker viktigheten av. Vi forventer en

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunkehatten og Rago
Naturreservat	Blakkådalen, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet, Gåsvatnan og Nattmøråga

helt annen involvering og redelighet fra prosjektledelsen i det videre arbeidet med Masterplan for utvikling av reiseliv i Salten 2026-2035.

Nasjonalparkene trekkes gjennom hele masterplanen frem som viktig for attraktiviteten til reiselivet i regionen. I fremtidsbilde for Salten som reisemål tydeliggjøres dette gjennom formuleringen: «Regionen tilbyr helhetlige konsepter og opplevelser knyttet til utvalgte produkter basert på tilrettelegging rundt- og i nasjonalparkene». I planens femte kapittel blir Salten kalt et «nasjonalparkrike», en påstand vi kan støtte med bakgrunn i at få regioner i landet har like mange nasjonalparker i sitt område. Nasjonalparkene og naturen er en sterk attraksjonskraft for reiselivet i regionen. Det er derfor viktig å understreke at ingen av dagens nasjonalparker eller randsoner er rigget for en stor økning i turisme. Dette må på plass før en satsning på økt volum av turisme, om ikke vil Masterplanen med sine strategier og tiltak direkte bidra til å ødelegge sårbar og verdifull natur. Med bakgrunn i besøksstrategiene som allerede er vedtatt er det igangsatt et arbeid med tilrettelegging for økt besøk, men det vil ta tid før dette arbeidet er slutført. Om nasjonalparkenes besøksstrategier skal legges til grunn for masterplanen bør også tiltakene i masterplanen samsvare med besøksstrategiene. Dersom besøksstrategiene ikke legges til grunn er det viktig at nasjonalparkforvaltningen blir involvert i arbeidet med realisering av masterplanen for å unngå interessekonflikter.

Det er ikke ønskelig at besøkende skal «utforske mindre kjente steder på egne premisser». Besøkende kan gjerne få oppdage og utforske Salten, som for mange er en uoppdaget region, men masterplanen bør bygge oppunder strategier for tydelig styring av trafikk til områder som gir positive ringvirkninger i lokalmiljøet (sosialt og økonomisk) samtidig som naturen ivaretas. Noe annet vil være i strid med den overordnede visjonen om å bli ett av Europas fremste bærekraftige reisemål.

Mandatet for destinasjonsledelsen må mye tydeligere samsvare med visjon og overordnet mål for masterplanen. Dersom nasjonalparkene ønskes vektlagt og brukt som attraksjonskraft i den grad masterplanen legger opp til må også mandatet til destinasjonsledelsen gjenspeile dette. Sammensetningen av destinasjonsledelsen vil bli avgjørende for realiseringen av masterplanen. Den må settes sammen av ulike aktører med bred kompetanse om regionen. Nasjonalparkforvaltningen bør ha en plass i destinasjonsledelsen sammen med et bredt spekter av aktører med god kjennskap til regionen og evne til å se de sammensatte problemstillingene realisering av masterplanen kan gi.

I det videre vil vi gi konkrete innspill til ulike deler av planen.

2.2 Overordnet mål

Nasjonalparkene trekkes frem som viktige gjennom hele masterplanen, men er helt utelatt under overordnede mål for planen. Dette gir ikke samsvar. Vi foreslår helt konkret at det formuleres inn at «Masterplanen skal bidra til å realisere Midtre Nordland nasjonalparkstyre sine vedtatte besøksstrategier».

Vi støtter oppunder punktet om å «forsterke samhandling mellom reiselivsbedrifter, kommunene og fellesapparatene og andre reisemål». Basert på erfaringen fra arbeidet med besøksstrategiene tror vi bedre samhandling på tvers av aktører blir helt avgjørende for masterplanens suksess. Nasjonalparkforvaltningen må inn i opprøpningen av aktørene.

Delstrategier

Et overordnet innspill er at det ryddes i begrepsbruken i hele planen, men spesielt i denne delen. Det veksles mellom verneforvaltning, nasjonalparkforvaltning og naturforvaltning gjennom planen. Er dette ulike aktører og partnere eller er det samme aktør det henvises til?

3.2 Delstrategi 1 Produkt- og aktørutvikling

Her bør nasjonalparkforvaltningen komme inn som partner på alle tiltakene. Vi er en premissleverandør for aktiviteter i nasjonalparkene, og vil være en sentral partner også for utvikling av aktiviteter i randsonene til nasjonalparkene. Spesielt rundt hovedinnfallsportene ser vi store muligheter for positiv utvikling til det beste for nasjonalparker, reiseliv og lokalsamfunn. For tiltak T1.3 Kompetanseheving er nasjonalparkforvaltningen, sammen med Besøkscenter nasjonalpark Nordland, en helt nødvendig partner for å sikre god, riktig og nødvendig kompetanse om naturverdiene reiselivet ønsker å kapitalisere på.

3.3 Delstrategi 2 Markedskommunikasjon

Nasjonalparkene, og andre verneområder, ligger under merkevaren Norges nasjonalparker. I og nær nasjonalparkene, ved innfallsporter og informasjonspunkter skal denne merkevaren være førende for informasjonen. «On-site»-informasjon er et typisk eksempel på dette. Nasjonalparkforvaltningen bør være partner på T2.1, T2.3 og T2.4.

3.4 Delstrategi 3 Transport- og ruteutvikling.

Vi ønsker denne satsningen velkommen, da det er et helt tydelig behov for bedre kollektivløsninger i hele regionen. Mer miljøvennlig transport vil være positivt for hele regionen, og kollektivløsninger til nasjonalparkene vil lette på allerede full parkeringskapasitet på flere innfallsporter. Dette må likevel ikke føre til økt besøk til områder som ikke tåler det. Nasjonalparkforvaltningen bør listes som partner på T3.3.

3.5 Delstrategi 4 Steds- og reisemålsutvikling

Det er nasjonalparkforvaltningens ansvar og oppgave å utarbeide besøksstrategier for nasjonalparkene. Innen 2026 forventer vi at alle Saltens fem nasjonalparker har egne besøksstrategier og det nærmer seg rullering av de første planene. Vi støtter opp om at det bør utarbeides en regional besøksstrategi. En slik strategi kan se på hele Saltenregionen under etter å bidra til å flytte besøkende til ulike områder til ulike tider basert på lokale verdier, begrensinger og muligheter. En slik overordnet besøksstrategi må samsvare med nasjonalparkenes besøksstrategi og bør bidra til realisering av de allerede vedtatte strategiene. Samtidig må både masterplanen og regional besøksstrategi ha en fleksibilitet som gir rom for endring i lokale planer, inkludert endringer som følge av rullering av nasjonalparkenes besøksstrategier. Nasjonalparkforvaltningen bør stå som partner i alle tiltakene i delstrategien.

3.6 Delstrategi 5 Samhandling og organisering

Som nevnt tidligere mener vi at god samhandling og organisering vil være en av masterplanens største suksessfaktorer og kritisk for realisering av visjonen og Fremtidsbildet 2035. Vi både ønsker og bør være en viktig aktør i realiseringen av masterplanen. Før bindene samarbeidsavtaler kan inngås må tiltak, roller og ansvar tydeliggjøres sammen med graden av fleksibilitet. Vi bør stå som partnere på T5.2, T5.3 og T5.4.

Vi håper innspillene våre blir tatt med i det videre arbeidet med å ferdigstille Masterplan for utvikling av reiselivet i Salten. Vi ser frem til videre involvering i arbeidet, med bedre dialog i tiden fremover. Masterplanen kan bli et viktig, relevant og samlende verktøy for utvikling av hele Salten- regionen. Masterplanen ønsker å tilrettelegge for at reiselivet skal kunne kapitalisere på naturen i de mange nasjonalparkene i regionen. Skal dette kunne realiseres må Midtre Nordland nasjonalparkstyre involveres i det videre arbeidet, med både styre og sekretariat.

Med hilsen

Sigrid Lium
nasjonalparkforvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775531545
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Berit Helene Schjelderup
Jernbanegata 33 A
8250 Rognan

Saksbehandler Cecilia Miltz

Vår ref. 2012/8138

Deres ref.

Dato 06.03.2025

Saltfjellet landskapsvernområde - Angående motorferdsel i landskapsvernområde - Berit Schjelderup og Steffen Schjelderup

I e-posten datert 12.02.2025 søker Berit Schjelderup om fornyet kjøretillatelse med snøskuter for frakt av varer og utstyr til sin private hytte ved Austre Viskisvatn i Saltfjellet landskapsvernområde. Kjørebok ble sendt inn sammen med søknaden.

Den siste tillatelsen for transport av varer og utstyr til hytte ble gitt 21.01.2019. Denne tillatelsen gjaldt fra 01.januar til 30.april i 2019 og frem til den nye verneforskrift for området trådte i kraft. Da ny verneforskrift trådte i kraft 16.10.2020 ble hytteeierne informert, gjennom en nyhetsartikkel, om at de ville få nye tillatelse uten å måtte søke. De som ikke automatisk mottok ny tillatelse, ble bedt om å ta kontakt med Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Ved innlevering av ny søknad og kjøreboken oppdaget vi at det aldri ble sendt ut en ny tillatelse til Berit og Steffen Schjelderup. Kjøringen i årene 2021- 2024 har derfor vært gjort uten gyldig tillatelse. Det har åpenbart skjedd en feil fra vår side, ettersom det ikke ble sendt ut en ny tillatelse i 2020. Samtidig har den enkelte ansvar for å følge med på at de kjører med gyldig tillatelse.

Vi ønsker med dette å informere dere om at kjøring uten gyldig tillatelse er et brudd på verneforskriften. Det er den enkeltes ansvar å sørge for at man holder seg innenfor lover og forskrifter. Vi ber derfor om at dere følger med på gyldigheten av fremtidige tillatelser.

Søknaden deres om fornyet tillatelse vil behandles som normalt, og få et svar innen kort tid.

Med hilsen

Cecilia Miltz
nasjonalparkforvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunghatten og Rago
Naturresevat	Blakkådalen, Storlia, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet og Gåsvatnan

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 +4775531508
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Roald Ingvaldsen
Storengan
8255 RØKLUND

Saksbehandler Sigrid Lium

Vår ref. 2011/5831

Deres ref.

Dato 04.03.2025

Junkerdal nasjonalpark - Angående motorferdsel i nasjonalpark - Roald Ingvaldsen/ Frode Ingvaldsen

I e-post 2.februar søker Frode Ingvaldsen på vegne av Roald Ingvaldsen om fornyet kjøretillatelse med snøskuter for frakt av varer og utstyr til privat hytte ved Salbergvatn i Junkerdal nasjonalpark. Kjørebok for tidligere dispensasjon ble samtidig innlevert undertegnede i uke fem 2025.

Siste tillatelse til nyttekjøring med snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytta ble gitt i 2020. Denne tillatelsen gjaldt for tidsperioden 28.02.2020- 01.05.2023, som spesifisert i tillatelsen. Ved innlevering av kjørebok i forbindelse med søknad om fornyet tillatelse oppdager vi at det har vært kjørt også i 2024. Disse turene er dermed kjørt uten gyldig tillatelse og regnes som et brudd på verneforskriften.

I dialog mellom forvalter og Midtre Nordland nasjonalparkstyret har vi landet på å gi dere en skriftlig advarsel om situasjonen, og at kjøring uten gyldig tillatelse er brudd på verneforskriften. Det er den enkeltes ansvar å sørge for at man holder seg innenfor lover og forskrifter. Vi ber derfor om at dere følger med på gyldigheten til fremtidige tillatelser, og sørger for at dere kun kjører med gyldig tillatelse i fremtiden.

Søknaden deres om fornyet tillatelse vil behandles som normalt, og få et svar innen kort tid.

Med hilsen

Sigrid Lium
nasjonalparkforvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunkehatten og Rago
Naturreservat	Blakkådalen, Storlia, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet og Gåsvatnan

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Saltfjellveien 2035
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75 53 15 08
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler Sigrid Lium

Vår ref. 2025/4041

Deres ref.

Dato 22.05.2025

MIDNOR - Forespørsel om utsatt frist høringsuttalelse Saltfjellet/ Svartisen- Storglomfjordutbyggingen- krav om revisjon av konsesjonsvilkår

Hei.

Viser til høring vedrørende krav om revisjon av konsesjonsvilkår for Saltfjellet/ Svartisen- Storglomfjordutbyggingen med høringsfrist 6.juni 2025.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Láhko nasjonalpark, Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark og Blakkådalen naturreservat som påvirkes av konsesjonen/ planområdet.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ønsker å gi en høringsuttalelse i saken, og har sitt neste styremøte 25.juni der saken først kan behandles.

Vi ber derfor om utsatt frist til torsdag 26.juni.

Med hilsen

Sigrid Lium
nasjonalparkforvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:
Martina Halhjem Grøttå

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Láhko, Sjunghatten og Rago
Naturreservat	Blakkådalen, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet, Gåsvatnan og Nattmoråga

Arkivsaksnr: 2025/4041-4

Saksbehandler: Sigrid Lium

Dato: 17.06.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	22/2025	25.06.2025

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Høringsuttalelse Storglomfjordutbyggingen - krav om revisjon av konsesjonsvilkår

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre sender fremlagte brev som uttalelse til høring av revisjonsdokument for Storglomfjordutbyggingen.

Styreleder signerer brevet og sekretariatet sender brevet på vegne av styret innen utsatt frist 26.juni 2025.

Bakgrunn og vurdering

Statsforvalteren i Nordland mottok 4.mars 2025 Høring av revisjonsdokument for Storglomfjordutbyggingen til uttalelse. Midtre Nordland nasjonalparkstyre ved sekretariatet ble forespurt å komme med faglige innspill til Statsforvalteren i Nordland sin uttalelse. Etter dialog mellom styreleder og sekretariatet ble det klart at Midtre Nordland nasjonalparkstyre burde komme med sin egen høringsuttalelse til saken.

Storglomfjordutbyggingen har Norges største magasin målt i volum og har en betydelig visuell innvirkning på landskapet rundt Saltfjellet- Svartisen nasjonalpark og Láhko nasjonalpark. Anleggsveiene som er etablert i forbindelse med utbyggingen er vesentlige for allmenhetens tilgang til spesielt Láhko nasjonalpark. Blakkådalen naturreservat er direkte berørt av utbyggingen ved at det øverst i naturreservat er to overføringstuneller til Storglomvatnet fra Blakkåga.

Meløy kommune fremmet 7.august 2020 krav om revisjon av konsesjonsvilkår til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). 6.desember sendte Meløy kommune et utfyllende kravsdokument til NVE, der de sammenfattet innspill fra flere ulike interesser. Dette var bakgrunnen for at NVE 20.februar 2024 åpnet for revidering av konsesjonsvilkår for Storglomfjordutbyggingen. Statkraft AS som konsesjonær har utarbeidet revisjonsdokumentet som ble sendt på høring 4.mars 2025. Opprinnelig høringsfrist var 6.juni. Midtre Nordland nasjonalparkstyre søkte 22.mai om utsatt

høringsfrist for å kunne behandle saken på førstkommende styremøte, og fikk utsatt frist til 26.juni.

Sekretariatet har på vegne av styret utformet en høringsuttalelse som ligger ved denne saken, og foreslås vedtatt som styrets innspill til høringen av revisjonsdokumentet. Sekretariatet har vektlagt de fremsatte kravene som har størst innvirkning på verneområdene som forvaltes av nasjonalparkstyret. Statsforvalteren i Nordland har gitt et grundig faginnspill til manøvreringsreglementet, minstevannføring og påvirkningen på fisk og reindrift. Sekretariatet har derfor ikke vektlagt dette i nasjonalparkstyrets uttalelse. Sekretariatets vurdering er at det i hovedsak er tiltakene som påvirker Láhko nasjonalpark og allmennhetens tilgang det er viktig at Midtre Nordland nasjonalparkstyre uttaler seg om. Dette sees særlig i sammenheng med pågående arbeid med ferdigstilling av forvaltningsplan og besøksstrategi der anleggene i tilknytning til Storglomfjordutbyggingen er viktige.

Konklusjon

Midtre Nordland nasjonalparkstyre ønsker å sende inn en uttalelse til høring av revisjonsdokument for Storglomfjordutbyggingen. Sekretariatets fremlagte utkast til høringsuttalelse sendes inn av sekretariatet innen fristen 26.juni 2025. Brevet signeres av styreleder på vegne av Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Revisjonsdokument Storglomfjordutbyggingen
- Vedtak om revisjon av konsesjonsvilkår for Storglomfjord i Meløy kommune
- Utfyllende kravdokument om åpning av vilkårsrevisjon- Storglomfjordutbyggingen
- Vedlegg til ovennevnte dokument.

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Saltfjellveien 2035
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75 53 15 08
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksbehandler Sigrild Lium

Vår ref. 2025/4041

Deres ref.

Dato 17.06.2025

Uttalelse til høring av revisjonsdokument for Storglomfjordreguleringen.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre viser til høring av revisjonsdokument for Storglomfjordutbyggingen utarbeidet av Statkraft Energi AS.

Revisjonsdokumentet svarer ut krav fremsatt av Meløy kommune i eget kravdokument sendt til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) desember 2022. I arbeidet med kravsdokumentet har kommunen hentet inn skriftlige innspill fra flere allmenne interesser.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, Láhko nasjonalpark og Blakkådalen naturreservat, som alle blir berørt av konsesjonen. Som myndighet for berørte verneområder ber vi om at fremtidige høringer i saken også adresseres til Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Kommunens krav om, og innspill til endring av konsesjonsvilkår berører alle verneområdene, med særlig vekt på Láhko nasjonalpark. Flere av innspillene går direkte på tilrettelegging, informasjon og ferdsel i og rundt nasjonalparken, som i stor grad sammenfaller med pågående besøksforvaltningsarbeid i Láhko nasjonalpark.

Alle norske verneområder skal ha en besøksstrategi, som er forvaltningens strategiske plan for besøksforvaltningsarbeidet i verneområdet. Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Blakkådalen naturreservat fikk sin besøksstrategi godkjent i desember 2024. Parkeringsplassene ved Storglomdemningen er en mulig innfallsport til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, men er ikke trukket frem i besøksstrategien som innfallsport. Det er ikke ønskelig å øke aktiviteten inn i nasjonalparken fra denne kanten. Blakkådalen naturreservat er lite tilrettelagt for besøkende, med lave årlige besøksstall. Dette er noe forvaltningen ønsker å opprettholde også i årene fremover.

Láhko nasjonalpark har per juni 2025 ikke en godkjent besøksstrategi, men den er under arbeid med mål om ferdigstilling i løpet av 2025 eller våren 2026, sammen med forvaltningsplan for nasjonalparken. Interessen for naturbasert reiseliv er økende i hele Norge, men særlig i Nord-Norge, og nasjonalparkene har en helt egen attraksjonskraft. Vi har sett en økende interesse for Láhko nasjonalpark, særlig på grunn av de spennende og sårbare geologiske verdiene i Nord- Europas største forekomst av alpin karst. Et av hovedmålene i strategien vil derfor være å kanalisere økende trafikk til ytterkanten av, og randsonen til nasjonalparken. Dette for å skåne sårbare naturverdier i indre deler av nasjonalparken. Dagens lokale bruk, langs etablerte sti- og hyttenettverk, planlegges

---

Nasjonalpark	Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Láhko, Sjunghatten og Rago
Naturreservat	Blakkådalen, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura
Landskapsvernområde	Saltfjellet, Gåsvatnan og Nattmøråga

oppretholdt på dagens nivå, men økende besøk fra nye brukere ønskes i hovedsak kanalisert til ytterkanten av nasjonalparken.

Fra Meløy kommune er det to naturlige innfallsporter til nasjonalparken: Fykan til Nedre Navar og parkeringsplassene ved Storglomdemningen/Namnlausvatnet. Som eier av anleggene i tilknytning til disse to innfallsportene forventes det en aktiv deltagelse i arbeidet med besøksstrategi og forvaltningsplan for Láhko nasjonalpark av Statkraft AS.

En gjenåpning av **Fykantrappa** vektlegges som viktig av flere ulike interesser. Vi støtter opp om dette forslaget, og mener det er gode argumenter fra ulike interesser for hvorfor denne bør gjenåpnes. Med det forventede økte besøket vil det være et viktig tiltak for forvaltningen å kanalisere besøkende vekk fra sårbare naturverdier i indre kjerner av nasjonalparken. En gjenåpning av Fykantrappen, med restaurering av hengebrua over Fykanåga, ville med høy sannsynlighet bidratt stort til denne kanaliseringen. Et av de foreslåtte tiltakene i besøksstrategien for Láhko er en natur- og kultursti mellom Namlausvatnet og Fykantrappa/Rallarbrakka langs den gamle anleggsveien. En gjenåpning av Fykantrappa ville både bidratt til å utvide opplevelsen langs en slik sti, men også økt besøket til stien på den delen som er utenfor nasjonalparken. Dette ville være positivt for bevaring av verneverdiene.

Parkeringsplassene ved Namnlausvatnet er et naturlig utgangspunkt for turer innover Glomfjellet og Láhko nasjonalpark. De fleste stiene innover i området har sitt utgangspunkt her. Det fremmes behov for bedre tilrettelagt og merket parkering, bedre og mer informasjon og bedre skilting av både anlegg, parkeringsplasser og stier i området. Kommunen mener det er nødvendig med en helhetlig gjennomgang av området og nødvendige tiltak. Fykan-Namnlausvatnet er innfallsporten til Láhko nasjonalpark i Meløy kommune.

Nasjonalparkstyret mener derfor en slik helhetlig gjennomgang av området for å kartlegge nødvendige behov for tiltak og informasjon vil være viktig. Det vil være både ønskelig, og nødvendig, at Midtre Nordland nasjonalparkstyre får plass i en slik prosess.

Fjellveien er å anse som et sentralt punkt i denne revisjonsprosessen. Anleggsveiene er viktige for allmennhetens tilgang til Glomfjellet og Láhko nasjonalpark. Verneformålet til Láhko nasjonalpark er, enkelt sagt, tredelt mellom naturverdiene karstlandskapet gir, bevaring av allmennhetens tilgang til å utøve enkelt friluftsliv og det samiske naturgrunnlaget. At allmennheten har anledning til å benytte anleggsveiene forenkler befolkningens tilgang til fjellet. Dette bidrar til å bevare allmennhetens tilgang til å utøve et enkelt friluftsliv. Samtidig vil lettere tilgang til fjellet gi økt press på andre verneverdier gjennom slitasje, skade på og forstyrrelse av dyreliv og reindrift. En stenging av fjellveien vil skåne naturverdier og skjerme reindriften, men samtidig være til hinder for allmennhetens tilgang til naturen. Nasjonalparkstyret mener det vil være viktig med forutsigbarhet på når Fjellveien er åpen og ikke. Det vil bidra til gode opplevelser av området, men også muliggjøre eventuelle mottiltak som er nødvendig for å avbøte skader på verneverdier og forstyrrelser av fugle- og dyreliv. I dag varierer det når veien brøytes opp, når den blir brøytet, og det har ved flere anledninger hendt at den har stengt med kort tids varsel. Bedre informasjon og forutsigbarhet vil være til gode for alle brukere av fjellet.

Vintersikkerhet på vann

Glomfjord jeger- og fiskeforening har tillatelse til merking av vinterløyper i nasjonalparken.

Dette er blant annet et sikkerhetstiltak i vinterfjellet. Merking av usikker is vil være et viktig bidrag for å opprettholde sikkerheten i fjellet.

Kultiveringsplan for Glomfjordfjellet 2023- 2027

Storglomfjordutbyggingen har ført til reduserte produksjonsforhold for ørretbestandene i flere innsjøer i Láhko nasjonalpark. For å kompensere for dette og styrke allmennhetens fiskemuligheter etter utbyggingen har Statkraft blitt pålagt årlig utsettinger av anleggsprodusert settefisk (ørrettyngel) i flere innsjøer.

Fylkesmannen i Nordland (nå Statsforvalteren) gjorde i 2018 et vedtak som opphevet dette kravet til fordel for alternative og mer moderne tiltak (habitattiltak, flytting/ utsetting av villfanget ørret). Etter en prøveperiode utviklet Statkraft en kultiveringsplan som ble revidert og fornyet for fire nye år gjeldene for perioden 2023- 2027. Midtre Nordland nasjonalparkstyre har gitt flere ulike tillatelser, med vilkår, til kultiveringsplanen.

Nasjonalparkforvaltningen vurderer at opprettholdelse av gode fiskebestander er en måte å bevare «allmennhetens tilgang til å utøve et naturvennlig og enkelt friluftsliv» og «det samiske naturgrunnlaget» som begge er en del av verneformålet med Láhko nasjonalpark. I tillegg vil etablerte økosystemer der fisk er en viktig premissgiver blir ivaretatt. Erfaringene med kultiveringsplanen er så langt gode og vi mener revisjonskravene bør oppdateres til å samsvare med moderne forvaltningspraksis.

Vedlikehold av anleggene

Det vil enkelte år være behov for vedlikehold av Statkrafts anlegg i og rundt Láhko nasjonalpark. I tråd med konsesjonsvilkår er det blant annet planlagt rehabilitering av dammene ved Øvre og Nedre Naver i 2028. Dette kom frem gjennom et møte mellom nasjonalparkforvaltningen, Meløy kommune og Statkraft høsten 2024. I etterkant av møtet ga Statkraft en presentasjon til berørte parter om dette planlagte rehabiliteringsarbeidet, som viste til flere forhold ved arbeidet som kan komme i konflikt med verneverdiene i nasjonalparken. Arbeidet er så vidt forvaltningen kjent ikke planlagt i detalj per dags dato, men det forespeiles bruk av den gamle anleggsveien til å transportere inn tyngre maskiner. Alternativ til anleggsveien er etablering av ny vei for transporten i forbindelse med arbeidet. Nasjonalparkforvaltningen anmoder Statkraft om at verneverdier og naturmiljøet generelt i Láhko nasjonalpark hensyntas i størst mulig grad i dette arbeidet. For å unngå uopprettelige skader på naturmiljøet ber vi om at det opprettes tett dialog mellom nasjonalparkforvaltningen og Statkraft i planleggingen av anleggsarbeidet

Med hilsen

Inga- Lill Sundset
Styreleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Martina Halhjem Grøttå

Lillebergveien 14

0662

OSLO

Arkivsaksnr: 2025/207-0

Saksbehandler: Cecilia Miltz

Dato: 05.02.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	23/2025	25.06.2025

Junkerdal nasjonalpark - søknad om prøveboring, motorferdsel og vannuttak i forbindelse med prøveboring - VMS Exploration AS

Forslag til vedtak

Vedtak 1

VMS Exploration AS gis tillatelse til prøveboring i undersøkelsesområdet Sulitjelma 19, med hjemmel i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 punkt 1.3 bokstav d.

Prøveboringen innebærer framføring av en borerigg (det kan kreve festing av riggen i bakken), vannslange og lagring av utstyr, drivstoff og andre kjemikalier. VMS Exploration AS gis dispensasjon til midlertidig oppføring av boreriggen, vannslange, drivstoff og annet utstyr. Dispensasjon er gitt med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48.

Søknaden kunne ikke behandles innen februar/mars/april 2025 på grunn av sakens omfang, og tillatelsen kan derfor ikke benyttes for boring i 2025. Dersom det planlegges prøveboring i 2026, må ny søknad til nasjonalparkstyret sendes i god tid før planlagte tiltak skal iverksettes. Søknader om større tiltak i verneområdet kan potensielt ta flere måneder å saksbehandle.

Vilkår for tillatelsen og dispensasjonen:

- Tillatelsen gjelder ett (1) borehull i perioden 1.februar til 31.mars 2025. Det kan maksimalt bores i sju (7) dager.

- Nøyaktig plassering av borehullet skal godkjennes av nasjonalparkforvaltningen før arbeidet starter.
- Boreriggen og annet utstyr kan kun settes opp på snødekt mark.
- Det må benyttes vann til nedkjøling av borehullet. Bruk av borevæsker er ikke tillatt. Det er ikke tillatt å bruke andre miljøskadelige kjemikalier eller tilsetningsstoffer under boringen.
- For å forhindre forurensning skal det igangsettes forebyggende tiltak for å forhindre spredning av borevann, dersom dette kommer opp av borehullet.
- Borevann som strømmer ut av borehullet, samt boreslammet/-kaks skal samles opp. Dette må fraktes ut av nasjonalparken, og dette må skje senest dagen boreriggen fjernes fra området. Dersom boreslammet/-kaks og borevannet skal lagres midlertidig på borelokalitet, må det lagres i egnet oppsamlingsenhet, slik at lagring ikke fører til avrenning.
- Det er ikke tillatt å slippe ut borevann i nasjonalparken.
- Drivstoff, olje og andre potensielt skadelige kjemikalier som skal oppbevares ved boreriggen, må lagres på et fast dekke, som f.eks. et oppsamlingskar, slik at det ikke oppstår forurensning. Løsningen må være egnet for formålet og må ha tilstrekkelig størrelse til å samle opp hele volumet ved et eventuelt utslipp.
- For å unngå unødig forurensning under boringen, skal boreriggen stå på et fast dekke, som f.eks. et oppsamlingskar, for å forhindre at eventuelle lekkasjer infiltrerer i grunnen. Løsningen må være egnet for formålet og må ha tilstrekkelig størrelse til å samle opp hele volumet ved et eventuelt utslipp.
- Oljeabsorbenter og annet utstyr for å håndtere eventuelle lekkasjer må være tilgjengelig på borestedet.
- Typen og utformingen av fast dekke, eventuelt oppsamlingskar, skal avklares med nasjonalparkforvaltningen før transport av utstyr til borestedet igangsettes. Dette for å finne den mest miljøskånsomme løsning som samtidig er praktisk gjennomførbar.
- Borehullet skal tildekkes. Tildekkingen skal ikke være synlig i terrenget. Det skal avklares nærmere med nasjonalparkforvaltningen hvordan tildekkingen skal gjennomføres.
- Før prøveboringen må kontakt med Balvatn reinbeitedistrikt opprettes slik at man unngår unødvendig forstyrrelse av rein.
- I perioder med erklært beitekrise i området er denne tillatelsen ikke gyldig.
- Boreområdet skal ryddes etter endt arbeid. Tiltakshaver er ansvarlig for at prøveboringen ikke fører til forsøpling i nasjonalparken.
- Det skal gjennomføres sluttbefaring av prøvefelt med nasjonalparkforvaltningen. Tiltakshaver er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av sluttbefaringen, inkludert referat fra befaringen.
- Resultatene fra prøveboringen skal gjøres offentlig tilgjengelig etter undersøkelsesretten opphører, slik at det er ikke behov å bore i samme området igjen i framtiden.

Vedtak 2

VMS Exploration AS gis tillatelse til motorisert ferdsel for transport av borerigg og utstyr med helikopter, med hjemmel i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 punkt 6.3 bokstav e.

Vilkår for tillatelsen:

- Tillatelsen gjelder flyging til det omsøkte borehullet. Flyruten skal legges, slik at det flys minst mulig i nasjonalparken.
- Tillatelsen gjelder for inntil 30 turer med lavtflyging under 300m for transport av nødvendige materialer og borerigg for arbeidet.
- Tur-retur regnes som én tur.
- Tillatelsen gis for perioden 1.februar til 31.mars 2025 i tidsrommet 07.00-23.00.
- Tillatelsen gjelder ikke lørdager og søndager.
- Tillatelsen gjelder ikke for ren persontransport, men personer kan sitte på ved innfrakt/utfrakt av utstyr.
- Før aktuell lavtflyging må kontakt med Balvatn reinbeitedistrikt opprettes slik at man unngår unødvendig forstyrrelse av rein.
- I perioder med erklært beitekrise i området er denne tillatelsen ikke gyldig.
- Midtre Nordland nasjonalparkstyre skal kontaktes før flygingen.
- Det skal gis tilbakemeldinger på antall turer brukt til nasjonalparkforvaltningen når arbeidet er ferdigstilt.

Vedtak 3

VMS Exploration AS gis tillatelse til snøskutertransport for frakt av annet tilhørende utstyr og borekjernene, samt persontransport. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 punkt 6.3 bokstav e.

Vilkår for tillatelsen:

- All kjøring utenom angitte formål og løype er forbudt. Korteste vei fra vernegrensen til borehullet skal benyttes.
- Tillatelsen gjelder når det er tilstrekkelig snø til at kjøring kan foregå uten å skade vegetasjonen, i tidsrommet 07.00-23.00.
- Tillatelsen gjelder fra 1.februar til 31.mars 2025.
- Tillatelsen gjelder for inntil to (2) snøskuter og inntil åtte (8) turer per dag for transport av nødvendig utstyr og uttransport av borekjerner, samt persontransport. Tur-retur regnes som én tur. Dersom det kjøres med to snøskutere, telles det som to turer.
- Tillatelsen gjelder for maksimalt 56 turer.
- Hvis det er rein i nærheten av kjøretraseen skal farta reduseres til reinen har trukket unna. Den skal ikke forstyrres unødig.
- Tillatelsen og utfylt kjørebok skal tas med ved kjøring og vises ved kontroll. Det skal benyttes penn ved utfylling av kjørebok.
- Kjørebok skal føres før hver tur. Etter endt periode skal utfylt kjørebok sendes til Midtre Nordland nasjonalparkstyre.

Vedtak 4

VMS Exploration AS sin søknad om vannuttak i Junkerdal nasjonalpark avslås. Avslaget er gitt med hjemmel i § 3 punkt 1.1.

Øvrige opplysninger om saken

I den innsendte arbeidsplanen fremgår det at det planlegges å gjennomføre geofysiske målinger i forbindelse med prøveboringen. Dersom dette innebærer utlegging av kabler og oppsetting av aggregat, regnes dette som en midlertidig innretning. Etter verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 pkt. 1.1, er dette søknadspliktig. Dersom dette også innebærer lavtflyging med helikopter, er dette også søknadspliktig jf. verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark § 3 pkt. 6.1. Det må derfor sendes inn en egen søknad til nasjonalparkstyret dersom slike tiltak ønskes gjennomført.

Det fremgår også av arbeidsplanen at det kan være behov for å fjerne trær eller busker. Dette er ikke tillatt i henhold til verneforskriften (jf. § 3 pkt. 2.1) for Junkerdal nasjonalpark uten særskilt tillatelse. Slike inngrep er søknadspliktig og krever en dispensasjon fra nasjonalparkstyret.

Omsøkte tiltak, kjøring og flyging kan også kreve tillatelse fra berørte kommuner og grunneiere.

Bakgrunn

I e-post datert 8.januar 2025 søker VMS Exploration AS om dispensasjon fra verneforskriften for Junkerdal nasjonalpark til bruk av snøskuter og helikopter i forbindelse med prøveboring. I e-post 30.januar presiserer de at det også søkes om tillatelse til prøveboring innenfor nasjonalparken ref. arbeidsplan.

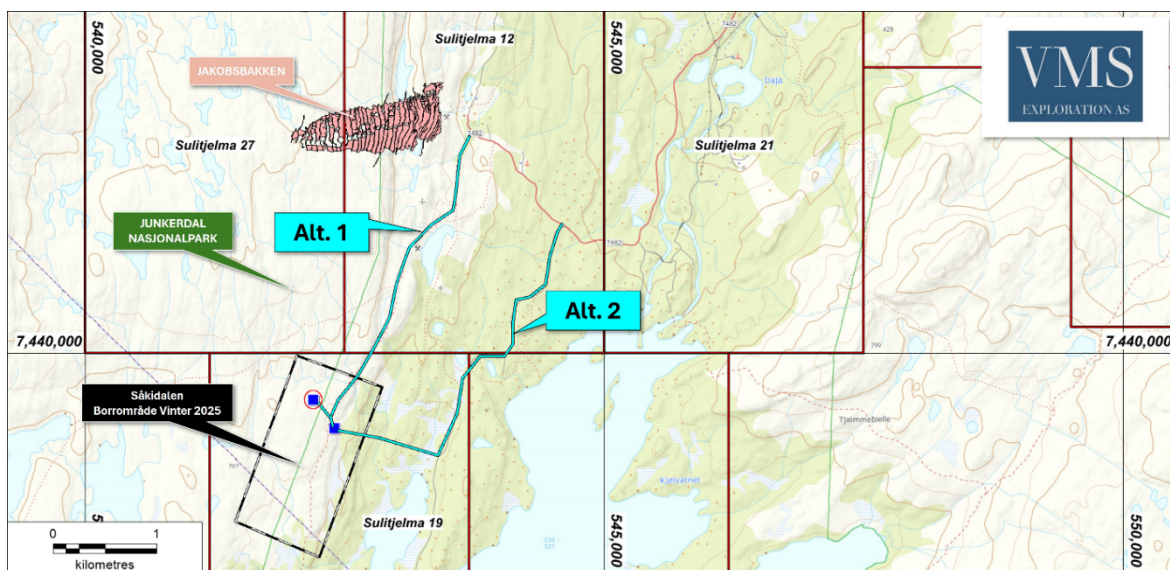
Det har vært muntlig dialog per telefon om søknaden, der VMS Exploration AS vurderte å trekke søknaden. I e-post av 17.februar 2025 opprettholdes søknaden om motorferdsel og prøveboring. I samme e-post søkes det også om dispensasjon til å pumpe vann fra vann 684, like vest for de aktuelle borestedene. Dette innebærer framføring av en vannslange og generator. Vannet skal brukes som kjølevann i forbindelse med boringen og fungerer som en reserveløsning, dersom det ikke er mulig å ta ut vann fra Annavatnet som ligger utenfor nasjonalparken.

Tiltakshaver har innvilgede undersøkelsesrettigheter fra Direktoratet for mineralforvaltning.

VMS Exploration søker om ett borehull innenfor Junkerdal nasjonalpark (se figur 1). Kjøretraséen vil legges utenfor verneområdet så langt det er mulig. I søknaden nevnes det, at det avhengig av resultatene fra prøveboringen, kan være behov for å utføre flere prøveboringer i området.

Oppstart av arbeidene er planlagt i februar/mars 2025 og arbeidene skal foregå fram til 1. juni 2025, siden de har flere områder (utenfor nasjonalparken) som de også skal undersøke. I søknaden blir det spesifisert at de søker om tillatelse til prøveboring og motorferdsel i nasjonalparken i månedene februar til april. I samtaler med søkeren kom det fram at dersom de får en tillatelse, skulle de bore i nasjonalparken først. På

befaringen sekretariatet hadde til et borehull utenfor nasjonalparken den 28.03.2025, ble det forklart av søkeren at grunnen til at borehullet må være i nasjonalparken er at det finnes et strøk med kjente forekomster av metaller, som strekker seg inn i nasjonalparken.

Figur 1: Bildet viser den planlagte prøveboringslokalitet i Junkerdal nasjonalpark (angitt med rød sirkel). Den grønne linje markerer verneområdegrensen, og den blå linjen viser kjørerute alternativer.

Søkeren estimerer at prøveboringen vil ta ca. 3-5 dager, hvor boringen vil pågå hele døgnet. Borehullet vil være 300 m dypt og ha en diameter på 75 mm. Boringen vil gjennomføres med en helikopterbærbar boremaskin som har lavt marktrykk. På befaringen ble det tydelig at prøveboringen innebærer framføring av en borerigg (som kan kreve festing av riggen i bakken), vannslange og lagring av utstyr og drivstoff. I tillegg til boringen blir det beskrevet i arbeidsplanen at det skal tas geofysiske målinger i området, men dette er ikke søkt om. Videre skal de bruke vann for nedkjøling av borehullet. Det ble bekreftet under befaringen at de ikke skal bruke kjemikalier under boringen. Den eksakte plasseringen av borehullet vil bli avgjort basert på terreng, vegetasjon og andre forhold.

Det søkes også om motorisert ferdsel i forbindelse med prøveboringen. Selskapet vil ha behov for å frakte borerigg og tilhørende utstyr med helikopter, før og etter gjennomføringen av prøveboringen. Under prøveboringen vil det også være et behov for å frakte drivstoff, borekjerne og annet relevant utstyr til og fra borestedet. Dette kan foregå enten med helikopter, eller med snøskutere.

Under befaringen med sekretariatet, ble det spesifisert at de trenger 30 helikopterturer for å transportere boreriggen og utstyr før og etter boringen. Videre ble det spesifisert at snøskuterkjøringen også gjelder persontransport. De trenger ca. 8 turer per dag fordelt på to snøskutere.

Det er beskrevet at boreavfall (kjernestykker og borekaks) vil håndteres forsiktig for å unngå videre transport av disse på overflaten. Etter at boringen er avsluttet, vil hullet bli forsvarlig tildekket, og dersom artesisk vann påtreffes under boringen, vil borehullet bli forseglest før det tildekkes.

Søknaden inkluderer en liste over flere skade- og sikkerhetsforbyggende tiltak:

- En helikopterbærbar boremaskin for å minimere miljøpåvirkning.
- Praksisprosedyrer for å unngå søl av diesel eller hydraulikkoljer.
- Borestedene vil være utstyrt med oljeabsorberende matter og rengjøringsutstyr for å håndtere eventuelle søl.
- Oljeavfall vil bli samlet og håndtert i samsvar med avfallsforskriften.
- Vanlig avfall vil bli samlet inn og transportert ut i samsvar med forskrifter.
- En sikkerhetssone vil bli opprettholdt rundt boreutstyret under boreoperasjonene for å beskytte besøkende.
- Boreutstyret vil bli sikret ordentlig når det forlates uten tilsyn.

På befaringen med sekretariatet ble det spesifisert at planlagt vannuttak for nedkjøling av borehullet er 50 l/min, og at totalt antall liter kommer an på lengden av boringen. Det ble på samme befaringen informert om at det er søknadspliktig å hogge trær og busker i nasjonalparken.

VMS Exploration AS har vært i kontakt med reindriften og har inngått en avtale med Balvatn reinbeitedistrikt. Dette ble bekreftet under en telefonsamtale med distriktet. Avtalen innebar blant annet at VMS Exploration AS kan gjennomføre planlagte prøveboringen fram til 31.mars 2025. Videre har VMS Exploration AS betalt kompensasjon til reindriften i mars måned.

Opprinnelig var det planlagt å starte prøveboringen i februar/mars 2025, med prøveboring i verneområdet først. Siden nasjonalparkstyre ikke fikk behandlet saken i styremøte i mars, på grunn av omfanget av søknaden, ble søkeren kontaktet med forslag om å sette søknaden på vent, og heller behandle den for 2026. Dette ønsket søkeren ikke. I dialog med styrelederen, ble det derfor konkludert med at søknaden vurderes ut fra det omsøkte tidspunktet.

Det er mange detaljer i saken, og det har vært flere runder med innhenting av supplerende informasjon om tiltaket. For å gjøre søknaden mer oversiktlig, oppsummeres de søknadspliktige tiltakene i forbindelse med prøveboringen under:

VMS Exploration AS søker om det følgende:

- Prøveboring i undersøkelsesområdet Sulitjelma 19.
- Prøveboringen innebærer framføring av en borerigg (det kan kreve festing av riggen i bakken), vannslange og lagring av utstyr, drivstoff og andre kjemikalier. Selv om det ikke er søkt om dette, kan prøveboringen ikke gjennomføres uten dispensasjon for framføringen. Vi vurderer derfor framføringen som en del av søknaden og behandler den deretter.
- Motorisert ferdsel for transport av borerigg og utstyr med helikopter.
- Snøskutertransport for frakt av annet tilhørende utstyr og borekjernene, samt persontransport.
- Vannuttak av vannet 684, samt framføring av en vannslange og generator i Junkerdal nasjonalpark til nedkjøling av borehullet.

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Junkerdal nasjonalpark, og skal behandle søknader om motorisert ferdsel, prøveboring og tiltak i dette verneområdet.

Junkerdal nasjonalpark ble vernet ved kronprinsregentens resolusjon 09. januar 2004.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- *å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.*
- *å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.*

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Etter verneforskriften for nasjonalparken § 3 punkt 1.1 er landskapet vernet mot tekniske inngrep av enhver art, som for eksempel oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger. Utplassering av boreriggen, vannslange og annet utstyr krever derfor også tillatelse etter verneforskriften. Verneforskriften har ikke bestemmelser som åpner for tillatelse til dette. Videre gjelder generelle dispensasjonsbestemmelser fra verneforskrifter vedtatt før naturmangfoldlovens ikrafttredelse ikke lenger, og tiltakene må derfor vurderes etter naturmangfoldloven § 48.

Verneforskriften åpner imidlertid opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til prøveboring og etablering av nødvendige luftesjakter i forbindelse med underjordisk drift av mineralforekomster nord for Balvatnet med uttakssted utenfor verneområdet, jf. § 3 pkt. 1.3 bokstav d.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt på land og vatn, og i lufta under 300 m, jf. § 3 pkt. 6.1. Verneforskriften åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorisert transport på vinterføre eller luftfartøy i forbindelse med mineralletting nord for Balvatnet, jf. § 3 pkt. 6.3 bokstav e.

Forskriften har ingen hjemmel for tapping av vann til nedkjøling under boringen. Tapping av vann må derfor vurderes etter naturmangfoldlovens §48.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak etter naturmangfoldlovens § 48, dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Søknaden skal også vurderes etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering

Landskapet i Junkerdal nasjonalpark er vernet mot teknisk inngrep av enhver art. Videre er også motorferdsel i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken, da dette kan føre til forstyrrelser på dyrelivet, reindriften og friluftslivet i området. Verneforskriften

åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til prøveboring nord for Balvatnet og motorferdsel i forbindelse med denne aktiviteten. Det finnes ingen hjemmel i verneforskriften for uttak av vann og oppføring av anlegg.

Forvaltningsplanen deler nasjonalparken inn i bruks-, tilretteleggings-, og vernesone. Den omsøkte boringen havner innenfor vernesonen, hvor verneforskriften skal praktiseres strengt på grunn av enestående eller truede natur- og kulturverdier. Naturvern hensynet er overordnet andre interesser. I vernesonen er det få spor etter nyere tekniske inngrep, og det er ønskelig å holde områdene uten inngrep og tilrettelegging i fremtiden.

Nord i verneområdet finnes mineralforekomster som kan være interessante for drift. Det er behov for bedre kartlegging/undersøkelser av forekomstene før eventuell utvinning settes i gang. En eventuell drift skal foregå fra utsida av nasjonalparken. Forskriften åpner for inngrep som ikke skader verneverdiene i forbindelse med drift (luftesjakter) og prøveboring. Forvaltningsplanen spesifiserer at det kan gis tillatelse til prøveboring i vernesonen nord for Balvatnet.

På begynnelsen av 1900-tallet forgikk det leting etter mineralforekomster som har satt sine spor. Selv om det ikke har vært noen aktiv gruvedrift inne i nasjonalparken, finnes det flere spor etter prøvedrift etter drivverdige forekomster. Under etableringen av nasjonalparken, ble historikk med gruvedrift og kunnskap om mineralforekomster tatt med i vurderinger da verneforskriften ble formulert, slik at det kan gis tillatelse til prøveboring og motorferdsel i forbindelse med dette.

Prøveboring

I Junkerdal nasjonalpark er inngrep i landskapet og støy forbudt. Dyrelivet er fredet mot skade og unødvendig forstyrrelser. All vegetasjonen er vernet mot all skade og ødeleggelse av enhver art. Forskriften åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til prøveboring. Forvaltningsplanen spesifiserer at tillatelsen til prøveboring i vernesonen nord fra Balvatnet kun kan gis etter en grundig avveining av andre brukerinteresser og naturverdier, og det forutsettes at det ikke blir synlige inngrep.

Ifølge naturmangfoldlovens § 9 om føre-var-prinsippet skal det foreligge tilstrekkelig kunnskap om tiltakets virkninger på naturmiljøet, og det skal tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Formålet med Junkerdal nasjonalpark er å bevare et stort tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet. Selv om prøveboringen kan medføre forstyrrelser for andre brukergrupper og dyreliv, kan det gis tillatelse, dersom boringen foregår utenfor den mest sårbare tiden for naturen.

Det er ikke registrert noen nyere forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter i området borehullet er planlagt. Det er heller ikke registrert noen sårbare naturtyper. Det er imidlertid usikkert om fraværet av registreringer skyldes manglende kartlegging. Berggrunnen i området er kalkglimmerskifer, som ifølge NGU er klassifisert som kalkkrik. Ifølge et kart fra Miljødirektoratet om store kartleggingsmangler, er det kun en stor kunnskapsmangel om sopp i området. Det er heller ikke registrert hotspots av truede arter (2015) i området ved borehullet som trolig står i fare for å bli påvirket av prøveboringen.

Boringen vil føre til økt støy, som kan forstyrre dyrelivet, reindriften og friluftslivet i området. Boringen skal foregå ca. 3-5 døgn, og anses å være betydelig forstyrrende. Det er usikkert hvor langt støyen kan høres, og det er derfor vanskelig å vurdere hvor stort området rundt boreriggen som kan bli påvirket av dette arbeidet. Sekretariatet har vært på befaring ved et borehull utenfor nasjonalparken. Støynivået var ikke høyt på lang avstand fra borehullet, men dette kan imidlertid variere avhengig av terreng og værforhold.

I området ved borehullet går det en trasé som brukes av skigåere om vinteren, men antallet brukere er ukjent. Derfor er det vanskelig å vurdere hvor mange brukere av denne traséen som kan bli påvirket av prøveboringen. Det er imidlertid snakk om en relativt kort tidsperiode med forstyrrelser i området. Trafikken i området vil mest sannsynligvis øke i april, blant annet på grunn av påskeutferd.

Månedene februar og mars anses som en mindre sårbar tid for naturen i området. I april derimot, starter yngle- og hekketid for en rekke arter. Reindriften begynner å bruke området det skal borres i april, i forbindelse med kalving. For å begrense påvirkningen på reindriften, bør boringen avsluttes før april. Dersom det er en erklært beitekrise i området, er reinen ekstra sårbar for forstyrrelser i en periode hvor det er behov for ekstra ro i forkant av, og i, kalvingstiden. Prøveboringen vil da kunne påvirke reindriften betydelig. En del av formålet i verneforskriften er at området skal kunne brukes til reindrift. Ved å sette vilkår om at prøveboringen ikke kan gjennomføres dersom det er erklært beitekrise, vurderer vi at prøveboringen ikke kommer i konflikt med reindriften i slike sårbare perioder.

Det er ikke registrert kulturminner i området.

Prøveboringen bør begrenses til februar/mars. Om boring skjer i denne perioden anser vi ikke faren for skade på vegetasjon, eller forstyrrelse av dyreliv og friluftsliv som nevneverdig. Om boringen skjer i februar og mars vil altså ikke forstyrrelse av verneverdier være et tungtveiende argument for å avslå søknad om boringen.

Selve borehullet, med en diameter på 75 mm, kan anses som et mindre inngrep i terrengoverflaten ved en allerede kjent forekomst av mineraler i området. Det skal brukes en borerigg med lavt marktrykk. Dersom denne settes på snødekt mark vil skade på vegetasjon minimeres. Annet utstyr anses heller ikke å skade vegetasjonen om det settes på snødekt mark. Dermed er begge vilkårene i naturmangfoldlovens § 48 første alternativ oppfylt, for fremføringen av boreriggen og annet utstyr.

Ettersom området er kalkrikt, kan det antas at det finnes et mangfold av plantearter, og at sårbare arter mulig kan forekomme. Siden det kun er et lite borehull, og arbeidet skal utføres på vinterstid, vurderes det likevel å ha minimal påvirkning på vegetasjonen.

Det er imidlertid viktig å vurdere mulige konsekvenser av forurensning, særlig på vegetasjonen. Forurensning kan skje gjennom avrenning av olje, drivstoff, boreslam/-kaks eller annen giftig avrenning. Vi har bedt Direktoratet for mineralforvaltning om informasjon angående giftig grunn, avrenning og boreslam i området. Vi fikk følgende tilbakemelding:

«Ved våtboring, dvs. hvor borevann eller borevæske brukes i selve boring prosessen, kan det oppstå en risiko for syredannelse hvis boring utføres gjennom sulfidbærende bergarter. Sulfidmineraler kan danne svovelsyre ved kontakt med oksygen og vann.

Tungmetaller som er bundet i sulfidmineralene kan frigjøres i vann ved syredannelse. Hvis borevæsken eller borevannet inneholder tungmetaller, må det håndteres som spesialavfall.

Ifølge NGU klassifiseres borkaks og boreslam fra syredannende bergarter som forurenset grunn dersom det tas opp i dagen. Boreslam fra syredannende bergarter må analyseres for å avgjøre om slammet danner syre eller ikke. Dette har rettighetshaver ansvar for. Ved kun små mengder kan det antas at materialet er syredannende og sendes direkte til godkjent mottak.

Et praktisk tiltak for å unngå store mengder forurenset grunn kan være å bore uten vann gjennom forurensede masser (Vannforeningen, 2017).

Bergrettigheten 1461/2024 Sulitjelma 19 ligger i metallprovins hvor NGUs database indikerer at området sannsynligvis inneholder sulfidmineraler.»

Søkeren informerte på befaringen om at de har en beredskapsplan for forurensinger og at de vil hente ut boreslam/borkaks etter at snøen har smeltet. Dette anses ikke som akseptable tiltak i et verneområde. Det er behov for forebyggende tiltak, som forhindrer forurensning i området. Videre er det for sent å samle inn boreslam/borkaks etter at snøen har smeltet, da det da kan ha spredt seg i området.

For å redusere fare for forurensning, må det igangsettes forebyggende tiltak. Det bør være tiltak som sørger for at borevannet ikke sprer seg i området. Borevann og boreslam/-kaks må samles opp. Dersom boreslammet/-kaks og borevann skal lagres midlertidig på borelokalitet, må dette lagres i en egnet oppsamlingsenhet for å forhindre avrenning. Det bør ikke være tillat å slippe ut borevannet i nasjonalparken.

For å hindre videre forurensning, bør det ikke være tillatt å bruke miljøskadelige kjemikalier eller tilsetningsstoffer under boringen. Siden slike borerigger opererer med olje under trykk, er det en risiko for at hydraulikkslanger kan ryke. Oljeabsorbenter og annet utstyr for å håndtere eventuelle lekkasjer må være tilgjengelig på borestedet. Disse tiltakene kan settes som vilkår, og dermed er fare for forurensning minimert.

Boreriggen bør stå på et fast dekke, som f.eks. et oppsamlingskar, for å forhindre at eventuelle lekkasjer infiltrerer i grunnen. Drivstoff, olje og andre kjemikalier som skal lagres ved boreriggen, må også lagres på et fast dekke, som f.eks. et oppsamlingskar, slik at det ikke oppstår forurensning. Typen og utformingen av fast dekke og renseløsning skal avklares med nasjonalparkforvaltning før transport av utstyr til borested. Det finnes mange ulike løsninger, og det må i samråd med søkeren velges den mest miljøskånsomme løsning som samtidig er praktisk gjennomførbar. Med slike vilkår anser vi ikke fare for forurensning som et argument for å avslå søknaden. Søkeren må dekke kostnadene for dette jf. naturmangfoldlovens § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Det må også vurderes tiltak mot forsøpling i området i forbindelse med boringen. Dette kan håndteres gjennom vilkår i en eventuell tillatelse.

En enkeltstående prøveboring anses ikke som problematisk i dette området av Junkerdal nasjonalpark, med gitte vilkår. Fremtidige søknader om liknende tiltak vil dog kunne føre til for stor samlet belastning på verneverdiene i Junkerdal nasjonalpark jf.

naturmangfoldlovens § 10. En eventuell tillatelse i denne omgang vil derfor ikke være en garanti for at fremtidige søknader blir innvilget.

Motorferdsel

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt i Junkerdal nasjonalpark da dette kan føre til forstyrrelser på dyrelivet, reindriften og friluftslivet i området. Verneforskriften åpner for at man kan gi tillatelse til motorisert transport på vinterføre eller luftfartøy i forbindelse med mineralletting nord for Balvatnet. Forvaltningsplanen spesifiserer at det kan gis tillatelse til nødvendig motorferdsel på vinterføre, eventuelt helikopter i barmarksesongen. Forutsetningen for at tillatelsen kan gis, er at kjøringen foregår utenom perioder der naturen er spesielt sårbar, og at sårbare lokaliteter samt perioder/lokaliteter med spesiell betydning for reindriften unngås.

Det omsøkte tiltakene krever totalt ca. 30 helikopterturer for transport av borerigg og utstyr, samt snøskuterkjøring for persontransport, ekstra utstyr og uttransport av borekjerne ved behov. Å frakte inn boreriggen og utstyr med helikopter er mer skånsomt enn å bruke snøskuter, da dette ville kreve flere turer og føre til mer forstyrrelser. Helikopterflyging og snøskuterkjøring kan forårsake støy som forstyrrer både friluftsliv, dyreliv og reindrift. Snøskuterkjøring må foregå på snødekt mark for å unngå vegetasjonsskader.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har en streng praksis for persontransport i nasjonalparken. Forvaltningsplanen gir ingen tydelige retningslinjer om motorferdselshjemmelen for prøveboring også omfatter persontransport. Dersom snøskuter skal benyttes til persontransport i forbindelse med boringen, er det estimert behov for inntil fire turer per dag med to snøskutere (totalt 8 turer per dag). Dette vil til sammen utgjøre mellom 24 og 40 turer i løpet av en periode på 3-5 dager. Et slikt omfang kan potensielt føre til betydelig forstyrrelse av dyrelivet, reindriften og friluftslivet i området, dersom dette skjer i sårbare perioder for naturen. Vi har imidlertid forståelse for at det kan være nødvendig å transportere personell til borelokaliteten, og at det kan være behov for å transportere utstyr mens boringen foregår.

April er for mange fugle- og dyrearter starten på en hektisk og sårbar periode. Forstyrrelser i denne perioden kan ha betydelige negative konsekvenser. Siden prøveboringen vil bli begrenset til måneden februar/mars, bør også motorisert ferdsel, inkludert snøskuterkjøringen og helikopterflyging, begrenses til samme tidsrom.

Reindriften begynner å bruke området det skal borres i april, og reinen begynner å bli mer sårbar i den perioden. For å begrense påvirkningen på reindriften, bør det ikke flys i april. Dersom det er en erklært beitekrise i området, er reinen ekstra sårbar for forstyrrelser i en periode hvor det er behov for ekstra ro i forkant av, og i, kalvingstiden. Helikopterflygingen og økt snøskuterkjøring i området vil da kunne påvirke reindriften betydelig. Formålet med verneforskriften er at området skal kunne brukes til reindrift. Ved å sette vilkår om at prøveboringen ikke kan gjennomføres dersom det er erklært beitekrise, vurderer vi at tiltaket ikke kommer i konflikt med reindriften i slike sårbare perioder.

Det er ikke registrert noen nyere forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter i kjøretraseén eller i området rundt omsøkte borehullet, som antas å bli negativ påvirket av motorisert ferdsel dersom det gjennomføres i februar/mars. Det er heller ikke registrert noen sårbare naturtyper.

NOU 2001:15, vedlegg 3.2, beskriver hvordan bruk av helikopter kan påvirke ulike fugler. Studiene differensierer mellom sjøfuglkolonier, arktiske gjess, rovfugler, og andre fugler. Ulike parameter spiller inn på forstyrrelsen et helikopter har på fugler, men utredningen viser til forskning hvor fuglekolonier kan reagere negativt på helikopter allerede på 10 km avstand. Samme utredning viser til forskning hvor ørn ser ut til å forstyrres mer av helikopter på 450 meters avstand enn jagerfly/småfly. Andre rovfugler har andre reaksjonsmønstre, og varierer fra flukt til forsøk på å jage vekk helikopteret. Dette betyr at det er et veldig stor området som kan bli potensielt påvirket av helikopterflygingen. Siden noen rovfugler starter hekking allerede i april, bør all flyging begrenses til februar/mars.

Videre brukes området også til friluftsliv, noe som også kan bli forstyrret gjennom omsøkte motorisert ferdsel. Folkehelseinstituttet, Miljødirektoratet m.fl. trekker støy frem som en kilde til negative helseeffekter hos mennesker. I Junkerdal nasjonalpark skal allmennheten kunne oppleve natur og landskap gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv (jf. verneforskriften § 2). Siden motorisert ferdsel er av kort varighet og legges til en periode med få besøkende i området (februar-mars), vurderes ikke dette som en tungtveiende grunn for å avslå søknaden.

Motorferdselen i forbindelse med prøveboringen anses ikke som en for stor samlet belastning for økosystemet jf. naturmangfoldlovens § 10. § 9 i naturmangfoldloven om føre-var-prinsippet krever tilstrekkelig kunnskap om tiltakets virkning, og det skal tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Siden kjøringen foregår utenfor sårbare perioder for naturen, anses det som mulig å gi en tillatelse til motorferdsel med vilkår i dette tilfellet.

§ 8 – Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget i vurderingene for prøveboring og motorferdsel er hentet fra karttjenestene Nordlandsatlas naturvernkart og reindriftskart, Artsdatabankens sensitive artsdata og Riksantikvarens lukkede karttjeneste for kulturminner. Kravet til vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap om naturmangfold i naturmangfoldloven § 8 vurderes som oppfylt.

Vannuttak

Det søkes om å tappe vann fra 684-vannet for nedkjøling under prøveboringen. Det ble på befaringen spesifisert at det pumpes 50 l/min under boringen. 684-vannet er en reserveløsning, dersom de ikke kan pumpe vann fra Annavatnet, som ligger utenfor nasjonalparken.

Vannuttak har ingen hjemmel i verneforskriften og må vurderes etter § 48 i naturmangfoldloven. § 48 skal vurderes strengt, og skal ikke anvendes for å utvide rammene som er fastsatt i vernevedtaket. Naturmangfoldlovens § 48 første alternativ har vilkår om at tiltaket ikke skal stride mot vernevedtakets formål og at det ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Det er ingen tilgjengelig informasjon om tilstanden i vannet. Etter § 8 i naturmangfoldloven, er det et krav om erfaringsbasert og vitenskapelig kunnskap om naturmangfold. På grunn av kunnskapsmangelen, anses kravet om kunnskapsgrunnlaget ikke som oppfylt. På grunn av manglende kunnskap, er det også

usikkerhet rundt tiltakets påvirkning på naturmiljøet (f.eks. bunnlivet, vegetasjonen, fisk, osv.). I henhold til føre-var-prinsippet jf. naturmangfoldloven § 9, skal det foreligge tilstrekkelig kunnskap om tiltakets virkninger på naturmiljøet for å unngå vesentlig skade på naturmangfoldet.

Videre kan vannuttak kreve konsesjon fra NVE, dersom vannuttaket kan være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser. Det er mulig å få en konsesjonsplikts vurdering fra NVE, men vi har ikke fått noe informasjon fra søkeren om at det foreligger konsesjon fra NVE, eller om de har fått en evaluering i forhold til konsesjonsplikten. Dette er noe som søkeren bør avklare, dersom de ønsker å sende inn en ny søknad for 2026.

Søknaden etter første alternativ i naturmangfoldlovens § 48, skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. Dette er noe som man kan kreve fra søkeren å ettersende, hvis det ikke er nevnt i søknaden. På grunn av at denne søknaden ble behandlet etter tidsrommet det ble søkt om, krever vi ikke dokumentasjonen fra søkeren nå. Vi vil likevel gjøre søkeren oppmerksom på at dette kravet vil gjøres gjeldende i en eventuelt ny søknad.

Junkerdal nasjonalpark har som formål å bevare et stort, tilnærmet urørt naturområde med biologisk mangfold, økosystemer, geologiske forekomster og kulturminner, og spesielt det unike planteliv. Vannuttaket vurderes som et inngrep i et urørt naturområde og er i strid med verneformålet. Ettersom det foreligger stor usikkerhet rundt tiltakets virkning på verneverdier, bør søknad om vannuttak avslås jamfør naturmangfoldloven § 9 om føre-var-prinsippet. Vilårene i naturmangfoldlovens § 48 første alternativ anses ikke som oppfylt.

§ 11 - Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Skulle de omsøkte tiltakene føre til skader på naturmiljøet, terrenget eller kjøretrasé, skal kostandene ved eventuell retting dekkes av tiltakshaver, jf. naturmangfoldloven § 11.

§ 12 - Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

Vi har vært i kontakt med Direktoratet for Mineralforvaltning og har fått svar om at det er teoretisk mulig å borre skrått fra utenfor verneområdet, dersom rettighetshaver vurderer dette som en gunstig metode. Dette innebærer at søkeren på forhånd planlegger boringslokaliteter, dybde og retning på borehullene, slik at de treffer den bergarten som er av interesse. Rettighetshaver har derimot ikke lov til å bore utenfor grensen av sin undersøkelsesrett/utvinningsrett, da man må ha undersøkelsesrett for å utføre undersøkelse av statens mineraler jf. mineralloven §13. Det vurderes som en mulighet, men er ikke en veldig ofte brukt metode. Det anses derfor ikke som rimelig å kreve dette fra søkeren.

Presedensvirkning

Presedensvirkning i denne saken er stor, da lignende saker kan oppstå i framtiden. Rundt nordre delen av Junkerdal nasjonalpark, finnes flere felt med undersøkelsesrett som også ligger delvis i nasjonalparken. I tillegg varierer boreprosessene lite mellom selskaper. Det anses derfor at omsøkte tiltakene har en stor presedensvirkning. Siden verneforskriften åpner opp for prøveboringen, og dette var noe som ble vurdert under forarbeidet, vurderer vi at dette ikke er til hindre for å gi en tillatelse i denne omgangen. Fremtidige søknader skal dog også vurderes opp mot total samlet belastning for området, og en tillatelse nå, gir ingen garanti for fremtidige tillatelser til likende tiltak.

Konklusjon

Basert på argumentene ovenfor, avslår Midtre Nordland nasjonalparkstyre VMS Exploration AS sin søknad om vannuttak. Samtidig gir nasjonalparkstyret tillatelse til prøveboring, snøskuterkjøring og helikopterflyging i forbindelse med prøveboringen i Junkerdal nasjonalpark i undersøkelsesområdet Sulitjelma 19. Det gis videre dispensasjon til midlertidig oppføring av boreriggen, vannslange, drivstoff og annet utstyr i nasjonalparken. Tillatelsen gis med vilkår.

Søknaden kunne ikke behandles innen februar/mars/april 2025 på grunn av sakens omfang, og tillatelsen kan derfor ikke benyttes for boring i 2025. Det må søkes på nytt om prøveboring i 2026, og søknaden må sendes tidlig for å kunne behandles i tide.

Klageadgang:

Du kan klage på vedtaket. Klagen må sendes til nasjonalparkstyret i løpet av tre uker etter at du har fått dette brevet. Nasjonalparkstyret vil da se på saken en gang til. Hvis vedtaket ikke blir opphevet eller endret, blir klagen oversendt Miljødirektoratet for videre behandling.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- DMFs tilbakemelding vedrørende prøveboring i nasjonalpark til Midtre Nordland nasjonalparkstyre
- NOU 2001:15, Forsvarets områder for lavflyging, Vedlegg 3

Arkivsaksnr: 2024/8581-20

Saksbehandler: Sigrid Lium

Dato: 27.05.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	24/2025	25.06.2025

Midtre Nordland nasjonalparkstyre - Virksomhetsplan - oppfølging styresak 8/25

Forslag til vedtak

Vedtak 1:

Styret ønsker ikke en detaljert virksomhetsplan for sekretariatet til årlig behandling. Ved oppstart av ny styreperiode skal sekretariatet legge frem en overordnet oversikt over primæroppgavene i sekretariatet med status for større, pågående prosjekter. I behandling av saken skal et nytt styre prioritere arbeidstiden til forvalterne på ulike prosjekt (f.eks. forvaltningsplanarbeid, dialogmøter, skjøtsel eller tiltak) og eventuelt justere fremdriften i pågående prosjekter for kommende styreperiode.

Vedtak 2:

Tiltakslisten behandles som egen sak på siste styremøte hvert år, med oppfølging og nødvendig justering på første styremøte etter tildeling av midler fra Miljødirektoratet.

Styrets aktiviteter, og søknad om midler til dette, behandles som egen sak på siste styremøte hvert år. Eventuelt oppfølging og nødvendige justeringer kommer som egen sak på første styremøte etter tildeling av midler fra Miljødirektoratet.

Vedtak 3:

Ved årsslutt skal sekretariatet arbeide frem en rapport om gjennomført aktivitet og status for tiltak og prosjekter. Her skal det fremkomme hvilke tiltak som ble gjennomført og ikke, eventuelt med begrunnelse til hvorfor de ikke ble gjennomført. Dette legges frem som en referatsak på siste styremøte hvert år.

Bakgrunn og vurdering

I styremøtet 10.mars 2025 behandlet Midtre Nordland nasjonalparkstyre styresak 8/2025 om virksomhetsplan for sekretariatet og tildeling av midler 2025 fra Miljødirektoratet. I behandling av saken ble det en diskusjon om nødvendig detaljeringsnivå i virksomhetsplanen og styret fattet vedtak om å utsette behandling av saken til styremøtet i juni.

I samråd med styreleder ble videre behandling av saken delt i to. På ekstraordinært styremøte 15.mai behandlet styret tiltakslisten for 2025 og tildeling av midler fra Miljødirektoratet i styresak 17/2025.

I styrets vedtekter står det at nasjonalparkstyret disponerer forvalterenes arbeidstid. Med bakgrunn i dette ønsket styre i styresak 41/2023 at sekretariatet la frem en komplett virksomhetsplan for styret. I forberedelsene av arbeidet i 2025 jobbet sekretariatet frem en detaljert virksomhetsplan til styresak 8/2025. I behandlingen av saken ble det en diskusjon rundt nødvendig detaljeringsgrad i virksomhetsplanen. Styret fattet vedtak om å utsette behandling av saken til styremøtet i juni. AU skulle jobbe videre med saken sammen med sekretariatet.

Sekretariatet har hatt flere dialoger med styreleder om virksomhetsplanen. Det er enighet om at en detaljert virksomhetsplan som presentert på styremøtet i mars vil være et nyttig arbeidsverktøy for sekretariatet. Samtidig er det lite hensiktsmessig for både styret og sekretariatet at styret skal behandle en slik virksomhetsplan. Det er viktig at styret får anledning til å si noe om overordnede prioriteringer, samtidig som sekretariatet får nødvendig fleksibilitet for å løse arbeidshverdagen slik de ser best.

Styret velges hvert fjerde år. Etter dialog med styreleder, og interne diskusjoner i sekretariatet, vurderer vi det mest hensiktsmessig og relevant at styret får en mer detaljert oversikt over primæroppgavene i sekretariatet til behandling i forbindelse med en ny styreperiode. Sammen med en status for større pågående prosjekter skal dette gi et nytt styre mulighet til å prioritere arbeidstiden til forvalterne på ulike prosjekt (f.eks. forvaltningsplanarbeid, dialogmøter, skjøtsel eller tiltak) og justere fremdriften i pågående prosjekter kommende styreperiode.

Årlig oppfølging bør begrenses til planlegging av konkrete tiltak som skal gjennomføres i verneområdene, styrets aktiviteter og eventuelt vurdering av nye prosjekter som har dukket opp siste år. Ved årsslutt lages en rapport med gjennomført aktivitet og status for tiltak og prosjekter. Her skal det fremkomme hvilke tiltak som ble gjennomført og ikke, eventuelt med begrunnelse til hvorfor de ikke ble gjennomført. Sekretariatet jobber selv frem virksomhetsplan etter behov for intern planlegging av arbeidsåret.

Arkivsaksnr: 2025/132-8

Saksbehandler: Cecilia Miltz

Dato: 05.05.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	25/2025	25.06.2025

Dypen naturreservat - klage på avslag om oppføring av strømstolpe og jordkabel

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre opprettholder sitt vedtak. Klagen oversendes til Miljødirektoratet for endeling klagebehandling.

Bakgrunn

Statskog SF søkte den 07.01.2025 om dispensasjon for å oppføre en strømstolpe samt legge jordkabel/luftledning i Dypen naturreservat, med formål om å tilkoble sin hytte Fagermokoia (1840-73/1) til strømnettet. Hytta er en utleiehytte, og bakgrunnen for søknaden er driftsproblemer med solcelleanlegget på grunn av trær som skygger for solcellene. I søknaden ble det foreslått to alternative løsninger: enten å legge jordkabel langs eksisterende sti fra strømstolpen ved elven, eller å benytte luftledning. Avstanden fra stolpen til hytten er ca. 25 meter. Saken ble behandlet på styremøte 10.03.2025. Følgende vedtak ble fattet:

«Midtre Nordland nasjonalparkstyre avslår søknaden fra Statskog SF om oppføring av strømstolpe og jordkabel/luftledning ved sin hytte Fagermokoia i Dypen naturreservat. Avslaget er gitt med hjemmel i verneforskriften for Dypen naturreservat § 3 første avsnitt.»

Statskog klager 31.03.2025 på vedtaket. Klagen i sin helhet, samt opprinnelig søknad er lagt som vedlegg til saken.

Hovedpunkter i klagen er:

- Forvaltningslovens § 17 ble brutt, ved å ikke oppgi begrunnelsen for søknaden, og å ikke legge søknaden ved i saksfremlegget. Dette mener Statskog SF er en saksbehandlingsfeil.
- Dersom tiltaket ikke faller inn under verneforskriften § 3 eller § 9, er det riktig å behandle søknaden etter § 10, som henviser til naturmangfoldlovens § 48.
- Statskog SF fikk ikke mulighet til å fremskaffe uavhengig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.
- Forvaltningens vurdering av tiltakets påvirkning på verneverdiene skal fremgå i vedtaket, med særlig vekt på eventuelle negative effekter på verneverdiene, jf. naturmangfoldloven § 48 første ledd.
- Der er tidligere gitt tillatelser til tiltak i Dypen naturreservat uten uavhengig dokumentasjon eller utredning av tiltakets påvirkning på verneverdiene.
  - o Dragefossen AS fikk dispensasjon til motorisert ferdsel med gravemaskin på barmark for fjerning av kraftlinje og kapping av kreosot stolper.
  - o Forvaltningen har selv gjennomført tiltak som klopplegging, og etablering av bål plass.
- Ifølge Naturbase er verneinteressene knyttet til storvokst gammel furuskog. Statskog anser derfor ikke at søknaden skulle komme i konflikt med dette formålet.

Grunnlaget for avgjørelsen

Statskog SF vurderes som en part i saken og har rett til å få sin klage behandlet jf. forvaltningsloven § 28. Klagen er sendt innen fristen satt i § 29 i forvaltningsloven.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er første klageinstans, og kan oppheve eller endre sitt vedtak. Blir vedtaket opprettholdt blir klagen sendt til Miljødirektoratet for videre behandling. Miljødirektoratet er endelig klageinstans.

Vurdering

1. Forvaltningslovens § 17 ble brutt, ved å ikke oppgi begrunnelsen for søknaden, og å ikke legge søknaden ved i saksfremlegget. Dette mener Statskog SF er en saksbehandlingsfeil.

Vi vurderer at manglende vedlegg av søknaden ikke ville hatt betydning for utfallet i denne saken. For å rett opp i dette mulige avviket, er både søknaden og klagen nå vedlagt saksfremlegget.

Etter forvaltningslovens § 17 første ledd har forvaltningen en plikt til å sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det fattes enkeltvedtak. Dette innebærer at forvaltningsorganet både skal ta imot informasjon fra partene og selv foreta nødvendige undersøkelser for å sikre tilstrekkelig beslutningsgrunnlag.

Statskog SF fikk anledning til å sende inn relevant informasjon sammen med søknaden. I tillegg har vi gjort egne undersøkelser i saken. Vi hadde også en telefonsamtale med Harald Rundhaug den 1. april 2025, hvor vi ba om mer detaljert informasjon og for å få bekreftet hvilken trasé det er snakk om i søknaden. På bakgrunn av dette mener vi at saksbehandlingen har vært i tråd med forvaltningslovens § 17, og at utredningsplikten er oppfylt.

2. Dersom tiltaket ikke faller inn under verneforskriften § 3 eller § 9, er det riktig å behandle søknaden etter § 10, som henviser til naturmangfoldlovens § 48.

Vi vurderer at det omsøkte tiltaket ikke faller inn under § 3 eller § 9 i verneforskriften for Dypen naturreservat, siden omsøkte tiltak er en etablering av et nytt anlegg. På bakgrunn av dette vurderer vi at det omsøkte tiltaket må behandles etter naturmangfoldlovens § 48.

3. Statskog SF fikk ikke mulighet til å fremskaffe uavhengig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene.

I sin klage viser Statskog SF til at naturmangfoldlovens § 48 første alternativ stiller krav om at tiltaket det søkes om ikke må være i strid med vernevedtakets formål, og at det ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. De påpeker videre at søknader som behandles etter denne bestemmelsen skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene, og at vedtaket skal vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert dette.

Vi viser til at vår vurdering allerede redegjør for hvordan tiltaket kan påvirke verneverdiene, og hvorfor vi mener at tiltaket er i strid med verneformålet.

Statskog SF har imidlertid ikke levert dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene sammen med søknaden, og vi kan heller ikke se at dokumentasjon er vedlagt klagen. Det er ikke en rettighet søkeren har at forvaltningsmyndigheten skal etterspørre slik dokumentasjon, med mindre det vurderes som nødvendig. I dette tilfelle har vi tilstrekkelig kunnskap om tiltakets mulige konsekvenser, og det ble derfor ikke ansett som nødvendig å etterspørre ytterligere dokumentasjon. Det er viktig å understreke at det er snakk om nødvendig dokumentasjon, ikke uavhengig dokumentasjon.

Miljødirektoratets veileder M106-2014 gir føringer for hvordan man skal vurdere om et tiltak er i strid med verneformålet eller kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Der fremgår det blant annet:

- Et tiltak anses å være i strid med verneformålet dersom det samlet sett har negativ påvirkning på formålet, både på kort og lang sikt.
- Kravet om at tiltaket ikke skal påvirke verneverdiene nevneverdig innebærer at dispensasjonsadgangen er snever. Bare tiltak med ubetydelig eller svært begrenset virkning kan tillates.
- Det presiseres at tiltak som er i strid med verneformålet som regel også vil påvirke verneverdiene nevneverdig, og omvendt. Enten direkte eller som grunnlag for en negativ utvikling av verneinteressene.

Begge vilkårene i § 48 første alternativ må være oppfylt for at dispensasjon kan gis. Som tidligere beskrevet i vår vurdering, er det bekymring for at tiltaket innebærer enten beskæring av greiner, eller kutting av røtter for å kunne gjennomføres.

Nede ved elven står det to tettvokste furutrær (Figur 1 A)). Her er det planlagt å oppføre en strømstolpe, og en luftledning må trekkes fra den andre siden av elven. For å oppfylle krav til sikker avstand mellom trær og luftledning vil det kunne være behov for å fjerne greiner, noe som medfører direkte skade på trær. Totalt står det tre storvokste furutrærne langs den omsøkte traséen. Disse står svært nært der det skal graves i, dersom det legges jordkabel fram til hytta (se Figur 1). Det er sannsynlig at røttene må kuttes nært stammen. Kutting av røtter reduserer treets evne til opptak av vann og næringsstoffer, og kan føre til råteutvikling og gjøre treet mindre stabilt. Furutrær har dype pålerøtter, men dersom det ikke er tilstrekkelig løsmasser, sprer røttene seg mer horisontalt. Det er ikke mulig å fastslå rotutbredelse på furutrærne ved hytta uten å grave, noe som ikke er ønskelig. Vi ser derfor ikke hvordan tiltaket kan gjennomføres uten å direkte tilføre skade til trærne.

Figur 1: A) Bildet av trær som står i nærheten av elven og langs omsøkte traséen/eksisterende sti. B) Bildet av omsøkte traséen/eksisterende sti og treet nærmest hytta (i bakgrunnen).

Skadens omfang er vanskelig å forutsi. Byggforskserien 513.710 «Sikring av eksisterende vegetasjon på byggeplasser» beskriver at konsekvensene av skader på trær ofte ikke viser seg før etter flere år. Statens vegvesens rapport «Registrering og tilstandsvurdering av trær», beskriver også at byggearbeid i rotsone ofte fører til omfattende rotskader og svekker trærnes stabilitet og vitalitet over tid. Dette gjør det vanskelig å forutsi skadeomfanget av tiltaket, og der komme føre-var prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 til anvendelse. Ved usikkerhet om tiltaket virkninger på verneverdiene, bør føre-var prinsippet tillegges stor vekt.

Videre er naturreservat den strengeste vernekategorien etter naturmangfoldloven, og terskelen for å tillate inngrep etter § 48 i naturmangfoldloven skal være høy. Denne verneformen brukes for å sikre urørt eller tilnærmet urørt natur, samt spesielle naturtyper knyttet til internasjonale, nasjonale eller regionale verneverdier. Utviklingen i et naturreservat skal i størst mulig grad være naturstyrt. Tiltak som oppføring av strømstolpe, samt jordkabel/luftledning vil i utgangspunktet være i strid med dette. Etablering av et verneområde innebærer at langsiktig bevaring av verneverdiene skal ha hovedprioritet. § 48 i naturmangfoldloven skal ikke brukes for å utvide rammene for vernevedtaket, og for å kunne gi en dispensasjon som medfører økt inngrep i et naturreservat skal det foreligge relativt tungtveiende hensyn som taler for dispensasjonen. Etter vår vurdering foreligger ikke dette i denne saken.

Byggeforskserien «513.710 Sikring av eksisterende vegetasjon på byggeplasser», «316.211 Bevaring av vegetasjon i bygge- og anleggsområder», Statens vegvesens rapport Nr. 514 «Registrering og tilstandsvurdering av trær», samt veileder fra Oslo om graving nær trær og beskyttelse av trær, beskriver flere konsekvenser og hensyn ved arbeid nær trær:

- Grøfter og rør bør ikke føres gjennom trærnes rotsoner.
- Unngå inngrep i dryppsonen.
- Treets beskyttelsessone har en radius på minst 5 meter fra stammens ytterkant.
- Beskjæring av trekroner og røtter med diameter over 3 cm (tilsvarer 9 cm i stammeomkrets) bør kun gjøre unntaksvis.
- Avskårne røtter er en irreversibel skade som kan ødelegge treets helse og stabilitet. Det kan føre til at treet dør.
- Sår på stammer, greiner, røtter og bark gir åpning for soppangrep og råte.
- Ledninger som går gjennom rotsonen eller kronearealet, eller som har vokst inn i barken, virker negativt på treets stabilitet og vitalitet.

Dette illustrerer hvilke konsekvenser en eventuell graving i naturreservatet kan ha, særlig siden trærne står kun ca. 1-2 meter fra stien det ønskes å grave i.

På bakgrunn av det ovennevnte mener vi at vi har tilstrekkelig kunnskap om tiltakets påvirkning på verneverdiene, og at det derfor ikke var behov for ytterligere dokumentasjon.

4. Forvaltningens vurdering av tiltakets påvirkning på verneverdiene skal fremgå i vedtaket, med særlig vekt på eventuelle negative effekter på verneverdiene, jf. naturmangfoldloven § 48 første ledd.

Vi kunne ha utformet vurderingen enda mer detaljert, men vi har i vår fremstilling tydeliggjort hvorfor vi mener at tiltaket er i strid med verneformålet og har en nevneverdig negativ påvirkning på verneverdiene. Vi har også gjort rede for hvor stor vekt vi har lagt på argumentene i vår vurdering.

Utsnitt fra vurderingen: «Dette betyr at bruk av luftledninger kan medføre behov for beskjæring av større greiner, for å opprettholde tilstrekkelig avstand til kabelen, noe som vil skade naturmiljøet direkte. Ved bruk av jordkabel kan gravearbeid skade trærnes rotsystem, selv om vegetasjonen på overflaten trolig ikke vil påvirkes nevneverdig dersom man graver langs den eksisterende stien. Det er også en risiko for at fremtidig vedlikehold kan føre til ytterligere inngrep i naturreservatet. Tiltaket vurderes å være i strid med verneformålet, ettersom naturreservatet er et skogvern. Videre er det vanskelig å forutsi omfanget av skade på naturmiljøet som tiltaket kan medføre. Det er usikkert om strømstolpen og en eventuell luftledning eller jordkabel vil påvirke trærne eller skogmiljøet i fremtiden. På grunn av denne usikkerheten rundt de potensielle virkningene på naturmiljøet, skal føre-var prinsippet i naturmangfoldlovens §9 tillegges vekt.»

Disse argumentene er ytterligere utdypet i punkt 3, hvor vi går nærmere inn på både tiltakets konsekvenser og grunnlaget for vår vurdering.

5. Der er tidligere gitt tillatelser til tiltak i Dypen naturreservat uten uavhengig dokumentasjon eller utredning av tiltakets påvirkning på verneverdiene.

- a. Dragefossen AS fikk dispensasjon til motorisert ferdsel med gravemaskin på barmark for fjerning av kraftlinje og kapping av kreosot stolper.
- b. Forvaltningen har slev gjennomført tiltak som kloppelegging, og etablering av bål plass.

Sakene Statskog SF viser til i sin klage gjelder tiltak som i hovedsak, og på lang sikt, har hatt en positiv effekt på verneverdiene. Videre er de tiltakene som nevnes i klagen ikke relevante i sammenheng med presedens, da det er betydelige forskjeller mellom disse tiltakene og det nå omsøkte tiltaket.

Dragefossen AS fikk dispensasjon til å oppgradere og rive deler av en eksisterende kraftlinje, samt til motorisert ferdsel i forbindelse med arbeidet. Kraftlinjen har eksistert i området i flere tiår, og rydding av vegetasjonen har tidligere blitt utført under og rundt linjen ved behov. Dispensasjonen tillot kun graving ved eksisterende stolper, og all kjøring foregikk innenfor den etablerte kraftgata. Det ble dermed ikke gjort inngrep i nye, urørte områder. I tillegg var det positivt for verneverdiene at deler av kraftlinjen ble fjernet og flyttet utenfor naturreservatet. Dette er også omtalt i vurderingen av saken. Det ble videre anmodet at gjenværende deler av kraftlinja bør flyttes ut av naturreservatet dersom det er mulig. At kreosotstolpene ble kappet jevnt med bakken, skyldes at dette var den mest skånsomme metoden for naturen. Full fjerning ville krevd graving og bruk av tyngre maskiner, noe som ville etterlatte spor og ikke var ønskelig i et naturreservat med skogvern.

Kloppelegging i naturreservatet ble gjennomført for å kanalisere ferdsel og redusere slitasje på terrenget – et tiltak som også er positivt for verneverdiene. Det samme gjelder etableringen av en bål plass, som ble anlagt for å forhindre at død ved eller levende trær benyttes til bål brenning, noe som er en utfordring i naturreservatet. Tiltaket vurderes derfor også som positivt for verneverdiene.

6. Ifølge Naturbase er verneinteressene knyttet til storvokst gammel furuskog. Statskog anser derfor ikke at søknaden skulle komme i konflikt med dette formålet.

Nasjonalparkforvaltningen har vært på befaring for å vurdere traséen det søkes om å benytte til etablering av strømanlegg. I området står det noen mindre furutrær og løvtrær, men også tre større furutrær som fremstår som eldre. Vi vurderer det som sannsynlig at disse trærne er relativt gamle og storvokste. Det er generelt en god sammenheng mellom diameter og alder hos trær opp til ca. 150 år. Deretter er det vanskeligere å anslå alder basert på diameteren. Videre kan vekstforholdene ha en påvirkning på diameteren. Den eksakte alder ligger skjult i årringene, noe som krever en boreprøve fra treet – en metode som ikke er ønskelig å benytte i et naturreservat med skogvern. De tre større furutrærne i reservatet hadde en diameter på 0,68, 0,5 og 0,52 m.

En artikkel fra NIBIO og en tilhørende forskningsartikkel har undersøkt muligheten for å bedømme treets alder basert på utseendet. Studien konkluderte med at dette er mulig, og at gamle furutrær ofte har følgende kjennetegn: barken danner store tette plater, treet har vridd vekst, store nedoverbøyde greiner og stammen er krokete. Gamle furutrær blir best aldersbestemt ved hjelp av barken. Denne metoden benyttes allerede i «Miljøregisteringer i skog» (MiS). Vi mener at de aktuelle trærne har flere av disse kjennetegnene (se Figur 2 og Figur 3). Vi understreker imidlertid at vi ikke er ekspert på dette fagfeltet, og kan derfor ikke fastslå alder med full sikkerhet.

Figur 2: A) & B) Bilder av treet nærmest hytta. C) & D) Bilder av trærne nærmest elven.

Figur 3: Bilder av barken til større trærne som står langs traséen.

Selv om trærne ikke skulle vise seg å være veldig gamle, er verneformålet det følgende:

«Formålet med forskriften er å bevare et område som inneholder en bestemt type natur i form av en relativt lite påvirket forekomst av furuskog med dens typiske plante- og dyreliv, og som har betydelige forekomster av tørrgadd og læger.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle disse. Naturreservatet anses som velegnet til å øke sin verneverdi gjennom fri utvikling, blant annet ved at mengden gammel furu og død ved øker.»

Dette innebærer at verneformålet ikke bare gjelder gammel og storvokst furuskog, men også relativt lite påvirkende forekomster av furuskog. Området skal også kunne utvikle seg fritt for å øke verneverdien. I Miljødirektoratets veileder M106-2014 fremgår det at et tiltak anses å være i strid med verneformålet dersom det samlet sett har negativ påvirkning på formålet, både på kort og lang sikt. Dette betyr at selv trær som i dag ikke regnes som gamle, har en betydning for verneverdiene, siden disse er en del av en fri utvikling av området.

Generelle opplysninger

Vi har forståelse for de utfordringer Statskog SF har med solcellepanelet på Fagermokoia. Samtidig er det nasjonalparkforvaltningens ansvar å ivareta verneverdiene i de områdene vi forvalter.

I Miljødirektoratets veileder M106-2014 fremgår det at «Tiltak eller aktiviteter som er i strid med verneformålet vil som regel også påvirke verneverdiene nevneverdig.». Vi gjentar at begge vilkårene i naturmangfoldlovens § 48 første alternativ må være oppfylt for å kunne gi en dispensasjon.

Konklusjon

Midtre Nordland nasjonalparkstyre tar klagen ikke til følge og oversender Statskog SF sin klage til Miljødirektoratet for endelig klagebehandling.

Vedlegg:

- 1 Klage - avslag - dispensasjon - Dypen naturreservat - Saltfjellveien 2003 - oppføring av 1 strømsolpe - jordkabel
- 2 Søknad om dispensasjon - Dypen naturreservat.pdf

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Miljødirektoratets veileder M106-2014 «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter»
- Byggeforskeren «513.710 Sikring av eksisterende vegetasjon på byggeplasser»
- Byggeforskeren «316.211 Bevaring av vegetasjon i bygge- og anleggsområder»
- Graving nær trær – Veiledning for graving i grøntanlegg og gate, Oslo kommune

- Beskyttelse av trær – Normer og krav for rigg, arbeid og arrangement i parker og friområder, Oslo kommune
- Statens vegvesens rapporter – Nr. 514 «Registrering og tilstandsvurdering av trær»
- Gamle trær: Slik finner du dem, NIBIO
- Eivind Handegard, Ivar Gjerde, Ole Martin Bollandsås & Ken Olaf Storaunet (2021) Identifying old Norway spruce and Scots pine trees by morphological traits and site characteristics, Scandinavian Journal of Forest Research, 36:7-8, 550-562, DOI: 10.1080/02827581.2021.1996628

STATSFORVALTEREN I NORDLAND

Cecilia Miltz
Postboks 1405
8002 BODØ

Vår ref.
24/5385- 10

Deres ref.
2025/132

Vår dato
13.03.2025

Vår saksbehandler
Tore Bjørnstad
900 48 023, tbn@statskog.no

Saltdal kommune - Dypen naturreservat - Klage på vedtak i sak 4/2025 om dispensasjon til oppføring av strømstolpe og jordkabel - Fagermokoia - Statskog SF

Viser til deres vedtak i sak 4/2025 datert 10.03.25. Vedtaket er mottatt her hos oss 13.03.25.

Statskog SF påklager med dette vedtaket i henhold til forvaltningslovens §28

Bakgrunn for vår opprinnelige søknad var muligens noe mangelfull, men vi kan heller ikke se at vår begrunnelse for søknaden er tatt inn i saksframlegget eller er vedlagt sakspapirene til styret. Dette mener vi er i strid med forvaltningslovens § 17, og en mangel ved saksbehandlingen.

Vår søknad bygger på det faktum at Fagermokoia ble oppført av grunneier i forbindelse med sin forvaltning av eiendommene rundt Lønsdal. Den ble oppført rett etter krigen, og det foregikk skogkultivering, uttak av virke, tjærebrenning m.m i området helt frem til på 70-tallet. Deler av denne aktiviteten og andres aktiviteter er det tydelige spor etter like sør for koia.

Hytta har i hele sin levetid dels blitt brukt i egen regi og dels utleid til andre.

Utleie av hytta har skjedd i litt ulike former, korttidsutleie – langtidsutleie avhengig av interne prioriteringer i Statskog SF. Fra midten av 80-tallet frem til ca 2004 var den utleid på korttid, så hadde vi en periode frem til 2022 hvor den var på langtidsleie, og nå er den igjen ute på korttidsleie. Egen bruk er i dag svært begrenset.

På slutten av 80-tallet ble det etablert solcelleanlegg på hytta. Dette var primært av sikkerhetshensyn for å redusere brannfaren ved bruk av levende lys. Det hadde sine utfordringer i starten, men det var ingen problem med å fjerne skog slik at tilgangen på sollys ble tilstrekkelig for å få ladet batteriene. Siden er anlegget oppgradert flere ganger.

Etter at Dypen naturreservat ble opprettet (2000) har vi ikke lenger adgang til å fjerne skog som skygger for solcellene. Etter hvert som skogen har vokst rundt hytta har det gradvis medført at driftsproblemene med anlegget har økt, og gitt betydelig med merarbeid i perioder. Enten må batteri fraktes ut for lading, eller vi må inn med aggregat for å lade de opp flere runder pr. år. Dagens Litium batterier veier ca 60 kg pr. stk.

Vi tenkte derfor at en mer permanent løsning med nettilknytning ville øke sikkerheten, redusere driftsbehovet og dessuten redusere vårt behov for å søke om dispensasjon til motorisert ferdsel inn til hytta for frakt av ved/batteri etc.

Vi har lest forskriften for Dypen naturreservat, og dersom forvaltningen ikke finner at omsøkte tiltak faller innenfor bestemmelsene i forskriftens § 3 eller § 9 er vi enige i at søknaden skal behandles etter forskriftens § 10, som henviser til naturmangfoldloven § 48.

I lovens § 48 1. ledd stilles det sentrale krav om det tiltaket det søkes om «**Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.**»

Tilsvarende er det i siste ledd sagt.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Hvorvidt forvaltningen krever at det skal foreligge slik uavhengig dokumentasjon av tiltakets virkning på verneverdiene før man behandler søknaden, så må vi få lov/beskjed om å fremskaffe dette. Det har vi ikke fått i denne saken.

Forvaltningens vurdering av omsøkte tiltakets virkning på verneverdiene skal komme frem av begrunnelsen for vedtaket, og da med særlig fokus på de nevneverdige negative effektene på verneverdiene, slik vi forstår naturmangfoldlovens § 48, 1 ledd.

Dypen naturreservat ble etablert i 2000, og ligger i sin helhet på Statskogs eiendom. Området har blitt ivaretatt og forvaltet av grunneier m.fl. på en god måte helt frem til 2000, og hadde fortsatt slike kvaliteter at alle var enige om at denne gammelskogen var viktig å verne for fremtiden.

Dette er også helt i tråd med Statskog SF sine vedtekter og strategier at vern av naturverdier er en viktig del av vårt samfunnsoppdrag. Mesteparten av de større verneområdene i Nordland ligger jo nettopp derfor på Statskogs eiendommer.

Ved gjennomgang av andre aktiviteter som det er gitt samtykke til i Dypen naturreservat, så ser vi at det bl.a. er gitt dispensasjon til Dragefossen AS for motorisert ferdsel med gravemaskin på barmark i forbindelse med fjerning av kraftlinje. Likeledes fikk de tillatelse til å kappe ned de gamle kreosot-stolpene jevnt med bakken. Mulig det ble utarbeidet uavhengig dokumentasjon av disse tiltakenes virkning på verneverdiene, men vi fant ikke disse.

Forvaltningen selv har jo også etter vernet ble etablert foretatt en del tilrettelegging inne i Dypen naturreservatet. Der er i de siste årene etablert klopping i relativt stort omfang langs stien mellom Dypen og innover mot Viskisvatnan. Denne stien inngår også i Nordlandsruta.

Der er også etablert en bål plass i sørenden av reservatet i regi av forvaltningen, og hvor ferdselen kanaliseres forbi vår hytte. Der det årlig fraktes inn ved i regi av forvaltningen. Heller ikke disse tiltakene kan vi se er utredet effektene av.

Generelt er Statskog SF positive til at det tilrettelegges for allmennhetens bruk av naturen, og at det gjennomføres forebyggende tiltak mot skader/slitasje i naturen. Vi driver selv med slike tiltak i mange områder, men som ikke er omfattet av vern.

Statskog ønsker absolutt ikke at tiltaket vi søker skal ha noen nevneverdige negativ påvirkning på verneverdiene i Dypen naturreservat. Vi har derfor forsøkt, sammen med nettselskapet å finne den absolutt korteste og minst konfliktfylte traseen inn til hytta.

Vi har i vår søken etter løsning på nettilknytning til hytta derfor lagt til grunn den omtalen av Dypen naturreservat sine naturfaglige kvaliteter, som ligger på [Naturbase faktaark](#).

Der fremgår det at:

«Verneinteressene er hovedsaklig knyttet til storvokst gammel furuskog. Langs elvene er det stedvis en flommarksone med vierarter, bjørk og gråor, og stedvis sump-bjørkeskog.»

Vi kan derfor ikke se at vår søknad skulle komme i konflikt med hovedformålet med etableringen av Dypen naturreservat – **gammel furuskog og død ved**.

Ut fra vedtaket i sak 4/2025 må dette være misforstått av oss. Til slutt er det vel mere et spørsmål om forvaltningen ønsker å bidra til å finne en løsning på vårt problem, eller ikke. Vi er helt åpne på at dersom forvaltningen mener det er behov for å få frem uavhengig dokumentasjon som kan gi dere en mer konkret vurdering av effektene av omsøkte tiltak, så bidrar vi gjerne med det.

Vi ønsker derfor at klagen tas opp til ny behandling, og vi ønsker samtidig å få veiledning på hva er den beste traseen/løsningen for nettopp å unngå noen nevneverdig negativ påvirkning på verneverdiene i Dypen naturreservat.

Med hilsen

Tore Bjørnstad
regionsjef Nordland

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg: 0

Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Saltfjellveien 2035
8255 RØKLAND

Vår ref.
24/5385- 5

Deres ref.

Vår dato
07.01.2025

Vår saksbehandler
Harald Rundhaug
907 48 885, hru@statskog.no

Søknad om dispensasjon - Dypen naturreservat

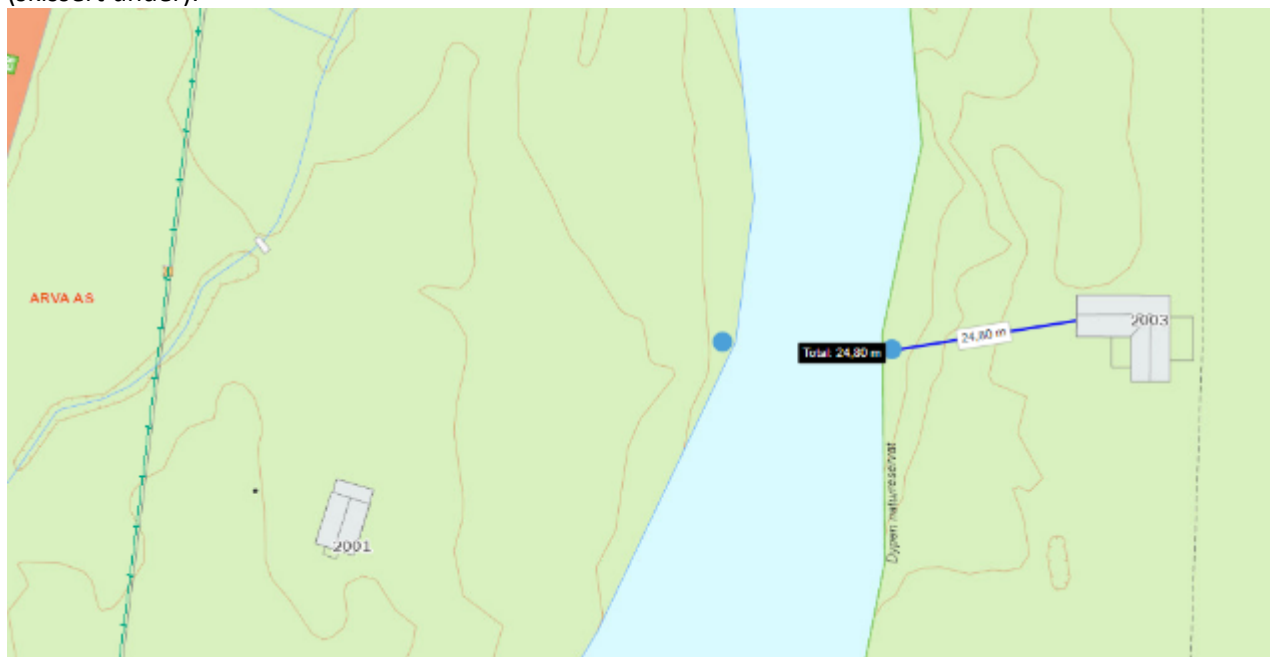
Statskog SF er eier av ei gammel hytte innenfor Dypen naturreservat, Fagermokoia med adresse Saltfjellveien 2003.

Denne hytta er drevet som ei utleiehytte gjennom inatur.no, og er meget populær i store deler av året.

For om lag 20 år siden ble det installert solcelleanlegg i hytta. Erfaringen med dette er at skogen rundt hytta gjør det meget vanskelig å få nok lys til å få ladet batteriene tilstrekkelig, og dermed betydelige driftsmessige problemer med dagens løsning.

Vi har derfor nå tatt kontakt med netteier Arva AS for å se på mulighetene for å få hytta tilknyttet det ordinære strømnettet.

De opplyser at det er fullt mulig å få koblet hytta til deres nett, men det krever da oppføring av 1 stolpe innenfor Dypen naturreservat, og strekk av enten luft eller jordkabel fra stolpen og inn til hyttevegg (skissert under).

Statskog SF søker med dette om dispensasjon fra forskriften for Dypen naturreservat for oppføring av 1 strøms Stolpe like over øverste vannstand i Lønselva innenfor Dypen naturreservat. Videre ber vi om anvisning til om det kan legges jordkabel i stien fra elva/stolpen og inn til hytta eller om man kan bruke luftspenn. Avstanden fra stolpe til hytta er ca 25 meter.

Vi stiller gjerne på ei befaring dersom det er ønskelig.

Med hilsen

Harald Rundhaug
seniorkonsulent utvikling

Dette dokumentet er elektronisk signert

Vedlegg: 0

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	26/2025	25.06.2025

Sjunkhatten nasjonalpark - klage på dispensasjon til helikopterflyging - Duokta reinbeitedistrikt

Forslag til vedtak

Midtre Nordland nasjonalparkstyre tar klagen til følge og endrer vilkårene i tidligere fattet vedtak. De nye vilkårene er satt i tråd med formålet om å bevare det samiske naturgrunnlaget i Sjunkhatten nasjonalpark. Vedtak med nye vilkår:

Norges geologiske undersøkelse gis tillatelse til bruk av helikopter ned til 70 meters flyhøyde for gjennomføring av geofysiske undersøkelser i Sjunkhatten nasjonalpark.

Dispensasjon fra verneforskriftene er gitt med hjemmel i Naturmangfoldloven § 48 da tiltaket vurderes å ha vesentlig samfunnsinteresse.

Vilkår for tillatelsen:

- Dispensasjonen gjelder i perioden 1/7-15/10 – 2025
- I perioden fra 01.07. – 31.07.2025 er det ikke tillatt å fly i oppsamlingsområdet der det foregår sommersamling inntil kalvemerking og gjenfinningsperiode er over. Dette skal avklares direkte med Duokta reinbeitedistrikt.
- Fra 1. september til 15. oktober er det ikke tillatt å fly i parringsområdene i Duokta reinbeitedistrikt. Områdene omfatter vestsida av Mjønesticindan mot Heggvassbotn og Drogvatn, samt øvrige områder som framgår som høstbeiteområde i reindriftskartet.
- NGU skal oppnevne en kontaktperson som Duokta reinbeitedistrikt kan varsle når kalvemerking og gjenfinningsperioden er over.
- Dispensasjon gjelder ikke landing eller letting i/fra nasjonalparken.
- Dispensasjonen gjelder ikke lørdager og søndager.

Omsøkt ferdsel kan også kreve tillatelse fra berørte kommuner, grunneiere, og luftfartsmyndigheter.

Bakgrunn

Norges geologiske undersøkelse (NGU) søker 19.03.2025 om tillatelse til bruk av helikopter ned til 70 meter over bakken i forbindelse med geofysiske undersøkelser.

NGU fikk tillatelse til omsøkt lavflyging med vilkår den 22.04.2025.

Klagefrist er 3 uker etter mottatt vedtak. Duokta reinbeitedistrikt har beiterettigheter i berørt areal og er berettiget klagepart i saken. Doukta reinbeitedistrikt leverte klage på tillatelse til lavtflyging den 07.05.2025, altså innenfor klagefrist.

Klagens innhold

Klagen ligger vedlagt i sin helhet.

Sakset fra klagen:

Duokta mener at det ikke bør gis tillatelse til lavtflyging med helikopter i det omfanget som framgår av vedtaket. Det mest ideelle for reinens velferd er at det ikke gis tillatelse til slik flyging i det hele tatt. Det nest beste er at det kun gis tillatelse til flyging i august. Etter en nøye vurdering har vi kommet fram til at vi kan gå med på en begrenset flyging. Begrensningen omfatter noen tidsrom og geografiske områder som berører tidlig sommerbeite, sommersamling, kalvemerking, gjenfinningsperiode og reinens parringsområder.

Klagen består i hovedsak av følgende punkter:

1. Mangelfull vurdering av søknaden opp mot formålet om bevaring av samisk naturgrunnlag i verneforskriften.
2. Manglende kontakt med reindriften.
3. Uheldig tidsrom for flygingen. Perioden flygingen skal foregå i, omfatter tidsrom som kan gi svært skadelige konsekvenser for reinen og for arbeidet vi utfører. Det omfatter små kalver og deres mødre, sommersamling, kalvemerking og parringstida for rein.
4. Ikke tatt hensyn til at reinen i dette området ikke er vant til helikopter.
5. Ikke tatt hensyn til den driftsformen som reindriften i området preges av.

Duokta reinbeitedistrikt foreslår følgende:

Duokta reinbeitedistrikt ønsker at denne klagen fører til endringer i vedtaket i form av:

- Ikke tillatelse til å fly lavt med helikopter, eller
- Begrense tidsrommet til kun å omfatte august, eller
- Endring i vedtakets kulepunkt tre som lyder:

«• Før aktuell lavtflyging må dette avklares med Duokta reinbeitedistrikt slik at man unngår unødvendig påvirkning av rein.»

Vi kan akseptere at dette punktet eventuelt endres slik:

I perioden fra 01.07. – 31.07.2025 er det ikke tillatt å fly i oppsamlingsområdet der det foregår sommersamling inntil kalvemerking og gjenfinningsperiode er over. Dette avklares direkte med Duokta reinbeitedistrikt.

Fra 1. september til 15. oktober er det ikke tillatt å fly i parringsområdene i Duokta reinbeitedistrikt. Områdene omfatter vestsida av Mjønesticindan mot Heggvassbotn og Drogvatn, samt øvrige områder som framgår som høstbeiteområde i reindriftskartet

Grunnlaget for avgjørelsen

Forvaltningsloven § 28 åpner for at en rettslig part kan klage på et enkeltvedtak. Duokta reinbeitedistrikt har rettslig rett til å klage på vedtaket. Klagen er kommet innen fristen på tre uker, jfr. Forvaltningsloven § 29.

Vurdering

1. Mangelfull vurdering av søknaden opp mot formålet om bevaring av samisk naturgrunnlag i verneforskriften.

Forvaltningsplanen for Sjunkhatten nasjonalpark sier at eventuelle bevaringsmål for det samiske naturgrunnlaget først vil bli utarbeidet når en nærmere definisjon av det samiske naturgrunnlaget er på plass og det er gjort avklaringer på nasjonalt nivå hvordan dette skal behandles. Innenfor rammen av verneforskriften og vernets formål skal forvaltningen av Sjunkhatten nasjonalpark ikke være til hinder for utviklingen av en bærekraftig og miljøtilpasset reindriftsnæring. Områdene innenfor nasjonalparken skal forvaltes slik at naturgrunnlaget for samisk kultur bevares.

I vurderingen i tillatelsen til lavtflyging som ble gitt 22.02.2025 ble flygingens påvirkning på verneverdiene, herunder flere, ansett som for store samla sett. Både hensynet til dyreliv, fugler, og friluftsliv. Samtidig går det frem av saksbehandlingen at retningslinjene gitt av Departementet i brev av 13.08.2014, og herunder hensynet til *vesentlig samfunnsinteresse*, har blitt utslagsgivende for tillatelsen.

Klima og miljødepartementet trakk gjennom brev av 13.08.2014 opp *retningslinjer for behandling av søknader om lavtflyving i verneområder i forbindelse med geofysisk kartlegging i regi av Norges geologiske undersøkelse*. I disse retningslinjene trekker departementet fram at; ved «*lavtflyvingsproblematikk og forhold til sårbart dyreliv er kunnskapsgrunnlaget begrenset. NGUs lavtflyving medfører kun kortvarig forstyrrelse. Samlet støypåvirkning for mennesker eller dyr som oppholder seg i kartleggingsområdet vil være ca. 5 minutter ved kartlegging fra småfly, og ca. 10-15 minutter ved kartlegging med helikopter. Dersom tidspunkt for flyving tilpasses, slik at hekke- og yngletiden unngås, vil muligheten for skadevirkninger for dyre- og fugleliv begrenses vesentlig. Lavtflyving vil imidlertid uansett kunne gi påvirkning i form av kortvarig stressrespons, som medfører mindre tid til beite, hvile og økt energibehov som følge av flukt. Slike ulemper vil variere fra art til art. Ettersom forstyrrelsen er kortvarig, vil kronisk stress for sårbare arter ikke være en veldig aktuell problemstilling.*

I klagen sin trekker Duokta reinbeitedistrikt fram at reindrifta i Sjunkhatten i liten grad er motorisert men foregår manuelt ved hjelp av hunder og gjennom gåing i terrenget og at denne reindriftsformen vil være utsatt for stor forstyrrelse ved plutselig og uventet påvirkning fra helikopter under f.eks en pågående samling/flytting. Helikopter har ikke

vært benyttet på 7 år og reinen er ikke vant til helikopter. Krevende terreng gjør også annen motorisert ferdsel vanskelig.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre har forståelse for dette og er enig i at dette ikke har blitt godt nok belyst i saksbehandlingen, og at det derfor er nok et forhold som tilsier at samla belastningen ved omsøkt flyging er for stor, og at det ved en eventuell dispensasjon må settes strenge vilkår.

2. Manglende kontakt med reindrifta. Det er søker som har plikt til å dokumentere lavtflygingens virkning på verneverdiene, i dette tilfellet virkningen for bevaringen av det samiske naturgrunnlaget – reindriften i Duokta. Av søknaden ser vi at NGU skal ta hensyn «til beitende rein der man unnviker fra planlagt flylinje og flyr rundt i avstand der det er ansamlinger av rein.» Videre står det at «Undersøkelsen vil bli gjort i kontakt med Duokta Reinbeitedistrikt for å redusere påvirkning.»

Duokta reinbeitedistrikt skriver i sin klage at de syns at det er bra at NGU vil fly rundt ansamlinger av rein og ha kontakt med reinbeitedistriktet, men at NGU ikke har lagt fram noen vurdering av lavtflygingens virkning for reindriften. Duokta reinbeitedistrikt har heller ikke blitt kontaktet av NGU.

Da søker (NGU) ble gjort kjent med klagen og kommende klagebehandling ble nasjonalparkforvalter informert om at NGU hadde vært i kontakt med Fauske kommune for å rådføre seg, få kontaktinformasjon til reinbeitedistriktet, og hadde utarbeidet et informasjonsskriv til reindriftsutøverne. NGU opplyser at dette informasjonsskrivet dessverre ikke hadde blitt sendt da søknaden ble behandlet av nasjonalparkforvalter. NGU ble gitt mulighet til å gi tilsvaret til klagen den 2. juni.

I epost av 02.06 skriver NGU at: *Våre synspunkter ville nok bli at vi ønsker å ha kommunikasjon med Duokta reinbeitedistriktet og koordinere når og hvor det er mulig å foreta målinger. Vi vil også ta hensyn til reinbeiteaktivitet. Tidspunkt for målingene er foreløpig usikre. Men om vi leser klagen så kan vi komme med tilsvaret.*

Annet tilsvaret har ikke blitt registrert.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er enig i at NGU må ha kontakt med Duokta reinbeitedistrikt i god tid før hver enkelt flyging slik at man kan tilpasse flygingen slik at det ikke oppstår uheldige episoder. Det er heller ikke urimelig å anta at uroen omkring denne saken kunne vært betydelig redusert dersom denne kontakten ble opprettet av NGU i god tid, og helst før en søknad om lavtflyging i hele tatt ble utformet.

3. Uheldig tidsrom for flygingen. Duokta reinbeitedistrikt beskriver i sin klage detaljert hvilke konsekvenser en plutselig lavtflyvning av helikopter vil kunne ha på reinen i de ulike stadiene i drifta fra dieperioden på forsommeren, til samling, kalvmerking, og parringa senere. Stikkordsvis noen forhold som klager mener er kritiske ved plutselig lavtflyging av helikopter:
  - Kalvene klarer ikke følge morder i flukt.
  - Uavbrutt dieperiode
  - Økt fare for skader og fall hos flyktende dyr i et svært krevende terreng
  - Ødelagt/avbrutt samling da samla rein spres
  - Vanskeligere samlingsarbeid da reinen må gjenfinnes/samles over større arealer

- Urolige simler får mindre tid til beite og påfølgende mindre melkeproduksjon og vekst
- Konsekvensene av utsatt/forsinket sommersamling
- Skremt rein er vanskelig å samle/få kontroll på
- Ødelagt parring. Simlas bedekningsvindu er mellom 12-24 timer. Ny mulighet følger ikke før om 12-24 dager.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre er enig i at flygingen vil kunne ha de uheldige følgene som reinbeitedistriktet beskriver.

4. Ikke tatt hensyn til at reinen i dette området ikke er vant til helikopter.

Dette er også nevnt/beskrevet under pkt.1.

5. Ikke tatt hensyn til driftsformen som reindrifta i området preges av.

Midtre Nordland nasjonalparkstyre mener dette er et viktig moment som ikke har kommet godt nok frem i tidligere saksbehandling.

Duokta reinbeitedistrikt foreslår følgende:

Endringer i vedtaket i form av:

- Ikke tillatelse til å fly lavt med helikopter, eller
- Begrense tidsrommet til kun å omfatte august, eller
- Endring i vedtakets kulepunkt tre som lyder:

«• Før aktuell lavtflyging må dette avklares med Duokta reinbeitedistrikt slik at man unngår unødvendig påvirkning av rein.»

Vi kan akseptere at dette punktet eventuelt endres slik:

I perioden fra 01.07. – 31.07.2025 er det ikke tillatt å fly i oppsamlingsområdet der det foregår sommersamling inntil kalvemerking og gjenfinningsperiode er over. Dette avklares direkte med Duokta reinbeitedistrikt.

Fra 1. september til 15. oktober er det ikke tillatt å fly i parringsområdene i Duokta reinbeitedistrikt. Områdene omfatter vestsida av Mjønesticindan mot Heggvassbotn og Drogvatn, samt øvrige områder som framgår som høstbeiteområde i reindrifskartet

Konklusjon

Det har gjennom klagen fremkommet nye momenter i saken som belyser reindriften side på en grundig og detaljert måte, og på bakgrunn av dette tar Midtre Nordland nasjonalparkstyre klagen til følge, og fatter følgende vedtak:

Kulepunkt tre i tillatelsens vilkår endres til:

I perioden fra 01.07. – 31.07.2025 er det ikke tillatt å fly i oppsamlingsområdet der det foregår sommersamling inntil kalvemerking og gjenfinningsperiode er over. Dette avklares direkte med Duokta reinbeitedistrikt.

Fra 1. september til 15. oktober er det ikke tillatt å fly i parringsområdene i Duokta reinbeitedistrikt. Områdene omfatter vestsida av Mjønesticindan mot Heggvassbotn og Drogvatn, samt øvrige områder som framgår som høstbeiteområde i reindriftskartet

Og det tilkommer et nytt vilkår om oppnevning av kontaktperson hos NGU:

- NGU skal oppnevne en kontaktperson som Duokta reinbeitedistrikt kan varsle når kalvmerking og gjenfinningsperioden er over.

Klageadgang:

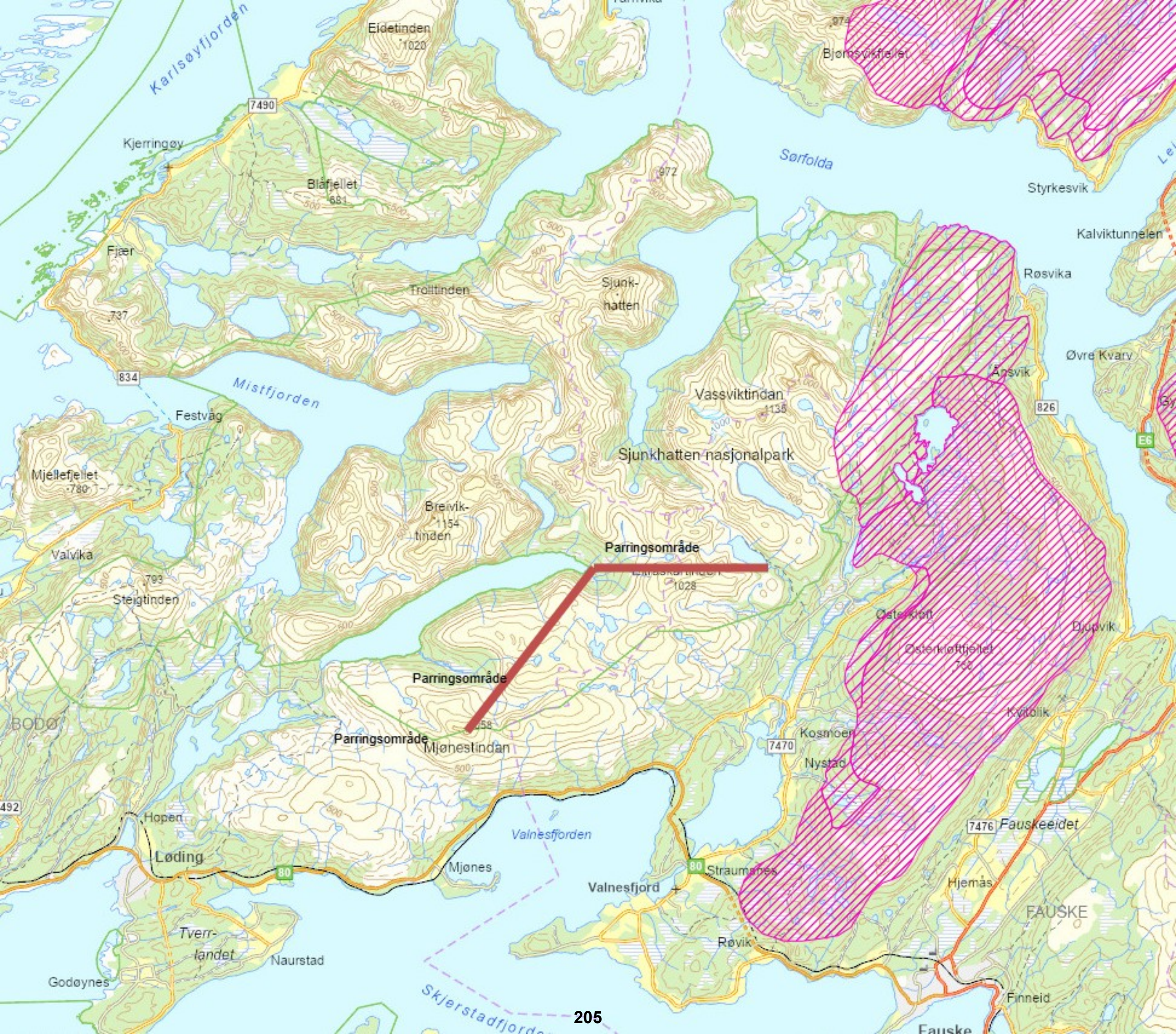
Avgjørelsen kan påklages til Midtre Nordland nasjonalparkstyre. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt.

Vedlegg:

- 1 kartlag Duokta reindrift - NGU - klagebehandling
- 2 Klage helikopterflyging Sjunghatten nasjonalpark - fra Duokta.docx

Andre relevante dokumenter, vedlagt:

Klagen fra Duokta reinbeitedistrikt.

Avsender: Duokta reinbeitedistrikt duokta@gmail.com

Mottaker/Klageinstans: Midtre Nordland nasjonalparkstyre

7. mai 2025

Ref. 2025/2398

Klage - Sjunkhatten nasjonalpark - tillatelse til motorferdsel med helikopter - Norges geologiske undersøkelse

Duokta reinbeitedistrikt klager over følgende vedtak sak 2025/2398:

«Norges geologiske undersøkelse gis tillatelse til bruk av helikopter ned til 70 meters flyhøyde for gjennomføring av geofysiske undersøkelser i Sjunkhatten nasjonalpark. Dispensasjon fra verneforskriftene er gitt med hjemmel i Naturmangfoldloven § 48.

Vilkår for tillatelsen:

- Dispensasjonen gjelder i perioden 1/7-15/10 – 2025
- Dispensasjonen gjelder ikke lørdager og søndager.
- Før aktuell lavtflyging må dette avklares med Duokta reinbeitedistrikt slik at man unngår unødvendig påvirkning av rein.
- Dispensasjon gjelder ikke landing eller letting i/fra nasjonalparken. Omsøkt ferdsel kan også kreve tillatelse fra berørte kommuner, grunneiere, luftfartsmyndigheter.»

Om klagefristen

Duokta har fått bekreftet i e-post 24.04.2025 fra saksbehandler om at vår klagefrist er 13. mai 2025.

Klage

Duokta reinbeitedistrikt klager herved på vedtaket om å gi tillatelse til bruk av helikopter ned til 70 meters høyde for å gjennomføre geofysiske undersøkelser i Sjunkhatten nasjonalpark.

Duokta mener at det ikke bør gis tillatelse til lavtflyging med helikopter i det omfanget som framgår av vedtaket. Det mest ideelle for reinens velferd er at det ikke gis tillatelse til slik flyging i det hele tatt. Det nest beste er at det kun gis tillatelse til flyging i august. Etter en nøye vurdering har vi kommet fram til at vi kan gå med på en begrenset flyging. Begrensningen omfatter noen tidsrom og geografiske områder som berører tidlig sommerbeite, sommersamling, kalvemerking, gjenfinningsperiode og reinens parringsområder.

Begrunnelse for klagen

Ett av formålene med Sjunkhatten nasjonalpark er «*bevaring av det samiske naturgrunnlaget*». Duokta reinbeitedistrikt ser at vedtaket **ikke** har vurdert hvordan intensivt og lavtflygende helikopter som flyr i tette linjer, vil påvirke reinen og arbeidet som vi må utføre på sommeren og høsten. Rent juridisk kan den manglende vurderingen være en saksbehandlingsfeil.

Det er søker som har plikt til å dokumentere lavtflygingens virkning på verneverdiene, i dette tilfellet virkningen for bevaringen av det samiske naturgrunnlaget – reindriften i Duokta (jf. retningslinjer fra Klima- og miljødepartementet 13.08.2014). Av søknaden ser vi at NGU skal

ta hensyn «til beitende rein der man unnviker fra planlagt flylinje og flyr rundt i avstand der det er ansamlinger av rein.» Videre står det at «Undersøkelsen vil bli gjort i kontakt med Duokta Reinbeitedistrikt for å redusere påvirkning.»

Duokta reinbeitedistrikt syns at det er bra at NGU vil fly rundt ansamlinger av rein og ha kontakt med reinbeitedistriktet. Søker har likevel ikke lagt fram noen vurdering av lavtflygingens virkning for reindriften. Duokta reinbeitedistrikt har ikke blitt kontaktet av NGU hittil. Vi har ikke fått komme med informasjon om hvilke problemer vi ser med lavtflygingen, eller hvordan søker eventuelt kan ta mest mulig hensyn til reinen og reindriftsarbeidet i de mest sårbare periodene.

Av søknaden til NGU ser vi også at de prioriterer å fly mellom Heggmovatnet og Straumen, noe som vil være det mest utsatte området for vår reindrift.

Perioden flygingen skal foregå i, omfatter tidsrom som kan gi svært skadelige konsekvenser for reinen og for arbeidet vi utfører. Det omfatter små kalver og deres mødre, sommersamling, kalvemerking og parringstida for rein.

Duokta reinbeitedistrikt driver en reindrift som bygger på lite bruk av motoriserte hjelpemidler. Barmarkskjøring er begrenset til enkelte områder. Lite bruk av motorkjøretøy skyldes det bratte og ulendte terrenget. Samling av rein på barmark skjer hovedsakelig til fots med hunder. På snøføre brukes snøskuter, ski og hunder.

Reinen i Duokta blir sjelden drevet eller samlet med helikopter. Det har hendt at vi har brukt helikopter for å samle rein langs jernbanen i november. Dette er unntaket og ikke regelen. Det er nå 7 år siden sist helikopter ble brukt. Reinen vår som ikke er vant med helikopter, vil reagere med stress og flukt.

Helikopterflyging i juli vil forstyrre og kan bryte koblingen mellom små kalver og deres mødre. Risikoen er at kalvene kommer bort fra mødrene og ikke finner dem igjen. I juli er kalvene bare 1 - 2 måneder, alt etter fødselstidspunkt. De har ingen erfaring og mulighet til å klare seg på egen hånd og er ikke kjent i terrenget slik eldre rein er. De blir også mer utsatt for rovviltangrep.

Når kalven er én måned, er morsmelk fremdeles hoveddietten. Flere daglige dieperioder er nødvendig for at kalven skal klare seg. Dieperiodene avtar gradvis utover seinsommeren og høsten. Men tidlig på sommeren er kalven fremdeles totalt avhengig av morsmelk for næringstilførsel og overlevelse. Hvis kalvene kommer bort fra mødrene, utsettes de for frykt, lidelser, sult og tørst og kan dermed ha dårlig sjanse til å klare seg.

Simler som mister kalven på denne måten, blir urolige, springer og leter og får lite tid til å beite. Mødrenes vekst, melkeproduksjon og fettlagring blir dermed dårligere. Helikopterflyging i dette omfanget vil dessuten gå ut over veksten til all rein, også okser og annen rein uten kalv.

Terrenget er bratt og steinete i store deler av området. Skremt rein som i stress og frykt løper til alle kanter, blir utsatt for farer i det bratte og ulendte terrenget. Det kan ende med brukne bein eller andre alvorlige skader som fører til store dyrelidelser.

I juli skal vi også utføre noe av det viktigste arbeidet i reindriftsåret, nemlig sommersamling og kalvemerking. Hvis reinen i utgangspunktet er skremt og spredt til områder de vanligvis ikke bruker å være, vil det gjøre arbeidet vårt krevende. Å samle større områder til fots vil ta lenger tid. Hundene blir sårføtte hvis de må brukes over lang tid på sommerføre. Det betyr at hundene må byttes ut og få lengre hvileperioder. Dette vil igjen medføre at samlingen tar

lenger tid. Det kan ende med at vi ikke klarer å samle reinen i juli. Dermed får vi heller ikke merket kalvene som normalt.

Vi mener at det er til stor skade for reinen med en slik intensiv helikopterflyging. Det gjelder spesielt i noen av periodene og områdene. Slik vedtaket er utformet, er det til stor skade for det samiske naturgrunnlaget, vår reindrift og velferden til reinen. Under følger en nærmere beskrivelse.

1. Sommersamling og kalvemerking

Duokta reinbeitedistrikt samler rein til kalvemerking i juli hvert år. De viktigste områdene for sommersamlingen går fra Nordfjorden, Bogvassdalen, Heggvassbotn, Stordalfjellet, Kistrandtindan, Botnaskar, Kvalhornet, Leirskar, Eitråskar, Drogvasskar/Drogvatn, Sørskar, Mittiskar og Nordskar. Noen somre må vi helt til Heggmotinden for å samle opp rein.

Reinen samles først mot Heggvassbotn fra de vestligste sommerområdene. Oppsamlet rein flyttes mot Eiteråskar, samtidig som rein på sørsida blir samlet og ført mot Eiteråskar. Deretter går flyttingen videre nordover gjennom skarene til Mittiskar. Når oppsamlet rein fra sør og vest er kommet til Mittiskar, samler vi rein fra Nordskar og fører dem til Mittiskar. All rein blir til slutt samlet der.

Selve kalvemerkingen skjer i Mittiskar, i gryta som ligger mellom øvre Mittiskarvatn og tindene rundt. Gryta danner en naturlig beitehage der vi kan holde reinen en kort periode, maks to - tre døgn. Innerst i skaret setter vi opp et midlertidig gjerde og merker kalvene. Hele tida må vi døgngjete den eneste passasjen ut av Mittiskar. Etter kalvemerking slippes reinen. Den trenger noen dager for at alle simler og kalver skal finne hverandre igjen. Denne perioden fra starten av juli og til kalvene og mødrene har funnet hverandre, er særlig sårbar for forstyrrelser. Hele samlingen, kalvemerkingen og gjenfinningsperioden kan ta ca. tre uker, alt etter hvordan været er, når samlingen kan starte og hvordan samlingen lykkes.

Hvis det kommer lavtflygende helikopter over området fra starten av juli, kan hele sommersamlingen og kalvemerkingen spoles. Rein som sprer seg på grunn av helikopter, er vanskelig å samle. All sommersamling skjer til fots med hunder, og skremt rein blir svært arbeidskrevende å få kontroll over. Mennesker, hunder og rein blir utslitte. Reinen husker også slike hendelser fra ett år til et annet. Derfor frykter vi at det blir vanskelig å samle rein de kommende åra hvis reinen én gang blir skremt av lavtflygende helikopter i denne tida.

Utsatt sommersamling kan ikke rettes opp ved for eksempel å merke kalvene i starten av august. Vi må utnytte julis sommervarme og reinens naturlige forsvarsinstinkt mot insekter som klegg, blinding og svelg- og hudbrems. I insektperioden samler reinen seg i høyereliggende områder med snø og lufting, noe som gir oss mulighet til å flytte flokkene på natta når det er kjøligere. I begynnelsen av august starter sopptida. Klegg og brems er borte, og reinen sprer seg etter sopp i lavereliggende områder. Da er det umulig å samle rein til kalvemerking.

Utsatt sommersamling fører til at kalvene må merkes på seinhøsten når det er lite dagslys. Det er mer arbeidskrevende fordi kalvene har blitt større. De er ikke like villige til å følge mødrene. Derfor blir også identifiseringen av kalver på eiernivå vanskeligere og kan føre til direkte økonomisk tap for den enkelte reineier. Vi må også bruke andre metoder (halsbrikker) og bruke flere dager på kalvemerking. På sommeren kan vi identifisere kalvene direkte i gjerdet og gjør unna arbeidet i løpet av en ettermiddag, kveld og natt.

Sommersamling skjer i en kort og intensiv periode. Norges geologiske undersøkelse bør ikke få tillatelse til helikopterflyging i juli fram til kalvemerking og gjenfinningsperioden er over i de områdene som er beskrevet innledningsvis.

Duokta reinbeitedistrikt kan akseptere at helikopterflygingen skjer i juli på Festvågsida, Kjerringøy og områdene som ligger nord for en akse mellom Nordfjordbotn mot fjellet Sjunghatten. Det kan også hende at det er trygt å fly over Østerkløftfjellet mot Røsvik i denne perioden, men det er vanskelig å forutse i skrivende stund. Det kan eventuelt avklares når juli nærmer seg.

2. Parringstida

Videre er parringstida fra september til oktober svært sårbar for forstyrrelser. Lavtflygende helikopter i parringsområdene vil føre til at reinen sprer seg. Parringen blir forstyrret, noe som igjen kan føre til dårlig kalveresultat neste vår og sein kalving. En simle har en periode på 12 - 24 timer da den er i brunst og kan bedekkes. Hvis parringen blir forstyrret og bedekking ikke skjer, tar det rundt 12- 20 dager til simla får sin neste mottakelige bedekkingsperiode.

Alle simlene kommer ikke i brunst samtidig. Derfor er risikoen at helikopterflyging fører til at hele brunstperioden blir forlenget, og bedekking blir utsatt. Det fører til sein kalving med seint fødte kalver, eller at simler ikke blir bedekket i det hele tatt. Seint fødte kalver får dessuten kortere vekstperiode, noe som fører til lavere slaktevekt, dårligere kondisjon og økonomisk tap.

Parringstida er ellers en krevende periode for all rein. Perioden medfører naturlig nedgang i vekt og tap av kondisjon fordi brunsten fører til kortere daglig beitetid og mye springing. Forstyrrelser fra lavtflygende helikopter i denne perioden vil medføre enda større belastning på all rein, og enda mer tap av vekt og kondisjon. Duokta reinbeitedistrikt er selv restriktiv med å forstyrre reinen i parringsperioden. Vi arbeider ikke med reinen, lar den være i fred i parringstida og driver bare med enkelt tilsyn.

Vi mener derfor at det ikke skal gis tillatelse til slik helikopterflyging i parringsområdene i perioden 1. september til 15. oktober. Områdene det gjelder går fra aksen Røsvik – Korsvikvatn i nord, sørover til Mittiskar, Holen, Sætervatn, Halshauan, Furnesfjellet og sørover til Fridalen, Austerdalen, Sørдалen, Østerkløftfjellet og Kosmofjellet. Disse områdene er markert som høstbeite på reindrifskartet. I tillegg omfatter det områdene rundt Mjønestindan til Heggvasbotn og Drogvatn. Her pleier det å være en flokk som i de seinere år har tatt i bruk området i parringstida. Dette området er ikke markert som høstbeite på reindrifskartet.

Konklusjon

Duokta reinbeitedistrikt ønsker at denne klagen fører til endringer i vedtaket i form av:

- Ikke tillatelse til å fly lavt med helikopter, eller
- Begrense tidsrommet til kun å omfatte august, eller
- Endring i vedtakets kulepunkt tre som lyder:

«• Før aktuell lavtflyging må dette avklares med Duokta reinbeitedistrikt slik at man unngår unødvendig påvirkning av rein.»

Vi kan akseptere at dette punktet eventuelt endres slik:

I perioden fra 01.07. – 31.07.2025 er det ikke tillatt å fly i oppsamlingsområdet der det foregår sommersamling inntil kalvemerking og gjenfinningsperiode er over. Dette avklares direkte med Duokta reinbeitedistrikt.

Fra 1. september til 15. oktober er det ikke tillatt å fly i parringsområdene i Duokta reinbeitedistrikt. Områdene omfatter vestsida av Mjønesticindan mot Heggvassbotn og Drogvatn, samt øvrige områder som framgår som høstbeiteområde i reindriftskartet.

Om nødvendig kan vernemyndigheten få hjelp av Statsforvalteren til å utarbeide et kartgrunnlag som NGU skal forholde seg til i de enkelte periodene.

Duokta reinbeitedistrikt ønsker videre å få en kontaktperson som vi kan varsle når kalvemerking og gjenfinningsperioden er over. Kontaktpersonen må være lett å få tak i hvis det oppstår forstyrrelser som medfører skade på rein, problemer under samling og brunst eller andre alvorlige forhold. Norges geologiske undersøkelse må ha tett kontakt med Duokta reinbeitedistrikt underveis.

Til slutt må vi understreke at det beste er om vedtaket endres slik at flyging ikke er tillatt, eller begrenses til august. Når vi kan gå med på en endring som er mindre innskrenkende, er det et kompromiss fra oss. Dette kompromisset kan likevel føre til merarbeid og farlige situasjoner som kan true dyrevelferden. Vi kommer til å informere Mattilsynet som er dyrevelferdsmyndighet.

Hilsen Duokta reinbeitedistrikt

Kopi:

Mattilsynet, Tilsynsdivisjon slakteri og landdyr, Avdeling Landdyr
Statsforvalteren i Nordland, Landbruks- og reindriftsavdelingen

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	27/2025	25.06.2025

Sjunkhatten nasjonalpark - søknad om dispensasjon til å grave ned strømledning og tillatelse til utbygg av uthus på Erlingbu - BUL Bodø

Forslag til vedtak

Vedtak 1

BUL Bodø ved Karin Falch Belsheim gis dispensasjon til å grave ned en ledning mellom hovedhytta og uthuset på Erlingbu. Dispensasjonen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 første alternativ.

Vilkår for tillatelsen:

- Gravingen skal foregå manuelt og det skal ikke benyttes motorisert verktøy for å grave traseen til ledningen
- Ledningen skal graves ned i stien som går i myrlendt terreng mellom hovedhytta og uthuset
- Bredden på traseen som graves skal ikke overstige 60 cm.
- Dybden på traseen som graves skal ikke overstige 60 cm.
- Lengden på traseen som graves fra hovedhytta til uthuset skal ikke overstige 20 meter.
- Torvmassene skal ikke bevegges mer enn nødvendig ved graving, og det skal ikke graves ut mer masser enn nødvendig.
- Torva og jordmassene skal graves opp forsiktig og må legges ned igjen for å tette over ledningen
- Vegetasjonen som fjernes ved graving skal legges forsiktig tilbake på toppen etter at torva og jordmassene er lagt tilbake over ledningen
- Tillatelsen gjelder frem til 1. november 2025.

Vedtak 2

BUL Bodø ved Karin Falch Belsheim gis tillatelse til å utvide uthuset på Erlingbu for å montere et teknisk skur tilknyttet solcellepanelene. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften til Sjunkhatten nasjonalpark § 3 punkt 1.3 bokstav c).

Vilkår for tillatelsen:

- Utbyggingen av teknisk skur skal gjennomføres som vist i alternativ 2 under bakgrunn
- Det skal kun benyttes materialer som samsvarer med stilen til uteboden
- Utvidelsen av uthuset skal ha et areal på maksimum 3,6 m²
- Tillatelsen gjelder frem til 1. november 2025.

Bakgrunn

Erlingbu er en foreningshytte som driftes av BUL Bodø, og som i vintersesongen har åpent i helger på dagtid hvor det selges diverse mat og drikke for skiløpere. Per dags dato er det ikke strøm for å ivareta driften og utsalg, men BUL Bodø ved Karin Falch Belsheim har fått tillatelse av Midtre Nordland nasjonalparkstyre til å sette opp to solcellepanel på taket til Erlingbu. BUL Bodø søker videre om å grave ned en ledning mellom hytta og uthuset som skal kobles til et teknisk skur på uthuset. Det søkes derfor også om utbygging av uthuset. Andre alternativer på hvor batteriene kan plasseres har vurdert, men på grunn av størrelsen og plassbehovet for lagring av varer inne på Erlingbu, er utbygging av uthuset det beste alternativet for frivillige og gjester. Alternativet til disse inngrepene er å arbeide frem en løsning der teknisk skur plasseres under hytta om ikke noe annet kan godkjennes. BUL Bodø ønsker at ledningen skal graves ned i rør mellom uthus og hytte i myrlendt terreng der stien går mellom uthuset og hovedhytta. Denne stien er såpass myrlendt at den flytter på seg hele tiden fordi alle prøver å trekke der det er tørt. Det skal graves med spade.

Ved oppsetting av solcellepanel er det også ønskelig å bygge et teknisk skur på utsiden av uthuset til Erlingbu.

På skuret er følgende utstyr montert:

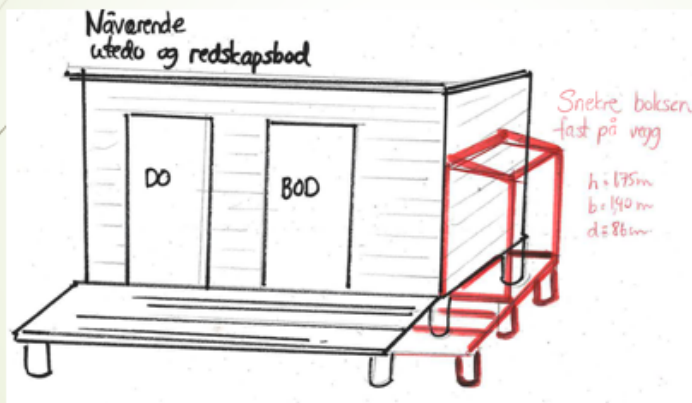
- Inverter (vekselretter, fra likestrøm til vekselstrøm vice versa). Denne gir 230 V ut i andre enden.
- Display, informasjon, ladeeffekt, strøm på batteri.
- Uttak for 230 V.
- Inntak strøm, enfaset apparatkontakt (kan kjøre strøm fra aggregat/nett inn på skuret til lading av batteri og forbruk).
- Batteriene, 4 stk., ca. 50-60 kg per stk.
- Bly-Gelbatteri (gelbatteri er ikke så følsom for temperatur/frost så lenge de er oppladet)
- 200Ah per batteri, kobles i serie og parallell, gir da totalt 9 600 W totalt. Det betyr at et vaffeljern på 1 400 W kan stå på i nesten 7 timer før batteriene er tomme, gitt at det ikke er noe sol/lys som gir direkte strøm/ladning underveis.

Det tekniske skuret vil bli bygget på utsiden av uthuset. I søknaden er det lagt ved to alternativer for hvordan dette kan gjøres.

Alternativ 1:

Skisse av alternativ 1:

Boks /teknisk skur snekret fast på vegg. Gjenbruke gamle Støttepilarer som stod under plattingen tidligere. Akkurat samme farge og type panel som bod

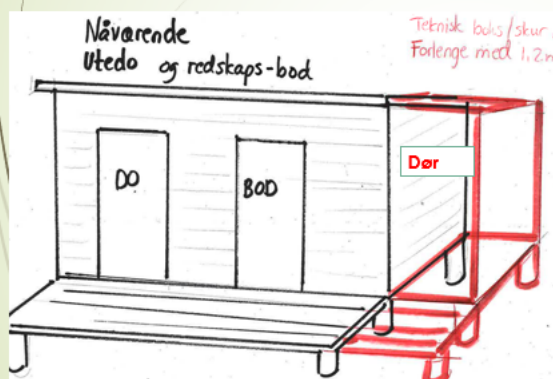

Minimumsmål
H=1,75
B=1,40
D= 86 cm

Alternativ 2:

Skisse av alternativ 2 areal blir 3,6 kvm

Teknisk boks/skur som en 1,2 m forlengelse av ute-boden
Samme høyde som bygget og samme material
Dør kan gå i ett med vegg ved gjenbruk av brunt panel fra Erlingbus yttervegg, eller gjenbruk av gammel hvit ytterdør (slik bod- og dø-døra er nå).

H= samme som bygget
B= 3 m, samme som bygget
d = 1,2 m

Ingen fasade-ending. Vegg blir som før, sett fra nordsida

Grunnlaget for avgjørelsen

Midtre Nordland nasjonalparkstyre forvalter Sjunghatten nasjonalpark, og skal behandle dispensasjonssaker i dette verneområdet.

Formålet med Sjunghatten nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne, representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre inngrep.

Formålet med nasjonalparken omfatter:

- bevaring av et fjord- og høgfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- bevaring av et vakkert og svært variert landskap fra fjord til høg fjell,
- bevaring av leveområde for sjeldne dyrearter i tilknytning til vann- og våtmarkssystemer, og annet biologisk mangfold som preger området,
- bevaring av geologiske forekomster i et storslått isbreutformet landskap,
- bevaring av vakker og særpreget vassdragsnatur,
- bevaring og sikring av kulturminner,

- *bevaring og sikring av grotter og karstformer mot all skade og mot at det fjernes biologisk eller geologisk materiale fra dem.*

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Allmennheten, med særlig fokus på barn og unge, skal gis anledning til uforstyrret naturopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I Sjunghatten nasjonalpark er det et forbud mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av varige og midlertidig bygninger, samt graving og fremføring av jordledninger. I tillegg er all vegetasjon i nasjonalparken vernet mot all skade og ødeleggelse. Verneforskriften åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til ombygging og utvidelse av bygninger og anlegg. Dette må skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

For å koble solcellepanelet til et teknisk skur søkes det om å grave ned en strømledning mellom hovedhytta og uthuset. Verneforskriften har ikke bestemmelser som åpner opp for å gi tillatelse til dette formålet. Derfor må søknaden vurderes etter naturmangfoldlovens §48. Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak etter naturmangfoldlovens § 48, dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Søknaden skal også vurderes etter naturmangfoldlovens (nml.) §§ 8 – 12.

Vurdering

Nedgraving av strømkabel

For å kunne benytte strømmen fra solcellepanelet er det ønskelig å grave ned en ledning mellom hovedhytta og uthuset, hvor det søkes om å utvide uthuset for å få plass til et teknisk skur. I Sjunghattens verneforskrift § 3, punkt 1.1 opprangsreguleres alle inngrep i verneområdet som er forbudt, herunder graving og fremføring av jordledning. Det finnes ingen hjemler i verneforskriften til Sjunghatten nasjonalpark som åpner opp for å gi tillatelse til dette. Tiltaket må derfor behandles etter naturmangfoldlovens § 48 første alternativ. Dispensasjoner gitt etter § 48 skal behandles strengt, og kan ikke anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Dispensasjonsbestemmelsen er i utgangspunktet ment for uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert ved opprettelsen av verneområdet, i første rekke bagatellmessige inngrep eller forbigående forstyrrelser.

Graving vil kunne skade vegetasjonen. Vegetasjonen i Sjunghatten nasjonalpark er vernet mot all skade og ødeleggelse. Å grave ledningen ned i en av de eksisterende stiene vil være mest skånsomt på omgivelsene, samt være lite synlig for besøkende. Dette vil i liten grad påvirke vegetasjonen. I tillegg er dette et område hvor det allerede er mange mennesker som går både sommer og vinter, og som allerede har en forstyrrende effekt på vegetasjonen. Graving vil også kunne skade mikroorganismer og insekter som lever i jorden. Det er usikkerhet rundt hvordan gravingen kan påvirke det lokale jordmiljøet. Ved å behandle massene skånsomt under graving, samt plassere de tilbake for å tette over ledningen, vil skaden på jordboende organismer være minimal. Mikroorganismer og jordboende insekter formerer seg raskt og populasjonene vil derfor raskt regenerere seg ved forstyrrelser.

Mellom hovedhytta og uthuset er det to stier. Den ene er litt lengre, svinger litt og følger tørt terreng over trerøtter og lyng. Der ønsker ikke BUL å grave. Den andre går korteste vei over myrlendt terreng, ca. 15 meter. Her kan det graves for hånd med spade. Denne stien er såpass myrlendt at den flytter på seg hele tiden fordi alle prøver å trække der det er tørt. Ved å grave ned ledningen i en allerede eksisterende sti vil ikke vegetasjonen bli påvirket nevneverdig. Graving i jorden over en strekning på flere meter kan føre til skade på rotsystemer. Det er derfor ikke ønskelig fra forvaltningen at BUL graver ledningen ned i den litt lengre stien hvor det er både trerøtter og lyng. Alternativet er å grave i stien som går i myrlendt terreng. I område rundt stien befinner det seg enkelte bjørketrær, hvor rotsystemet potensielt kan bli negativt påvirket av gravingen. Samtidig åpner verneforskriften til Sjunkhatten nasjonalpark opp for skånsomt bruk av trevirke til bålbrenning, samt uttak av ved for hytte- og grunneiere i henhold til forvaltningsplanen. Dette vil kunne påføre større skade på trærne i nasjonalparken, sammenlignet med konsekvensene fra gravingen. Dermed ansees ikke en eventuell skade fra gravingen på rotsystemet til nærliggende bjørketrær til å påvirke verneverdiene nevneverdig, eller være i strid med verneformålet. Ved å grave ledningen ned uten motorisert verktøy eller kjøretøy, ansees effekten av dette inngrepet som relativt lite på naturmiljøet og verneverdiene. Ved å unngå bruk av motorisert verktøy eller maskiner ved graving, vil det ikke bli noe støy som forstyrrer friluftsliv eller dyreliv. Samtidig er det viktig at inngrepet minimeres i den grad dette er mulig. Det vil innebære at torvmassene ikke beveges mer enn nødvendig, og at torven og vegetasjonen som fjernes ved gravingen legges på plass igjen når hullet over ledningen skal tettes. På denne måten vil gravingen være lite synlig for besøkende, samtidig som verneverdiene blir ivarettatt.

Utbygging av uthus

BUL Bodø søker også om å bygge ut uteboden for å få på plass et teknisk skur, som inneholder alt av tekniske installasjoner tilknyttet drift av solcellepanelene. Det er vedlagt to alternativer for hvordan dette kan gjøres. Alternativ 1 vil gi en arealøkning på 1,2 m², men alternativ 2 vil gi en arealøkning på 3,6 m². Likevel er alternativ 2 utformet som en forlenging av uteboden, slik at det går mer i ett med bygget slik det er i dag. Alternativ 1 derimot er en mindre innretning som i større grad skiller seg noe ut fra bygget.

I forvaltningsplanen til Sjunkhatten nasjonalpark står det at tillatelser til ombygging og utvidelse av fritidsboliger kun skal gis innenfor følgende rammer:

- maksimalt bygningsareal pr tomt er 80 m². I dette arealet inngår også uthus med maksimalt totalt bygningsareal på 25 m². Uthuset kan ha annekshusfunksjon, og beboelsesdelen skal da ikke overstige 15 m². Naust holdes utenom det totale arealet.
- eksisterende terreng og vegetasjon skal bevares i størst mulig grad

Det anbefales å benytte miljøvennlige materialer ved vedlikehold, utviding og lignende.

Hovedhytta på Erlingbu er per dags dato 81,7 m², mens uteboden er 16,2 m². Dermed består anlegget av et totalt bygningsareal på 97,9 m². Det betyr at Erlingbu har en større bygningsmasse enn de 80 m² som i forvaltningsplanen beskrives som maksimalt bygningsareal per tomt for fritidsboliger. Andre type bygninger utover fritidsboliger er ikke beskrevet detaljer i forvaltningsplanen til Sjunkhatten nasjonalpark. Erlingbu er i en spesiell situasjon med et helt unikt tilbud til besøkende i Sjunkhatten nasjonalpark, og

skiller seg derfor fra den generelle bruken av bygninger i verneområdet. Basert på den måten Erlingbu drives i dag, kan ikke hytta betegnes som en fritidsbolig.

Det maksimale totale bygningsarealet til uthus i verneområdet er satt til 25 m². Uthuset på Erlingbu har i dag et areal på 16,2 m², og er dermed under denne grensen. En utvidelse av uthuset ved både alternativ 1 og 2 vil ikke overstige det maksimale bygningsarealet fastsatt for uthus i forvaltningsplanen til Sjunkhatten nasjonalpark. Ettersom at Erlingbu har et serveringstilbud til turgåere i området, er også behovet for plass annet enn ved en privat fritidsbolig. Det skal være plass til å ta imot besøkende innendørs. Det skal også være plass til å forberede mat og drikke som serveres, samt lagring av varer det er utsalg av. Ved å ha servering til besøkende vil også mengden mat og drikke som lagres være av betydelig størrelse, og dermed kreve areal. Dette gjør at arealet til Erlingbu benyttes på en annen måte enn ved privat bruk av fritidsboliger.

Vurdering etter naturmangfoldlovens (nml.) §§ 8 – 12.

I tilgjengelige kunnskapsbaser og kartløsninger er det ikke registrert sårbare eller truede naturtyper i tilknytning til den omsøkte hytta. Det er heller ikke registrert noen forekomster av prioriterte, truede eller nær truede arter som vurderes å påvirkes nevneverdig negativt av disse tiltakene (jamfør nml. § 8 om kunnskapsgrunnlaget). Kunnskapsgrunnlaget anses å være godt nok til kunne fatte beslutning i denne saken jamfør nml. § 9 om føre-var-prinsippet. Nasjonalparkforvaltningen vurderer videre at tiltaket, med de vilkårene som er satt, ikke risikerer å bidra til for stor samlet belastning eller forårsake forstyrrelser på økosystemene i området, jf. naturmangfoldlovens § 10. Naturmangfoldloven § 11 og § 12 er ikke gjeldende i denne saken.

Dispensasjoner gitt etter naturmangfoldloven § 48 kan kun gis dersom begge vilkårene i første alternativ er oppfylt. Dette innebærer at tiltakene verken kan stride mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Verneformålet til Sjunkhatten nasjonalpark er å ta vare på et stort, sammenhengende og villmarkspreget naturområde som inneholder særegne, representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre inngrep. Med de vilkår som er satt i vedtak 1, vil ikke tiltaket stride imot vilkårene i nml. § 48, og vilkårene anses derfor som oppfylt.

Forvaltningen må alltid vurdere presedens i behandling av saker. Man må kunne forvente at andre hytteiere vil kunne søke om liknende tiltak i fremtiden. Presedensvirkningen i denne saken anses å være liten, ettersom det i dag ikke eksisterer andre hytter med tilsvarende funksjon i Sjunkhatten nasjonalpark. Det er likevel slik at det skal gjøres separate vurderinger i hver enkelt sak, og forvaltningsmyndigheten står fritt til å endre etablerte praksiser, dersom denne på et tidspunkt skulle komme i konflikt med verneverdiene i området (jamfør nml. § 10 om samlet belastning).

Konklusjon

De omsøkte tiltakene vurderes å ikke være i strid med verneformålet, og BUL Bodø ved Karin Falch Belsheim gis dispensasjon fra verneforskriften til Sjunkhatten nasjonalpark til å grave ned en strømlledning mellom hovedhytta og uthuset på Erlingbu. Det gis også tillatelse til å bygge ut uthuset med maksimum 3,6 m², slik det er planlagt i alternativ 2. Både dispensasjonen og tillatelsen gis med vilkår.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

ST 28/2025 Eventuelt